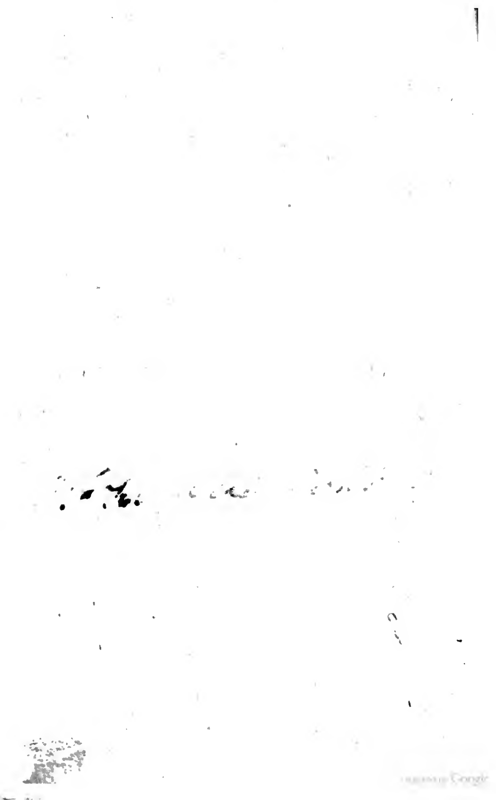

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
12
30 I
27



D. MAGISTRI IOANNIS ISAACI HOLLANDI, VIRI IN PHILOSOPHIA, POTISSImum vero in arte Chymica celeberrimi,

OPERA MINERALIA, ET VEGETABILIA, SIVE de lapide Philosophico, quæ reperire potuimus, omnia.

NVNQVAM ANTEHAC Edita, ac nunc primum ex optimis manuscriptis Teutonicis exemplaribus fidelissime in Latinum sermonem conuersa.





ARNHEMII,
Apud IOANNEM IANSONIVM.

ANNO M. DC. XVI.

DE M. IOANNIS ISAACI BATAVI PHILOSOPHI OPERE

Minerali iam demum in publicum prodeunti.

AVRIS Batava, crassa si fuisti
Cum te diceret esse Martialis;
Qualem dixerat esse desiisti,
Cum Desiderius tuus, tuusque
Pro! desiderium esse te negaret,
Negaret simul & simul probaret.
Stat sententia tum negationis,
Stat sententia tum probationis:
Alter qui neget, ille quod negauit
(Auris Batava) prodit & tacendo
Confirmat prius ille quod probarat;
Vt vel martius aestimator ille
Causam iudicet ipse Martialis.
Prodit Betavus insolentiore
Arcana genio refert ius aura.
Euge plaudite quotquot inter umbras
Ignoti procul ambulatis horti:
Hic filum simul ingredi volenti,
Et filum dabit exitum paranti;
Manum porrige, meta te sequetur,
Et finem feret ultimum labori:
Si finis modo semper ambigenti
Aut meta, amplius usque quaritanti est.
*At ô! quam ***** te beasti,*
Huius muneris explicatione?
Quam nos, illius applicatione?
Viue Belgia, participesque viue
Auris Batava notioris aura.

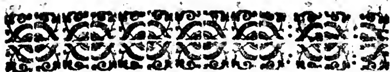
In

In editionem operis Mineralis M. IOANNIS ISA.CI. nunquam antehac visi.

FAma vetus, spolium pretiosi Velleris aureum
Colchidos Æsonidē diripuisse solo. (hortis
Creditur Hesperidum Alcides bona plurima ab
Vexisse in patriam, cum aurea mala tulit.
Pone tuos fastus, nec tecum tolle triumphos
Græcia; non soli gloria tanta tibi est.
Maior apud Belgas nunc erit Romanus Iason,
Maior & Alcides Teutona rura beat.
Qui quantū inter oues Aries supereminet omnes
Fuluus, & Hesperidum gloria præstat agri:
Tantum hic Alcida est, & maior Iasone: idipsum
Ex certis poterit cuique liquere notis.
Quippe semel prædā hanc tulerint heroes opimā
Quæ tamen hinç natis commoda nata suis?
Cumq; pares nequeat tanto in certamine vires
Promere Posteritas, excidit vsque bonis.
Adde quod, & rapuisse pudor, spoliasse cruentum,
Contra naturæ fœdera iisse, parum est.
Te minor Alcides ergo, Minor ipsius Iason
Iane, quod auspicio sit patefacta tuo
Semita, qua Crasso parasangis pluribus auro
Præstes, Naturæ conveniente modo.
Et Chymiæ claras animum dimittis in artes
Naturæ effœtæ subsidium arte ferens.
Salue Iane redux, tenebris emerse profundis:
Cum ante fores tenebris semisepultus atris.

ENOCH STERTHEMIVS.

A 2 COF-



CORNELIVS HERLS MEDICinæ Vtriusq; Studiosus, in doctissimum spagyrum IOANN. ISAACVM.

HErmetē Alchymiæ Regē, produxit Egyptus:
Raymundū Hesperia, & Græcia Aristotelē:
Ast non inferior fuit his, quem Belgia Belgis
Ædidit, ingenio, nec minus arte parem.
Sicut enim fuerat Hermes ter maximus illis
Dictus, sic nobis noster ISACVS erit.
Nam Vegetabilium naturas novit, & omne
Fossile, tum quidquid spiritus intus alit.
Hic monstrat cœlum terræ cōiungere, & ignem
Iungere aquæ, Iustæ fœdere amicitiæ:
Hic fixum solvit, docet hicque volare solutum,
Hacque via certum, fingere elixitium.

LECTO-



LECTORI SALVTEM.



Ccipe, Lector benigne, rationes & causas quæ me impulerunt, vt authorem hunc latinitate donatum in publicum ederem.

Principio quia comperiebam multo hodie à multis de arte Chymica in lucem dari, quorum fere nulla est nec Veritas nec authoritas. Multosq; hoc tempore huius artis nasci studiosos, qui infinitis laboribus, nec minoribus sumptibus eo aspirant, vt tandem in hoc studij genere excellunt: Putabam optime me de iis mereri posse: si D. M. Ioan. Isaaci scripta, cuius nomen per totum Christianum Orbem est celeberrimum, Latinitate donarem, atque prælo subijcerem.

Est & alia ratio, quæ me ad hunc laborem impulit: nempe, quod magnam in manu scriptis exemplaribus comperi varietatem: multis multa deesse, nonnulla ea etiam continere, quæ authoris stylum parum sapiunt. Deniq; in quibusdam ordinem omnino esse inuersum. Quorum primum est, quod temporis lapsu (vt fere fit) quædam scripta ab alijs elaborata, sub nostri Philosophi no-

mine subornari, vulgoq; obtrudi potuissent. Ex quo quantum damni schola Chymica acciperet, dici vix potest. Huic malo non melius remedium adhiberi (mea quidem sententia) potuit, quam si postquam doctissimi viri in hac arte peritissimi, varia huius authoris exemplaria inter se contulissent, tandem clariss. Isaaci scripta optima fide, prælo committerentur.

Et quanquam plures in hac arte Philosophus conscripserit libros, scilicet Vegetabilium, Mineralium atque Animalium, &c. Tamen ab ijs quæ de Mineralibus & Vegetabilibus tractauit, incipiẽdum putaui, vt ex ijs quis de reliquis fructus exspectandus sit, primum periculum facerẽ: ea tamen sententia, vt, si ex isto meo labore fructus non pœnitendos ad istius artis Candidatos peruenire intelligam, breui reliqua etiam (Deo dante) luci expositurus sim.

Duos de Mineralibus (quos hic exhibemus) vnum de Vegetabilibus conscripsit librum. In primo Mineralium varias enunciat huius operis rationes, docetq; ex Saturno, Luna ac lapide quodam (quem album vocat) simul iunctis, tincturã Lunificam componere. Ostendit etiam varios fixandi, incerandi, atq; fermentandi modos. Multisq;

tisq; de erroribus qui in hoc opere interdum committuntur, studiosos cautos facit. Annotat insuper: quomodo ritè lapidis proiectionem facere cõueniat. Ac quinam lapis ex mero Sole ad rubrũ: itemq; oleum quo metalla tingenda, immutandaq; sint, conficiantur. Tradit quoq; rationem formandi lapidis ex luminaribus vna iunctis. Postea tractat de sale Sapientum. Deniq; apertè, qui Lapis multiplicetur, demonstrat.

In initio libri secundi varias difficultates, quæ in opere physico incidere possunt, enumerat. Deinde multa tum de subiecto, tum de operatione magni operis disceptat. Proponitq; varias rationes incerãdi Lapidem, quo fusibilis efficiatur. Multorum hominum errores in hoc opere refutat. Proponit deinde opus quod vocant Solificum & Lunificum: ac quomodo ex Mercurio, Sole & Luna conficiatur, commonstrat. Tandem tractat de salibus, oleisq; quibus metalla tinguntur. Postremo varias particulares tincturas docet.

Atq; hæc summa librorum Mineralium. In de qui est de Lapide Vegetabile ex vino, docet ad huius Lapidis confectionem, quatuor elementorum cognitionem esse inprimis necessariam, de quorum natura de partibus copiosè generatim &

 sigil-

ſigillatim diſſerit. Oſtendit quoq; quo pacto Elementorum partes, quarum altera æterna & incorruptibilis altera corruptibilis decreari poſſint: de variis erroribus qui hoc in ore aliquando committuntur huius artis ſtudioſum commonefaciens. Tum confectionem Lapidis vegetabilis aggreditur, monſtratq; varios diſtillandi, rectificandi, ſublimandi, calcinandi, fixandi & ſoluendi modos. Egit etiam de Oleo combuſtibili eiuſdq; virtutibus: ac de Sale Sapientum. Indicat inque quo pacto huius quoque Lapidis proiectionem & multiplicationem facere oporteat. Deníque quo modo puluis ex auro conficiatur, atque oleum vegetabile, dicte facturi puluis ad oleum ſimul reducantur: atq; ita hunc tractatum de Lapide Vegetabili concludit.

Translatio eſt ſimplex, atq; omnino incompta fateor, ſed tamen eiuſmodi, qualem putamus arti atque operi maxime conuenire. Etenim relicta omni verborum pompa, atque orationis ornatu: in hoc vnum incubuimus, vt nudam authoris mentem, quam potuimus, clariſſime atque integerrime exponeremus. Hunc ad ſcopum ſummo cum ſtudio collimamus, in hoc laudem quærentes, quod maxima pars eorum, qui autho-

res

res transferunt, vitio nobis verterent: qui putat vix laudem se aliquam mereri, nisi vbiq; inani verborum strepitu omnia repleant. Quod facit vt quam plurimum ab authoris mente toto cælo aberrent, atq; lectoribus suis molestiam incomparabilẽ pariant. Qui nostra vel potius authoris spreta simplicitate atq; candore, populo suas proponit ineptias, næ ille Lectori facile imponit.

Si nusquam non, Lector benigne, in tautologiam impinges, scies nos maluisse Philosophi nostri vitium sequi (si alioqui vitij nomen id meretur, quod sponte atq; data opera tantus vir expressit) quam vt latum vnguem ab eius sentẽtia, vana eloquentiæ ostentatione recederemus. Et (vt paucis dicam) tibi inseruire mens nobis fuit: tuæque vtilitati consulere, ne sub præclaro titulo D. Magistri Isaaci nostra commẽta tibi obtruderentur. Opera viri tanti condignis laudibus celebrare, mearum virium omnino non est. Hoc vnum (quod omnes facile comperient) dicam vix quenquam huius artis studiosum tria verba sine summa admiratione degustaturum. Certe illum qui legere authoris nostri scripta incipit, tantum capit desiderium, tantaq; afficitur voluptate, ut non prius à lectione abstinere posit, quam principio finem attexuerit. *Vti-*

Vtitur quidem mira in scribendo, author noster simplicitate, atque multoties, ac varie vnam eandemq́; rem inculcat. Quod tantum abest, vt quenquã à studiosa indagatione lucubrationũ eius auertat, vt eum potius ad diligentiorem inuestigationem earundem alliciat. Quid enim magis veritati consentaneum, quàm simplicitas, veritatis vera lux, atque indiuidua comes? Quamobrem vbi valedicto omni candori, ad verborum inuolucra confugitur, suspicio erroris, ac falsitatis ibi statim enascitur.

Quanquam (ne quenquam fallam) hoc mihi hic addendum est: Philosophum nostrum, nisi cum singulari iudicio, magnaq; cum diligentia atque attentione legatur, parum Lectori profuturum. Neque enim inertes Philosophia vnquã pro filiis suis amplexa est, sed eos qui studiis insudantes, scientiam magno labore emunt: quam equidem nullo alio pretio, auro (puta) aut argento quispiam comparare sibi potest. Cæterum, clarius Chymiæ artem à nemine hactenus Philosophorum traditam fuisse, multorum doctissimorumq́; hominum iudicio constat. Itaq; Philosophus noster medium tenens, & nimiam simplicitatem & obscuritatem nimiam, in tractan-

da

da sua arte omnino vitavit; ne si, in alterutro modū excessisset, aut sancta obijcere canibus, aut Chymicæ artis studiosos à regia via abducere, aut verborum involucris fallere eos videretur. Vbique omnia sententiis sunt referta, & ne quid Lector in eo desideres: Habes de ijs quæ tractat veterum Philosophorum, habes & recentiorum sententiam. Denique habes hic de quavis re authoris iudicium firmißimum: vtpote quod & demonstrationibus infallibilibus, & experientia stultorum magistra innititur.

Quid dicā amplius? Habes in hoc vno Philosopho artis Chymicæ absolutißimum compendiū. Adeo vt mirum non sit, si is qui semel istius auctoris lucubrationum energiam degustauit, relictis infinitis libris qui de eadem materia vbique extant, semotisque authoribus vulgaribus, parumque probatis, vno nostro Philosopho sit contentus. Etenim si id temporis quod in evoluendis variorum authorum scriptis maxima pars impendit, vni nostro Philosopho darent: profecto longe vberiores fructus ex ista studiorum suorum ratione colligerent.

Addam & hoc, Paracelsum arcanorum (vt ita dicā) Monarcham, quicquid in hac arte

habuit

habuit cognitionis, ex isto authore fere id omne hausisse. Nam illud quidem extra controuersiam est omnem: nostrum hunc ante illum Philosophũ natum: hoc etiam: Paracelsum vbique, maxime vero in iis quæ de Principiis rerum scripsit, authorem hunc nostrum esse sequutum. Adeo vt si quis libros Paracelsi pro doctissimis Philosophi nostri commentariis accipiat: haud multum in isthac sua opinione fallatur. Neque id Paracelsus ipse (si viueret) Præceptori suo clarissimo inuideret Non pigebit itaque istius artis candidatos illo vti magistro, qui talem habuit discipulum, cui vix ab origine mundi quispiam hominum par extitit.

Porro denuo ad translationẽ, laboresq; nostros redeamus. Scio operam hanc meam quam plurimis fore ingratam. Iis primo, qui artis Chymiæ omnino ignari, eam multis modis lacerant. At quid mirum, si (quemadmodũ in prouerbio est) ars inimicum non habeat nisi artis ignorantem?

Sed & ab iis exiguam gratiam referam, qui ab invidia canina pene consumpti, sibi solis viuunt, eos puto, quibus huius authoris manu-scripta exemplaria ad manum cum sint: mallent cdoctissimas clarissimorum virorum lucubratio-

nes

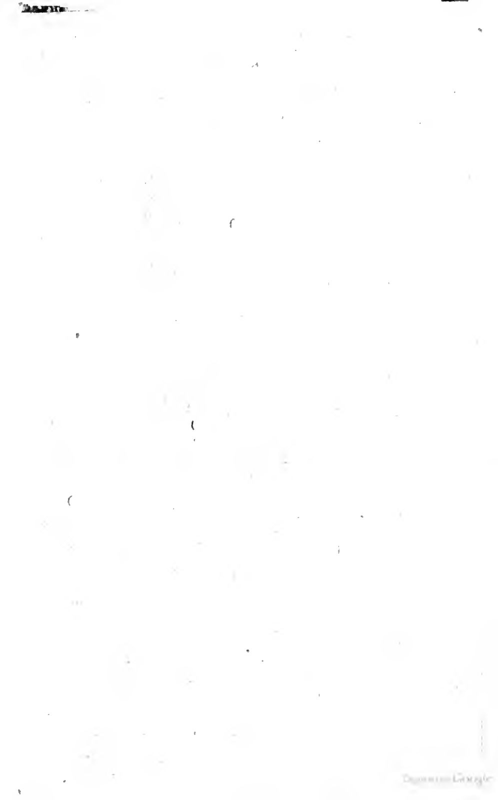
nes à tineis corrodi: quam vt iis in lucem mittendis publicæ vtilitati consulatur. His vt satisfaciam non magnopere laboro. Arcana naturæ (aiunt) me omnibus, maximeq; ijs indignis communia facere: Philosophiam me prodere, quæ non nisi filiis suis vult innotescere. Quasi vero doctissimorum Philosophorum scripta antehac ab ipsismet Philosophis nunquam sint evulgata. Quasi etiam propterea statim omnibus palam fierent abstrusa naturæ, quod Philosophorũ scripta omnium hominum manibus terantur. Meminerint isti homines eius, quod aiunt olim Aristotelem Alexandro Magno respondisse, qui istorum opinione imbutus Aristoteli significabat non parũ se dolere, quod libros de Philosophia, priuatim sibi in schola prælectos evulgasset; Libros scilicet illos editos fore tanquam non editos, quia nemo illos intellecturus esset, quam qui ab ipso Aristotele eosdem audiret. Omitto me ideo nostri authoris opera latinitate donasse, ne homines omnino indocti, quique non nisi maternum idioma callent per me ad hanc artem admittantur.

At rogabit fortassis quispiam, quem quis fructum ex istiusmodi Philosophorum scriptis colligere possit: cum experientia abunde doceat, eos

fer-

fere ad extremam miseriam, paupertatemq́; pervenire, qui se inani spe lactantes, huic studij generi insudant? Respondeo: Illud palam esse, eum de Republica non male mereri, qui ut publico malo medeatur, summā dat operam. Nunc quia certū est, huius mali fontem in eo consistere, quod plerunq; artis Chymiæ studiosi, in perscrutanda hac arte, authores sequuntur, aut nimium obscuros, aut parum probatos (qui cum cæco de coloribus disputant.) Quis non videt illum de Rep. optime mereri, qui istiusmodi devijs erroribusq; captis, & maxime probatos, & præter cæteros candidos tradit authores, ut ab erroribus suis purgati ad meliorem tandem redeant mentem: utque miseriam suam cum summa felicitate, animiq́; quiete commutent. Sanæ mentis est, errores corrigere, non errorum causa artem ipsam tollere, aut statim sepelire velle. Addam & hoc, quod nunquā me meorum nec laborum, nec sumptuum pœnitebit, modo eorum fructus ad aliquos quantumvis paucos pertigerit, à quibus tandem ad infinitos homines defluat.

Hæc sunt, de quibus monendū te, Lector in hac liberorum publicatione putari. Vale & fruere, ac studium nostrum boni consule. Arnhemij III. Calend. Septembris CIↃ.IↃ.CXVI.



Operum Mineralium M. IOANNIS ISAACI Hollandi, siue de Lapide Philosophico, *Liber primus.*

NVNC Filium meum docere volo primum modum in Alchymia inuētum, omnia metalla quæ mortua & impura sunt, ad verum Solem & Lunam reducendi: sciet\q; filius meus hanc rationem in Alchymia primum ordinem vocari, quia prima est quæ in rerum natura inuenta fuit, ad imperfecta metalla perficienda.

Opus primi ordinis.

Cap. I.

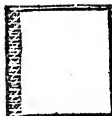


RIMVM recipe Saturni ℔. 12. eum in cineres mouendo redige in oblongo vase luteo, ita vt exiguo cribro transmittere possis: tum ablue prædictos cineres Saturni, aqua mur a pura, donec aqua pura defluat: quo facto exsicca tuum Saturnum igni pu-

In opere primi ordinis Saturnum sumēdum docet, ac quomodo is parandus.

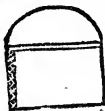
pusillo donec puluerescat. Deinde sumito sal populare siue non decoctum; proijce in aquam frigidam, ac quicquid in aqua frigida resolui nequit, abijcito, prorsus enim inutile: Sal verò resolutum in eam siccitatem congela, vt puluerescat. Accipito tum partem illius salis & Saturni tantundem, simulque super lapide cum acri aceto ex vino confecto conterito: tum lento igni siccato vt pulverescat: Deinde in vas calcinatorium luteum ita coctum vt ignem ferre possit, immittito, factum in hunc modum.

Salis pars 1. & Saturni ana.



Lutabis id forti operculo, ponesque in fornace calcinatoria calcinandum per dies noctesq; 12. finesque hoc pacto modicè candere, ita vt Sal non liquescat: vas verò adeò firmũ esse debet, vt prædicto 12. dierum spacio nec findatur, nec rumpatur: quibus exactis exime, ac salsedine abluta, calcẽ moue, & identidẽ residere sine, rursusq; superinfunde, moue & sine residere, donec aqua pura defluat, gustumque salis non ampliùs retineat: tum calces tuas terendo super lapide cum aqua munda tam tenues effice vt ijs penicillo pingi queat: tũ denuò laua calces aqua pura calida toties, donec aqua tua pura defluat: deinde exsiccabis in

Calcinandũ 12. dies & noctes.



ſartagine ad lentũ ignem, donec in pulverẽ redigantur. Hoc facto calces in aceto deſtillato ſoluendas pones in cantharo lapideo mundo, aut vitreo: ac ſi non omninò reſolvantur iterùm calcinandas pones cum ſale, vt ſupra dictum eſt per tres dies, ac facito vt ſupra: quibus exactis iterùm ſolvendas pones in aceto, ac breui ſoluentur. Tum congela aut acetum decola, ac remanet tibi pulvis ſubtilis qui in aquam non reſoluetur, tumque Saturnum tuum paratum habes.

Calcinandum, vt prius 3 dies.

Saturnus paratus.

Cap. 2.

NVNC ſcies, mi fili, tibi ſumendam eſſe Lunam Cupellatam puram, eamq; in laminas tenues, rediges, ac calcinabis cum ſale communi præparato, vt ſupra, per tres dies, quibus exactis Sal aqua calida ablues, quodq; non eſt calcinatum denuò calcinandum, vt prius, pones, donec omninò in calces fuerit redactum, tum calces aqua communi calida lauabis, & à ſale repurgabis, donec aqua pura defluat: tum exiccabis calces ac ſoluendas in aceto deſtillato pones, ac ſingulis octo diebus acetum effundes, recenſque denuò infundes, donec omne ſolutum fuerit: ac ſi omne reſolui nequeat, ſale rurſum calcinabis, vt ſupra, per diem ac noctem, ſalque elues, & calces exſiccabis, ac pones ſoluẽdas in aceto deſtillato, donec omninò ſolutæ fuerint: tum congelato, ac

ij. Sumendam Lunã, & quomodo paranda.

Singulis 8 diebus acetum recens infundendum.

Luna tua facilè soluetur in aqua communi destillata: ac si nõ omnis resoluatur in aqua cõmuni destillata, ignefiant calces, vt prius dictùm, & resolue iterùm in aceto, ac denuò congela, ac facilè in aqua communi destillata soluetur, atque Luna tua parata erit.

Luna parata.

Cap. 3.

iij. Sumendum esse album lapidem, acquo modo is parandus.

Tum verò sumes album lapidem tibi notum, eoque in subtilem puluerem conterendo redacto, recipe alumen per diem integrum calcinatum igni pusillo, vt tantummodo candescat, nec amplius: tum recipe Sal commune præparatum vt supra, etiam partem aluminis calcinati, contere simul cum aceto destillato in densam pultem: tum in vas sublimatorium infrà latum impone, alembico magno & amplo superimposito, luta receptaculnm ad rostrum, eiq; exiguum ignem adde, vt humiditas absumatur, qua destillata sublimabitur in alẽbico subtilissimus spiritus cõbustibilis: quod cùm videbis ignem minues, tamque exiguum efficies, vt soli media æstate lucenti, calore sit similis, ac tamdiu in eo calore retinenebis, donec certus eris nullam humiditatẽ ampliùs superesse: tum ignem insigniter minues: humiditate enim destillata, & subtili spiritu destillante, nisi ignem minueres, subtiles illi spiritus vnâ cum aqua destillarent in receptaculũ: idcirco per diem vnum ad

Vas sublimatorium infra latum.

Ignis minuendus cùm spiritus combustibilis sublimatur.

ad pusillum ignem habeto, donec certus eris nullam humiditatem restare: tumq; augeatur ignis per gradus, ita vt validè sublimare incipias, sublimaque ad horas 24. igni mediocriter vehementi, ita vt materia vnâ cum olla sublimatoria infra candeat ad horas 2. tùm finito vt frigescat, & alembico sublato, exime id quod sublimatum est: fæces remoue; an verò nihil præter fæces remanserit super carbone ardente, aut lamina ærea aut ferrea candente probabis.

Cap. 4.

TVM denuò sublimabis id quod semel sublimatum est, per materiā recentem, facies verò modis omnibus vt suprà: istamque sublimationem tertiò iterabis, semper per materiam recentem: postremò sublimabis per se, I. sine vlla alia materia, donec nihil amplius remaneat: tum lapis purus est. Primùm enim ab omni suo sulphure combustibili repurgatus est, ità vt non amplius sit igni consumptibilis: est etiam perpurgatus à sua terrestritate quæ ingressum prohibebat: nam terrestritas illa & sulphur combustibile vtraque cum fæcibus relictæ sunt. Sulphur combustibile urebat priùs corpus eius cum igni admoueretur, ac terrestritas ingressum prohibebat, vt in metalla ingredi nequiret: ab his duobus iam separatus & liber est, vti dictum.

Cap. 5.

IAM etiam sciet filius meus lapidẽ istum adhuc materiam in se habere, quæ fixationem eius adimit; quamdiu enim materiam eam in se habet, nõ poterit hic lapis vllo tempore fixari. Et in hoc multi decipiuntur qui hanc materiam non nouere. Quærat verò filius meus quæ sit ista materia? Habeat itaque filius meus pro magno arcano, huic lapidi tam albo quã rubro, inesse quendam spiritum subtilissimum tam fugacem ac subtilem, vt lapis nunquam fixari posset, quamvis vel 1000. annos in igni esset: cùm enim fixabitur siue cum fermẽto, siue cum aliquo corpore, tam pusillus ei ignis adhibendus erit, vt nihil prorsus sursum sublimetur, alioqui fixum non fiet cum fermento aut corpore, atque ita denuò identidem agglutinandum esset, quomodo vllo tempore id fixari queat? Habet verò lapis iste subtiles illos spiritus quorum nihil ascendere potest. Itaque subtilis spiritus à lapide separandus est, sicuti rudis illa terrestritas, siue materia terrea ingressum prohibens. Ita 2 istæ materiæ à lapide separandæ erunt, antequam lapis cum vllo fermento aut corpore fixari possit.

Lapidi insunt spiritus quidã subtiles.

Medius spiritus est sumendus aut materia quæ semper medio loco reperitur, estque is spiritus quem quærimus qui est inter fixum

&

& nō fixum. Nam ſi eam materiā crucibulo vitreo indideris, ipſa prius liqueſcet quam evolare incipiat: nec citò volabit, ſed ad modum ceræ purè ac ſenſim ab igni aſcendentis. Ita materia lapidis temperata eſt inter fixum & non fixum, cùm ei adempta eſt eius ſuperfluitas. 1. primùm Sulphur combuſtibile, deinde eius terreſtritas ingreſſum prohibens aut adimens, eiuſq; ſubtiles ſpiritus cōbuſtibiles fixationem lapidi tollentes. Et in hoc errant omnes Alchymiſtæ, eò quod lapidem non nouerunt neq; naturam eius, ac ſuperfluitatem ei non adimunt: hoc eſt, quia ſuperflua eius non tollunt, nec poſſunt temperata inter fixum ac non fixum ſervare: eſtque hoc maximum in hac arte ſecretum. Quocirca diſce lapidem, eiuſque naturam noſſe, & non errabis.

Lapis partim fix⁹ eſt, partim non fixus.

Lapis à 3. ſuperfluitatibus mundificandus eſt, videlicet, à Sulphure combuſtibili, à terreſtritate ingreſſum prohibente, & à ſpiritu ſubtili fixationem impediente.

Superflua à lapide remouēda, temperata autem in eo ſeruanda ſunt.

Cap. 6.

NVNC ſumet filius meus lapidem cum ſimul omnis aſcendit, ita vt nihil remaneat, ac ollæ vitreæ aut lapideæ indet, & alembico ſuperaddito, ponet ſuper fornace ſublimationis, receptaculo ad roſtrū probè lutato, perpuſillum ignem addet, paulò calidiorem quam Sol æſtate media, eumq; calorem ſeruabit ad horas 10. deinde augeatur ignis paulatim modicè per gradus ad horas 12. poſt augebis adhuc ignem inſigniter per gradus ad horas 12. ita vt olla ferè in fundo

Quomodo ſpiritus ſubtiliſſimus à medio ſeparetur.

candeat, ita tamen vt vix percipiatur vtrum fundus candeat nec ne, sicq; retine per horam vnam aut duas in eo calore: tum sinas frigefieri: ac tum ablato alembico, subtilis spiritus ascenderit in superiorem partem alembici, aut circa marginẽ eiusdem: hunc deme subtiliter, estq; spiritus iste ad nullam rem vtilis, præterquam ad corrodendum in ferro aut chalybe, &c. Et materia lapidis quæ omnibus naturis assimilatur, est & in medio, ad collum ollæ sublimata non tam altè ascendit, quam subtiles illi spiritus combustibiles. Nam materia lapidis non potest, neque valet ad eam altitudinem ascendere, ad quam spiritus ille subtilis ascendit: habet enim materia lapidis aliquas partes fixas in sua natura, quæ volatiles illas partes retinẽt, vt tam altè ascendere nequeant, quam subtiles illi intemperati spiritus, quibus nullæ partes fixæ sunt permistæ. Nobilem verò materiam lapidis exime ac serua, est enim verus ille lapis quem nobis Deus omnipotens gratis donauit, estque ad opus nostrum paratus: est enim in omnibus suis æqualis ad operandum, idque in omnibus operibus Philosophorum. Pone enim lapidem istum in crucibulo vitreo ad ignem, liquescet ad modum ceræ, prius quam sit ascensurus, tumque sensim ascendet, vt cera, aut aliud quippiam quod per ignem ascendit: idque effici-

efficiunt partes eius fixæ quas in se habet, hæ retinent apud se partes illas volatiles, adeò vt cum ipso liquescere debeant, antequam ascendant: atque ita ascendunt etiam partes illæ fixæ interdum vnà: partes enim volatiles lapidis sunt maiores quam fixæ, idcircò partes volatiles partim secum attollunt partes fixas vi ignis. Scito hoc, mi fili, notitiam huius lapidis opus tuum ad exitum felicem perductură, ope Dei Optimi Maximi, ignorantia verò lapidis multos errores parit.

Cap. 7.

TENEBIS item nunc, mi fili, te impurum corpus tibi præparasse. 1. Saturnum, & animam. 1. Lunam, quam ei infundes aut indes, & lapidem qui spiritus est, qui animam & corpus cõtinet, vt nullo vnquam tempore separentur: quique hoc medium non intelligit, is nulló vnquam tempore in arte nostra quicquam proferet.

Cap. 8.

SCIES prætereà fili mi tibi sumendas 10. ℔. Saturni præparati ac ℔. 1. Lunæ præparatæ quæ efficiunt 11. ℔. simul, tum sumes pro 12. de spiritu tuo præparato, ac probè simul miscebis, tũ teres super lapide cum aqua communi, ita vt pictor penicillo pingere ea materia possit, tum humiditatem Quomodo materiæ præparatæ sint miscendæ.

evapo-



evapora super balneo, donec puluerescat, tumq; pone in ampla olla vitrea aut lapidea facta in hunc modum, ollam verò super æquali lapide levigabis, eique operculum etiam levigatum impones, eique pondere plumbeo superimpósito, in fornace Philosophorum collocabis, in testa cum cineribus, tribus concavitatibus fornaci superimpositis, ita vt tam supernè quam infernè calorem recipiat: ac quicquid agas exiguum ignem adde primùm ad sex hebdomadas, quibus exactis ignem gradatim augebis, donec magnum ignem ferre possit, idque sæpius proba eximendo parum laminæ impositũ, vt videas num fixum sit: si nondum est fixum stare sinito, cumque fixum evasisse vides, exime drachmam, inde crucibulo vitreo, igniq; imponito, sinasque candere 4 partem horæ, tum verò sinas frigefieri, ac appendas, vt videas an pondus tuum habeas, si non habes, iterùm impone donec fixum fiat. Tum habes bonam Lunam in omnibus probis, eaq; Luna exiguo labore ad bonum Solem reduci posset. Atq; hoc modo Iupiter ad Lunam reducitur, vt hic de Saturno traditum, & si ponas Solem fermenti loco, fiet Sol ex Saturno: sed in opere Iouis nihil præter Lunam efficere possis. Estque hic liber primi ordinis de Ioue &

Satur-

Saturno ad Lunam & Solem reducendis: si verò Saturnum ad Solem voles reducere, lapis ruber erit præparãdus, sicuti de albo traditum est, sumendusq; Sol in suo esse, saltem vt in calces redigatur.

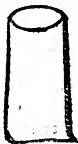
Opus secundi ordinis.

Cap. 9.

IAM tenebit filius meus esse præterea aliud opus secundi ordinis, idque est ad medicinam parandam in metalla mundificata proijciendam, quæ iam viuificata sunt.

Primùm para Saturnũ sicuti à me edoctus es, ac deinde tuum fermentum vt vicissim te docui in opere primi ordinis, lapidemq; itidem præpara vt edoctus es. Tum sume 4 partes, fermenti, 2 partes tui spiritus præparati, cõtere subtiliter super lapide duro cum aqua communi destillata, ita vt penicillo ijs pingi queat: quo facto iterum siccabis in vase vitreo in quo operari vis, aut super balneo, pelvi cum arena superimposita in phialam vitream immissum: exsiccabis verò donec puluerescat: deinde in tale vitrũ immittes, in superiore parte leuigatum super æquali lapide, vitreo leuigato operculo imposito, cui pondus plumbi superimpones, ac in for-

Prædictis materijs quomodo vtendum.



nace

nace secreta collocabis, in cuius superiore & inferiore parte æqualis sit calor. Adhibebis verò initio ignem pusillum continuè ad 12. dies & noctes lampade, deinde ignem augebis paululum per gradus, provt ignem aut calorem posse ferre videris. Id verò hoc modo perspicere aut animadvertere poteris. Sume aliquantulũ tuæ materiæ instrumento argenteo, laminæque argenteæ impone, qua carbonibus ardentibus superimposita: sines interdum calorem magis magisq; augeri: tum facilè videbis quam calidum possis efficere: materiam autem quam ex vitro sumes pondera prius quam laminæ imponas, cùmque eam à lamina removes, rursum pondera, si fortè quid impuri abierit: ita nosse poteris numquid sis perditurus nec ne, & secundum id ignem augere poteris: ac quicquid agas nunquã ignem augeas, quin prius aliquid eximas, ponderes, ac laminæ argenteæ imponas, vti prius dictum est: & quin videas quem calorem ferre possit, antequam ascendat: ita facilè in igni errare non poteris, estque hoc secretum tam magnum quàm est in arte. Nam si tantum adderes ignem vt sublimaret, aut spiritus exiret ex fermento, ac supra fermentum sese locaret, quamuis sursum non sublimaret, rursum tibi eximendũ esset, ac denuò conterendum: quomodo enim lapis vnâ cum

fer-

fermento fixari posset, cum sibi inuicē permista non essent, id omninò foret impossibile. Itaque nihil aliud hîc nobis curandum est, quam vt ignem ita regamus, ne spiritus è fermento sublimet, neue exeat, ac sese supra fermentum locet, aut prætereà ne supernè talem illi adhibeas calorē, vt spiritus per fermentum exeat, infraque in fundo vitri sese reponat. Itaque hoc pacto ignis regendus, vt in superiore ac inferiore parte fornacis sit æqualis calor. Valdè fallereris si maiorem in superiore quam in inferiore parte fornacis calorem excitares, ita vt spiritus per fermentum infra subsideret, & tum inde aliquid ad probandum sumeres. Quocirca fac, vt suprà edoctus es, videlicet vt probes & ponderes: nam si eximeres & probares, non autem pōderares: cùm de tuo fermento sumeres ex quo spiritus esset sublimatus infra supráue, plenum pondus reperires: tum fixum esse reputares, verùm fallereris: Spiritus enim infra in fundo iaceret, & fermentum super Spiritum, nihilque probasses aliud quam solum fermentum. Quare accuratè prospice vti ignem ita regas, vt calor infrà & suprà, & in lateribus sit æquè magnus: & quicquid agas potius minorē quam maiorem ignem adhibeas: ita falli non poteris, ac tametsi tempore multò longiore opus erit antequam fixabitur, tamen multò certius

Præstat errare in paucitate quam in vehementia ignis.

tius est. Itaque sapias, mi fili, tibique in igni struendo caueas, ne de integro iterum tibi sit incipiendum, perinde ac si igni admotum nõ fuisset. In tota enim arte nihil magis hac fixatione curãdum est. Spiritus enim ac fermentum coniuncta & coadunata manere debent, si alioqui tandem fixarentur. Nam quomodo duo vnum fierent, cùm vnum alteri se subtrahit; cumque à se inuicem separantur ? Itaque, mi fili, prudenter vide, vt ignem tuum ita modereris, ne spiritum, animam & corpus à se inuicem fuges igni vehementiore, sed semper exiguũ ignem strue, vt coniuncta maneant, vt anima & corpus vtraque vnum esse possint. Hanc lectionem sæpius relege, animoque imprime; ignis enim negligentia multa opera perdũtur: nam orationis dominicæ spatio fit vt ignis negligatur, ita vt rursum de integro sit incipiendum. Item nunc, fili mi, aliquoties aliquid eximes, vt prædictum est, ac dispicies quem calorem ferre possit; addesq; talem calorem per gradus donec fixum sit, ac flammam ferre possit eo temporis spacio, quo decies aut duodecies oratio dominica recitari posset: tum si nihil in pondere amittis, fixum est, ac tum illi adhuc quintam partem spirituũ appone, hoc est, evacua vitrum, materiamque tuam pondera, ac sume pro 4 partibus materiæ vnam partem spiritus, quæ efficiunt simul

Nota, orationis dominicæ spatio ignem posse negligi, ita vt ab integro incipiendum sit: quare ista sæpius relegenda & retinenda.

mul 5 partes; tum optimè miſcebis inter ſe, ſuper lapide conterens, vti antea doctum eſt: quo facto ſiccabis rurſumque ſuo vitro indes, iterumque impones, vt prius, ignemque vt prius, admouebis, &c. Ac vbi denuò fixum fuerit, ſume iterum quintam partem ſpirituum, vt prius, pro 4 partibus materiæ, impone vt prius, hocq; tandiu facito, donec materia liqueſcat inſtar ceræ. Id verò hoc pacto probabis. ℞. æs mundificatum, radas atque bellè polias, ei paululum tuæ materiæ impone, ignique ſiue carbonibus immitte, ſi materia liqueſcit, ac ſeipſam diffundit ſuper lamina candente, locuſque vbi materia iacet albus eſt, medicina tua ſecundi ordinis perfecta eſt. Age gratias Deo, &c. Proba perfectionis.

Proiectio.

Cap. 10.

SVMES item, mi Fili, Venerē puram mundificatam, eiuſq; 4 partes liquefacies ſuper vna parte Lunæ, cumq; liquitur ac optimè fluit, inijce dimidiā partē tuæ medicinæ, ſinaſq; ſimul fluere octauam partem horæ, tum reſtingue, effunde, habeſq; bonam Lunam in omnibus probis: ſiq; nimiū tuæ medicinæ inieceris, tota maſſa frangibilis erit, itaq; liquefacito, vt prius, adde plus Veneris, facitóq; id tandiu, donec maſſa tua malleabilis eſt, tum habes verā mēſurā virtutemq;

tuæ medicinæ, ſicque in omni medicina probandum eſt.

Tertium opus Medicinæ 3. ordinis.

Cap. 11.

SCIES item nunc, fili mi, eſſe præterea aliud opus aut medicinam, eſtque opus tertij ordinis: nulla autem eſt differentia inter opus ſecundi & tertij ordinis, quàm ea ſola, quod tertium ſubtiliùs & fortiùs paratur, ſecunduſque ordo, nullam facit proiectionem præterquã in metalla mundificata, ſed tertius proiectionem facit in metalla impura. Vnde *Alanus* Philoſophus ait: *Noſtra medicina rubiginem metallis demit, æternamq́ tincturam dat, quam in æternum ſervant.*

Diſcrimen operis ſecundi & tertij ordinis.

Cap. 12.

SCIES verò deinceps, mi fili, hoc ſecretum. Cum voles parare medicinam tertij ordinis, facies modis omnibus vt in 2. doctum eſt, præterquam quod cùm ſpiritus cum fermento fixus eſt; ipſumque inflammaueris per octauam partem horæ, ac in tuo pondere nihil amittis, certuſque es tuum ſpiritum cum fermento fixum eſſe, exime materiam ex vitro, ac calcinandam pone in fornace Sapiẽtum in qua calcinatur, in vaſe patente, aut in fornace in qua ſpiritus calci-

nantur,

nantur, qui cùm resolui nequeunt; calcinãdi sunt in fornace ad eam rem constructa, in qua plus caloris in superiore quàm in inferiore parte sit. Spiritus enim quos dissoluere velimus, in vase patente calcinandi sunt, ac in tali fornace hæc materia calcinãda est: tum verò hanc materiam sumes ex vase vitreo, ac immittes in vas vitreum latum ac planum ad modùm planæ sartaginis luteæ sine manubrio factum plano fundo, huic materiam tuam indes mensuram pollicis densam aut paulò ampliùs, fornacique impone, primùm ignem pusillum addendo, & paulatim maiorem, ita vt materia sit inter candere & non candere: atque hoc pacto ad ignem relinque per 4 dies & noctes: quibus exactis exime, ac pone soluendam cum aceto destillato, in balneo, & quoq; triduo acetum effunde, ac semper denuò acetũ recens infunde, singulis diebus ter quaterve misce: ac si quid esset quod in aceto solvi nollet, id ipsum rursum calcinabis, vt supra, continuè per horas 24, tum eximes, iterumque dissoluendum pones in aceto destillato, vt supra, idque facito tandiu, donec omne solutũ fuerit: quo facto iterum congelabis vt pulverescat, rursusq; calcinandum pones ad horas 21 ad Spiritum ab aceto repellendum. Tum exemptam materiam tuam appendes quã grauis sit. His sic se habentibus sumes

quintam partem spiritus ad tuam materiam fixam, videlicet 4 partes materiæ fixæ, vnáque spiritus, miscebis, ac probè inter se conteres, vti in opere secundi ordinis traditum est, super balneo siccabis, iterumque impones vt vnum fiat cum alio fixatum, vt in opere secundi ordinis doctum est. Cumque iterum fixum est, rursum calcinandum pone, túmque iterum dissoluendum & congelandum, ac tum rursus calcinandum, ad spiritum aceti extrahendum, tumque iterum commiscendum cum spiritu, atque denuò tum fixandum tandiu donec tua materia nō sese amplius calcinari sinat, sed liquescat instar ceræ, tum medicina tua tertij ordinis perfecta erit. Age gratias Deo, tuámq; fac proiectionem in metalla imperfecta animā habentia.

Ad Lapidem ex Luna sola parandum.

DEINCEPS, mi Fili, docere te volo compositionem Lapidis Veterum, ac primùm quomodo ad eam peruenies. Studebis autem, mi fili, in hac arte sedulò, & acuta mente comprehendes veterum dicta, debesque etiam discere naturam omnium rerum, & quomodo in rebus omnibus operetur, ac præcipuè quicquid circulò

Natura eorum omniū cognoscenda est, quę sub circulo Lunari existunt.

culo Lunari ſubiacet, curſumque eius: & quando Luna primum curſum in Orbe cœperit,& vnde. Præterea tibi tenendum, vnde metalla in fodinis ſuam originem ducăt, vndè primùm creſcant& augeantur,& quomodo,& ad quid natura metallorum reduci amet, ſéque reduxiſſet, ni natura fuiſſet impedita per res alias, vt id perficere nequiuerit. Reſque impedimenti noſſe debes, ſcire etiam (ſi alioqui operarius in arte eſſe vis) quibus in operibus naturam non imitabere, aut in quibus eam imitari debes. Idque tibi dico ſciendum eſſe, aut tibi opus aggrediendum non ſuadeo. Quiq; hoc ignorant, procul ab arte abſunt, ſine fundamento aut radice cui cogitata aut ſenſa animi eorum poſſint inniti: ac ob id neſciunt rectè an ſecus faciant. Niſi verò eſſentiam & naturam eorum noris, principium,augmentationem ac defectus, quare natura eò pervenire non poſſit,ac ſi interiora corũ non noveris, nihil in arte noſtra efficies.Quare ſedulò ſtude antequam ad opus accedas, ſique æger aut infirma valetudine ſis, ne incipias, opus enim vbi ſemel inceptũ fuerit, intermitti minimè poteſt. Etiam acumine ingenij præſtare debes, nam ſubtiliter hîc eſt operandum. Qui præterea huic operi manus admouere vult, nihil aliud exercere poteſt: ex auaritia item minimè iſtud aggrediendum eſt;

finem enim expectare non posses, semper enim auari de lucro cogitant: sique pauper fueris etiam persequi non poteris, ars enim ista inimica pauperibus, sumptus magnus est, opusque pauca materia fieri nequit, tempusque longum est, ac nisi te tantis opibus instructum esse noris, vt in duos annos, sumptus, vasa, vitra aliaque vtensilia parare possis tibi & socijs, ne cœperis, opus enim solus exequi non potes: atque itidē multùm materiæ tibi habendum est ex qua opus tuum conficias: nam vt id perficias, ad minimum 3 ℔ materiæ habere debes, ac ab initio paratam, vt si quid tibi in opere desit, satis materiæ tibi esse possit, ad opus corrigendum. Nunc, mi fili, cùm te his rebus prędictis probè instructum sentis, ac te ipsum idoneum ad opus nostrum faciendum, ipsumque ad finem perducendum, ita vt nihil desit, vti prædictum, ac notitiam omnium rerum habes, metallorumque naturam nosti, cognoscenda etiam materia est, ex qua opus hoc præstantissimum fieri debeat.

Ars chymica, Inimica pauperibus.

Cap. 14.

NOSTI præterea ex *Mercurio* & sulphure omnia metalla crescere mixtione eorundem, tam munda quam immunda, constat etiam ex nulla alia re in rerum natura metalla gigni posse quam ex his duabus. Quare planum est in nostrum lapidem nullas

nullas res peregrinas ingredi, quæ ex his duabus originem primam non duxerint. Errant omnes qui lapidem præsumunt extrahere ex pilis, ouis, sanguine, animantibus, aut ex vllo 4 spirituum, & qui ex lotio, aut ex Mercurio, aut ex Sulphure, quæ corpora non fuere, suntque hæc omnia deliramenta & somnia hominũ naturam ignorantium. Alij amalgamant Solem, Lunam, & Mercurium purificatum, ponuntque ea coquenda, cùmque iam multò tempore coxerint, nanciscuntur rubrum puluerẽ, vt lateritiũ, ac cùm iam probare cupiũt, an fixus sit Mercurius in fumum abit, secumque optimam partem corporis rapit, atque id quod fixum est remanet in materiam aridam quæ liquefieri nequit, adeò igni exiccatum est. Sunt & alij qui lapidem volunt elicere ex Sole & Luna, quasi putarent se posse extrahere Lapidem rubrum aut album ex his perfectis corporibus, quæ dura & solida sunt, quare id etiam nobis impossibile. Noster enim ignis naturalis hæc corpora minimè lædit, nihilque in ea posset, quamuis lapis inde educi posset: dura sunt & fixa, nihilque peregrinum ad nostrum lapidẽ addi potest, tantummodò ei detrahenda quæ in eo superflua sunt, ac ipse subtilis & plus quam subtilis efficiendus, atque ea sunt dura illa ac fixa corpora, quæ si reducerẽtur eò, vt lapis inde

Error multorũ Sophistarum lapidem ex alijs rebus extrahere cupientium.

elici posset, essent defixanda, ex ijsque spiritus efficiendi, si quid ex ijs produci queat: Ita planum fit, lapidem nostrum ex duris fixis corporibus extrahi non posse.

Quærat verò nunc filius meus, vnde Lapis noster sit extrahendus? Sciat autem filius meus, Sapientes quæsiuisse quiddam in Mineralibus in quo Mercurius purus putusque esset, ac Sulphur incombustibile, quod etiam purum mundumque esset: & vbi illa duo sic permista essent, quodq; pro sua proportione, & sic simul congelata, vt separari non possent, ambóque volatilia & spiritualia essent: inde suum lapidem elicuerunt. Iamque tibi dico apertè nulla circuitione vsus, materiam ex qua lapidem fabricabis,& conficies, si quidem mente & ratione præditus es, vt verba mea & rationes capere,& intelligere possis, omniaque metalla nosti quæ in fodinis crescunt, ac naturam eorum: nosti iam materiam ex qua lapidem elicies, nosti etiam me tibi hîc manifestè materiam demonstrasse ac nominasse sub alijs verbis.

Cap. 15.

Vnam duntaxat esse rationem ad rubrũ & album lapidem

* Aliàs, nõ esse nisi vnam materiam.

SCIET pro certo filius meus, * nõ esse plures vnâ rationes ad rubrum & album lapidem. Fuêre autem olim qui hunc lapidem elicere non possent quam ex duobus luminaribus, id est, ex prædicta materia, cũque iam lapidem eduxissent, efficiebant pri-

primum lapidem ad album, nullum fermẽtum album adhibentes, ac magno labore lapidem produxêre: deinde efficiebant præterea eundem ad rubrum, nullo fermento rubro adhibito, magnoque labore produxere, longo tempore, magna subtilitate. Lapis enim ita effectus miram faciebat proiectionem & infinitam: Lapidem etiam aliter cõficere non nouerant, quam ex vtrâque materia ad rubrum & album sine vllo fermento: Itaque in suis secretis libris scripserunt, Lapidem confici nõ posse quam ex vtrâque illa materia, tam ad rubrum quam ad albũ. In quo verum scripsere: sed lapis ad rubrũ non potest confici, nisi fermentum addas, materiaque ad album adesse debet: Similiter lapis ad album extrahi non potest, nisi fermento adhibito, materiâque ad rubrum adesse debet. Hi fuêre primi qui materiã ad conficiendum lapidem invenere.

Cap. 16.

POSTEA autem alij Philosophi extitere qui penitiùs rem perspexêre, esse videlicet duplicem materiam à Deo creatam; vnã ad rubrũ, alteram ad albũ, ac vlteriùs progressi, videre Deum 2 creasse lumina ad orbem illustrandum; vnum interdiu alterum noctu, quemadmodum oculis cernimus. Luna de nocte lucet vt Sol de die, alter sine alterius adminiculo. Dicunt præterea

Solem &Lunam vtraque interdiu lucere ità vt ſeſe inuicem non impediant: verùm cùm vtraque lucerent, eſſe lumen clarius. Tum amplius quam primi cogitabant. Deus 2 materias largitus eſt,vnam ad rubrum, alteram ad album lapidem, ſicuti interdiu Solem, ac noctu Lunam dedit,& vterque illuſtrat orbem ſine ope alterius,illuſtrant etiam mundum cum ambo lucent, neuterque alterũ impedit. Ita rubram materiã ſolam ſumebant, atque ex ea lapidẽ conflabant albæ adminiculo, ſicuti in opere manifeſtò docebitur: deinde albam materiam ſumebant,& ex ea lapidem eliciebant album,abſque ope materiæ rubræ,aut ſulphuris combuſtibilis. Verùm lapidi albo fermentum argenti puri dabant. Ita lapidis albi compoſitionem invenerunt ſine ope rubri, verùm fermentum argenti illi dare cogebantur : ſed non tam ſubtilis eſt,neque talem facit proiectionem, qualem albus ille lapis, quem primi Philoſophi producebant, qui ex vtraque illa materia fuerat extractus : verùm opus poſterius multò minoris laboris eſt, temporis breuioris, ſumptus minoris, nulliuſque periculi. Ita ſcies,mi fili,& intelliges confici poſſe lapidem album ſolum ſine rubro, verùm fermentũm argenti illi largiendum eſt. Ruber verò lapis ſine adminiculo albi confici non poteſt, ſicuti antè in præfatione doctum eſt:

hæc

hæc secreta memoriæ manda. Scies prætere-rea, mi fili, multas esse sectas Philosophorũ, & vnaquæq; harum peculiares habuit operationes: omnes verò vnam sumpsere materiam ex qua lapidem conflarunt. Sunt breues & longæ viæ, verùm quò subtiliùs lapidem confeceris plusque mundificaueris, eò maiorem proiectionem est facturus. Alius Philosophorum reduxit ad 10, alius ad 20 atque ita deinceps altiùs prout benè operari, lapidemque suum ritè purgare nouerant: imò etiam ad 100000, &c. idque ex vna eademque materia.

Hoc pacto disces, mi fili, admodum subtiliter lapidem è materia extrahere; cumque ipsum eduxeris, magna diligentia purgabis, mundabisque magna subtilitate: tumque summa diligentia eum subtilem ac plus quã subtilem efficies, ac ita poteris ipsum perducere ad magnas vires. Nunc præfationem sæpius relege, vt hæc probè intelligas, prius quam ad opus accedas: neue instar insani ad magisterium artis nostræ decurras, verùm cordatè quodque ex ordine incipe: neque duo vel tria simul incipias, neque probes nunc hoc, nunc illud, sed constans in opere permaneas, neque animum alijs rebus applices, nec magnis nec parvis, nisi ijs solis quæ ad opus tuum pertinent: & interdum aliquid faciens libellum sume, in eoq; scri-

be quicquid agis, quantumuis opus sit exiguum, scribe itidem omnia signa, colores ac mutationes, tempusq; quo fiunt, caloremque quem adhibes.

Finis præfationis.

Cap. 17.

Opificium Philosophorum pergit docere.

IAM filium meum opificium Philosophorum docere volo, hi multiplex habuere opificiū, quisq; pro vt libebat, ac prout breviter aut diu operari voluere. Filius meus eligat opus tam breue aut longum quā velit, annus aut eò amplius insumetur, ita rationem tuam ineas: atque hoc opus pauca materia aggredi non potes: debes ad minimum 4 aut 5 ℔ habere materiæ, si alioqui opus sufficiens foret. Nam pauperum opus non est, nisi fortè lapis gratis à Deo concessus haberi posset, tum alij sumptus faciendi non essent, præterquā vasorum, carbonum, & alimenti, donec lapidem præparassemus. Ac duo lapides quos Deus gratis donauit in albo & rubro dimidia parte temporis tantū opus habent, quam materia quæ sumenda erit, præparationum causa, & antequam ad sublimationē ventum sit, lapis gratis nobis donatus iam ferè ad fixationē perductus est. Lapidem verò cum aquirere non possimus, quia in locis illis non sumus vbi duo isti lapides crescunt: materiæ his lapidibus similes nobis sumendæ sunt, eiusq; naturæ, si alioqui

qui opus nostrum præparare velimus, idque est magni sumptus, multiq; temporis. Itaq; Recipe minimùm 4 ℔ ad lapidem album, materiamque quam nosti, sique non nosti coram tibi dicã, dixi etiam tibi atque etiam scripsi in libro vegetabili, quem mihi remisisti. Si ergo exempli gratia breve opus ad album suscipis, sume primùm & purga materiam in sua essentia existentem, ac tam puram effice quam potes: tumque resolue in eius aqua alba, cumque omne simul resolutũ fuerit, ita vt nullæ fæces in fundo reliquæ sint: alẽbico vitro tuo imposito super quo ipsum resoluisti, pone super fornace in quodã balneo, receptaculumq; ad rostrũ luta probè, ac luto sicco, ignẽ sub balneo struẽ destilla sensim tepido balneo, ita vt commodè manum in eo tenere possis, destilla inquam, donec omnis materia tua exiccata fuerit, ac omnis humiditas exudarit, tum materiam resoluere poteris cum aqua tua alba, hoc modo: Sines vitrum tuum in balneo, sicuti est, eritque foramen supra in alembico cui infundibulum impones, ac per ipsum aquam tuam infundes, donec ad 3 aut 4 pollices aut latitudinem manus emineat, non eo corrumpere poteris, alembicum probè obtura suo vitro leuigato, destilla vt prius, cumque materia tua sicca est; rursus eam humecta, rursum destilla, idq; septies itera, tum

Quæ & quan-[illegible]m materiæ [illegible]endum ad album lapidẽ.

Materia hæc purganda.

Soluenda in eius aqua alba

Aqua alba balneo tepido destillãda à materia vsque ad siccitatem.

Hæc aqua denuò ad materiam affundẽda, & rursum materia soluẽda, ideoque opus est galea perforata, vt subito aqua effundi possit.

Id opus septies repetendum.

Poſt materia frigefacta, eximenda ex ſuo vaſe, & c[illegible] perfectè p[illegible]trefacta.

tum fine vt frigeſcat & materiam exime, nã probè tota putrificata eſt, idque multò minori temporis ſpatio confici poteſt, quam ſi priùs putrefaceres, & tum deſtillares, iuxta vulgarem doctrinam Philoſophorum. Iſtud æquè bonum eſt, imò melius.

Cap. 18.

Quid prӕterea faciendum.

HIs ita ſe habentibus, receptaculum magnum ſumes, cui infundibulo vitreo ſuperimpoſito, ac receptaculo, repones in teſta cum cribratis cineribus, ſuper fornace in qua ignis vehemens accendi poſſit: tum vitrum, cui ineſt materia tua, ſume, ſuperinfunde aquam communem deſtillatam, ac omnis 2 aut 3 horarum ſpatio reſolvetur in aquam liquidam: tum in magnum illud receptaculum infundes, quod eſt ſuper fornace in teſta cum cineribus, ac olla vitrea ex qua materiam euacuaſti probè abluta, omnem materiam ſimul cõfundes in magnum receptaculum: tum habe 5 aut 6 quartarios aquæ deſtillatæ, eamque ſimul funde in magnum receptaculum ſuper materiam ſolutam, donec 2 partes magni receptaculi impleantur. Quo facto, ignem fornaci ſubijce, eumque aliquoties au[illegible] per gradus, donec materia cũ aqua in vitro calefiat, ac vitrum ſuprà patere ſinas, ita non rumpetur, ac relinquas hoc pacto ad ignẽ modicè bullire ad ſemihoram, ac deinde ſpontè refrigera-

Lapis hic in aqua communi deſtillata ſolvendus.

Solutio in amplo vaſe infũdenda, & addendæ 4 vel 5 menſuræ aquæ communis deſtillatæ. Et ſimul totũ ſuper cineres leniter bulliendũ ſpatio ſemihoræ, ac poſt aqua frigefacta cum ſua materia in vaſe relinquẽda erit per 3 dies integros. Ac tota materia reſidebit in fundo.

gerari. His factis, relinque vitrum super fornace per 3 dies naturales, ac materia tua in fundo residebit; tum vitrum paululū in alteram partem inclinæ, laneumque funiculū inde 8 aut 10 fila spissum, suspende alteram extremitatem ex alio vitro infra aut iuxta fornacem locato, ac Philtra donec materia ferè sicca est, infunde rursus aquam cōmunem destillatam ac sinas bullire, faciens in omnibus vt priùs per 4 vices, eritque materia tua probè lota & repurgata à sua aqua alba: omnes verò aquas quas ad hunc modum eduxeris, seruabis vnamquamque separatim, & in balneum evapora, omnesque tuas aquas albas denuò accipies, eruntque tam bonæ quàm prius, serva in aliud tempus ad vsum, &c.

Inde per philtrationem & inclinationem lota aqua elicienda est, vt lapis omni careat acredine aquæ suæ solutiuæ.

Cap. 19.

ITEM evacua iam tuam materiam ex magno illo vitro, ac in 2 aut 3 amplas pateras vitreas mitte; pone super cineribus tepidis, exicca vt pulverescat, aut super pelui cum arena super balneo locatá, ita nullos spiritus subtiles inuisibiles amittes.

Exiccatio lapidis per evaporationem.

Cap. 20.

ITEM præterea habe acre acetum destillatum ex vino, probè rectificatum, ita vt nihil remaneat, ac tuam materiā in magnum receptaculum immitte, pone in balneo, ei materiam inde, bona quantitate illius aceti de-

Solutio lapidis in aceto destillato per balneum tepidum.

destillati superinfusa. Tum vitrum tuum suprà operias vitro levigato, ignem strue sub balneo, calorem adde qualis est sanguinis humani aut vrinæ. Sed ne sinas aquam balnei magis fervere, retineas hoc pacto die ac nocte in eo calore, ac tua materia aliquoties resolvetur: Id verò hoc pacto nosces, cùm acetum erit colore cæruleo tendente ad viridem, is primus color est qui se in opere ostēdit, id signum scribe, bonum enim est signum, quod videlicet materia tua probè sit putrefacta ac mortua in putrefactione in sua aqua alba, & quod omninò mortua sit, quodque nullo vnquam tempore in corpus redigetur, estque bonum signum. Nam simul atque in opere vlli colores apparēt, certi sumus nostram materiam mortificatam esse, eiusque interius extra tendere, putrefactionemque bonam fuisse. His factis, magnum vitrum paratum habe, in hoc acetum coloratū infunde declinatione sensim, tum ilicò probè obtura, pone in balneo tepido, ac denuò acetum recens funde super materiam, faciens vt suprà, hocque iterabis, donec omnis materia soluta fuerit, ita vt nullæ fæces supersint: verùm caue ne inter diffundendum refrigescere sinas. Sumere poteris infundibulum vitreum, ac vitrum super fornace sinere, atque ita transfundere; & retine tum omnem tuam materiam ita

Signum solutionis color cæruleus in aceto

Solutum per declinationem separandum à non soluto. Solutum seruandum in balneo tepido

re-

resolutam in aceto calore commodo, in balneo, nimirum vt stabat ad soluendum: retine hoc pacto 20 aut 22 dies. Interea materia tua tam volatilis ac spiritualis fiet, vt eam vel ad oleum, vel ad lapidem valeas reducere, ad alterum horum vtrum vis. Nam spiritualis est effecta quæ antea corporalis fuerat.

Omme solutũ seruandum tepidum cum suo aceto per 20 aut 22 dies, vt materia euadat volatilis.

Cap. 21.

HIc Luna apta est ad destillandam per alembicum in oleum, atque etiam in lapides crystallinos fusibiles reducendam, tum verò alembico vitro imposito, ac aceto destillato per balneum, materiam tam siccam, quã potes redde, aut minimùm quasi siccã ita vt eam in pateras vitreas possis trãsfundere: tum materiam tuam sicca in pelui cum arena super balneo locata, ita nullos spiritus amittes, cumque materia sicca est & subtilis, sume paululum ex ea, immitte in ampullulam, superfunde aquam communem destillatam ita mundificatam, vt nihil remaneat, ita aqua rectificata esse debet: tum pone in testula cum cineribus super fornace, ac vide an materia solui velit in aqua cõmuni destillata: tum rectè est: sin minus, iterum in aceto soluenda est, vt prius: sed si in aqua cõmuni soluatur, sume materiam tuam omnem, pone in balneo, ac sine ibidem donec omnis resoluta fuerit in aquam liquidam, calo-

Abstractio aceti per destillationem vsq; ad plenam siccitatem.

Solutio lapidis in aqua communi.

Si solui non potest in aqua communi, reiteranda est solutio per acetũ, idque toties donec omnis materia in aqua communi soluta nullas post se relinquit fæces.

calorem accommodum adde qualem ferre possit. Si quid verò in fundo infrà remaneret quod solvi nollet, effūde supernè id quod solutum est in balneum calidum: nam solutum refrigescere minimè potest, donec coagulaueris, atque etiam postquam coagulaueris, semper calidum serua in loco arido, materia enim frigefieri opus non habet. Super id verò quod in fundo vitri remansit acetum destillatum funde, atque ita rursum in aceto sinas, cumque solutum fuerit, rursus acetum destilla, ac superinfunde rursus aquam communem; resolue quod resolui vult, ac si omne resolui respuat, fac modis omnibus, vt prædictum est, donec omne in aqua communi soluatur, ac in aquam liquidam, ita vt nullæ fæces in fundo vitri ponātur. Tum tua materia ex sua natura perducta est. i. in aquam simplicem, ita vt nihil adiunctum sit, cumque ita se habet, dixere Philosophi de lapide, Pauperes ipsum habent æquè ac diuites, ac reperitur in mari & fluuijs & in locis omnibus, ac verū dixêre, iam enim est aqua vulgaris quæ vbique reperitur. His peractis congela, aquamque è balneo destilla, vsque in eam siccitatem vt puluerescat: tum Philosophi terram nuncuparunt, remque vilem, quodque in latrinis ac puteis, super montes, in montibus, omnibusque locis reperiatur dixêre, ac verè.

Congelatio lapidis per abstractionem aquę communis vsque ad plenam siccitatē, & relinquetur terra mortua nulli nisi Philosopho vtilis.

Iam

Iam enim terra effecta eſt quæ nulli amplius valet quàm quæuis alia, præterquam ſoli Philoſopho. Nam qui lapidem conficere non norit, ei nihilo plus valet quam quæuis alia terra: nam nec iam, nec vllo tempore poteſt corpus fieri. Quare iam res vilis eſt quæ vbique facilè reperitur.

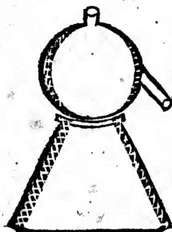
Cap. 22.

IAM verò, mi fili, noris materiam tuam paratam eſſe ad lapidem cõficiendum: tamdiu laboraſti antequam hæc materia ſubtilis & ſpiritualis effecta eſt, ita vt eam ſublimare poſſis: Si verò lapidem poſſes acquirere quem nobis Dominus gratis largitus eſt, eum non opus eſſet ita præparare: ſed ſtatim ſumeres ac intangibiliter puluerizares, eiuſque immunditiem ablueres aqua communi, donec aqua indè pura & liquida deflueret: tum ſiccares iterum, ac paratus eſſet vt ſublimãdum poneres: quare opus eius breuius. Verùm quia hanc materiam ignoramus, nec acquirere poſſumus, alia ſumenda & paranda eſt, vt prædictum eſt, meliorque & ſubtilior reddenda quam ex lapide quem nobis gratis Deus donauit. Nunc, mi fili, nihil aliud faciendum reſtat, quam vt ſolvas, ac rurſum congeles in aceto rectificato toties & tandiu, donec ampliùs nolit congelare, concreſcatque in oleum: hoc verò oleum ſerua in ampulla vitrea in fornace

Redoctio lapidis in oleũ per ſolutionem & congelationẽ in aceto.

Fixatio lapidis
Imbibitio lapidis cùm suo spiritu.
Mercurio videlicet, qui in siccando ascēdebat, pro vt latius de sale metallorum.
Reductio lapidis ad perfectiorem virtutem ꝑ sublimationē

secreta donec omnino fixum sit, ac penetret candentem laimnā æream, vt laminæ similes fiant puræ lunæ: ac si tum etiàmnum perfectiorem vis reddere, suo ipsius spiritui immerge, &fixa suo ipsius spiritu, ac facito proiectionē ad album. Sique filius meus hunc lapidē conficere vult ad album, poterit materiam sublimandam ponere in hunc modum.



Sume ollam firmam amplam vitream quæ infra latum habeat fundum, eique materiam tuam inde, vt coràm tibi facilè dicam, ac ollæ magnum impone alembicum cum amplo rostro, receptaculumq; ei luto affixum.

Erit autem inferior olla vitrea admodum humilis, plana & admodum lata in inferiore parte, vt hæc figura tibi demonstrat, huic tuas materias præparatas inde, & alembico superaddito, luto probè obtura, & fornaci sublimationis impone, cum testa cinerum, luto receptaculum rostro adglutina, ac luto sicco, paratus es ad sublimandum. Qua de re quidam Philosophus sic ait: Terra est infimus mundus, & aqua quæ sursum ascendit habet in se animā; nec sunt plura quam

2 co-

2 cognita, 2 in aperto, & duo in secreto, vt etiam in elementis palam est, terra & aqua sunt nota eaque videri & tangi possunt: ignis verò & aër sunt in abdito; ita etiam se res habet in nostro lapide: 2 videntur manifestò, & 2 cernuntur obscurè. Quomodo igitur videri possunt? Quemadmodum apparet in aspectu sub nigredine albedinē latere, ac post rubedinem quæ sub albedine latebat. Illa 2 primum erant in intellectu, at nunc sunt in aspectu.

Mi fili, quomodo intelligenda sunt abdita Philosophorum dicta? Dixere, in prima reductione, ea est quam solutionem vocarunt, estque fundamentum artis. Qua de re Rasis ait: Nisi corpus resoluas, frustrà laboras: corpora enim ad tales aquas sunt reducenda, quales sunt ex quibus primùm originem duxere. i. in aquam vulgarem. Hanc verò solutionem vulgus non capit. Estque hæc prima eius reductio in suam essentiam, &c. Prima operatio.

Alius Philosophus ait: Nisi ex crassitudine aquæ terra efficiatur, in nostra arte operam ludis, &c. 2 Operatio.

Tertium opus est purificatio aut mundificatio: *Morienus* inquit: Quando hæc terra cum terra putrefit, & attenuatur, tumque purificatur, statim omnis nostra ars ope diuina perficitur. 3 Operatio.

Geber ait: detrahe ei humiditatem ſuam, ac ad ſublimationem ſtatim perducito, & ex eo ſpiritum trahe quem in eo reperies, qui *Hermetis* auis appellatur. Et de hac *Morienus* ait: remanebit tibi terra calcinata & arena. De qua idem præterea *Morienus:* Ne contemne cineres in inferiori loco, nam ſunt reſplendentes. Quare ex cineribus etiamnùm cineres reſplendentes extrahe, & in ijs prætioſum adamantem reperies, inquit *Morienus.*

Cap. 23.

Reditus ad opus.

Sublimatio lapidis per ſuos gradus ignis, donec quicquid volatile à fæcibus ſublimatum ſit.

NVNC, mi fili, ad opus noſtrum redeamus: ignem fornaci ſubijcies, primùm puſillum ac paulatim maiorem per gradus, donec materiā tuam ſublimare videas: tum ſerua ignem in eo calore, quamdiu aſcendit, ſed potius auge ignem paululum quam refrigeſceret, & quamdiu vides aſcendere, hoc pacto relinque modicè igni prædicto, cùmque ipſe aſcenſus incipit minui, ignem auge, prout videbis opus eſſe: Hoc verò per alembicum vitreum videre poteris. Sic relinquito nocte diéque, ſemper ignem augmẽtans, provt videbis opus eſſe: cùmque cernes non amplius ſublimare; ignem tuum auge gradatim, donec olla tua vitrea infrà candeat: eo ſtatu retine cādentem ad horas 2, aut donec cernes, non amplius aſcendere: tum ſinas ſpontè frigeſieri, & alembico ablato,

eva-

euacua, & in pyxide vitrea repone, fæcesq́ue ex olla vitrea exime, & mitte in magnũ vitrum, ac acetum vehemens ex vino confectum destillatum superfunde, ac in tepido balneo colloca, ac per dies octo soluendum relinquito. Tum acetum effunde in vas vitreum, ac coagulandum pone super balneũ in pelui cum arena donec siccum sit.

Fæces soluendæ in aceto, vt quod non est sublimatũ eliciatur ex fæcibus sublimationis quæ terra est lapidis.

Scies item, mi fili, quando materias pones sublimandas, eas esse miscendas cum huiusmodi materia quæ talis naturæ sit, vt paratã materiam tuam conseruet à liquefactione. Adeò enim subtilem materiam tuam reddidisti, vt etiam ad pusillum ignem liquesceret instar butyri. Quare materia per quam materiam lapidis sublimabis ita paranda est, vt materiã tuam minimè polluat: ac vt huius materiæ nihil ascendat, vtque nullo igni destrui posit, quamlibet magnum ei subijcias: debet præterea ita parata esse, vt ex materia vitrum confici nõ posit, neq; ex ea sal extrahi: debet etiam ita præparari vt nulla re dissolui posit, vtq; nullas fæces de se mittat: para item vt intangibilis sit: siq;, fili mi, talem materiam non habeas, materiam tuam præparatam sublimare non poteris. Quocirca huiusmodi materiam para, alioqui in arte nihil præstabis. Dicam tibi coràm quomodo eam parabis: cumq; materiam tuam sublimandam pones, primò ponderabis materiam

Sublimatum, eius spiritus aut elementũ aquæ.

Vtrumque separatim seruãdum donec denuò vniendæ sint.

Terra lapidis ponderanda, & eius spiritus aut sublimatũ è terra.

teriam per quam sublimare vis, ponduqsuē tuum memoriæ mandabis, etiam materiam ponderabis ex qua tuum lapidem vis extrahere, pondusque scribes, ita non falleris.

Itaq;, mi fili, cùm spiritū è materia eduxeris, omne quod in olla reperies soluendum pones, ac solues corpus ex materia ex qua spiritum sublimasti. Hoc quidem confidenter facere poteris: materia enim tua per quā sublimasti nō soluetur: quare nihil amplius solues quam corpus illud aut terram cum fæcibus ex qua spiritum tuum soluendo eduxisti: quare vbi siccū fuerit pondera quod ex fæcibus soluendo eduxisti: tumque etiam spiritum tuum quem sublimasti pondera: ita scire poteris an omnem tuam materiam habeas: post omnes etiam fæces exime atq; etiam pondera, ita manifestò scire poteris quomodo res se habeat, quidque tibi desit, an omne sit eductum nec ne; sedulo aduerte, nihilque scribere pigeat, ita semper quid feceris tibi constare poterit, & si quid de opere dubites, imaginari ex sinistro euentu poteris, quí id acciderit, ac emenda vbicumque poteris.

Cap. 24.

NOris præterea, mi fili, te materiam ex qua spiritum tuū extrahes tam subtilē posse facere, tamque spiritualem primùm in eius aqua alba, in qua posita est in putrefactione

ctione, ac deinde in solutione in aceto, vt in sublimatione tota ascendat, ita vt nihil præter fæces relinquat. Quare materiam in aceto solues, facta sublimatione, ac solues terrã aut fæces ex materia per quam sublimaris, ita facilè videbis an omnis materia lapidis sursum sublimarit nec ne. In materia enim per quam sublimasti non soluitur aliud, quã quod in ea remansit ex materia lapidis quæ ex ea sublimata fuerit : ac facito vt prædictum est.

Cap. 25.

SEruabis itẽ, mi fili, in vase vitreo id quod ex ea materia soluisti per quam sublimasti: tum id quod sursum sublimasti sume, ac denuò pone sublimandũ primùm igni pusillo, gradatim augẽdo, donec omne sursum sublimatum fuerit, quod sublimari possit.

Sublimatio lapidis per se sine fæcibus adiunctis idque igne lentiore.

Præterea, mi fili, solum sublimabis ita vt nihil adsit aut permixtum sit, fæces verò remanentes adde huic quod tibi seruare iussi, quod cum aceto educebas, ac sublimationẽ muta toties, donec omne ascendat, ita vt nihil remaneat: tum satis est: tum habes Mercurium illum ex quo Philosophi lapidem suum extrahunt, tum habes sulphur incõbustibile, tum habes lapidem ad album: ac Sapientes vocarunt istum spiritum aquam, ac rem albam, & arsenicum, multaq; nomina ei imposuere, vt sulphur, lac virginis.

Fæces in hac sublimatione relictæ adiungendæ terræ lapidis suprà dictæ.

Hæc sublimatio toties reiterãda donec lapis nullas post se relinquat fæces.

Et sublimatum illud purum loco Mercurij Philosophorũ erit: Et etiam sulphur incombustile.

destillati superinfusa. Tum vitrum tuum suprà operias vitro levigato, ignem strue sub balneo, calorem adde qualis est sanguinis humani aut vrinæ. Sed ne sinas aquam balnei magis fervere, retineas hoc pacto die ac nocte in eo calore, ac tua materia aliquoties resolvetur: Id verò hoc pacto nosces, cùm acetum erit colore cæruleo tendente ad viridem, is primus color est qui se in opere ostēdit, id signum scribe, bonum enim est signum, quod videlicet materia tua probè sit putrefacta ac mortua in putrefactione in sua aqua alba, & quod omninò mortua sit, quodque nullo vnquam tempore in corpus redigetur, estque bonum signum. Nam simul atque in opere vlli colores apparēt, certi sumus nostram materiam mortificatam esse, eiusque interius extra tendere, putrefactionemque bonam fuisse. His factis, magnum vitrum paratum habe, in hoc acetum coloratū infunde declinatione sensim, tum ilicò probè obtura, pone in balneo tepido, ac denuò acetum recens funde super materiam, faciens vt suprà, hocque iterabis, donec omnis materia soluta fuerit, ita vt nullæ fæces supersint: verùm caue ne inter diffundendum refrigescere sinas. Sumere poteris infundibulum vitreum, ac vitrum super fornace sinere, atque ita transfundere; & retine tum omnem tuam materiam ita re-

Signum solutionis color cæruleus in aceto

Solutum per declinationem separandum à non soluto. Solutum seruandum in balneo tepido

resolutam in aceto calore commodo, in balneo, nimirum vt stabat ad soluendum: retine hoc pacto 20 aut 22 dies. Interea materia tua tam volatilis ac spiritualis fiet, vt eam vel ad oleum, vel ad lapidem valeas reducere, ad alterum horum vtrum vis. Nam spiritualis est effecta quæ antea corporalis fuerat.

Omme solutũ seruandum tepidum cum suo aceto per 20 aut 22 dies, vt materia euadat volatilis.

Cap. 21.

HIc Luna apta est ad destillandam per alembicum in oleum, atque etiam in lapides crystallinos fusibiles reducendam, tum verò alembico vitro imposito, ac aceto destillato per balneum, materiam tam siccam, quã potes redde, aut minimùm quasi siccã ita vt eam in pateras vitreas possis trãsfundere: tum materiam tuam sicca in pelui cum arena super balneo locata, ita nullos spiritus amittes, cumque materia sicca est & subtilis, sume paululum ex ea, immitte in ampullulam, superfunde aquam communem destillatam ita mundificatam, vt nihil remaneat, ita aqua rectificata esse debet: tum pone in testula cum cineribus super fornace, ac vide an materia solui velit in aqua cõmuni destillata: tum rectè est: sin minus, iterum in aceto soluenda est, vt prius: sed si in aqua cõmuni soluatur, sume materiam tuam omnem, pone in balneo, ac sine ibidem donec omnis resoluta fuerit in aquam liquidam, calo-

Abstractio aceti per destillationem vsq; ad plenam siccitatem.

Solutio lapidis in aqua communi.

Si solui non potest in aqua communi, reiteranda est solutio per acetũ, idque toties donec omnis materia in aqua communi soluta nullas post se relinquit fæces.

calorem accommodum adde qualem ferre possit. Si quid verò in fundo infrà remaneret quod solvi nollet, effūde supernè id quod solutum est in balneum calidum: nam solutum refrigescere minimè potest, donec coagulaueris, atque etiam postquam coagulaueris, semper calidum serua in loco arido, materia enim frigefieri opus non habet. Super id verò quod in fundo vitri remansit acetum destillatum funde, atque ita rursum in aceto sinas, cumque solutum fuerit, rursus acetum destilla, ac superinfunde rursus aquam communem; resolue quod resolui vult, ac si omne resolui respuat, fac modis omnibus, vt prædictum est, donec omne in aqua communi soluatur, ac in aquam liquidam, ita vt nullæ fæces in fundo vitri ponātur. Tum tua materia ex sua natura perducta est. i. in aquam simplicem, ita vt nihil adiunctum sit, cumque ita se habet, dixere Philosophi de lapide, Pauperes ipsum habent æquè ac diuites, ac reperitur in mari & fluuijs & in locis omnibus, ac verū dixêre, iam enim est aqua vulgaris quæ vbique reperitur. His peractis congela, aquamque è balneo destilla, vsque in eam siccitatem vt puluerescat: tum Philosophi terram nuncuparunt, remque vilem, quodque in latrinis ac puteis, super montes, in montibus, omnibusque locis reperiatur dixêre, ac verè.

Congelatio lapidis per abstractionem aquę communis vsque ad plenam siccitatē, & relinquetur terra mortua nulli nisi Philosopho vtilis.

Iam

am enim terra effecta est quæ nulli am-
ılius valet quàm quæuis alia, præterquam
oli Philosopho. Nam qui lapidem confice-
e non norit, ei nihilo plus valet quam quæ-
iis alia terra: nam nec iam, nec vllo tempo-
e potest corpus fieri. Quare iam res vilis est
uæ vbique facilè reperitur.

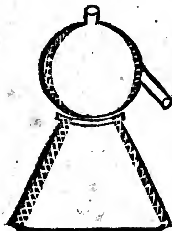
Cap. 22.

[AM verò, mi fili, noris materiam tuam pa-
ratam esse ad lapidem cōficiendum: tam-
iu laborasti antequam hæc materia subti-
s & spiritualis effecta est, ita vt eam subli-
nare possis: Si verò lapidem posses acquire-
e quem nobis Dominus gratis largitus est,
um non opus esset ita præparare: sed statim
ımeres ac intangibiliter puluerizares, eius-
ue immunditiem ablueres aqua commu-
i, donec aqua indè pura & liquida deflue-
et: tum siccares iterum, ac paratus esset vt
ublimādum poneres: quare opus eius bre-
ius. Verùm quia hanc materiam ignora-
nus, nec acquirere possumus, alia sumen-
a & paranda est, vt prædictum est, melior-
ue & subtilior reddenda quam ex lapide
uem nobis gratis Deus donauit. Nunc, mi
li, nihil aliud faciendum restat, quam vt
olvas, ac rursum congeles in aceto rectifi-
ato toties & tandiu, donec ampliùs nolit
ongelare, concrescatque in oleum: hoc ve-
ò oleum serua in ampulla vitrea in fornace

Redactio lapi-dis in oleū per solutionem & congelationē in aceto.

Fixatio lapidis
Imbibitio lapidis cùm suo spiritu.
Mercurio videlicet, qui in siccando ascẽdebat, pro vt latius de sale metallorum.
Reductio lapidis ad perfectiorem virtutem p̃sublimationẽ

secreta donec omnino fixum sit, ac penetret candentem laimnã æream, vt laminæ similes fiant puræ lunæ: ac si tum etiamnum perfectiorem vis reddere, suo ipsius spiritui immerge, & fixa suo ipsius spiritu, ac facito proiectionẽ ad album. Sique filius meus hunc lapidẽ conficere vult ad album, poterit materiam sublimandam ponere in hunc modum.



Sume ollam firmam amplam vitream quæ infra latum habeat fundum, eique materiam tuam inde, vt coràm tibi facilè dicam, ac ollæ magnum impone alembicum cum amplo rostro, receptaculumq; ei luto affixum.

Erit autem inferior olla vitrea admodum humilis, plana & admodum lata in inferiore parte, vt hæc figura tibi demonstrat, huic tuas materias præparatas inde, & alembico superaddito, luto probè obtura, & fornaci sublimationis impone, cum testa cinerum, luto receptaculum rostro adglutina, ac luto sicco, paratus es ad sublimandum. Qua de re quidam Philosophus sic ait: Terra est infimus mundus, & aqua quæ sursum ascendit habet in se animã: nec sunt plura quam

2 co-

2 cognita, 2 in aperto, & duo in secreto, vt etiam in elementis palam est, terra & aqua sunt nota eaque videri & tangi possunt: ignis verò & aër sunt in abdito; ita etiam se res habet in nostro lapide: 2 videntur manifestò, & 2 cernuntur obscurè. Quomodo igitur videri possunt? Quemadmodum apparet in aspectu sub nigredine albediné latere, ac post rubedinem quæ sub albedine latebat. Illa 2 primum erant in intellectu, at nunc sunt in aspectu.

Mi fili, quomodo intelligenda sunt abdita Philosophorum dicta? Dixere, in prima reductione, ea est quam solutionem vocarunt, estque fundamentum artis. Qua de re Rasis ait: Nisi corpus resoluas, frustrà laboras: corpora enim ad tales aquas sunt reducenda, quales sunt ex quibus primùm originem duxere. 1. in aquam vulgarem. Hanc verò solutionem vulgus non capit. Estque hæc prima eius reductio in suam essentiam, &c. — Prima operatio.

Alius Philosophus ait: Nisi ex crassitudine aquæ terra efficiatur, in nostra arte operam ludis, &c. — 2 Operatio.

Tertium opus est purificatio aut mundificatio: *Morienus* inquit: Quando hæc terra cum terra putrefit, & attenuatur, tumque purificatur, statim omnis nostra ars ope diuina perficitur, — 3 Operatio.

Geber ait: detrahe ei humiditatem ſuam, ac ad ſublimationem ſtatim perducito, & ex eo ſpiritum trahe quem in eo reperies, qui *Hermetis* auis appellatur. Et de hac *Morienus* ait: remanebit tibi terra calcinata & arena. De qua idem præterea *Morienus*: Ne contemne cineres in inferiori loco, nam ſunt reſplendentes. Quare ex cineribus etiamnùm cineres reſplendentes extrahe, & in ijs prætioſum adamantem reperies, inquit *Morienus*.

Cap. 23.

Reditus ad opus.

Sublimatio lapidis per ſuos gradus ignis, donec quicquid volatile à fæcibus ſublimatum ſit.

NVNC, mi fili, ad opus noſtrum redeamus: ignem fornaci ſubijcies, primùm puſillum ac paulatim maiorem per gradus, donec materiã tuam ſublimare videas: tum ſerua ignem in eo calore, quamdiu aſcendit, ſed potius auge ignem paululum quam refrigeſceret, & quamdiu vides aſcendere, hoc pacto relinque modicè igni prædicto, cùmque ipſe aſcenſus incipit minui, ignem auge, prout videbis opus eſſe: Hoc verò per alembicum vitreum videre poteris. Sic relinquito nocte diéque, ſemper ignem augmẽtans, prout videbis opus eſſe: cùmque cernes non amplius ſublimare; ignem tuum auge gradatim, donec olla tua vitrea infrà candeat: eo ſtatu retine cãdentem ad horas 2, aut donec cernes, non amplius aſcendere: tum ſinas ſponte frigefieri, & alembico ablato,

euacua, & in pyxide vitrea repone, fæcesq́ue ex olla vitrea exime, & mitte in magnũ vitrum, ac acetum vehemens ex vino confectum destillatum superfunde, ac in tepido balneo colloca, ac per dies octo soluendum relinquito. Tum acetum effunde in vas vitreum, ac coagulandum pone super balneũ in pelui cum arena donec siccum sit.

Fæces soluendæ in aceto, vt quod non est sublimatũ eliciatur ex fæcibus sublimationis quæ terra est lapidis.

Scies item, mi fili, quando materias pones sublimandas, eas esse miscendas cum huiusmodi materia quæ talis naturæ sit, vt paratã materiam tuam conservet à liquefactione. Adeò enim subtilem materiam tuam reddidisti, vt etiam ad pusillum ignem liquesceret instar butyri. Quare materia per quam materiam lapidis sublimabis ita paranda est, vt materiã tuam minimè polluat: ac vt huius materiæ nihil ascendat, vtque nullo igni destrui posit, quamlibet magnum ei subijcias: debet præterea ita parata esse, vt ex materia vitrum confici nõ posit, neq; ex ea sal extrahi: debet etiam ita præparari vt nulla re dissolui posit, vtq; nullas fæces de se mittat: para item vt intangibilis sit: siq;, fili mi, talem materiam non habeas, materiam tuam præparatam sublimare non poteris. Quocirca huiusmodi materiam para, alioqui in arte nihil præstabis. Dicam tibi coràm quomodo eam parabis: cumq; materiam tuam sublimandam pones, primò ponderabis materiam

Sublimatum, eius spiritus aut elementũ aquæ. Vtrumque separatim seruãdum donec denuò vniendæ sint.

Terra lapidis ponderanda, & eius spiritus aut sublimatũ è terra.

teriam per quam ſublimare vis, ponduq́ſue tuum memoriæ mandabis, etiam materiam ponderabis ex qua tuum lapidem vis extrahere, pondusq́ue ſcribes, ita non falleris.

Itaq;, mi fili, cùm ſpiritũ è materia eduxeris, omne quod in olla reperies ſoluendum pones, ac ſolues corpus ex materia ex qua ſpiritum ſublimaſti. Hoc quidem confidenter facere poteris: materia enim tua per quã ſublimaſti nõ ſoluetur: quare nihil amplius ſolues quam corpus illud aut terram cum fæcibus ex qua ſpiritum tuum ſoluendo eduxiſti: quare vbi ſiccũ fuerit pondera quod ex fæcibus ſoluendo eduxiſti: tumq́ue etiam ſpiritum tuum quem ſublimaſti pondera: ita ſcire poteris an omnem tuam materiam habeas: poſt omnes etiam fæces exime atq; etiam pondera; ita manifeſtò ſcire poteris quomodo res ſe habeat, quidq́ue tibi deſit, an omne ſit eductum nec ne; ſedulo aduerte, nihilq́ue ſcribere pigeat, ita ſemper quid feceris tibi conſtare poterit, & ſi quid de opere dubites, imaginari ex ſiniſtro euentu poteris, qui id acciderit, ac emenda vbicumq́ue poteris.

Cap. 24.

NOris præterea, mi fili, te materiam ex qua ſpiritum tuũ extrahes tam ſubtilẽ poſſe facere, tamq́ue ſpiritualem primùm in eius aqua alba, in qua poſita eſt in putrefa-

ctione, ac deinde in solutione in aceto, vt in sublimatione tota ascendat, ita vt nihil præter fæces relinquat. Quare materiam in aceto solues, facta sublimatione, ac solues terrã aut fæces ex materia per quam sublimaris, ita facilè videbis an omnis materia lapidis sursum sublimarit nec ne. In materia enim per quam sublimasti non soluitur aliud, quã quod in ea remansit ex materia lapidis quæ ex ea sublimata fuerit : ac facito vt prædictum est.

Cap. 25.

SEruabis itẽ, mi fili, in vase vitreo id quod ex ea materia soluisti per quam sublimasti: tum id quod sursum sublimasti sume, ac denuò pone sublimandũ primùm igni pusillo, gradatim augẽdo, donec omne sursum sublimatum fuerit, quod sublimari possit.

Sublimatio lapidis per se sine fæcibus adiunctis idque igne lentiore.

Præterea, mi fili, solum sublimabis ita vt nihil adsit aut permixtum sit, fæces verò remanentes adde huic quod tibi seruare iussi, quod cum aceto educebas, ac sublimationẽ muta toties, donec omne ascendat, ita vt nihil remaneat: tum satis est: tum habes Mercurium illum ex quo Philosophi lapidem suum extrahunt, tum habes sulphur incõbustibile, tum habes lapidem ad album: ac Sapientes vocarunt istum spiritum aquam, ac rem albam, & arsenicum, multaq; nomina ei imposuere, vt sulphur, lac virginis.

Fæces in hac sublimatione relictæ adiungendæ terræ lapidis suprà dictæ.

Hæc sublimatio toties reiterãda donec lapis nullas post se relinquat fæces.

Et sublimatum illud purum loco Mercurij Philosophorũ erit: Et etiam sulphur incombustile.

Cap. 26.

Terra omnis supra dictarum sublimationũ reuerberanda ad albedinem niuis.

ITem nunc sumes F.M. omnem illam terram & fæces quas in prima sublimatione seruasti, cum aceto eductas, vnà cũ alijs fæcibus omnibus quas in alijs sublimationib. reliquisti, eas omnes simul sumes ac pones reuerberãdas, donec tã albę fiant quam nix, tum sinas refrigescere: ex fornace deprome, inque vitro repone, colloca in balneo, atque acetum acre destillatum superfunde probé rectificatum: balneum verò mediocriter accende, ac tuum acetum subviride fiet; tum sine refrigescere, & effunde inclinatione in aliud vitrum, obtura ac depone, ac rursum aliud acetum infunde, & in balneo denuò colloca, vt prius, ac vbi acetum rursum colorẽ amiserit, iterum declinatione effunde, prioríque aceto adde, atque id ipsum itera toties, donec acetũ tuum non amplius colore à rebus inficiatur. Tum fæces sicca atq; iterum pone calcinandas per horas 24, tum refrigerari sine, ex fornace extrahe, pone denuò in vitro, colloca rursum in balneo, acetum denuò superfunde, pone soluendas vt prius, faciens modis omnibus, vt prius. Erit autem infundendnm & effundendum, fæcesque calcinandæ, donec acetum tuũ non amplius colore tingatur. Itaque paululum in crucibulum vitreum euacua, tum cineribus ca-

Solutio terræ reuerberatæ in balneo per acetum.

Terra soluta post euaporationem denuò reuerberanda spatio 24 horarum, iterumque soluenda, vt supra.

bus calidis impone, ac vide an ita omninò evaporet: tum terram omninò ex fæcibus remouisti: quo facto acetum tuum coagula, ac puluis albus egregius tibi restabit, eum pones iterum calcinandum in fornace reuerberatoria per horas 24 calore modico, ita vt solummodo candescat, nec intentiore, ne liquescat, tum sinas refrigescere, ex fornace depromas, pone soluendum in aceto rectificato, modis omnibus vt suprà, soluesque ac rursum congelabis, ac deinde calcinabis toties, donec nullas ampliùs fæces reperis in fundo vitri tui: ac cùm iam omne simul solutum est, ita vt nullæ fæces remaneant, rursum congela, ac remanebit tibi insignis resplendens clara terra, corpusq; tui lapidis. Estq; hoc illud quod Morienus ait. Ne sperne cineres in inferiore statu: & iterum: cineres ex cineribus extrahe, ac in ijs pulcherrimum adamantem reperies.

Hęc reuerberatio & solutio toties repetenda, donec terra in solutione nullas relinquat fæces. Ac post vltimam solutionem & euaporationē relinquetur pulcherrima & splendens terra.

Cap. 27.

NVNC scies, fili mi, magnum secretum, quòd videlicet sumes 3 partes aquæ, vt Philosophi dixere, Spiritum enim aquam nuncupant, ac partem terræ tuæ præparatæ aut corporis, nimirum quòd sumes & ponderabis omnē terram tuam aut corpus, quod sit eius pondus, tum sumes ter tantundem de tuo spiritu, quantum terræ tuæ pondus est.

Ad vnam partem terræ iungendæ 3. partes spiritus sublimati supra dicti.

Cap. 28.

NOn multum item terræ aut corporis retinebis ex 4 ℔. materiæ quas imposuisti, sed quamuis parum sit satis tamen habebis, vt ea opus tuum perficias quamlibet paululum sit. Terra enim tantæ virtutis est, quamlibet pusillum eius sit.

Cap. 29.

CVmque, mi fili, terram aut corpus ad eum modum contriueris, miscebis ea probè inter se .i. terram cum spiritu siccè super lapide, aut poteris soluere ac permiscere duas illas materias simul, ac tum congelare donec siccæ sint, adeò vt pulverescant. &c. Verùm non est necesse, sed misce siccè super mensa vitrea, ac probè permistas, simul sublimandas pone primùm igni pusillo, ac paulatim maiore per gradus, ac sublima quicquid sublimari vult, cùmque ampliùs sublimari respuit, refrigerari sine. Tum alembico ablato, quod sublimatum est evacua in pyxidem vitream, ac prudenter serua. Tum quod in olla infrà remansit, exime, ac rursum pondera, & tum demùm nosse poteris quantū de tua terra & corpore sursum sublimarit. Tum sumas rursum ter tantùm de tuo spiritu, quantum ponderis retinuisti de terra tua, permisce ea probè inter se, vt priùs; pone rursùm sublimanda, vt antè, donec non ascendat ampliùs, tum sinas refrigescere:

Sublimatio spiritus cum terra per suos gradus ignis.

Quod sublimatum separatim seruandum.

Relicta terra ponderanda & ei rursus adiungendæ 3. partes spiritus recentis, rursumque sublimandum, vt supra.

Hæc sublimatio toties reite-

re: deme alembicum & adde primò in pyxide vitrea, ac serua,&c. Eam verò sublimationem iterabis toties donec totum corpus tuum sursùm sublimatum fuerit: ita inferius effecisti, sicut superius, vt Philosophi loquuntur,&c.

randa donec omnis terra à suo spiritu sublimata fuerit.

Cap. 30.

MAGNA item quantitas materiæ habenda est, ac ab initio præparanda ob eam causam. Quia opus hoc vnà cum spiritu faciendum est, ac minimùm debet terra omnis simul cum spiritu attrahi, ac posteà cum spiritu incerari sæpè & multis vicibus, antequam lapis velit liquidus fieri & subtilis, ad quod magna copia spiritus opus est,&c.

Cap. 31.

IAM verò tempus est vt corpori quod vnà cum suo spiritu præparatum est, anima aut spiritus indatur, idque est fermentum. *Arnoldus* de *villa nova* ait hac de re: Cùm spiritus vnà cum corpore præparatus est, animam illi inde, vt possit à morte resurgere in vnum corpus, vt in æternum viuere possit, tum omnes hostes eius pacem cum eo inibunt.

Fermentatio lapidis coniun-cti cum sua terra.

Cap. 32.

ITEM cùm iam corpus aut terram sursum sublimasti, ac simul seruas in pyxide vitrea: fermentum tibi parandum est, quod illi addes in hunc modum: Sumes

puram

Pro fermento sumenda Luna Ad Lunam calcinandam.

Calcinatio Lunæ cum sale communi.

puram Lunam cupellatam, flando probè à plumbo repurgatam in crucibulo, tum in laminas ducito, ac pone stratum super stratũ in crucibulo cum sale communi benè præparato, pone calcinandum modicè ne liquescat ad 3 dies continuè: tùm exime, ac sal aqua calida elue; ac si quid non calcinatum supersit, rursus id impone vt prius: tum puluerem tuum sicca super igni pusillo: tum sume bis tantúm salis præparati cùmque puluere tuo misce: ac iterum pone calcinãdum in crucibulo probè lutato ad 3 dies in igni pusillo, ne sal liquescat, donec subrubicundo colore cãdeat, ita vt tantummodò appareat candere, nec ampliùs. Tribus illis diebus exactis sinas refrigescere, aqua calida ablue, puluerem tuum sicca, ac pone iterum calcinandum; id itera toties, donec videris puluerem tuum sale nitidum ac purum fieri ex calcinatione, ac nullam vides nigredinem, sed nitidus, candidus & purus crucibulo aperto, iacet, tumque satis calcinatum erit. His factis puluerem aqua calida laua, lotum exicca ad ignem pusillum, ac puluis tuus probè ab omnibus sordibus, & superflua humiditate repurgatus erit. Pòst puluerẽ vitro magno immissum, in balneo colloca, ac superfuso aceto ex vino confecto destillato, ac probè rectificato, pusillum vitrum ori impone, calore commodo addito mu-

Hæc calcinatio toties reiteranda donec Luna cùm suo sale alba ex calcinatione redeat.

Luna calcinata soluenda in aceto.

cumque acetum colore cæruleo ad viridem tendente imbuitur, relinquito etiamnùm per 5 aut 6 dies in balneo, ac refrigeſcere ſine: ac tum acetum deſuper effunde declinatione in aliud vitrum, obtura, ſepone, rurſum acetum recens ſuper Lunam tuam funde, ac in balneo repone. Hoc facito toties donec vides acetum tuum non amplius colorem recipere, aut Lunam tuam omnino ſolutam, ita vt nullæ fæces in fundo relinquantur, confundendo ſemper acetum coloratum, ac ſi quid in fundo remaneat quod ſolui renuat, hoc ſume ac crucibulo inde, pone calcinandũ per horas 24 candore naturali, ſinaſq; crucibulum ſupra patere, ſed præſtaret immitti in plana patella, ac in fornace reuerberatoria calcinari, hanc in balneo pone, ſolue vt prius: atque hoc itera toties, donec omne ſolutum eſt. Hoc facto omne acetum coloratum deſtilla, ac puluerem tuum probè ſicca ſuper pelui cum cineribus ſtante ſuper balneum. Tum puluerem tuum patellæ immitte aut 2 vel 3 pro vt multum habes, pone in fornace reuerberatoria, ſine candere modicè per horã vel horam cum ſemiſſe continuè, aut ſi diutiſſimè per horas 2. Tum refrigeſcere ſinas, ex fornace eximas, ſinas denuò reſolui in balneo modis omnibus, vt prius, ſed nunc ſtatim ſoluetur: atque hæc ſolutio fit propter eius inte-

Luna ſoluta & aceto euaporato denuò calcinanda ſpatio 24 horarum. Iterum ſoluenda in aceto.

Tertiò calcinanda Luna ſpatio 2. horarũ, aut potius reuerberanda.

3. Soluenda in aceto & poſt euaporationẽ aceti vltimo reuerberãda ſpatio dimidię horæ, vt omnis aceti acredo exeat: eritque fermentũ perfectè mundatum.

interiores fæces, nimirùm si luna adhuc vllas fæces intus haberet, hæ tum infrà in vitro manerent, ac solui nollent. Tum rursum congela, ac fæces tuas sicca, & pone denuò in fornace reuerberatoria in patella, ac sine puluerem illum candere ad semihoram aut circiter, si qui fortè spiritus aceti Lunæ tuæ remansissent, per quos auolaret: nam apud lapidem nostrum nihil peregrinum esse potest. Nunc fermentum tuum paratum habes ad lapidem tuum conficiendum, habes puluerem album candore niuali, eumque impalpabilem, estque extrinsecus mundus, nullaque amplius immundities in eo reperitur. Hermes hac de re sic ait: Spiritus in corpus nõ ingredietur, neque se cum eo permiscebit, quamdiu vlla immundities in eo reperitur &c. aut cum eo manebit.

Cap. 33.



Æquales partes sumendæ fermenti & lapidis qui cum sua terra vni-

IAm verò, mi fili, sumes spiritum cum terra aut corpore quæ simul sublimasti, & ponderabis, aut bilanci impone, ac Lunam præparatam in altera parte bilancis pone; æqua pondus vtriusque, nam vtraq; eiusdem ponderis esse debent, videlicet fermentum & spiritus vnà cum terra aut corpore, tum, permisce inter se in mẽsa vitrea, ac in huiuscemodi vitrum conijce, ac comprime iuxta

extre-

extremitatem ad rotunditatem ventris vbi est gracillimum: tum pone in testa cum cineribus cribratis mensuram dimidij pedis sub cineribus, testam in tali fornace colloca, quæ infrà & suprà æquè caleat quæ fornax fixatoria dicitur, collumque per fornacem extrude, ita vt vitrũ sæpè circum-rotari possit, tam interdiu quam noctu.

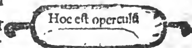
tus est, simul terenda in tabula vitra. Fermentum & lapidis coniuncta in vase imponenda sigillo Hermetis signato.

Collocatio lapidis in fornace fixatoria.

Cap. 34.

SCIES, mi fili, te materiam istam lapidis posse ponere super fornace in testa cum cineribus in tali forma vitri aut paulò brevioris, ac probè obturabis firmo luto, & pones testam illam cum cineribus penitius in fornace, vt tantum latitudine manus ex fornace emineat, ei vitrum tuum impone tam profundè, quã materia in vitro eminet, tum habe operculum è terra coctum, quod supra fornaci quadret, quod imponere ac deponere queas, vt colores tui lapidis videre possis, atque vbi omne sublimatum fuerit inferiorem partem vitri suprâ pone; estque hæc figura fornacis, vt suprà: Hanc, mi fili, lampadibus accendes, ac modico calore, initio qualis est solis in Martio, ac singulis 8 diebus,







auge-

Vasis revolutio, ita vt id quod superius inferius ponatur.

Hæc revolutio toties repetenda, donec lapis cum suo fermento fixetur.

augebitur ignis, cumque sursum sublimatum fuerit, inferiorem partem vitri cui materia inest sursum pones, sinesque iterum sublimare, atque ita inuertere debes, donec omne simul fixum est.

Cap. 35.

Obseruatio colorum.

AC cùm fili mi colores in opere sese manifestantes cernere vis, operculum fornacis deme, atque denuò superimpone. Et quoties lapis colorem mutat, ignem paululum augebis, donec omne infra maneat, ac simul omne fixum sit. Omnes verò mutationes ac colores scribes, tempusque inter vnumquodque intercedens annotabis, ac fixationis tempus. Et quicquid agas, ne magnum ignem strue, donec omne fixum sit, & ad album colorem perductum.

Exactum ignis regimen.

Et si operari vis in fornace cæca, vt prius dictum est, adde ei ignem die noctéque, vt manum tenere possis non eximendo, inter vas & parietes fornacis, vnius verò diei & noctis spatio vitrum vel vigesies inuertendum est: idque administrandum est, donec omne simul fixum sit: aut poteris materiam tuam indere ouo vitreo, ac suspēdere in fornace secreta per 40 dies, prædicto calore, quibus exactis frāge, ac vide an materia tua fixa sit; sin minus, pone denuò in fornace secreta 20 dies, tum probè fixa erit. Ita lapidē tuū 3 modis fixare poteris. Sed suadeo tibi,

Spatium temporis quo lapis fixadus, nempè 40 dierum, aut ad summū 60.

vt

vt ponas in fornace cum operculo, ac videas lapidis mutationes, ac colores eius, atque omne eius regimen, quia primum est quod operaris, vt omne & videas ac scribas.

Item cùm lapis tuus iam fixus est, tum paratus est: ac scias, mi fili, multos magnum laborem in hac arte sumpsisse, qui hactenus quidem progressi sunt, vt intelligerent quã materiam sumerent ad hunc lapidem, eumque ex ea eduxêre, & subtilẽ fecere, vt prædictum, ac fermentum suum probè purgarunt & pararunt: atque opus cõglutinarunt ac fixere, omnes viderunt tincturas quas lapidem ostendere convenit, & prudenter fixarunt: quo facto se satisfecisse putabant, iuxta doctrinam Philosophorum: ac tum proiectionem facere volebant, sed frustrà: Lapis enim nullam faciebat proiectionem: opusque deseruere, artem impossibilem esse dictitantes: & verè quod ad ipsos; naturam enim non intelligebant; non cognoscebant fermentum nondum esse volatile, nec fuisse: non intelligunt verba veterum, cùm inquiunt: Noster lapis constat ex corpore, anima & spiritu, ac ista sunt & erunt vna essentia, ac quid inseparabile. Itaque fermentum etiam volatile ac fugax esse debet æquè ac corpus & spiritus fuere. Atque opus deserunt cùm fixum est, animadvertere nequeũt materiam fixam aut lapidem iterùm fugacem

Lapis fixus iterum volatilis reddendus vt eiusdẽ qualitatis evadat cum fermẽto.

 effi-

effici debere, fermenti causa quod in ea locabitur. Quamuis spiritus cum corpore sit fixus, non sunt tamen cum fermento congregata: fermentum enim nondùm volatile fuit, & tam diu non sunt verè congregata: nullis scriptis aut verbis crede: nam qui tibi aliud dicturus est, te fallet: fermentum cum spiritu & corpore, aut terra interire debet: alioqui operam ludis: ac in ascendendo fit subtile magnæque virtutis, & corpori suo vnitur. Quare Sapientes fermentum animam appellauere, cùm dicunt, spiritus attrahit animam in superiora, ac iterum in inferiora descendit. Natura sequenda est, eritne corpus glorificatum durans in diem nouissimum in æternum, nisi omnino subtile sit, atque ita vt nunquam moriatur: manebitque anima tam rudis in statu suo primo, sicut in corpore in terris erat? Fieri non potest, debet esse tam volatilis & spiritualis quam spiritus. Nosque aliud petimus quàm Deus Omnipotens in sua ordinatione fecit, aliud itidem petimus quam natura nos docet, quare decipimur. Veteres verò naturam sunt sequuti, quantum poterant: quare ad bonum finem operis peruenere, ac voti compotes sunt effecti.

Sapientes fermentum vocarunt animam.

Nunc

Cap. 36.

NVNC, mi fili, etiam naturam sequere, quantum potes, vt ad optatum finem itidem peruenire possis, ita fiet vt te nullius laboris pæniteat, vt lapidem fixum denuò volatilem reddas.

Natura imitanda, vt lapis volatilis fiat.

Item cùm terrã tuam aut corpus, aut fermentum, aut quiduis aliud fixum, vis volatile efficere, sumes 3 partes volatilis vnamque fixi, vnâ permiscebis, ad sublimationem pones igni mediocri, vt prius te docui, cùm terram cum spiritu sublimatione subveheres: & quando spiritus aut partes volatiles plures sunt quam fixæ, partes volatiles attrahunt secum sursum partes fixas, ac cùm tum partes fixæ puræ & mundæ sunt, & volatiles etiam puræ & mundæ, cùmque vnius naturæ sunt vt hæc 2, simul permanere cupiunt, tantoque faciliùs volatile illud fixum ad se trahit, inque suam naturam conuertit. Vbi verò sursum sublimaris, quod tum tibi remanet, nec ascendit, ponderare poteris, ac tùm facilè ter tantum spiritus sumere, quam fixi remansit, ac pone rursum sublimãdum vt priùs: idque itera donec omne simul sublimaris: atque ita facito cum tua fixa materia aut lapide, fermentumque eius cum ipso attrahe, ita vnius naturæ fiunt: nam si fermentum cum spiritu & corpore non fuissent omnino simul sublimata, non

Lapidis fixi vna pars cum 3 spiritus supra dictis sublimãda, donec totus evadat volatilis, addendo semper post sublimationem relictæ parti fixæ 3 partes spiritus volatilis & ita fermẽtum etiam volatile fiet.

Corpus cum spiritu & anima vnâ sursum sublimare debent, vt vnius fiant naturæ.

Simul sublimata & vnita 1000. subtiliora, redduntur quam prius.

non essent vnius naturæ, etiamsi simul fixata essent. Cumque hæc simul omnino sublimata fuerint, nullo vnquam tempore separari queunt, & inter ascendendum millies subtiliora redduntur quam prius fuerant.

Cap. 37.

Altera lapidis supradicti fixatio, vbi diuersi apparebunt colores.

CVMQVE, mi fili, vnum cum alio sursum sublimasti, tùm iterum omnes istas materias in vitro fixatorio pones fixandas, vt antè doctum est, ac tum rectificatio fiet.

Quando colores sese ostendant, lapisque fixùs sit.

Tunc verò omnes colores sese ostẽdent, qui cogitari in rerum natura possint: quos sequetur cauda pavonis, ac tum incipient colores paulatim minui, ac pervenient tandem interdum ad album colorem, tum gaudeas: Lapis enim tuus iam fixus est.

Cap. 38.

NVNC scias, mi fili, multos præterea fuisse qui hoc opus aggressi sunt, qui adhuc acutiores fuere primis, lapidemque suum perduxêre quò prius dictum est, ac gaudebant, se verè lapidem habere existimãtes, ac ipsum proijciebant super Mercurium ac super Iouem, sed nihil proficiebant: Lapis enim eorum neque soluere neque ingredi volebat, ac artem contemnebant, dicentes esse impossibilem: sed si verba Veterum intellexissent, vbi dicunt: Humecta mundum infimum rore Maiali, donec ferat albos, lutheos ac rubros flores. Dicunt itidem: Nutri re-

Impedimenta incerationis cũ remedio.

regẽ ſuo ipſius lacte, donec adoleverit. Item: Perfundatur terra clara ac munda aqua Paradiſi, atque ea aqua rurſum aſcendet in cœlũ, atque iterum deſcendet ac terram irrorabit, ita vt fertilis ſit futura, ac variorum colorum floſculos proferat, quorũ odore rex gloriæ confortabitur, ita vt à morte ſit reſurrecturus ac revicturus vnâ cum vxore, manſuruſque rex in æternum.

Inceratio lapidis fixi.

Ita, mi fili, cùm lapis tuus fixus eſt, ex igni eximes, ac ponderabis quàm grauis ſit, tum capies pro 3 partibus tui lapidis vnam ſpiritus, ac ſimul miſtas pones in vitro fixatorio, atque vna illa pars ſpiritus fixabitur cum lapide, ac facilè id fiet. Meminiſti eorum quæ antè te docui: Cùm fixum quid volatile vis efficere, ſumes pro vna parte fixa 3 partes tui ſpiritus, atque ita partes volatiles attrahunt fixas: & è contrario, vt volatile quid fixum efficias 3 partes fixæ, retinebunt apud ſe vnam volatilem, & fixabunt: cumque iam vnius complexionis, ac naturæ fuerint, & ad extremam puritatem & ſubtilitatem perductæ, ſtatim ſeſe invicem in fũdo complectuntur.

Sumendæ 3. partes lapidis fixi & vna pars ſpiritus eius volatilis & ſimul fixandæ: poſt fixionem idem opus repetendum è conuerſo ſemper cum 3. partibus fixis & vna volatili: idq; toties donec lapis in lamina Veneris candenti fluat, eamq; tingat.

Cùm iam hanc partem fixaſti illi alteram partem addes, ſemper 3 fixas pro vna volatili ſumens. Idque tandiu & toties iterabis, donec lapis tuus fluat ſuper candente lamina Veneris, eamque penetrat, vt oleum co-

rium siccum penetrat. Tum exulta: lapidem enim Philosophorum verè confecisti.

Cap. 39.

Ex hoc integro processu considerari potest quantitas materiæ præparandæ pro lapide perficiendo.

NVNC, mi fili, ipsemet animaduertere potes, quantùm materiæ initio sit ponendum, ad omne opus vniuersum perficiendum, vide quantùm spiritus desideretur: nam primùm magna pars cum terra fixanda est: tumque spiritus qui apud terram fixati sunt, vnâ cum spiritu attrahendi sunt, semper 3 partes spiritus pro vna parte fixa sumendo, ac deinde fermentum cum materia vniuersa, cum fixa simul fixata sunt. Hæc etiam iterum omnia subtilia effici debent, ac semper 3 partes spiritus pro vna fixa sumendæ sunt, donec omne tuum fixum volatile sit effectum, atque ita deinceps. Vbi verò iam omne volatile erit, tum omne illud fixatur, cumque omne fixum fuerit, cum spiritu incerandum est toties & multis vicibus, donec lapis tuus fluat vt cera aut butyrum, ac omnia illa opera spiritu fieri debent.

Et quamuis dixi de 4 ℔ materiæ, fortè vel 7 aut 8 ℔ opus esset, antequam opus ad finem perduceretur: ac si in opere essemus spiritusque deessent, tum opus esset intermittendum, donec materia recens posita ac parata esset, vt prius, idque longum esset: quare

quare tantum materiæ initio sume, quantum sufficere tibi possit.

Cap. 40.

SCIES item, mi fili, materiam tuam non esse nimis fusibilem efficiendam: facies enim proiectionem tuam super Iouem: nam hoc est corpus Lunæ proximum, omniumq; imperfectorum corpus purissimum, crudum est ac prauè coctum in fodina, quare strider, cùm in eo mordetur, estque plenum albedinis. Quocirca proiectionem fac in Iouem, nam in eo medicina hæc nihil aliud habet quod agat, quam vt percoquat, ac ad suam naturam perducat; tum est multò melior & albior quã Luna ex fodinis veniens. Quare semper fac proiectioné super Iouem ad album, & ad rubrũ super Venerem: nam si proiectionem ad album faceres super Venerem, id multa medicina cõstaret, ac multo ampliùs quam super Iouem, est enim is albus ex sese.

Lapis non est nimium fusibilis reddendus vt super Iouẽ proijci possit.

Cap. 41.

SCIES adhæc, mi fili, tibi præparandum esse lapidem pro metallo super quod ipsum vis proijcere. Medicinam enim quam super Venerem vis iacere nõ tam fusibilem efficere debes, quam si in Saturnũ aut Mercuriũ velles iacere aut Iouem. Potes medicinã tuam tam fusibilé facere quã vis, nam

Si super Venerem proijci debet minus fusibilis lapis oportet vt sit, quã qui super Saturnum, aut Mercuriũ proijcitur.

quò plùs ſpiritus cum ea fixaueris, eò fuſibilior fit, ac facilè tantũ ſpiritus cum ea fixares, vt ad extremum limoſum puluerem retineres, ita vt faciliùs ſolueretur quam butyrum in ſole. Quare caue tibi, mi fili, ne eam tam liquidam facias. Nam ſi velles proiectionem facere ſuper Mercurium, faceres proiectionẽ tuam fuſibiliorem, quam cùm eam vis facere ſuper Iouem: materia enim liqueſcere deberet antequam tuus Mercurius incipiat aſcendere: id verò ſuper Iouem nõ eſt neceſſe. Et quicquid agas, vide vt corpus tuum mortuum primùm viuifices, animamque ei indas, antequam Medicinã ſuper id iacias: alioqui medicina tua proiectionem nullam faceret, tametſi præſtantiſſimam medicinam haberes, quæ vnquam in orbe fuit.

Cap. 42.

Corpus viuificandum neceſſariò antequàm ſuper id proiectio fieri poſsit.

SCIES, mi fili æquè neceſſariò mortuo corpori vitam eſſe infundendam antequam ſuper id proiectio fieri poſſit, quam neceſſariò fermentum in medicina ponendum eſt, idque pro ſecreto habe. *Morienus* ait: Noſtrum orichalcum non eſt vulgare orichalcum, nam viuit, animamque habet.

Cap. 43.

ITEM præterea ſcies, mi fili, ſi proiectionem vis facere ad rubrum ſuper Venerem, materiam ſemper igni puſillo ſublimabis & fixa-

fixabis, quamuis tempus illud longum sit: nam cùm igni pusillo laboratur, materia melius suam humiditatem retinet, & quia Venus est admodum sicca, medicina humidior esse debet, quam si eam in Saturnum proijceres, ac Venus ægrè fluit propter siccitatem eius. Cùm verò proiectionem vis facere in corpora quę facilè & citò liquescunt, vt in Iouem & Saturnum: materia tua lapidis igni vehemẽte sublimanda est, nam tum humiditas in sese consumitur: ac cùm proiectionem tuam vis facere super Mercurium aut Lunam, sublima materiam tuam super igni mediocri: nam hæc duo durant cum medicina, donec omnis eorum humiditas in rubedinẽ conuersa est, tum se ipsa ponunt in regulum, vt Sol aut Luna super testa faciunt. Ita, fili mi, Medicinam tuam parabis, provt metalla sunt super quæ proiectionem facere velis.

Cap. 44.

ITEM præterea si proiectionem facere vis super Venerem & metallũ impurum: sume 50 aut 60 ℔ Saturni aut Veneris, easque calcinato, ac ab omni impuritate laua, ac tum in vnum corpus coagmenta: tum soluito iterùm, ac animam indito, & viuifica: quo facto, Medicinam super ea proijce, non quòd opus sit metalla impura purgare antequã proiectionẽ super ea facias: Nam habet qui-

quidem medicina tua virtutem transferendi metalla omnia impura in Solem & Lunã, sed purgata calcinatione, ablutione, amittunt suam impuritatem ac siccitatem,& sensim liquescunt, repurgantur à suo sulphure combustibili,ita vt medicina tua longiùs sese extendat, quam si metalla in sua impuritate essent. Exempli gratia: Tua medicina valet 1000 nõ purgata: & metallis iam purgatis faciè progredieter ad 10000: ita labor benè compensatur.

Cap. 45.

Quomodo Venus calcinãda.

ITEM ad Venerem calcinandam vas terreum magnum quadratum sume,factum ex terra firma quæ nõ finditur, in hunc modum, eritque operculum ei aptatum, quod probè quadret, ipsumq; occludat:tum ære rubro sumpto, in frusta quadrata id seca eius magnitudinis, vt in vase iacere possint: tum omnia illa frusta igni candere facias ac



rursum in vrina veteri extingue. Idque quater itera candefaciens & extinguens semper in recenti vrina veteri. Tùm laua in aqua munda,ac panno lineo exterge nitidè in Sole: tum Venus tua ad calcinandum parata est. Tum recipe arsenicum album bis tèrve sublimatum, tere super lapide cum acri vi-

ni

mi aceto destillato, vsque ad pultis crassioris consistentiam, vt si ea velis pingere, & hac pulte laminas tuas inunge, ac pone siccandas in Sole, aut in balneo sicco, tum iterum inunge, rursum sicca, atque hoc tertiò itera, ac vbique inunge, cùmque postrema vice siccæ fuerint, sal commune accipe, semel solutum & congelatum, ac eo fundum vasis insterne, donec ad mensuram digiti emineat, ac super hoc stratum laminarum colloca: deinde rursus stratum salis, atque ita ex ordine perge, donec vas tuum plenum fuerit, tum fornaci impone, ac ignem tepidũ subijce eo calore qualis est Solis in Martio: ac sinas humiditatẽ probè evaporare per 2 aut 3 dies continuè: tum luta operculum super vas terreum luto firmo, ita vt nihil espirare possit: quo facto probè siccare sine, ne findatur: tum pone vas in fornace calcinatoria: ac primùm igni pusillo addito per horas 12 ne vas candeat, tum ignem paulatim augebis per gradus: ita vt vas 6 aut 8 horas pòst omnino candeat: sic retine ad horas 12 in ea calida flamma, tum sinas refrigescere: mox vas confringe, ac sal omne calido igni soluendo deme: ac si non omne calcinatum fuerit, facito vt prius, pone denuò calcinandum, vt antè, ita vt nec inflammare nec vrina extinguere opus habeas: cumque omne calcinatum fuerit,

sale

sale probè abluto, calces illas in mortario ferreo contunde, ac cribro transmitte; quo facto iterũ laua aqua dulci, donec aqua nitidè defluat, tum sicca in patella super fornace, rursumque tunde in mortario ferreo, &cribro cribra. Post calces super lapide cum melle contere, permiscens parum aquæ donec tam exiguæ sint, vt pictor ijs pingere queat: tum aqua calida iterum laua, donec aqua munda defluat: tum denuò calces sicca, vt suprà in patella super fornace, ita Venus tua munda ac pura est: Tum sume Sal alcali,& Sal vitri vtrumq; tundendo in puluerem redactum, ac misce inter predictas calces: tum habe sacculum lineum in hunc modum factũ, eum prædicta materia imple quã



fortissimè potes ligno impacta, ac probè obturatum, eius extremum fortiter religa, tum luta sacculum luto cum pilis cõfecto, quod non findatur, luta circumquaque, sine siccari, iterum luta, & rursum sine siccari, idque itera, donec ad 3 digitos emineat; atque vbi materia probè sicca fuerit, foramen in altera parte ad latus terebra, ac in furno venti pone, vt extremitas perforata pede dimidio inferius iaceat quã altera: sub foramine verò magnum crucibulũ loca, &ignem strue sub sacco lutato carbonibus quer-

quercinis, ac liquefacias, ita vt omne in crucibulum defluat, tum sine refrigescere: deinde iterum liquefacito, tum paratum est: & ad 10 ℔. illius Veneris adde Lunæ cupellatæ ℔. 1, solue simul, ac viuum est ad albam tuam medicinam superijciẽdum. Siq; Venerem ad rubram medicinam parare vis, sume loco arsenici albi, bonum arsenicum rubrum aut croceum bis terve sublimatum, ac eo laminas tuas inunge, ac facito vt suprà dimidio vitriolo & dimidio sale, strato super strato, atque ita deinceps vt suprà.

Scies autem, mi fili, hanc calcinationem summopere non esse necessariam, adeò quasi medicina ad album aut ad rubrum in Venere, alioqui virtutẽ non esset habitura ad eam in Lunam aut Solem reducendam. Nam vires quidem habet etiamsi ad eum modum non calcinetur, verùm non tàm alte tingit, quàm cum Venus ita præparata est, ita vt tùm medicina tua facilè decies millies altiorem proiectionem faciat, quàm si in Venerem non præparatam proijceres, cui sulphur combustibile etiamnum inest, cum pluribus alijs fæcibus: estq; etiam multò iocundius proiectionem facere in metallum purum quàm in impurum: nam super impurum debet medicina ipsum prius purgare, quam transmutationẽ possit facere, ac proijce flaccam ex metallo, ac flaccam illam flu-

cre

ere ſuper metallum facito: ac eam interdum baculo eximes & ex crucibulo eijcies, idq́; perſequeris donec nulla amplius ſlaccæ neque ſordes vllæ ſuper metallum fluant.

Nunc ſciendum eſt, quod ſemper ſlaccæ cum eas detrahis ex crucibulo aliquid probi metalli ſecum ſumũt, quod illis fortè adhæret, idq́; inutile eſt, omnibus verò ſlaccis omnino demptis, medicina perfectã ſuã vim exerit, tranſmutationẽ faciendo: ac metallum fluet nitidum ac clarum vt gemma abſque ſlaccis, & ſtatuet ſe denique in regulũ, atq; ita proiectio facta eſt. Tum ſinas refrigeſcere & extinguas: hic labor nõ eſt neceſſarius cũ Venus antè parata & purificata eſt.

Ad lapidem ad rubrum ex ſolo Sole conficiendum.

Cap. 46.

NVNC docere volo lapidem ad rubrum, eſtq́; maius ſecretum, pluſq́; temporis ac laboris exigit: ſubtilior etiam eſſe debet quam lapis ad album: Ruber meliùs ac diutiùs rectificandus: corpus enim firmũ ac cõpactum habet atque fixius. Quare longiore tempore opus eſt antequam partes eius à ſe inuicem ſeparari poſſint, ad ipſum aperiendum, & ad ſubtiles ſpiritus ex eo extrahendos, aut ſaltem partem ſubtiliorem.

Itaque

Cap. 47.

ITAQVE, mi fili, rubrum lapidem accipies, ac in rubra eius aqua solues, ac præcipitabis, ac eius aquam rubram ablues aqua nubium, & siccabis ad Solem aut ignem pusillum. Tum pones in fornace reuerberatoria calcinandum per 12 aut 16 dies: caucbis autem ne lapidem fluere facias. Quare modicā illi flammam da: tum exime ac iterum in aquam solue: quo facto, in putrefactione ponito. i. in balneo calido, atq; in eo per octiduum relinquito: tum aquam illam rursum in balneo tepido destilla. Quibus factis, Solem exime, ac huiusmodi vitro immitte. Tum magnum receptaculum in 2 partes secabis per medium, in hunc modum, atque huic hoc paruum vitrum immttito chytrapodi aut tripodi vitreo impositum, ac receptaculum denuò firmiter luto adglutina: ac pone hoc vitrum in arena aut cineribus, & alembico superimposito, ac receptaculo lutato, vbi lutum siccum fuerit, fornaci impone in arena illa vel cineribus tā altè vt cineres ad 3 digitos emineāt super paruū vitrum, quod cū Sole in receptaculo est, estq; fabrefactum figura tali. His ita se habentib. ignē sub

Lapis ruber quomodo parandus.





for-

fornace ſtrue primùm puſillum & paulatim maiorem, donec magnum receptaculum incandeat: atque hoc pacto ad ignẽ relinquas per dies 5, ac tum ſinas vt ſponte refrigeſcat: mox vbi refrixerit, exime, ac vitrum, cui Sol ineſt, in vaſe luteo pone huiuſmodi quod ignem ferat, modò vitrum adhuc integrum fuerit. Nam vitra ſæpè finduntur cùm materia ſicca ſit: quare in magnis ponuntur receptaculis vt Sol in ea decidat, nec perdatur: verum ſi integrum adhuc fuerit in eo vaſe



luteo ponito in hunc modum facto, cui hoc paruum vitrum impones: ac probè lutabis ac alio vitro quod illi quadret obturabis: ſin exiguum vitium fiſſum fuerit, ſolem in aliud quod ignem ferre poſſit immittito, ac tum in illo vaſe luteo pone, atque operi: lutabis luto quod ignem ferre poſſit, quo probè ſiccato, in fornace calcinatoria colloca, ac primò ignem puſillum ſtrue, quem paulatim augebis, donec vas luteum candeat, ac ſinas in eo candore ad dies noctesque 12: quo refrigerato Solem tuum rubrum inſtar ſanguinis reperies, neque adeò cãdefacies vt Sol tuus liqueſcat, ſed cãdore modico ſines candere. Tenebis pro magno ſecreto: cùm Sol eſt extra naturam propriam ipſum rubere in morem ſanguinis, vel ſanguinis draconis: ac ſi Sol adhuc integer eſſet

esset cùm confringeres nondum incorporatus esset: tum iterum soluendus esset in eius aqua rubra, ac faciendum vt supra, id iterando donec rubeat: tumque eius color subtrahi potest in aceto destillato soluendo in hunc modum. Recipe Solem incorporatū, contere super lapide cum acri vini aceto, ac pone in magno receptaculo, superfunde acetum, donec duæ partes impleantur, ac pone in balneo, ac calefacito vt oportet, atque in eo calido balneo sine, donec acetum rubrum fiat vt sanguis: tum desuper acetū effunde in aliud vitrum mundum, atque alio aceto superfuso stare sine, &c. Hoc fac toties donec acetū nôn amplius coloretur, ac satis est, tum acetum è terra solis destilla, calxque alba tibi remanebit in fūdo instar niuis: verum etiamnū eius aqua sicca restat, ea nondum educta est, sed solus color: nihilominus in colore terra est, atq; eius terræ siccæ pars, atq; ignis eius cum colore permistus. i. partes eius subtiles & crassæ infra permansere. Itaque materia Solis à se inuicem non potest separari: sed subtilia à crassis separari possunt: verùm materiæ natura est in vtrisq; partibus tam crassis quàm subtilibus.

Cap. 48.

ITEM tum album illum puluerem exime ac reuerberandū pone in igni temperato, donec omnino intumeat instar spongiæ, tum

Quid prædicto puluere sit agendum.

 sine

ſine vt refrigeſcat, exime ac ſoluendum pone in aceto deſtillato, & pone in balneo, ac facilè ſoluetur: tum deſuper effunde: nam in fundo aliquas fæces reperies quæ inciderũt cùm reuerberaretur, ac ſi fortè quid Solis ineſſet pone iterùm reverberandũ etiamnùm 2 dies, atque iterum ſoluendum pone, tum facile videre poteris num quid ſoluatur nec ne, confunde ſimul omne quod ſolutũ eſt, atque acetum alembico deſtilla ac materia albiſſima & limpidiſſima tibi in fundo remanebit, & partes illæ craſſæ iam ſubtiles ſunt effectæ, ſerua in vaſe vitreo ad vſum. Tum omne acetum coloratũ ſume quod ex craſſis partibus eduxiſti, acetum deſtilla, ac remanebit tibi in fundo pulvis ruber, vt ſanguis draconis, eum puluerẽ pone ſublimandum per ſe, nihil aliud addens, totus albus ſublimabit, ac ſi quæ fæces remanẽt, poteris illas poſteà ſublimare, verùm id non erit operæpretium. Itaque exime & abijce, atque iterũ ſublima donec nihil amplius remaneat tum ſatis eſt, ſume, benè ſerua. Tum partes craſſas appende ſublimatas, tere ſuper lapide, vt in lapide albo te docui, & cùm omne fixum fuerit, tum iterum quartã partem appone ei quod ſublimaſti, ac rurſum fixandã pone: atq; hoc tandiu perſequere, donec omne à te ſublimatũ fixaris: tum mediocrem calorem adhibe, donec peruenias ad album

colo-

colorem resplendentẽ instar oculorũ pisciũ, aut gemmarũ Orientalium, tum habes lapidem ad album. Tum verò ignem insigniter augebis, donec viridem colorem videas, verùm non magis viridẽ quam croceũ. Quo viso ignem auge, donec peruenias ad colorẽ cinericium, vt si esset color lateritius: tum ignem auge donec ad rubrũ colorem perveniãs. Tum lapis perfectus est; ac inter quemlibet colorẽ hîc à nobis descriptũ secundùm quem ignis est augendus, colores varij sese ostendent, ita vt miraberis: nam antequàm ad perfectam rubedinem peruenias, omnes colores cernes qui in rerum natura cogitari possunt, vt multis in locis docetur.

Cap. 49.

SCIES, mi fili, Solem etiã resolui eo modo, quo doctum est in opere lapidis albi, sed plus temporis exigit, sæpiusq; deduci debet, atq; identidẽ aqua recens iterũ superfundi, magis quã in opere albo. Atq; ita resoluitur etiã Sol, vt hîc docetur, nẽpè in hunc modũ.

Item postquã tincturã ex Sole eduxeris, vt in opere ostensum est, ac lapidẽ albũ perfeceris, tincturam omnem sublimare poteris, vt in opere doctum est, ac tum 3 partes lapidis albi ponere, partemq; huius tincturæ vnam, quã Philosophi sulphur rubrũ appellarũt, ac miscere inter se, ac fixanda ponere: donec tantum pondus rubri sulphuris vnâ fixaris, Prædictis quo pacto vtendũ.

quãtum erat tui lapidis albi prius. Tum ignem insigniter augeas in modũ supra doctũ donec ad perfectam rubedinem peruenias.

Ac noris, mi fili, hanc optimam esse operãdi rationẽ quæ in orbe reperiatur, vt lapis albus conficiatur primùm atq; ex Luna extrahatur; ac tùm sulphure rubro lapis albus inceretur, donec æquet pondus albi lapidis, quale erat antequã rubro sulphure incerari inciperet. Ac si lapis albus aut ruber aliquoties tam fusibiles nollent fieri, vt super Mercurium conijci possent: nam is lapis qui superMercurium cõijcitur, fusibilis esse debet, vt butyrũ, alioqui Mercurius euolaret, antequã lapis solueretur. Albus verò tam fusibilis effici non potest, quicquid etiam agatur. Medicina autem quæ Mercurium in Solem aut Lunam transferet, liquescere ad modum butyri debet, albusq; tam fusibilis reddi nequit, ac ruber multò minus, longè enim maiore calore opus habet, si alioqui rubedo proferri debeat.

Cap. 50.

QVÆRAS verò iam, mi fili, quo pacto medicina acquiretur quæ Mercurium in verum Solem aut Lunã transferat: videtur enim impossibile per rationes prædictas.

Magnum secretum artis Chymicæ.

Scies, mi fili, pro magno secreto in arte, medicinã ad album aut rubrum qui initio in aceto aut aqua communi dissolutus fuit, qui

qui post suam perfectionem semper soluitur in aceto aut aqua communi aut vino: nam cùm lapis albus aut ruber est perfectus facilè 1000 subtilior est, quam erat ante perfectionem, cùm in aceto solueretur. Quo enim res nobilior est, ac naturâ subtilior, eò faciliùs soluitur: nullæ enim partes crassæ insunt nec fæces, nec siccitas, quæ separantur per solutionem in aceto. Nam partes crassæ & fæces ac superfluæ partes siccę quæ nisi vnum sunt, eæ sunt quæ impediunt quominus ad solutionem perducatur. Ac lapis albus & ruber nihil horum in se habent: sed sunt solubiles præ omnibus quæ in rerũ natura sunt, in vtrisque .i. in feruenti siccitate, & in humiditate frigida. Nam in ijs nullæ sunt partes quæ liquefactionem impedire possint: ac in toto orbe non est natura tam perfecta quam noster lapis albus ac ruber. Quare nihil est in rerum natura quod in vtroque soluatur .i. in feruenti siccitate & frigida humiditate, vt noster lapis.

Cap. 51.

ITAQVE, mi fili, hoc pro magno secreto in arte habe, nosse lapidem nostrum in natura interiore, ac scito nullam medicinam nec ad album nec ad rubrũ parari posse ad opus tam fusibilem, vt Mercurium super ignem retinere possit, quin subuolaret, antequam medicina liquescere posset.

Præterea ſcito quando medicinam ad album aut rubrum pararis, ita vt proiectionē facias in metalla dura, ac in mollia corpora, ac tum cuperes proiectionem facere in Mercurium ad artem probandam: ſume partem tuæ medicinæ ad album aut ad rubrū quam paraſti, eam ſolues in acri aceto deſtillato, ita rectificato, vt nihil prorſus poſt ſe relinquat: eam congela denuò, ac ſolue toties identidem in aceto recenti, vt fuſibilis fiat inſtar butyri; tum ſoluerē deſine, ac proijce in Mercurium, ac proiectionem ſecundùm artem facito; ſolueres toties & congelares, vt concreſceret in oleum quod amplius congelare nollet. In omnibus enim vegetabilibus, aut animalibus non eſt tam ſolubilis ſpes quam in vino eſt, ac aqua vitæ calida eſt ac ſicca, cùm nullum phlegma ampliùs adeſt, Proba: ponas enim ſal, aut ſal armoniacum, aut ſal alcali, quæ cuncta ſua natura ſoluūtur: in aqua vitæ tametſi iacerent vſque ad diem noviſſimum non ſoluerentur, ac in deſtillatione partes craſſæ remanſeræ cum fæcibus, ac omne quod aſcendit per alembicum; quare acetum deſtillatū eſt pars media vini quæ nobis ſeruit in arte noſtra: quēadmodum materia media nobis ſeruit quæ eſt in materia, ac nulla alia, atque ſcias hoc eſſe maximū in hac arte ſecretū: partes enim mediæ aceti tantæ virtutis ſunt, vt ſit incre-

dibile

dibile, magna sua subtilitate. Nam admodū subtile & penetrabile efficiunt omne cui miscentur. Quare lapidē millies subtiliorem reddunt, quā antè fuerat & penetrabiliorem, ac partes aceti subtiles permiscēt se cum lapide: sunt enim vnius naturæ, ac vtraq; munda sunt & subtilia, ac permiscentur inter se, vt aqua cum aqua: estque medicina eius naturæ vt omne cum quo permiscetur fixum reddat, atque etiam naturæ suæ in qua est: atq; hoc pacto fixantur partes subtiles in lapide, ac efficiuntur in lapide vna natura, atq; lapidē tam fusibilem efficiunt, quam artifex cupit; prout lapidem sæpe soluit in aceto ac congelat, atque prout multi vel pauci spiritus in aceto remanent, fit medicina fusibilior. Quare filium meum docui, quo pacto lapidem suum tam fusibilem possit efficere, vt eo Mercurium ad Solem aut Lunam perducere possit: estq; magnum secretum paucis notum: Lectionem hanc sedulò perlego: quæ virtus aceto insit, ac quid materiâ mediâ aceti effici possit.

Cap. 51.

SCIET item, filius meus, Soli inclusam esse tam mirabilē naturā tincturæ, vt sit incredibile. Nam habe medicinam, aut rubrū lapidem ex Sole factū, qui magnam proiectionem faciat, exempli causa, ex vno in 1000, proijce super Lunam, ac omnis ea Luna

conuertetur in Solem, atque altioré ac pulchriorem habebit tincturam quam genuinus Sol ex fodinis veniens: vnde vna pars tantam tincturā dat quanta ex vno in 1000? tamen pro certo ita se res habet. Scito Deum nullam perfectioré creaturam creasse quam Solem, cumq; Sol ad suam altissimam perfectionem perducitur, tum tam perfectus est, vt in mundo perfectior substantia non sit, ac pro magna perfectione quam habet, omne perfectum redditur cum quo miscetur in vnum corpus, ac idipsum etiam extremè perfectum ac consummatū efficitur.

Cap. 53.

Omne quod Deus creauit habere in se 4 elementa.

SCiet filius meus, omne quod Deus creavit habere in se 4 elementa, vt in libro vegetabili benè docetur, ac quamuis materia extrinsecus alba sit, è contrario eadé materia intus rubra est. Ac lapis ruber eam habet naturam, vt omne cui misceatur ad suam naturam perducat. Quare lapis ruber albedinem Lunæ intus ponit ac rubediné foris, ac Lunā reducit ad suam ipsius naturam. Quemadmodū quotidie videre est in omnibus terra nascentibus, vt malis, pyris, prunis, cerasis, floribus, ac pluribus alijs fructibus cū pendent in arboribus, ac matura sunt, vide quā insignem rubrum colorem nanciscantur, ex splendore solis recta in ipsa splendentis. Intuere malum quam rubeat ad alterā partem

quā

qua Sol in ipsum splenduit, ac quomodo Solis calor rubedinem pomi foras eduxit. Quocirca, mi fili, ne mireris, Vnam partem lapidis posse 1000 partes Lunæ ad suam naturam reducere. Atque etiam cùm Sol est extra naturam suam perductus, ita vt sit exutus corpore, adeò vt amplius corpus fieri nequeat, tam ruber est quam sanguis ater, vel vt sanguis Draconis vel hirci exiccatus, estque tam plenus coloris vt scribi non possit: nam cùm est solutus ac iterum coagulatus, pondus grani triticei facilè 10 lota vini albi colore imbueret: tam abundans color Soli inest: Itaque ne mireris.

Ad Solem corpore exuendum.

Cap. 54.

IAM Solem in folia tenuia redige, quasi eo inaurare velis: tum sume sulphuris viui partes 4, salis armoniaci vnã, Mercurij sublimati etiam partem 1. Contere subtiliter super lapide cum oleo terebinthinæ, ita vt eo pingi possit, ac ea pulte laminas inunge: pone in crucibulo stratum super stratũ, donec crucibulum plenum sit, ac tum in igni è carbonibus, vehementer ardenti pone, ac sine optimè incandere, eo tẽporis spatio quo decies aut duodecies oratio dominica recitari posset, tum exime, vt frigescat sine. Quo facto contunde subtiliter in mortario, contere

Quomodo Sol corpore exuẽdus.

tere super lapide cum melle cum fauo, ac aqua gummi. Tum laua in pateris vitreis aqua communi destillata, ac identidem cùm aurum in fundo resedit, effunde desuper declinatione aut per philtrum. Hocque itera toties donec aqua munda & limpida defluat. Tum puluerem tuum exicca ad Solem aut lentum ignem, ac tum Solem in planis patelllis reverberandum pone, primò igni pusillo, post maiore, ita tamen ne Sol liquescat: retine in eo calore 21 dies, ac in fornace camerata 44 dies, aut tandiu donec in morem spongiæ intumeat. Tum exime, ac in aceto destillato pòne, & si quid nolit resolui, pone cum priùs benè siccatum est, reuerberãdum, vt antè dictum, ad 6 aut 8 dies, tum solue vt priùs in aceto, ac si ne tum quidem omne solvi velit, pone iterùm reuerberandum vt priùs: idque itera toties, donec omnis tuus Sol in aceto solvitur: et si quid remaneat non solutum in fundo aceti, tolle, nam ex interioribus eius fæcibus esse potest. Istud solvere ac congelare itera toties semper in aceto recenti, donec amplius congelare nolit, ac concrescat in oleum rubrum, instar atri sanguinis, tum satis est; diligenter serva in vase vitreo firmo. Sume laminam Lunæ puræ, candefacito ac extingue in eo oleo, ac fit purus Sol. Inde crucibulo Mercurium amalgamatum cum deci-

ma

na parte Solis, ac ita incendas vt incipiat a-
cendere, tum destilla oleum super Mercu-
ium amalgamatum, ac ignem adde vt flu-
t, vt Luna aut Sol fluunt super testa, donec
e regulus statuat tam clarum quam Specu-
um; tum extingue, ac lætus exime, grati-
sque DEO age.

Item si F.M. vult hoc oleum rubrum re-
lucere ad rubrum lapidem, sumat Mercuri-
um ex Luna eductum viuum, eumque sub-
imet per vitriolum Romanum præpara-
um, & à terrestritate sua repurgatum, sol-
endo & congelando in aqua communi de-
tillata, ita vt mundum & clarum resideat,
uius sumae 4 partes pro 1 parte Mercurij ex
Luna educti, contere simul subtilissimè su-
er lapide cũ aceto destillato: ac simul sub-
imanda colloca in vase vitreo, aut lapideo,
lembico superimposito, ac receptaculo ad
ostrum lutato: cumque omne sursum sub-
imatum fuerit, exime, ac iterum contere id
quod sublimatum est, cum vitriolo recenti,
one denuò sublimandum vt prius: eamque
ublimationẽ octies aut decies repete, sem-
er recẽti vitriolo: aut donec Mercurius to-
us croceus conspicitur: tum denuò solum
ic per se sublima, eamq; sublimationem to-
ies iterabis, donec nihil amplius remaneat:
um satis est sublimatum. Sume hunc Mer-
uriũ, contere super lapide cum oleo tuo So-
lis,

lis ad pultis admodum densæ cōsistentiam. Quare tantum Mercurij ex Luna habe, vt oleum tuum in eo imbibi possit: debet ferè tàm densum esse quàm pasta aut paulò densius; tùm vasi vitreo inde ac tripodi impone, & vniformem ac continuum calorem da 40. dies ac noctes; atque interea temporis corpus erit in modum ceræ liquescens, ac præstans rubra medicina penetrans, ad omnia metalla ad verum Solem reducenda, atque etiam altam proiectionem faciet. Et si hanc rubram medicinā in dura massa habere vis, sume crucibulū vitreum ex forti vitro Venetico conflatum, ac ei medicinam tuam inde, impone igni, ac liquescet vt cera, tum crucibulum illud ab igni remoue, atque sine vefrigescat, in duram massam coibit ac concrescet: aut inunge fusorium sæuo, aut calcem pone eiq; infunde, exime, ac cùm proiectionem vis facere, aliquid abscinde, pulueriza, ac super metallum conijce quod vis transmutare. Nunc te, mi fili, secretum artis docui: quare gratias Deo Omnipotenti age, quòd ad eam cognitionem perueneris.

De Lapide ex vtroque lumine.

Cap. 56.

Cōfectio lapidis Philosoph. ex 2. bus luminibus.

ITEM nunc te docere volo conficere lapidem Philosophorū ex duobus luminibus,

:Philosophi veteres atque eorum posteri
›fecere suis manibus, sine obscuritate ver-
›rum, opificium eius ac vires, atque tran-
ıtionem ex sua natura in primam essentiã.
ulla enim res ex sua propria natura trans-
rri potest, quam Natura in sua extrema o-
:ratione operata est, vt in istis duobus lu-
inibus fecit. Quamuis enim hæc duo lu-
ina in fodinis vsque ad diem iudicij iacu-
ènt, ex quibus prodiere, Natura nihil am-
ius in ijs operata fuisset. Natura enim in
extremam suam virtutem operata fuerat.
: si hæc 2 cõiunctim ex sua natura in me-
›rem aut peiorem volumus reducere; ite-
m nobis retrocedẽdum est, atque id quod
tura operata est, retexẽdum, atque in ean-
m formam reducendum, in qua erat cùm
tura in eo operari inciperet, cùmque ad
m formam perductum est, naturam arte
ıui quantum possumus, debemus: atque Natura sequẽda, atque etiã interdum superanda est.
:erdum natura ipsa superanda est: videli-
: in separando & rectificando, soluendo &
agulando, calcinatione & mundificatio-
, ac coniunctione, Inceratione, ac varia
enuatione, atque alijs operibus quæ Na-
:a efficere nõ potest. Natura enim ad hu-
smodi opera non mouetur. Quare metal-
ın formam aliam ac meliorem quam na-
a fecit, aut potest, transferimus. Præterea
ıebis quo pacto Lunæ sulphur combusti-
bile

bile adimes. Luna enim corpus imperfectū est, frigidum, humidum, & crassum, ac in se multùm humiditatis cum nigredine habet: estque admodum terrea & crassa, ac muliebris ob frigiditatem suam. Atque ob id Luna difficiliùs quam Sol ascendit. Itaque inprimis nigredinem ac sulphur combustibile debes adimere, alioqui errabis.

Lunæ inprimis nigredo, & sulphur combustibile adimendum.

Cap. 57.

Quomodo Lunę nigredo, sulphur combustibile nec nō humiditas superflua adimi possit.

SVMES itaque Lunæ quantùm voles, ac super testam purgabis ac reflabis, atque tūdes in tenues laminas instar calculorum. Tum sume arsenicum sublimatum, materiam mediam extremè præparatam, sicuti in opere eius doctum est: tum contere minutim super lapide cum aceto destillato, in pultem: ea laminas tuas Lunæ illine, ac sicca in Sole aut ad ignem, aut in stupha tua sicca; tum in crucibulo alterum super altero colloca, donec crucibulū impleatur. Tum crucibulum solidè luto obtura, atq; in fornace calcinandum pone igni lento, vt Luna non liquescat 12 horas continuè, tum sinas frigefieri. Tum in mortario ferreo contunde, aut abrade id quod calcinatum est: ac si nondum omnino calcinatum fuerit, iterum vt prius calcinandum pone, donec Luna tua calcinata fuerit. Tum super lapidem cum aqua communi destillata contere. Tum

Calcinandum per horas 12 igni lento, vt Luna non liquescat.

Luna calcinata conterenda.

sumptis

ſumptis pateris vitreis omnem ei nigredinem ablue aqua communi deſtillata, donec in fundo paterarum vitrearum album pulverem retineas, atq; aqua tam pura defluat quam infuſa eſt: tum ſatis eſt. Atque opus infundendi atque effundendi eſt huiuſmodi. Cùm Luna contrita eſt, in 2 aut 3 pateras vitreas immitte, ac ſuper id aquam deſtillatam funde, & moue, ac eam Lunam contritam probè cum aqua permiſce:ac nobiliſſimum & grauiſſimũ eius ſubſidet: tum nigredinem atque immunditiem supernè effunde in magnum vas terreum plumbatum; ac tum denuò aquam mundam deſtillatam ſuper pulverem Lunæ tuæ funde, ac moue,& permiſce iterum cum aqua, ac ſine denuò ſubſidere: ac tum iterum aquam nigram & immundã ſupernè diffunde, atque adde priori in teſta terrea. Idque opificium itera tandiu donec nullam amplius nigredinem aut immunditiem puluis Lunæ tuæ de ſe mittat: Sed ipſa in fundo pateræ vitreæ reſideat,in morem niuis candida. Tum in Sole aut igni puſillo ſiccabis, ac in pyxide vitrea ſeruabis, donec ego te vlterius docebo.Tum aquam illam omnem quæ teſtæ terreæ ineſt quã à Luna tua abluiſti, evapora.Tum ſume fæces in ea remanẽtes,ac in teſta cũ plũbo colloca:cùmq; fluit,pone fæces paulatim ſuper teſtã,donec fæces omnes

Nigredo abluenda.

Quomodo fundendum & effundendum.

Omnis aqua à Luna abluta evaporanda;

in

in plumbo super testam omnino imbibitæ fuerint: tum fluat in testa, ac Luna tua in regulum remanebit. In fæcibus enim de Luna tua inerat, quam aqua proluisti. Ita nihil Lunæ tuæ in proluendo amittis præter eius sordes. Scies item te Lunam tuam tenuissimè limare posse, ac sumere in marcam limaturæ Lunæ tuæ vnciam arsenici præparati medio spiritu eius mundato, atque inter 2 crucibulos cõcludes, vbi cum arsenico probè miscueris: ac per horas 12 aut 16 continuè calcinãdam pone. Quibus exactis exime, contere super lapidem, atque modis omnibus, vt prius doctum est, ablue. Item tum pulverem ac Lunam tuam quam lavasti, sume, ac pone sublimanda in olla vitrea, ad spiritum arsenici inde sublimandum. Atque ollam cui Luna tua inest, modicè calefacies, ita vt Luna non liquescat; candefacito vt tantummodo rubeat, vt vix videri possit vtrum candeat, nec ne. Atque ita retine ad horas 24 aut 32, tum sine frigescerí. Tum puluerem Lunæ tuæ exime, ac pone calcinandum in fornace in qua spiritus calcinãtur ad dies 12. Ac talem calorem adhibe, vt non candeat, sed ferè candeat. Et 12 illis diebus exactis, sinas modicè cãdere colore puniceo, vt non liquescat. Atque ita etiamnũ habe ad ignem ad dies tres, in eodem calore. Tum finito vt frigescat. Ac Luna

Alius modus purgandi Lunam.

na tua ab ægritudinibus suis liberata est. Luna enim, sicuti reliqua metalla imperfecta duobus morbis est obnoxia: sed duo morbi non ita interiora Lunæ penetrant, vti morbi reliquorum 4. metallorum imperfectorum. Nam reliquorum metallorum imperfectorum profundissima, & interiora radicis occupauere: Sed 2 morbi Lunæ, vt sulphur combustibile, quod Lunæ adimit quominus in cæmento stare possit, nec antimoniũ transire, nec colores retineat: ac sulphur immundum, nigrum, incombustibile foris tãtummodo Lunæ adhæret, nec interiora radicis eius penetrat. Hoc pacto sulphur combustibile tolli potest, vti hîc doctum est, verùm à reliquis 4 metallis non tã facilè quàm à Luna. Alter morbus quo Luna detinetur, est frigiditas, atque intemperata humiditas, quæ itidem Lunæ foris tantummodo adhæret, non penetrat interiora radicis Lunæ. Ac proinde 2 isti morbi facilè à Luna repelli possunt, quod de reliquis fieri non potest. Primus morbus Lunæ videlicet sulphur cõbustibile calcinatione arsenici à Luna tollitur, atque ablutione, vt suprà. Scies, item arsenicum in sua crassitudine existens omnia corpora adurere & consumere, vt etiam faciunt auripigmentum & sulphur, quæ omnia 3 eiusdem naturæ sunt, vt corpora adurant & calcinent, ac destruãt, cũ quibus

Luna 2 morbis obnoxia.

Prior morbus Lunæ, sulphur combustile.

permiſcentur. Cùmque arſenicum & auripigmentum liberata atque mundata ſunt à ſua immundicie, & terreſtritate, atque à ſpiritibus crudis, atque partibus non fixis, & indè ſpiritum medium ſumis: ac eo ſpiritu ſulphur omne cõbuſtibile abigis ex metallis, cùm ea ſæpè illo calcinas, lavas, teris, mundas & liquefacis, ac denuò eo calcinas: atq; id iterans tam ſæpè & toties donec à ſuo ſulphure cõbuſtibili liberentur. Lunæ verò non niſi ſemel id fieri debet, quia foris tantùm Lunæ adhæret. Ita arſenicum aut auripigmentum ſimile eſt Theriacæ: nam materia vnde confecta eſt homines veneficari ac enecari poſſunt: eſt enim venenum: cùmque venenum illud in Theriaca præparatũ eſt, omne aliud venenum ab hominibus veneficatis repellit: idem arſenicũ & auripigmentum etiam faciũt, &c. Alter Lunæ morbus eſt ſuperflua frigiditas & humiditas, quæ Lunæ foris itidem adhærent, atq; à Luna tollũtur calcinãdo in fornace in qua ſpiritus calcinãtur. Atq; hoc pacto Luna ad tẽperaturã reducitur ad lapidẽ ex ea extrahendum: verùm etiamnũ ex partibus craſſis & fixis cõſtat, ac muliebris eſt. Idcirco *Morienus* ait: *Niſi corpus imperfectum mundes, operam in noſtra arte, & magiſterio ludis.*

Alter Lunæ morbus ſuperflua frigiditas, & humiditas.

Cap. 58.

ITem Solem in ſubtilem pulverem præparabis, vt in opere de Sole doctũ eſt, ad eum

Sol præparatus, vt ſupra doctum, mi-

dem modum. Tum sume Solis & Lunæ ita præparatæ pondus ana, contere ac probè inter se misce cum aqua communi destillata, donec ijs pingi possit. Tum in Sole sicca, aut ad ignem pusillum. Et pone reverberanda in fornace reverberatoria in exiguis patellis planis, donec intumescant in morem spongiæ. Tum sine frigesieri; exime, ac solvenda pone in aceto destillato, in balneo, modis omnibus, vt in opere de Sole doctum est: tum acetum destillatum destilla, donec materia congelata fuerit, ac tum denuò solve. Istud solvere ac congelare rádiu itera, donec nullæ amplius fæces remaneant. Tum verbum illud *Dantini* Philosophi perficitur: *Quod in eo inclusum est, reclude; quod siccum est, humecta; quod humidum est, exicca: tum frigiditatem Lunæ quære, ac caliditatem Solis reperies: ac caliditatem Solis quære, ac frigiditatem Lunæ reperies.*

scendus cum Luna prædicta.

Quamdiu solvendum ac congelãdum.

Cap. 59.

ITEM nunc materia ad lapidem extrahendum parata est. Scies itaque materiam Solis ferè omnem simul ascensuram, ac rapturam secum sursum omnes partes subtiles Lunæ: ac Lunæ nihil aut parum ascendit, quam partes eius subtiles. Maxima pars Lunæ est rudis, frigida, ac muliebris, ac in fundo remanet. Verùm Sol solus in

Materia ex qua lapis sit efficiendus, parata est.

suis partibus subtilis ac virilis est: ac Sole reserato, omne simul ascendit ob magnam subtilitatem eius: sicut Luna infrà in fundo remanet, nec vult ascendere ob crassitiem. Ita cõtrarium istis duobus corporibus inest, vnius corruptio, alterius nutritio est. Quare vtraque simul in opere necessaria, vt probè nosti. Adhæc materiam istam sublimandam pone, modis omnibus vt in opere albo & rubro doctum est. Ac tibi ab aëre cauere debes, cùm vasa tua aperis, cumq; spiritum eximis, aër enim te necaret. Quare vasa tua vt probè frigescant finito, antequam effringas. Ac si fortè accideret, vt spiritus tuum lutum penetrarent in sublimatione, aut alembicum finderetur aut rimas ageret, aut olla vitrea, caue tibi ab eo aëre, ilico enim te necaret. Nam aër eius invisibiliter ascendit ob magnam subtilitatem eius, ac quò subtiliorem reddis, eò ferventior ac venenosior fit. Deus enim nec ferventiorem nec subtiliorem spiritum cõdidit inter omnes res minerales, quam spiritum Solis, nec subtiliorem nec fugaciorem spiritum Sole. Si Sol in suis partibus apertus esset, vt Luna est, aut alia metalla, aut 4 elementa quæ in Sole sunt inter se essent contraria, Sol facilius ab igni ascenderet, quam vllus spiritus mineralis. Sed elementa adeò æqualiter in Sole temperata sunt, ac tam munda ac pura, vt

Materia ista sublimanda.

nec

nec iam, nec vllo vnquam tempore separari possint. Quare cùm Sol reseratus est, omne simul sursum subvolat, ita vt nihil quicquam relinquat, nisi forte quid aliud ei esset permixtum aliarum rerum metallicarum. Nam cum Sole facilè aliud corpus metallicum, aut aliqua res metallica colliquatur. Omne enim ex mineris veniens, libenter sese cum Sole coniungit, cumq; illo amicum est. Nam Sol Rex & Dominus est. Quare qui ex solo Sole opus vult conficere, cauere debet, ne Solem vsque adeò aperiat aut reseret, vt sicut fermentum præparatus sit, alioqui vnum cum altero omne simul ascéderet. Quod si accideret fermentum ei pulveris crudi, solis, ponendum esset, si alioqui lapidem perficeres: verùm id non foret ex vsu tuo, fermentum crudum ponere. Verum si ita tibi contingeret, vt Sol tuus omnis simul ascenderet, magis ex vsu tuo esset lapidem album ex Luna perficere ad album, atque adeò non fusibilem efficere, ac incerare tum ipsum cum spiritu Solis: ita duplex commodum ac lucrum tibi esset. Lapidem enim album ad virtutem Solis perducebas, ac spiritum tuum cum anima in virtutem propriam; qua de re in alio opere docebitur. Quæras itaque: existimaueram Solem omnino fixum fuisse. Nam super quartale manet absque diminutione, atque etiam in cæ-

mento, ac in antimonio & in igni. Quamvis enim Sol semper in igni iaceret: Sol in igni non cremaretur: ac si Sol sub terra vsq; ad finem mundi iaceret, minimè corrūperetur, aut putrefieret. Nullis rebus quæ in orbe sunt, Sol corrumpi potest. Sol enim simplex est, atque omnes partes eius, atq; elementa sibi invicem contraria non sunt: atq; oleum eius ac sal ita cū 4 elementis cōiuncta sunt: & Mercurius eius, ac sulphur cum oleo ac sale eius adeò firmiter in vnum permista sunt cum 4 elementis commixtione tali, vt eiusdem naturæ sint: atque vtrobiq; partes æquales sunt: ita vt Sol vna res tātum sit; ac vna res sola, quæ ex nullis alijs rebus amplius est, nullis rebus à se invicē separari potest. Talis est Sol, nam non nisi vna res est.

Nulla re Sol corrumpi potest.

Cap. 60.

ITEM adversus odorem aut aërem lapidis cùm ipsum sublimas, duos oculos vitreos ante oculos alliga, ac latum corium ante os & nares, cui corio duplex panniculus laneus sit insertus, ac super eum pannum laneum lata spongia, atque eam ante os & nares alliga: in ea respirare poteris; atque tibi ab aëre cave, invisibiliter enim ascendit. Ac lapidem toties iterùm atque iterùm sublimabis, donec nullas amplius fæces post se relinquat, sitque mundus, candidus instar nivis, ac clarus instar crystalli. Tum lapis mūdus

Lapis toties sublimandus, donec nullas fæces post se relinquat, ac instar nivis sit candidus, ac clarus instar crystalli.

dus ac purus est; ac Mercurium ac sulphur Philosophorum parasti in sua virtute & subtilitate. Omnes verò fæces simul serva quæ in sublimatione remãsere. Nããterũ reverberandæ sunt. Idq; quod remanet quod fæces appellavimus; corpus Lunæ est, quod etiãnũ in fæcibus sepultũ iacet; nõdum enim multum Lunæ ascendit, corpus & fermentũ nostri lapidis. Ita corpus è fæcibus cũ aceto destillato solve, quicquid ex eo solvi velit. Tũ cõgela, tum pone reverberandũ ad horas 24 igne leni, vt verè colore rubicundo candeat, nec ampliùs: sine frigefieri. Tũ exime, atq; iterum in aceto destillato solve. Tunc denuò congela: Tum pone rursum reverberãdum ad horas 5 aut 6, vt verè cãdeat nec amplius: sine frigefieri, exime, ac denuò in aqua communi solve, rursum cõgela. Post candefacito vt verè rubeat 5 aut 6 orationũ dominicarũ spatio. Tũ rursum exime, ac denuò solve in aqua cõmuni toties destillata, vt nihil remaneat. Hoc verò solvere toties iterabis, donec nullas amplius fæces relinquas, sed aqua indè tã clara defluat, vt in ea nihil amplius videri possit, quã si in ea nihil solutũ fuisset. Tũ denuò cõgela donec penè omnis humiditas destillata fuerit: tum sinas frigefieri. Frigefactũ verò inter se magnis frustis lapillaret, longitudine ac spissitudine digitorũ, lucidis instar crystalli pellucidis, albis in morẽ nivis,

Omnes fæces quæ in sublimatione remãsere seruandæ.

Iterum reverberandæ.

Corpus soluẽdum cũ aceto.

Congelandum & reverberandum.

Iterum solvẽdum in aceto.

Denuò reverberandum ad horas 5 aut 6.

Rursum solvẽdum in aqua communi, & congelandum.

Iterum solvendùm in aqua communi.

Rursum congelandum.

Tum frustula evapora, donec pulvisculus fiant instar niuis candidus. Hoc verò opificium administrandum est omne in pateris vitreis, ad id paratis, super balneo bulliente stantibus, vasisque duplici panno lineo tectis, ne quid pulveris aut sordium involet. Opus enim nostrum mundum ac extremè purum esse debet. Ac tum terra pretiosa, & corpus & fermentum paratum est, ad animam & spiritum in ijs recipiendum, & magna amicitia, ac magno desiderio amplectẽdum, vt in æternũ simul maneant in magna concordia & pace: ita vt posthac nullo vnquam tempore separentur: ac in æternum magna subtilitate ac virtute regnabunt. Ac corpus animam propriam ac spiritum accipere desiderat: atque anima cum spiritu cupit descendere ac requiescere in proprio corpore. Alterùm enim sine altero esse non potest. Et cùm inter se, vt decet, copulata fuerint: tam firmum amoris vinculum inter ipsa est, ita vt omninò coëant, ac alterum cũ altero permisceantur, vt eiusdem naturæ fiant, ac res vna. Estque tum res simplex sicuti cœlum invincibile: atque ita est quinta essentia ad omnes morbos sanandos in momento.

Cap. 61.

Multæ viæ sunt ad lapidẽ conficiendum.

SCIES verò deinceps pro magno secreto: multas esse vias ad lapidem conficiendũ: ve-

verùm vna via est difficilior, magis laboriosa, & prolixior alia: nec etiam eandem vim in proiectione habent. Lapis enim ex rudi fermento conflatus non haberet eam virtutem nec vim, quam lapis esset habiturus, cui corpus extremè paratum esset. Ita prout subtiliter operaris, proiectionem facies. Ac lapis ex Sole & Luna est educendus, ex vtrisque. Rubicundus vir adsit oportet, ac femella candida, si alioqui vera coniunctio ac vera & perfecta mixtio sit futura. Calidus enim rubeus vir operari debet in frigidam candidam mulierem, si fructus inde nasceretur, aut perfecta temperatura fieret. Res enim quæ ex sua propria natura per omnes partes æquè calida atq; æquè frigida est, aut humida aut sicca est: in ea simplex temperatura inest. Sed tãtùm vna natura est. Rem illam nõ potes corrigere: aut exaltare ex suo simplici statu in meliorem. Potes quidem rem illam mundiorem, clariorem, & subtiliorem efficere quam est, vt sit nobilior & perfectior quam est. Sed res illa manet res eadem: nam partes eius separare non potes. Quemadmodum ab aqua pura nihil præter aquam puram separare potes. At si aqua sordes aut fæces in se habeat, eas inde arte extrahere potes, ac mundam reddere: ac tum quidem paulò melior quam prius fuerat. Interim manet aqua, ac nihil aliud ex ea efficere

Pro subtilitate proiectio fit lapidis.

Lapis ex Sole & Luna educẽdus, & quare.

cere

cere potes. Ita se res habet cũ Sole & Luna, quãdo ijs per se operaris, est Sol, manet Sol, est Luna, & manet Luna, nisi quod spiritualẽ efficis. Potes suo ipsius corpore suum ipsius spiritum fixarẽ, ita vt aliquã proiectionẽ in metalla mundificata in tertio ordine faciat: sed lapis Philosophorũ non est. Simplex medicina tertij ordinis est, nec quicquam amplius.

Cap. 62.

Ex quibus rebus lapis conficiendus.

LApis conficiendus ex rebus quæ separari à se invicem possunt: atque ex duabus naturis constare debet, ex frigida & calida, graui & leui, alba & rubra, ex densa & gracili, ex mare & femina: atque vt vna natura in aliam operetur: quod densum gracile sit effectũ, & gracile densum, quod leue, graue, quod calidum, frigidũ effectum: humidum exiccatum & siccum humectatum. Ita vna natura in aliam operatur: & ad extremum omnia hæc in simplicem naturam perducta. Atq; vnumquodq; ante meliore statu erat, ac meliore & altiore forma, aut in aliam essentiam cõversum. Cumque tum ad extremũ omnia in vnum confluunt, in simplicem essentiam, res perfecta est, quemadmodũ est cœlum invincibile, quod simplex est. Sed si terra humiditate opus habeat: cœlum eam abundè largitur: ac si terra siccitate opus habeat, cœlum itidem abundè suppeditat. Atque ita etiam de calido & frigido sese

Confert lapidẽ cum cœlo.

res

res habet. Nam quod in hac parte terræ deest, cœlum abundè suppeditare potest. Cœlum tamen nec calidum nec frigidum, nec humidum nec siccum. Corpus est simplex, perfectũ in sua extrema perfectione, in quã in æternum manebit. Ac in ipso omnis perfectio inclusa est, & proprietates omnes: ita vt quicquid terræ, herbis, arboribus, pecudibus, animalibus, hominibus hîc opus est, cœlum id omne hîc abundè suppeditet, magna sua perfectione, quã Deus ei infudit, diuina sua ordinatione, ac mirãda perfectione.

Cap. 63.

ITAQVE in hunc modum lapidem nosse disces extra medicinam tertij ordinis. Lapis enim noster eandem proiectionẽ habere debet, quam Deus cœlo inuincibili infudit & concessit. Itaq; debemus etiam lapidi nostro infundere easdem proprietates, philosophica nostra medicina, eandem vt vim & proprietatem habeat, in simplici corpore existens. Cumque omnes easdem proprietates ac vim habet, tum noster lapis est; & quandiu eas non habet, lapis noster non est. Ita te docui quomodo, & vndè lapis sit parandus, & quibus proprietatibus, antequam nomen lapidis philosophorũ accipiet, &c.

Lapis eandem proiectionem habere debet quam cœlum inuincibile.

Cap. 64.

ITEM nunc sumes corpus, aut terrã aut fermentũ, aut quocũq; nomine appellabitur, ac

Corpus aut terra aut fermentum sumendũ ac ponderandum.

ac ponderabis quàm graue sit, ac in libellum tuum referes, ac huiusmodi vitro indes. Tum verò 8 partes fermenti accipe.i. si habes 8 vncias fermenti, vnciam 1 tui spiritus sublimati pondera, atque etiam exiguo vitro inde, ac aquam destillatam superfunde: atque etiam aquam destillatam fermento superfunde. Impones verò singulis vitris, exiguum vitrum leuigatum quod ori quadret: ac pone vtrumque vitrum in calido balneo, ac statim vtrumqne in aqua nitida solvetur. Quo facto, aquas ambas confunde, atque agita ac moue, ac probè inter se misce. Facilè enim inter se miscentur: cupiunt enim altera alterius ingressum. Anima cum spiritu in proprium corpus ingredi cupit. Maritus propriam coniugem expetit: ac coniunx proprium maritum. Terra sicca & frigida, aquam calidam & humidam appetit. Ita alterum alterius amplexum expetit, ac ingressum vsque ad fundum ac interiora radicis eorum. Ita hîc perfecta mixtiô. Atq; etiam perfectior mixtio non est vlla quam aquæ cum aqua. Nullum hîc est interstitium, continuo sine mora alterum in alterum ingreditur. Cupiunt enim vtraque, alterum amplecti alterum ob magnam munditiem quam vtraque habent. Itaque vtraque in aquam nitidam reducito, ac permisce aquas inter se, vti dictum est, ac tum alembicum

vitro

vitro impone, & receptaculum ad rostrum pone in balneo: ac humiditatem balneo destilla ad eam siccitatem vt pulverescat. Tum exime, ac fixandum pone in fornace secreta, modis omnibus vt in opere albo doctum est: ac calorem adhibe ad eundem modum, vt in opere albo doctum est. Ac breui temporis spacio omnem materiam nigram conspicies. Tum scias veram coniunctionem accidisse, ac sub nigredine albedinem latere. Et scies, nisi nigredo sese in opere ostenderet, nullam mixtionem nec coniunctionem fore; nec vnquam alterum cum altero fixari posset. Ac vbi nulla nigredo sese ostendit, ibi nulla fixatio inter animam, spiritum & corpus accidit. Nullum enim medium est quod ea simul teneat: quod medium est Sal illud Sapientum, quod animam, spiritum & corpus continet, atque alterum in alterum vt ingrediatur, facit. Sal illud etiamnum in interiore parte corporis iacet. Spiritus enim animam è corpore non eduxit. Atque vbi spiritus animam è corpore non educit, ibi sal naturæ manet in interiore parte mixturæ reconditum: estque sal medium illud quod spiritum & corpus & animam continet. Ac sal illud tum in interiore parte mixturæ sepultum iacet. Quomodo igitur Sal illud se cum illis permisceret, cùm ex interioribus mixturæ non educitur

Humiditas balneo destillanda, in eam siccitatem vt pulverescat.

Fixandum eodem modo vt in opere albo, atq; calor eodem modo adhibendus.

Medium Sal Sapientum dicitur.

tur cum ſpiritu, ac ſecum ſal ſubvehit, quomodo tum ſal illud partem cum ſpiritu haberet? Sal enim hoc animam in ſe habet. Idcirco Veteres ſal illud, ſal animatum dixere: animã enim in ſe continet. Ideò mediator eſt inter corpus animam, & ſpiritum. Nam cum ipſis partem habere debet. Sua enim acrimonia ſpiritum, corpus atque animam continere debet, atq; vt alterum in alterum ingrediatur, efficere. Itaque cum ſal iſtud cum ſpiritu è corpore non educitur, ac ſal ſecum ſubvehit quod in ſe animam habet: atque ita nullam partẽ cum ſpiritu habet: nam in profundiore parte corporis remanet. Ita ſal vnà cum ſpiritu è corpore educendum eſt, in ſe animam habens: ac ſpiritus ſecum ſubvehere debet, ac fieri vnum cum eo: ſi alioqui mediator ſit futurus inter ſpiritũ & corpus. Hoc enim ſal animam in ſe habet: corpus verò abſque anima ſua viuere nequit, nec anima ſine ſpiritu eſſe. Itaque ſal vnum eſſe debet cum ſpiritu, ac ſpiritus vnum eſſe cum ſale. Quare ſal illud intermedium eſt inter ea, ſi alioqui ſimul ſint manſura. Ac *Arnoldus de villa nova* ait; *hoc Sal mirabile eſſe.* Atque hac ratione prædicta planum eſt, nullam fixationem in rerum natura poſſe fieri, quæ ad extremum perfecta permanſura ſit, vbi hoc ſal è corpore cum ſpiritu non educitur, vti priùs dictum eſt.

Cur Veteres ſal illud ſal animatum vocarunt.

ITAQUE

Cap. 65.

ITAQVE omnes illi errant qui vllas amalgamationes faciũt cum Sole & Mercurio, aut cum Luna & Mercurio, ac fixandas ponunt, ac vnum cum altero fixare volunt. Nequaquã fixabunt, nec iam nec vnquã. Nam sal illud in profundissimo solis ac Lunæ iacet: idq; apud se animã Solis & Lunæ habet: nec potest vlla materia quæ in rerũ natura sit ex interioribus Solis & Lunæ educi, quam suo ipsius spiritu, ac non alienis spiritibus. Idque non potest in Sole & Luna nec iam, nec vllo tempore fieri. Nam Sol & Luna ita aperiri & reserari debent, vt spiritum suum ex se emittant, ac spiritus sal attrahet animã in se ferens, ex interioribus Solis ac Lunæ, ac secum in cœlum subvehet, ac vna natura cum eo fiet. Cùm igitur iam corpus mundum ac purum est, ac spiritus cum sale in se animam ferente, anima itidem munda & pura existente: ac tum iterum conflantur iuxta corpus suum proprium idque mundum, vera coniunctio fit, ac nigrescit. Ac vbi hæc materia non est, ibi nulla nigredo sese proferet: ac vbi vera coniunctio non est, ibi nigredo sese non ostendit. Ita planum fit, omnes amalgamationes, omnes fixationes cynabrij, aut alia ficta insana opera omnia falsa ac fraudulenta esse, quamvis speciosa videantur, per rationes prius à me doctas.

Omnes illos errare qui amalgamationes faciunt cũ Sole & Mercurio, aut cum Luna & Mercurio, ac quare

Vbi vera coniunctio nõ est, ibi nigredo se non ostendit.

Ita-

Itaque omnes falſas opiniones vita, ac perpende ſedulo quod te docui : vt in philoſophia illuminari poſſis ; ac intelligas ſermonem quo veteres ſemper in libris ſuis vtuntur.

Cap. 66.

LAPIS noſter ex vna re educendus eſt ac non ex pluribus:nec quicquã peregrinũ ei adhiberi debet, nec minori nec maiori quantitate. Verùm animam ei extrahas, ac ſuperflua ei tollas, ac mũdes:& corpus præpares,ac ſtatim animam denuò illi infunde, & in ſæcula victurus eſt, &c.

Cap. 67.

Regimen ignis perſequendum ab vno colore in alium.

ITAQVE nigredine conſpecta,certus ſis veram coniunctionem factam eſſe : atque ignem perſequere ab vno colore in alium, qualiſcunque tandem color ſit, vt in opere albo doctum eſt. Cumque id vides,aliquid exime, ac pondera,ac ſuper lamina candente an fixum ſit,proba,& ignem ferre poſſit. Itaque exime ac calcinandum pone candore modico ad horas 24 in fornace reverberatoria, aut in fornace camerata. Tum ſinas frigefieri. Frigefactum,pondera,quantum ſit eius pondus : ac tum ſolvendum pone, modis omnibus, vt ante dictum eſt. Cumque vtraque in aquam claram ſoluta fuerint, vtramq; aquam ſimul miſce,vt priùs doctum eſt.Deſtilla humiditatem ex balneo, vt prædictum

dictum, pone denuò fixandum in fornace secreta, modis omnibus, vt suprà doctum est, &c.

Cap. 68.

SCIES item pro secreto solutionem istam spiritus ac corporis non esse necessariam: sed opus multò subtilius ac fortius evadit. Dico lapidem post suam perfectionem, in vnaquaque solutione & congelatione centum in sua proiectione lucrifacere. Atque etiam certius est, vt fermentum & spiritus vtraque in aquam nitidā solvantur, quam si sicca inter se permiscerentur. Quæ enim melior ac certior mixtio quam aquæ cum aqua? vt prædictum est.

Solutione spiritus ac corporis iam dicta opus multò subtilius ac fortius evadit.

Nulla melior & certior mixtio quam aquæ cum aqua.

Cap. 69.

SCIES præterea cùm spiritus cum fermento fixus est, etiam opus non esse, vt tum calcines & soluas: Sed vnaquaque calcinatione & solutione te mille lucrifacturum in proiectione. Opus enim adeò subtile frequenti calcinatione cum solutione, evadit, vt sit incredibile. Ac propterea te doceo vt fermenti partes 8 atque 1 spiritus sumas, quia sæpè opus fixabis, & sæpè calcinabis, solves & congelabis: opusq; adeò subtile evadet, quam fieri potest in fundo, vt post ad altiorem proiectionem perveniat. Sumi possent 4 partes fermenti & quinta pars spiritus, ac simul permisceri. Sed tum toties calcinare

Frequenti calcinatione opus admodum subtile fit.

Fermenti 8 partes ac 1 spiritus cur sumenda.

non posses nec solvere, nec congelare. Opus enim nimis fusibile fieret. Ita vt sæpè calcinare, solvere & coagulare non posses, quia nimis facilè fusibile tibi inter manus fieret, ita vt nullam flammam ferre posset. Quare si opus altum vis efficere ac subtile, multas partes fermenti, ac paucas spiritus sumito, ita opus tuum sæpè calcinare, solvere & coagulare poteris. Ac sive multas, sive paucas partes spiritus fermento apponas, tempus æquè longum est. Nam si parum spiritus fermento apponas, opus facilius fixabitur: ac si multum spiritus fermento addideris, stabit diutius antequam fixabitur. Proinde facito modis omnibus, vti antè dictum est, in 8 partes fermenti vnam spiritus sumendo, ac solve, permisce simul, congela & fixa, calcina, ac tum solue ac misce modis omnibus, vti suprà dictùm est, donec materia adeo fusibilis fiat, vt iam sese non amplius candefieri aut calcinari permittat. Tum desine, ac spiritum ei da, donec ad perfectam albedinem pervenias. Item vbi perveneris ad perfectam albedinem, procedes atque operaberis, augmentatione ignis per gradus, donec ad perfectam rubedinem pervenies, ac facies per omnia, vt te in opere de Sole docui. Tum demùm gaudeas, vbi ad perfectam rubedinem perveneris.

Item

Cap. 70.

ITEM ad lapidem tuum multiplicandum in virtute & viribus eius, ac non in magnitudine eius. Sed exaltabit se in sua nobilitate ac subtilitate: ita vt iam faciat 10000 in sua proiectione. Cùmque tum multiplicatus est, ac subtilis effectus; atque exaltatur ad magnas vires & potentiam, facilè 100000 faciet in proiectione. Ac si lapidem istum ter multiplicares ac subtilem faceres in virtute & potentia, proiectio eius infinita esset, ob magnam subtilitatem quam tum lapis esset habiturus. Imò lapidem toties multiplicare posses, ita vt nunquam ad finem proiectionis eius pervenires; ob magnam eius subtilitatem ac virtutem quam nancisceretur. Sed facilè tam sæpè ipsum multiplicares, vt nullis vitris continere posses, recederet ac abiret, adeò subtilis lapis fieret, vt cùm solvere velles, vitrum penetraret invisibiliter, ac vitrum integrum manetet: ac lapis vitrum in speciem & colorem Rubini converteret. Vitrum enim liquandũ pone lapide confecto, ac de lapide proijce tantum ponderis super vitrum, quantum sumeres si Iovem in Solem velles convertere: lapis vitrum liquefactũ convertet in colorẽ, qualis ipsius est, in speciem & colorẽ inquam pretiosi Rubini. Ac retine ita, liquefactum

Quomodo lapis sit multiplicandus.

in eo crucibulo ad ſemihoram, ita materia dureſcet, adeo vt neque iam nec vllo vnquã tempore liqueſcat: eritque eâdem duritie, eodemque colore cum pretioſo Rubino ſine maculis. Fuitque magna diſceptatio inter Veteres, dicentes: vitrum illud ita coloratũ vti dictum lapide, melius & naturalius eſſe Rubinis naturalibus: ſicuti reperis in libro de lapidibus quẽ Hermes Philoſophus compoſuit: ait enim: In quamcunque rem lapis noſter proijciatur quæ liquefieri poteſt, quæ metallum non eſt, ſitque res illa vnius naturæ, eam cõverſurus eſt in ſe, quantum fieri poteſt: ſed non eodem gradu quo ipſe eſt: ſed eo gradu qui naturæ poſſibilis ſit. Quemadmodum dominus Deus hominem ſui ſimilem condidit in ſæcula, ac in eâdem libertate, ac in pluribus alijs partibus, quæ hoc loco ſcribere nimis longum foret, materiam enim noſtram nihil attingit. Itaque dico lapidem eas res ſolas in ſui ſimiles convertere, quæ metalla non ſunt, quæque vnius ſunt naturæ. Nihil autem in rerum natura quod vnius naturæ ſit reperitur, quam cryſtallus, aut vitrum, aut lapides prætioſi. Illa enim ex rebus compoſitis non ſunt, ſed ex re vna. Nam ex vitro aut cryſtallo nihil aliud confici poteſt, quam ex vitro vitrũ, nec ex cryſtallo quam cryſtallum: ſed coloribus imbui poteſt quibuſcunque. Nam album vitrum

cry-

cryſtallinum ſeſe habet inſtar elegantis tabulæ complanatæ, in qua quidlibet ſcribere poſſis:pari modo quolibet colore album vitrum cryſtallinum imbui poteſt: ac quò color nobilior, ac pulchrior ac ſubtilior eſt, eò vitrum nobilius ac præſtantius eſt. Ita etiam eſt in lapide, cum præſtantiſſimũ ſuum colorem vitro cryſtallino,aut cryſtallo infudit: ac ſui ſimile efficit,colore,pulchritudine,verùm non eodem gradu & potentia in qua lapis eſt. Nam vitrum illud nullam habet vim convertendi rem vllam, aut proiectionem faciendi. Verum eſt nobiliſſimum pulcherrimum & lucidiſſimum quod in rerum natura ſit : imò melius auro, quia natura nobiliſſima ei infuſa eſt, quæ ſub circulo cœleſti ſit. Itaque veteres in hoc conveniunt: vitrum hoc ita converſum eſſe tali gradu, vt nunquam liquari poſſit, nec igni comburi : eſtque tam nobile & præſtans ac præſtantius Rubinis Orientalibus,per rationem prædictam. Qui itaque ſumeret lapidem,ac vitrum cryſtallinum forti crucibulo inderet: cumque vitrum iam liquefactum eſſet, de lapide ſuper ipſum proijceret,donec color bene placeret. Nam lapis imbiberetur in vitro liquefacto, vt oleum in corio ſicco: cumq; iam color tibi arrideret nihil amplius inijceres:ac ſineres tum vnâ cum lapide fluere,donec ſe cõſtitueret in Regulum,ac du-

rus & pellucidus fieret. Id enim vna ex operationibus, viribus ac virtutibus lapidis nostri est, quòd res omnes cũ quibus sese miscet, liquidas convertat in non liquidas. Omnes res duras, molles efficit: ac omnia corpora mollia, dura: ac quicquid cõbustibile, incombustibile. Cùmq; istam projectioné non haberet, nomen lapidis accipere non meretur. Tùm solummodo medicina secundi ordinis foret, nec quicquam amplius. Lapis omnes easdem proprietates in se habere debet, quas cœlũ invincibile habet. Nam quicquid hîc in terra deest, cœlum abundè suppeditare potest: non tamen eius naturæ est cuius illud est quod nobis hîc suppeditat. Ita se res etiam habet cum lapide nostro. Omnia corpora sicca humectat, ac omnia corpora humida exiccat: omnia corpora frigida calefacit, ac omnia corpora calida frigefacit, omnia corpora immunda mundificat. Atq; etiamnùm multò plura facit, quam hîc explicare possumus. Tamen noster lapis nó est naturæ vllius harum rerum, quarũ prius hîc mentionem fecimus, quemadmodũ cœlum invincibile facit: sed omnis potétia ei à Magistro arte divina impressa est, atque ignis adminiculo, ita vt potentiam & virtutem sit nactus: de quo gratiæ Deo agendæ.

Lapis omnis easdem proprietates in se habere debet quas cœlum invincibile.

Cap. 71.

Quomodo tales Rubini sint conflandi.

IAM si fortè tales Rubinos cõflare velis, facito vti dictum est: cumq; frigefacti fue-

rint exime, ac disseca, atq; exacue super mola super quâ lapides pretiosi exacuuntur, magnos aut parvos, provt libet, ac bellè expolias. Ac habes præstantes Rubinos sine maculis cor hominũ exhilarãtes, atq; hero victoriam cõciliantes, &c. Ac vim istam receperũt ex virtute lapidis in sese operãte. Ideò dico: Tam sæpè lapidẽ multiplicares, vt tam subtilis esset, cũ denuò solveres in illa rubra aqua ardente, vt vitrũ invisibiliter penetraret, ipsumq; amitteres, ac vitrũ integrũ maneret, sed rubrũ ac pellucidũ fieret in morem rubini, ac durũ ac incõbustibile, vti dictũ est: ac nobili tuo lapide privareris: atq; tã spiritualis fieret, vt ad extremũ nullis vasis vitreis quibuslibet quãvis 10 pedes spissis, contineri posset: isq; ea penetraret ob magnã subtilitatem multiplicationis eius, ac magnã potẽtiã. Itaq; lapidẽ sume, ipsumq; in hunc modum multiplica. *Cap.* 72.

ITem cõfice aquã fortem ex vitriolo clarificato, ac à fæcib⁹ præparato, & salnitro ana. Ex his aquã fortem destilla secundũ artem. Tum caput mortuũ ex olla vitrea sume, ac tenuiter pulveriza: tũ cõtere sup lapide: tũ in aqua cõmuni destillata impone, atq; omne sal extrahi sinito: tũ per philtrũ deprome, vt mundũ à fæcibus habeas: cõgela denuò: cũq; cõgelatũ est, pulverẽ impalpabilẽ indè cõfice, eũq; pulverẽ ollæ vitreæ immitte: atq; ibi

aquam illam fortem denuò super pulverem funde, quam inde destillasti, ac pone iterum destillandum; ac destilla quicquid destillare vult. Tum caput mortuum iterum exime, atque in pulverē contunde, vt prius; ac modis omnibus vt suprà, facito. Hocq; opus itera tandiu, donec sal omne cū aqua forti omnino destillaveris. Tum aquam præstantem habes rubrā lucentem de nocte, instar ignis lucidi. Tum aquam illam sumptam in balneo rectifica, identidem destillando ac denuò superinfundendo: ita vt ad extremum omne destillatum ex balneo habeas. Tum aqua tua pretiosa præparata est, in qua lapidem tuum multiplicabis & aperies. Item lapidem tuum sume, atq; in ea aqua solue, ac statim solvetur, ac in tepido balneo pone, ac alembico superimposito, ac receptaculo ad rostrum vbique probè lutato, balneum calidum tene: ac cùm aqua fortis transierit, pulverem proba candenti laminæ impositum, ac vide an subvolet, vt alijs locis doctū est. Tùm denuo aquam illam superfunde, atque iterum firmiter luta, ac denuò destilla vt priùs, donec non amplius stillet. Tum iterum pusillū pulveris proba, ac vide an paulo magis avolet: ac si nihilo magis avolet quam prius, rursum aquam fortem superfunde, ac alembicum superimpone, ac receptaculū iuxta, luta vbique probè, ac rursum

Aqua præstans rubra lucens de nocte.

sum

ſum tepido balneo destilla. Idque facito modis omnibus vt prius doctum est. Atque hoc opificium itera tandiu, donec omne simul à candenti lamina ſubvolet: tum ſatis apertũ eſt, tum verò ſublimãdum pone modis omnibus vt prius. Iſtamque ſublimationem ter quatérve iterabis ſemper nullis fæcibus additis: tum ſatis eſt. Tum exiguam particulam eius quod ſurſum ſublimatũ eſt ſume, ac fixandam pone in fornace, in qua ſpiritus calcinantur, in tali vitro quale hîc appoſitum eſt: atq; exiguo vitro levigato ori impoſito: primũ puſillũ calorẽ adhibe: atq; aliquoties per gradus ignem auge, vt in opere doctum eſt.



Cumque fixum eſt, pondera quantum ſit pondus eius quod fixatum eſt: ac tum pro 5 partibus fixis, vnam ſpiritus ſume, ac rurſum fixandum pone, vt prius doctum eſt: atque ita facito donec omnè quod ſublimatũ fuerat, fixum ſit. Ac facile fixabitur. Fixum enim in omnibus ſuis partibus fuit. Ac partes aliæ quæ primæ parti adduntur, facilius quam prima fixantur: vna enim pars aliam fixat. Ac in multiplicatione nulla nigredo intervenit: nec vlli colores orbis ſeſe oſtendunt, nec albedo vlla. Nec in ſublimatione quicquam ſe præter rubedinem oſtẽdit: nec in fixatione ſeſe color alius præter proprium mani-

In multiplicatione nulli colores ſeſe oſtẽdunt.

manifestat, is est egregia rubedo. Lapis enim nullum colorem alium præter rubedinē habet. Est enim tantummodo vna substantia, simplex materia, vt est cœlum invincibile. Scies item quamvis sublimaretur, non fixitate sua privaretur, & cùm lapis confectus ac paratus est in extrema virtute eius, tum lapis iterum aliter ex sua essentia in aliā fabricando mutari non potest. Nam si lapis ex sua essentia extrahi posset in aliam essentiam aut naturam, aut si mutari posset: lapis Philosophorum non esset, nec simplex esset: nec corpus glorificatū. Non, non. Sermonē meū ritè intellige. Lapis in nullā aliam naturam aut essentiā mutari potest, postquā perfectus est. Est enim tantū vna res: idq; in suo gradu intellige.

Cap. 73.

Quæstio eiusq; solutio.

NVNC quærat aliquis: an lapis nulla ratione mutari potest? ante fixus erat atq; ignem ferebat: ac doces me vt ipsum denuò volatilem efficiam, ita vt sublimem. An non igitur reductus est ex fixa eius corporea natura, in purè spiritualem naturam? Rectè dicis ignem ipsum primùm tulisse: ac pòst volatilem factum: vtrumque verum est. Idcirco ex natura sua non est reductus in naturā aliam: ita esse debet: ac ni ita esset, nullam proiectionē faceret. Id enim quod proiectionem facit, debet esse spiritus, anima, &

cor-

corpus æquè fortes ac potentes: ac si talis nõ esset: sed corpus fortius esset quam spiritus, aut spiritus potentior quã corpus; tum in eo contraria natura esset:tum res vna non esset. Lapis noster est corpus, anima & spiritus, atque hæc 3 vnum sunt in simplici essentia inseparabiliter: æqualia magnitudine, viribus & potentia: vnum ab altero separatum non est; nam vna est essentia, vna natura simplex, alterum sicut alterũ est. Tamen tria sunt, spiritus, anima & corpus, sunt in vnum vt intelligimus. Verba mea funditus intellige, ac lapidem nosse disce, cuiusnam naturæ esse debeat. *Cap. 74.*

SCIES item pro magno secreto lapidem nostrum neque fixum neque volatilem esse. Est simul spiritus & corpus, vtraque spiritum & corpus in sua natura habere debet, vtraque æquè valida, vt prius rationibus tibi demonstravimus.

Lapis noster neque volatilis est.

Ac quod videatur esse fixus, ignemque ferre, id fit ob soliditatem, ita vt partes lapidis tam in vnum cõpactæ sint, vt nulla res in rerũ natura tam arctè in vnum cõpressa sit, quã est noster lapis. In orbe enim non est tam subtilis ac mũda res, quã noster lapis. Ac quò res aliqua subtilior ac purior, eò partes subtiles ac puræ firmius coeunt, ac cõprimuntur in vnũ, ac gravioris sunt ponderis. Amant enim se invicẽ, adeò vt in vnum cõprimantur,

Cur videatur fixus, ignemque ferat.

ita

ita vt difficulter ſeparari queant. Vide præſtantiam eius ignem expectare: ac ignis partes eius ſeparare nequit, quia adeò firmiter in vnum compactū eſt: & tamen purus ſpiritus eſt: nam multò facilius volat poſtquam apertum eſt, quam vlli ex ſpiritibus: Idque ob magnam ſubtilitatē ac puritatem quam habet in ſua natura. Non reſiſtet igitur lapis noſter melius & fortius igni? nam ex corpore ſimul & ſpiritu eſt: ac corpus tam ſubtile eſt: imò ſubtilius erat quam ſpiritus. Ac iam corpus & ſpiritus vnum ſunt in vna eſſentia ac vna natura. Quantò fortius noſter lapis igni reſiſtere poterit, quam aurū quod etiamnum eſt vt à natura formatum eſt, eſtque purus ſpiritus, ac igni reſiſtit: debet itaque lapis decies millies fortius igni reſiſtere, quam aurum. Cumque iam lapis noſter apertus eſt ac reſeratus aquà noſtra ardenti, quæ partes eius compactas ſeparat: atque vt attollantur atque inflentur facit in morem ſpongiæ. Si aurum aſcendit igni puſillo facilius quam vllus ſpiritus ob ſubtilitatem quam illi natura cōceſſit: quantò facilius ac velocius noſter lapis aſcendet ab igni exiguo calore quam aurum? Lapis enim noſter extremam ſubtilitatem habet omnem, quam illi natura dare poteſt. Atque artifex ei extremam virtutem ac ſubtilitatem infudit, ſubtilitate ea quæ dari ipſi poteſt. Ita vt centies

ties millies ſubtilior ſit quam aurum. Itaque lapis noſter facilius aſcendere quam aurum, debet: quia multò ſubtilior eſt. Ac cùm ei partes eius denuò coniunctæ ſunt minori proportione, ita vt partes ſimul comprimantur, ita vt iterum in vnum coactæ ſint: quod fixationem appellamus: lapis denuò ignem expectabit, vt prius fecit: ac millies fortius igni, quam prius reſiſtet. Multo enim iam ſubtilior quam prius eſt. Nam quò ſæpius lapis aperitur ac ſublimatur, ac rurſum ſimul cogitur, ita vt denuò in vnum comprimatur, quod fixationem vocamus: eò firmius cohæreſcit, ita vt partes ſubtiles ob magnam ſubtilitatem tam firmiter in vnum cogantur, vt centies millies melius igni reſiſtat quam prius, &c.

Cap. 75.

Lapis non mutatur, ſed in propria eſſentia permanet, & quare.

SCIES item, cùm lapidem multiplicas ac attollis in altitudine ac viribus, in natura ſua non mutatur: non fit niger, nec quoslibet colores de ſe mittit: ſed in propria ſua eſſentia permanet, ac in ſuâ ipſius naturâ, in quâ prius fuerat. Nam ad extremum perductus eſt, ita vt ſimplex eſſentiæ factus ſit, ac natura ſimplex. Ac natura ipſum non poteſt vlla ratione mutare, nec vlla arte quæ in orbe ſit. Verum ipſùm ſubtiliorem potes reddere quã ſit: ſed in propria eſſentia ſua permanet, ac in propria natura in qua eſt, &c.

Itaque

Cap. 76.

ITAQVE lapidem tam sæpè aperire ac reserare potes, vti priùs dictum est: ac postea sublimare: ac pòst partibus exiguis denuò cõpingere, ita vt partes eius denuò in vnum cohærescant: quod nos fixationem appellamus. Fixare quidem nuncupamus: sed fixare non est: est tantummodo condensatio, ita vt omnes eius partes subtiles rursum in vnũ cogantur, arctè simul, ita vt prius fuerant, ita vt denuò ignem expectet: ita vt rursum proiectionem facere eo possimus, vt prius faciebamus. Ita lapidem tuum facilè ter quaterve multiplicare poteris, nec sæpius. Nimis enim subtilis fieret, adeò vt invisibiliter tibi elaberetur, cùm in aquam perductus esset, ob magnam subtilitatem eius, vt te suprà docui. Itaque lapidem tuum attollere potes in supremum eius gradum adeò, vt hic infra circulum Lunæ materiam tam nobilem & subtilem, quam lapis est, non sit reperire. Nam cum iam ita sublatus est, vt magis attolli non possit, nec subtilior effici: nulla materia terrestris lapidem superare potest, nec nobilitate, nec subtilitate, nec pulchritudine, nec potentia, nec viribus, nec [illegible]irificis influentijs & virtutibus quæ in eò [illegible]usæ sunt, cùm ad supremum eius gra[illegible]m est perductus, quemadmodum in pro[illegible]ectio[illegible] [illegible]monstrabitur, &c.

Condensatio Lapidis, quæ impropriè fixatio.

Scie

Cap. 77.

SCIES deinceps veteres Philosophos lapidem suum ad eum modū cōficere solitos, vt priùs doctum est, antequā ars aquarū fortium esset reperta. Nam ad illud vsq; tēpus corpora erant aperienda lentè, videlicet, calcinādo, reverberādo, solvendo in acri nostro aceto, ac cōgelando, donec noster lapis spiritualis esset: ac tum vlterius operabātur, vt priùs doctū est. Cùmq; iā lapis omnino perfectus esset, nōdum verā artem lapidē suum multiplicādi habebāt in virtute propria: sed paulatim in quātum vt ipsum ꝓ perfectione eius conarētur subtilē efficere, solvēdo in nostro aceto acerrimo, ac cōgelando donec in clarum oleum permaneret: cùmque oleum denuò durum in massam cupiebant efficere: Solē præparatum sumebāt, videlicet corpore exutum ac rubrum in morem sanguinis, ac cum eò oleū suum permiscebant semel solvēdo & cōgelando: ac tum in fornace secreta ponebāt, calore tēperato, donec cōverteretur in obscurā massam rubram instar sanguinis draconis, quæ iam ob solutionē & cōgelationem frequentē multò subtilior quam prius erat. Id posteri animadvertētes acumē mentis exacuerunt, ac aquam fortē adinvenêre, quæ viam illis multum abbreviauit. Aquam enim fortem confecêre, vt priùs dictum est, in qua vtrumq; corpus terere poterāt ac molere, vtriusq; partē vnā sumentes, postquam

Quomodo veteres ante inventas aquas fortes lapidem suum confecerint.

Posteri aquas fortes adinvenêre.

mundata essent; ac tum aquas miscebant, atq; ita regebant vt mixtio sine fæcibus esset pellucida & clara. Ac facilè tum lapidem suum spiritualem efficiebant: atq; tum porrò lapidem suum ad extremã perfectionem perducebant: quem tum eâdem aquâ forti prædicta probè rectificatum, subtilem efficere ac multiplicare in propria virtute vti libebat, poterant: idque modis omnibus, vt prius rectè doctum est. Ita aqua fortis magnum adminiculum est ad opus abbreviandum, & ad altiorem perfectionem lapidis perducendum.

Cap. 78.

Quomodo spiritus viri rubri in corpus mulieris candidæ infundendus.

DEINCEPS breviter te instituere cupio, quo pacto spiritum viri rubri in corpus mulieris candidæ infundere poteris. Estque nobile ac delectabile opus, aut via in arte, vt audies. Sume igitur primùm Lunam super testam aut cupellam sicce purgatam, ac probè à plumbo reflatã: solue in eius aqua alba, eam præcipita, ac sal aquæ ablue, ac reverberandam pone, vt probè intumescere possit, ac tùm in aceto rectificato solue, quicquid solui velit, omnesque solutiones in vnum congrega. Ac quicquid solui respuit, iterum reverberandum pone: & tum solve vt suprà. Atque ita persequere donec omne solutum fuerit in aceto. Tùm aceto per destillationem separato solue in aqua cõmuni

recti-

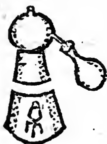
rectificata omne quod solui vult: ac denuò congrega omnes solutiones in vnum: ac quicquid non solvitur, exicca, ac in aceto solve, ac si ne ibi quidem omne solui velit, iterum paululum reverberare debes, ac in aceto facile solvetur. Et vt meliùs in aqua solvi posset, non foret inutile si ita paulisper staret fermentans in aceto. Tum acetum per destillationem separa, ac solvendum in aqua communi pone: idque persequere, donec omne solutum fuerit in aquã claram. Tum id destilla: ac Lunam parumper calcinandam pone, vt spiritus aceti indè simul omnes ascendere possint. Tùm solue iterum in aqua communi, & si quid est quod solui nolit, id denuò præpara solvendo in aqua communi, ac calcinatione, donec omne in aqua communi solvatur, ita vt nullæ fæces, aut spiritus aceti apud id remaneant. Tùm aquam siccè destilla. Ac Luna tua iam mediocriter ad opus hoc parata est: aqua enim fuit. Corpus hoc album serva in pyxide vitrea, in tua stupha sicca, ita vt aridum maneat, donec eo tibi opus sit, &c.

Cap. 79.

ITEM sume Solem probè mundificatum in cæmento Regali, ac solve in eius aqua rubra, ac præcipitabis, bulliendo in magna quantitate aquæ communis probè rectificatæ: ac calcem probè à sale ablue aqua prædicta

Quid Sole agendum mundificato in cæmento regali.

dicta. Sinas ſiccecſcere, ac tùm aperiendum ponas calcinationibus in fornace camerata dies 16, aut reverberatoria 12 dies, lenta flamma. Tùm pone in eius aqua rubra rectificata ſolvendum in balneo, ac ibi dies 88 ſinas putrefieri. Pòſt aquam illam deſtilla, idque quod in fundo remanet, crucibulo vitreo ſuprà levigato inde: eumque exiguo rotundo & plano ac æqualiter levigato, ac pone in magno receptaculo per medium



ſecto, vt hîc videre potes ſuper vitreo puſillo tripode, partem ſuperiorem amputatã denuò ſuperimpone; ac alembicum receptaculo ei addito; omnibus probè lutatis: atq; ita in fornace pone cum arena aut cineribus, tam profundè, vt materia facilè 2 aut 3 digitos latos cineribus tecta ſit. Ignem puſillum primùm adde, atque aliquoties vehementiorem, donec magnum receptaculum modicè candeat: ac in candore retine octo dies continuè. Sinas ſua ſponte frigeſieri, ac paruum vitrum eximе: ac ſi integrum eſt: dies octo ibi remanere ſinito: ſin ruptum eſt, alteri vitro inde quale priùs erat: atque in forti vaſe terreo




reo pone in hunc modum facto, quasi essent 2 crucibuli: leviga vt in vnum quadrent. Huic paruum illud vitrum impone probè lutatum: ac crucibulos itidem solidè luto obtura: ac cùm lutum siccum est, omnia simul in fornace calcinatoria pone, ac per gradus ignem strue, donec vas illud terreum candeat, ita vt Sol tuus non liquescat: atq; in eo candore retine 12 dies continuè: tùm spõtè sinas frigefieri: tum exime, ac Solem tuum rubrum instar sanguinis reperies: idq; indicio est, omnino exutũ corpore esse. Ac si ruber nõ esset, sed croceus aut intermedius, tum denuò solvẽdus esset in eius aqua rubra rectificata, ac porrò faciẽdũ, vt hîc doctum est: id persequens donec ad plenũ corpore sit exutus, ac ruber instar sanguinis. Tũ in rubrâ eius aquâ forti rectificatâ pone, ad plenè putrificandum, donec omnino sit volatilis. Tum præcipita, à sale probè repurga: Solue in aceto, & in aqua communi rectificata congela, & calcina modicè in fornace in qua spiritus calcinantur, ad spiritum aceti inde separandum, ita vt nihil propriæ humiditatis natiuæ amittas. Pòst secundum artem sublima, vt alibi satis dictum est: ac sublimationem denuò itera, donec nihil omnino remaneat: tum

Rubedo Solis in morem sanguinis, quid significet.

ſpiritus probè paratus eſt. Atque eo incera corpus illud Lunæ, donec ad perfectam albedinem pervenias, qualis eſt oculorum piſcium. Ac tum albedinem porrò ad rubedinem perducas, vt priùs doctum eſt: ac ſi libet multiplica vim eius aut potentiam, aut facito liquidum; vt priùs in albo, atq; etiam in rubro ſatis declaratum eſt, &c.

De proiectione lapidis.
Cap. 80.

Quomodo proiectio ſit inſtituenda.

DEINCEPS docebo te quî & quo pacto lapide tuo vteris ac metallis iunges ad tranſmutandum in Solem aut in Lunam. Scies itaque pro magno ſecreto, te nullam proiectionē in vllum metallum poſſe facere, quin priùs ad id præparari debeat, ad hunc modum. Si proiectionem in Iovem vis facere, liquabis ipſum in crucibulo, ac pones ſuper ℔ Iovis vnciam puræ Lunæ, ac ſimul colliquabis, ac lapidem tuum album ſuperijcies: ac tum Iupiter in veram Lunam tranſmutabitur, multùm aut parùm, prout lapis tuus ſubtilis eſt effectus, vt iam meliùs explicabitur. Ac ſi rubro tuo lapide operari vis, ipſum ſuper Lunam proijcies, ei nihil facere debes, quam vt eam liquefacias, ac tùm rubrum tuum lapidem ſuperijcias, ac Lua tua verus fiet Sol, melior eo qui ex mineris adfertur. Ac ante

Metallū præparandum, antequam proiectio in id fieri poſſit.

omnia

omnia ſcies; cùm projectionem facere vis, album tuum lapidem ſolummodò ſuper Ioveni proijcias, ac in nullum aliud metallum. Iupiter enim metallum Lunæ proximũ eſt. Iupiter enim crudum & incoctum eſt corpus, ac lapis nihil aliud facere opus habet, quam Iovem percoquere, vt alibi doctum eſt. Ac alia metalla facilè etiam tranſmutaret in Lunam; ſed ſunt immundiora Ioue, ac proiectio tum tam alta non foret. Atque etiã deberet lapis diutius in igni fluere cum metallis impuris, antequã ſeſe in Regulum conſtituerent, quam Iupiter, &c.

Albus lapis tantummodo ſuper Lunam proijciatur, ac quare.

Cap. 81.

ADHÆC proiectionem tuam facies rubro lapide ſuper Lunam, id eſt metallum omnium puriſſimum ſuper quod proiectio fieri poſſit. Atq; etiam nulla proiectio fieri poteſt rubro lapide, quã ſuper Lunam. Nam ſi ipſum ſuper Saturnum aut reliqua metalla proijceres, nullam ſuper ea proiectionem faceret. Lapis enim ruber nihil præter Solem efficit. Ac ſcies à primo gradu ad tertium perveniri nõ poſſe, niſi ſecũdo præterito. Ita metalla imperfecta primum ad Lunam forent reducenda, ac tum ad Solem. Nullum enim metallum ad Solem perveniri poteſt, quin prius Luna ſit. Imò Sol priùs Luna fuit, antequam Sol factus ſit. Natura priùs inde Lunã generare debebat, antequã

Rubro lapide proiectio facienda ſuper Lunam, ac quare.

ita vt difficulter separari queant. Vide præstantiam eius ignem expectare: ac ignis partes eius separare nequit, quia adeò firmiter in vnum compactũ est: & tamen purus spiritus est: nam multò facilius volat postquam apertum est, quam vlli ex spiritibus: Idque ob magnam subtilitatẽ ac puritatem quam habet in sua natura. Non resistet igitur lapis noster melius & fortius igni? nam ex corpore simul & spiritu est: ac corpus tam subtile est: imò subtilius erat quam spiritus. Ac iam corpus & spiritus vnum sunt in vna essentia ac vna natura. Quantò fortius noster lapis igni resistere poterit, quam aurũ quod etiamnum est vt à natura formatum est, estque purus spiritus, ac igni resistit: debet itaque lapis decies millies fortius igni resistere, quam aurum. Cumque iam lapis noster apertus est ac reseratus aquà nostra ardenti, quæ partes eius compactas separat: atque vt attollantur atque inflentur facit in morem spongiæ. Si aurum ascendit igni pusillo facilius quam vllus spiritus ob subtilitatem quam illi natura cõcessit: quantò facilius ac velocius noster lapis ascendet ab igni exiguo calore quam aurum? Lapis enim noster extremam subtilitatem habet omnem, quam illi natura dare potest. Atque artifex ei extremam virtutem ac subtilitatem infudit, subtilitate ea quæ dari ipsi potest. Ita vt centies

ties millies ſubtilior ſit quam aurum. Itaque lapis noſter facilius aſcendere quam aurum, debet: quia multò ſubtilior eſt. Ac cùm ei partes eius denuò coniunctæ ſunt minori proportione, ita vt partes ſimul comprimantur, ita vt iterum in vnum coactæ ſint: quod fixationem appellamus: lapis denuò ignem expectabit, vt prius fecit: ac millies fortius igni, quam prius reſiſtet. Multo enim iam ſubtilior quam prius eſt. Nam quò ſæpius lapis aperitur ac ſublimatur, ac rurſum ſimul cogitur, ita vt denuò in vnum comprimatur, quod fixationem vocamus: eò firmius cohæreſcit, ita vt partes ſubtiles ob magnam ſubtilitatem tam firmiter in vnum cogantur, vt centies millies melius igni reſiſtat quam prius, &c.

Cap. 75.

Lapis non mutatur, ſed in propria eſſentia permanet, & quare.

SCIES item, cùm lapidem multiplicas ac attollis in altitudine ac viribus, in natura ſua non mutatur: non fit niger, nec quoſlibet colores de ſe mittit: ſed in propria ſua eſſentia permanet, ac in ſuâ ipſius naturâ, in quâ prius fuerat. Nam ad extremum perductus eſt, ita vt ſimplex eſſentiæ factus ſit, ac natura ſimplex. Ac natura ipſum non poteſt vlla ratione mutare, nec vlla arte quæ in orbe ſit. Verum ipſum ſubtiliorem potes reddere quà ſit: ſed in propria eſſentia ſua permanet, ac in propria natura in qua eſt, &c.

Itaque

Cap. 76.

ITAQVE lapidem tam sæpè aperire ac reserare potes, vti priùs dictum est: ac posteà sublimare: ac pòst partibus exiguis denuò cōpingere, ita vt partes eius denuò in vnum cohærescant: quod nos fixationem appellamus. Fixare quidem nuncupamus: sed fixare non est: est tantummodo condensatio, ita vt omnes eius partes subtiles rursum in vnū cogantur, arctè simul, ita vt prius fuerant, ita vt denuò ignem expectet: ita vt rursum proiectionem facere eo possimus, vt prius faciebamus. Ita lapidem tuum facilè ter quaterve multiplicare poteris, nec sæpius. Nimis enim subtilis fieret, adeò vt invisibiliter tibi elaberetur, cùm in aquam perductus esset, ob magnam subtilitatem eius, vt te suprà docui. Itaque lapidem tuum attollere potes in supremum eius gradum adeò, vt hic infra circulum Lunæ materiam tam nobilem & subtilem, quam lapis est, non fit reperire. Nam cum iam ita sublatus est, vt magis attolli non possit, nec subtilior effici: nulla materia terrestris lapidem superare potest, nec nobilitate, nec subtilitate, nec pulchritudine, nec potentia, nec viribus, nec mirificis influentijs & virtutibus quæ in eo inclusæ sunt, cùm ad supremum eius gradum est perductus, quemadmodum in proiectione demonstrabitur, &c.

Condensatio Lapidis, quæ impropriè fixatio.

Scies

Cap. 77.

SCIES deinceps veteres Philosophos lapidem suum ad eum modũ cõficere solitos, vt priùs doctum est, antequã ars aquarũ fortium esset reperta. Nam ad illud vsq; tẽpus corpora erant aperienda lentè, videlicet, calcinãdo, reverberãdo, solvendo in acri nostro aceto, ac cõgelando, donec noster lapis spiritualis esset: ac tum vlterius operabãtur, vt priùs doctũ est. Cùmq; iã lapis omnino perfectus esset, nõdum verã artem lapidẽ suum multiplicãdi habebãt in virtute propria: sed paulatim in quãtum vt ipsum ꝓ perfectione eius conarẽtur subtilẽ efficere, solvẽdo in nostro aceto acerrimo, ac cõgelando donec in clarum oleum permaneret: cùmque oleum denuò durum in massam cupiebant efficere: Solẽ præparatum sumebãt, videlicet corpore exutum ac rubrum in morem sanguinis, ac cum eò oleũ suum permiscebant semel solvẽdo & cõgelando: ac tum in fornace secreta ponebãt, calore tẽperato, donec cõverteretur in obscurã massam rubram instar sanguinis draconis, quæ iam ob solutionẽ & cõgelationem frequentẽ multò subtilior quam prius erat. Id posteri animadvertẽtes acumẽ mentis exacuerunt, ac aquam fortẽ adinvenêre, quæ viam illis multum abbreviauit. Aquam enim fortem confecêre, vt priùs dictum est, in qua vtrumq; corpus terere poterãt ac molere, vtriusq; partẽ vnã sumentes, postquam

Quomodo veteres ante inventas aquas fortes lapidem suum confecerint.

Posteri aquas fortes adinvenêre.

mundata essent; ac tum aquas miscebant, atq; ita regebant vt mixtio sine fæcibus esset pellucida & clara. Ac facilè tum lapidem suum spiritualem efficiebant: atq; tum porrò lapidem suum ad extremã perfectionem perducebant: quem tum eâdem aquâ forti prædicta probè rectificatum, subtilem efficere ac multiplicare in propria virtute vti libebat, poterant: idque modis omnibus, vt prius rectè doctum est. Ita aqua fortis magnum adminiculum est ad opus abbreviandum, & ad altiorem perfectionem lapidis perducendum.

Cap. 78.

Quomodo spiritus viri rubri in corpus mulieris candidæ infundendus.

DEINCEPS breviter te instituere cupio, quo pacto spiritum viri rubri in corpus mulieris candidæ infundere poteris. Estque nobile ac delectabile opus, aut via in arte, vt audies. Sume igitur primùm Lunam super testam aut cupellam sicce purgatam, ac probè à plumbo reflatã: solue in eius aqua alba, eam præcipita, ac sal aquæ ablue, ac reverberandam pone, vt probè intumescere possit, ac tùm in aceto rectificato solue, quicquid solui velit, omnesque solutiones in vnum congrega. Ac quicquid solui respuit, iterum reverberandum pone: & tum solve vt suprà. Atque ita persequere donec omne solutum fuerit in aceto. Tùm aceto per destillationem separato solue in aqua cõmuni recti-

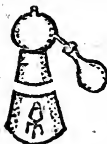
rectificata omne quod solui vult: ac denuò congrega omnes solutiones in vnum: ac quicquid non solvitur, exicca, ac in aceto solve, ac si ne ibi quidem omne solui velit, iterum paululum reverberare debes, ac in aceto facile solvetur. Et vt meliùs in aqua solvi possèt, non foret inutile si ita paulisper staret fermentans in aceto. Tum acetum per destillationem separa, ac solvendum in aqua communi pone: idque persequere, donec omne solutum fuerit in aquā claram. Tum id destilla: ac Lunam parumper calcinandam pone, vt spiritus aceti indè simul omnes ascendere possint. Tùm solue iterum in aqua communi, & si quid est quod solui nolit, id denuò præpara solvendo in aqua communi, ac calcinatione, donec omne in aqua communi solvatur, ita vt nullæ fæces, aut spiritus aceti apud id remaneant. Tùm aquam siccè destilla. Ac Luna tua iam mediocriter ad opus hoc parata est: aqua enim fuit. Corpus hoc album serva in pyxide vitrea, in tua stupha sicca, ita vt aridum maneat, donec eo tibi opus sit, &c.

Cap. 79.

ITem sume Solem probè mundificatum in cæmento Regali, ac solve in eius aqua rubra, ac præcipitabis, bulliendo in magna quantitate aquæ communis probè rectificatæ: ac calcem probè à sale ablue aqua præ- *Quid Sole agendum mundificato in cæmento regali.*

I dicta

dicta. Sinas ſiccceſcere, ac tùm aperiendum ponas calcinationibus in fornace camerata dies 16, aut reverberatoria 12 dies, lenta flamma. Tùm pone in eius aqua rubra rectificata ſolvendum in balneo, ac ibi dies 88 ſinas putreſieri. Pòſt aquam illam deſtilla, idque quod in fundo remanet, crucibulo vitreo ſuprà levigato inde: eumque exiguo rotundo & plano ac æqualiter levigato, ac pone in magno receptaculo per medium



ſecto, vt hîc videre potes ſuper vitreo puſillo tripode, partem ſuperiorem amputatã denuò ſuperimpone, ac alembicum receptaculo ei addito; omnibus probè lutatis: atq; ita in fornace pone cum arena aut cineribus, tam profundè, vt materia facilè 2 aut 3 digitos latos cineribus tecta ſit. Ignem puſillum primùm adde, atque aliquoties vehementiorem, donec magnum receptaculum modicè candeat: ac in candore retine octo dies continuè. Sinas ſua ſponte frigeſieri, ac paruum vitrum exime: ac ſi integrum eſt: dies octo ibi remanere ſinito: ſin ruptum eſt, alteri vitro inde quale priùs erat: atque in forti vaſe ter-





reo pone in hunc modum facto, quasi essent 2 crucibuli: leviga vt in vnum quadrent. Huic paruum illud vitrum impone probè lutatum: ac crucibulos itidem solidè luto obtura: ac cùm lutum siccum est, omnia simul in fornace calcinatoria pone, ac per gradus ignem strue, donec vas illud terreum candeat, ita vt Sol tuus non liquescat: atq; in eo candore retine 12 dies continuè: tùm spõtè sinas frigefieri: tum exime, ac Solem tuum rubrum instar sanguinis reperies: idq; indicio est, omnino exutũ corpore esse. Ac si ruber nõ esset, sed croceus aut intermedius, tum denuò solvẽdus esset in eius aqua rubra rectificata, ac porrò facidẽ, vt hîc doctum est: id persequens donec ad plenũ corpore sit exutus, ac ruber instar sanguinis. Tũ in rubrâ eius aquâ forti rectificatâ pone, ad plenè putrificandum, donec omnino sit volatilis. Tum præcipita, à sale probè repurga: Solue in aceto, & in aqua communi rectificata congela, & calcina modicè in fornace in qua spiritus calcinantur, ad spiritum aceti inde separandum, ita vt nihil propriæ humiditatis natiuæ amittas. Pòst secundum artem sublima, vt alibi satis dictum est: ac sublimationem denuò itera, donec nihil omnino remaneat: tum

Rubedo Solis in morem sanguinis, quid significet.

ſpiritus probè paratus eſt. Atque eo incera corpus illud Lunæ, donec ad perfectam albedinem pervenias, qualis eſt oculorum piſcium. Ac tum albedinem porrò ad rubedinem perducas, vt priùs doctum eſt: ac ſi libet multiplica vim eius aut potentiam, aut facito liquidum; vt priùs in albo, atq; etiam in rubro ſatis declaratum eſt, &c.

De proiectione lapidis. *Cap.* 80.

Quomodo proiectio ſit inſtituenda.

DEINCEPS docebo te quî & quo pacto lapide tuo vteris ac metallis iunges ad tranſmutandum in Solem aut in Lunam. Scies itaque pro magno ſecreto, te nullam proiectionē in vllum metallum poſſe facere, quin priùs ad id præparari debeat, ad hunc modum. Si proiectionem in Iovem vis facere, liquabis ipſum in crucibulo, ac pones ſuper ℔ Iovis vnciam puræ Lunæ, ac ſimul colliquabis, ac lapidem tuum album ſuperijcies: ac tum Iupiter in veram Lunam tranſmutabitur, multùm aut parùm, prout lapis tuus ſubtilis eſt effectus, vt iam meliùs explicabitur. Ac ſi rubro tuo lapide operari vis, ipſum ſuper Lunam proijcies, ei nihil facere debes, quam vt eam liquefacias; ac tùm rubrum tuum lapidem ſuperijcias, ac Lūa tua verus fiet Sol, melior eo qui ex mineris adfertur. Ac ante omnia

Metallū præparandum, antequam proiectio in id fieri poſſit.

omnia ſcies; cùm proiectionem facere vis, album tuum lapidem ſolummodò ſuper Ioveni proijcias, ac in nullum aliud metallum. Iupiter enim metallum Lunæ proximũ eſt. Iupiter enim crudum & incoctum eſt corpus, ac lapis nihil aliud facere opus habet, quam Iovem percoquere, vt alibi doctum eſt. Ac alia metalla facilè etiam tranſmutaret in Lunam; ſed ſunt immundiora Ioue, ac proiectio tum tam alta non foret. Atque etiã deberet lapis diutius in igni fluere cum metallis impuris, antequã ſeſe in Regulum conſtituerent, quam Iupiter, &c.

Albus lapis tantummodo ſuper Lunam proijciatur, ac quare.

Cap. 81.

ADHÆC proiectionem tuam facies rubro lapide ſuper Lunam, id eſt metallum omnium puriſſimum ſuper quod proiectio fieri poſſit. Atq; etiam nulla proiectio fieri poteſt rubro lapide, quã ſuper Lunam. Nam ſi ipſum ſuper Saturnum aut reliqua metalla proijceres, nullam ſuper ea proiectionem faceret. Lapis enim ruber nihil præter Solem efficit. Ac ſcies à primo gradu ad tertium perveniri nõ poſſe; niſi ſecũdo præterito. Ita metalla imperfecta primum ad Lunam forent reducenda, ac tum ad Solem. Nullum enim metallum ad Solem pervenire poteſt, quin prius Luna ſit. Imò Sol priùs Luna fuit, antequam Sol factus ſit. Natura priùs inde Lunã generare debebat, antequã

Rubro lapide proiectio facienda ſuper Lunam, ac quare.

ad Solem perducere posset. Ita isthinc ad locum 100 miliaribus distantem perveniri nō potest, nisi iter intermedium transeas: ex vno extremo in alterum transiri non potest, nisi per medium transeas. Verum lapidem in quodlibet metallum proiice, ac Luna fit, siquidem metallum tuum vivificas, ac animā ei indis. Vt *Morienus* ait: *Metallum nostrum non est vulgare metallum, vivit, animamq; habet*. Itaque lapidem tuum nosse disce, quid sit. Nam eo nullæ res impossibiles fieri possunt. Nam rubro lapide Sol confici nō potest, nisi prius Luna sit. Nam supra Naturam operari non possumus quoad gradum. Natura enim non potest pervenire à primo gradu ad tertium, nisi transeat per secundum, qui inter vtrumque medius est: de quo in libro Vegetabili ac animali, multis in locis docebitur, &c.

Cap. 82.

Modus proiectionis tenendus.

ADHÆC modum proijciēdi nosces. Nam si lapidem proijceres super Lunā aut Iovem tam crudum quā factus est, aut ex vase desumitur: materia lapidis ingredi metallū nollet; quamvis ei metallo animam indidisses, aut tametsi viuum corpus foret, sicuti Luna est: Lapis se cum eo permiscere nollet: quia tam subtilis, ac in vnum cōpactus est: quamvis etiam pulvis esset. Metallum enim crassum est ac liquefactum, ac si lapidem su-

per

per id proijceres, lapis liquesceret, ac cõsisteret super metallum, ac sese super illud spargeret: ac metallũ retineret quominus fluere posset: metallum etiã defenderet ne sulphur eius combustibile subvolare posset: nec ignis metallũ illud exurere posset auxilio sulphuris eius cõbustibilis. Ita lapis metallum defenderet. Nam super id iaceret, quemadmodum oleum liquefactum super aquam fluitat. Sed lapis sese permiscere nollet cũ metallo, quemadmodum oleum se cum aqua permiscere respuit: quamlibet oleum & aqua etiam contundantur: cùm iterum quiescit, oleum denuò supernatat, atque oleum custodit quominus alienæ humiditates in eam perveniant. Atque etiam oleum aquam servat quominus vllus aër inde espirare possit, nec spiritus subtilis vllus. Omnibus enim aquis quidam spiritus subtilior inest. Nam sinas aquam retectam stare 4 aut 5 dies, aqua illa statim fœtebit, cùm spiritum suum amisit. Verùm cum oleo tecta est, quamvis aqua per annos 10 sub oleo staret, non fœteret: ita oleum aquam illam ab omnib. corruptionib. tueretur, atq; spiritum aquæ servaret, quominus avolaret. Qui fit quætas, vt oleum se cum aqua non permisceat, ac semper supernatet? Oleũ enim aquã gravius est: quomodo igitur supernatat? Quotidie enim leve semper supernatare cernimus.

Omnibus aquis quidam spiritus inest subtilior, quo amisso aquæ fœtebunt.

Quæstio eiusque solutio.

Cap. 83.

IN primis & ante omnia scies, oleum nullam partem cõmunem cum aqua habere, quamvis vnum corpus cum aqua fuerit: tamen nullam cum oleo partem habet. Nam quinta essentia quam oleum retinet in semine aut in re alia ex qua oleum extunditur aut destillatur, abijt. Nam cùm quinta essentia recessit ab vlla re, in qua aqua, ignis, aër, terra, oleum ac sal simul tenentur: cùm iam quinta essentia abijt, omnia pariter separentur necesse est alia ab alijs: nec pòst amplius simul coire volent, antequã glorificata sint. Itaque oleum cum aquâ permisceri renuit, quamvis cum aquâ vnũ corpus fuerit quintâ essentiâ colligatum. Ac oleum semper supernatat, tamen aqua gravius est. Nostine quî fiat? Oleum multò subtilius est quam aqua, quamvis oleum multas partes crassas habeat in se, atque etiam sal armoniacum: atque partes olei firmiter in vnum cõpressæ sint, ita vt separari nolit. Atque aqua est elemẽtum solidum, ac valde apertum, ob crassitudinem quæ ei inest: oleum verò subtile est atque igneum, ac firmiter in vnum compressum est: ac omnis ardor tendit sursum, atque omnis subtilitas tendit sursum: atque etiam partes firmæ separari nolunt à se invicem, ita vt aquas spissas nolit penetrare ad mer-

Cur oleum quamvis aquâ gravius sit, tamen supernatet.

mergendum. Ita vt oleum necessariò supernatare debeat. Ita quoque se res habet cum nostro lapide, is etiam super metalla natat, vt oleum super aquam. Nam lapis nondum partem habet cum metallis, quamvis metallum fuerit: metallo gravius est; idque est quod sit subtilior, ac firmiùs in vnum compactus: ac metallum stat liquefactum, estq; valdè solidum, vt aqua: ac lapis non est naturæ metalli, est enim iam quinta essentia: ideò se cum eo permiscere non vult, nec ingredi. Atque ita supernatat ob firmas illas partes quæ separari nolunt: ac lapis etiã ingredi non vult, atq; ita necessariò supernatare debet, ita vt in metallum ingredi nolit. Scies *Hermetem* dicere: *Lapis noster partem habere debet cum corpore & spiritu, atque cum anima, antequam proiectionem faciet.*

Cap. 84.

SCies porrò lapidem nostrum partem habere cum corpore & anima & spiritu. Sed partes in lapide sunt tali perfectione, ac tali spirituali substantia vnitæ, ac in vnum coactæ, vt se cum nullis crassis, imperfectis, impuris partibus permiscere nolint, nisi per medium, quod medium spirituali substantiæ coiunctum esse debet, siue albus siue ruber sit. Nam nulla congregatio fieri potest in rebus vllis quæ sibi invicẽ contrariæ sint, quam

Nulla coniunctio rerum cõtrariarum fieri potest, nisi per medium.

quam per intermedium, quod res contrarias alteram in alteram ingredi facit: ac sese invicem cóplecti, ac simul manere; qua de re multis in locis te docui. Ita etiam hîc in proiectione res habet. Lapis in metalla nigra, sordida immunda, & imperfecta ingredi non vult, sine medio. Nam nigra impura metalla imprimis lapidi contraria sunt. Quomodo igitur res illæ duæ contrariæ coirent vna in alteram sine medio? Profectò minimè nec iam nec vllo vnquam tempore. Medium adsit oportet, per quod medium, alterum alterum penetrabit. Iam quodnã erit illud medium per quod 2 illæ res dissimiles coibunt? Medium illud corpus vivum sit oportet & vnum cum mortuo, impuro, ac fœtenti corpore. Ac idem illud corpus viuum vnum esse debet in vno corpore cum lapide albo & rubro. Ac cùm iam hæc 2 mortua fœtentia metalla in sese habent purum illud viuum corpus, quod vnum cum illis est, vt sunt anima & corpus: ac lapis siue albus siue ruber in ea proijcitur etiam in se habens idem illud corpus viuum, ac tum conveniunt, quodq; suum in suam naturam trahit, ita vt ibi coniunctio fiat, atque vnum in alterum ingrediatur. Ita vt lapis ad eum modum congregatus secum omnem corruptionem expellat; ac perfectum viuum cor-

corpus efficit, aut melius ac perfectius quã ex fodinis veniat.

Cap. 85.

NVNC te docere volo quo pacto lapidem tuum siue albus siue ruber sit parabis ac probabis, ad copulandum cum metallis, & in ea ingrediendum. Sumes itaque lapidis tui rubri partem 1, atque huic mille partes puri Solis addes; idque in tenues laminas tundes: tum sume viuum surphur, ac tere super lapide in densam pultem oleo, atque eo laminas tuas inunge, & sine siccescere: tum iterùm inunge, ac tertiò, sine identidem iterùm siccescere. Tùm viuis carbonibus impone, ac calcinari sine. Tùm contunde in pulverem, ac pulverem laua aqua communi destillata, donec aqua tua nitida à pulvere defluat. Tùm pulverem super lapide contere cum melle cum favo aut aqua gummi, ac tam tenuitur contere ac si eo pingendum esset. Tùm denuò vasis vitreis inde: ac ablue aqua communi calida destillata sine pulverem subsidere: aquam supernè diffunde: move ac sine subsidere, rursus diffunde: idque itera donec aqua illa tam clara à pulvere defluat, quã eam superfundis. Tùm pulveré tuum exiecca super pusillum ignem aut ad solé. Tùm Sol tuus paratus est, &c. Tum sumes mille partes huius

Quo pacto lapis tam albus quam ruber sit parandus ad côiungendum cum metallis.

pul-

pulveris Solis, ac partē 1 lapidis eius, ac lapidē subtiliter pulveriza, ac immisce pulveri Solis tui præparati: ac tum habe crucibulum quod multum ac vehementem ignem ferre poßit: atq; huic crucibulo aliud crucibulum apta, ac super lapide leviga, ita vt alterum alteri quadret, aut alterū alteri includatur, quasi esset operculū. Tum huic pulverem tuum inde, ac crucibula alterū super alterū luta firmiter, ac foris circūda forti luto spißitudine trium aut quatuor digitorum: ac finas lutum probè siccessere. Tum crucibulum pone in furno venti, ac primùm ignem pusillum adhibe: aliquoties magis magisque calidiorē, tandiu donec crucibulum tuum probè incandeat. Tum ignem tuum insigniter augebis, donec certus sis materiā tuā in crucibulo liquescere. Tum retine crucibulū dies tres in vno calore: ita vt materia tua liquescens maneat: ac pòst sua sponte frigefieri sinas: ac effringe crucibulū tuum: ac reperis insignem duram massam: estque frangibilis quasi vitrum esset, ita vt pulverizare poßis. Ac cùm iam proiectionē facere vis, proijce partem 1 huius massæ subtiliter pulverizatæ in mille partes metalli proximi animam habentis ac viui: ac transferet in verum Solem aut Lunam meliorem quàm ex mineris venit. Et hoc est opus illud trium dierum, de quo Veteres in suis libris meminerunt:

nerunt: estque opus magnum, corpus Solis adeo subtile reddens spatio 3 dierū, interim quod cum lapide liquefactus stat: adeo vt Sol medicinalior fiat quā priùs fuerat: imò magis quam credi possit. Atque hoc pro magno secreto habe, &c.

Cap. 86.

ITEM nunc porrò scies lapidem hoc pacto paratum nullam proiectionem posse facere in Mercurium, propter difficilem fusionem. Nam lapide tantummodo proiectio fit ad rubrum super Lunam, & ad album super Iovem. Quare tam fusibilem efficere nihil opus est: qua de re in multiplicatione te abundè docui: quo pacto oleum ex hoc lapide conficies. Quare nihil opus est hìc de Mercurio tradere. Sed tenebis quando oleo operari vis, ac super Mercurium proijcere: sumes ℔ 1 Mercurij, semimarcam puræ Lunæ cupellatæ: atque ipsam eâ librâ Mercurij amalgama in crucibulo vitreo, impositamque crucibulo terreo: igni impone: cùmq; fumare incipit, oleum tui lapidis superijcito, quod cum corpore paratum est, vt te in multiplicatione docui, ac nunc etiam alijs modis docebo. Recipe oleum albi aut rubri lapidis: ac sume Solem ad oleum rubri lapidis. Tum in vnam partem olei, 10 partes Solis calcinati adde, ac parati, vt suprà doctum est: atque imbue hoc oleo calcem Solis, atq;

Lapidem modo prædicto paratum nullam proiectionem in Mercurium posse facere.

in ampulla vitrea pone in tripede. Ac primum ignem pusillum adhibe: ac aliquoties magis magisque maiorem, donec manum tuam in interiore parte fornacis vix tenere potes: atque hoc pacto ad 5 aut 6 dies stare sine. Pòst ignem auge donec lapis fornacis interioris stridet, quũ digito madido ipsum attingis: ac in eo calore 3 dies retine: Tùm sinas sponte frigefieri: exime, ac rupto vitro duram massam concretam reperis. Volens itaque proiectionem super Mercurium facere, Mercurium crucibulo inde, vt antè dictum est: ac partem huius massæ sume & pulveriza, ac superijcito, cum Mercurius fumare incipit. Tùm ignẽ auge, donec fluere incipiat. Tum sinas fluere, donec se in Regulum statuat. Tum extingue ac frigefieri sine: exime, ac malleo super incude tunde, ac vide an molle sit: si molle est, Solem bonum habes. Et quandiu frangibile aut fragile est vt vitrum, medicina est. Tùm Lunam liquefactam superijcito, donec molle sub malleo maneat. Tum bonum Solem habes. Et quandiu frangibile est, nondum ad finem proiectionis tuæ pervenisti, siue rubri siue albi lapidis: siue rubri siue albi olei: tum porrò in alia metalla proijcere debes tandiu, donec molle maneat, ac colore egregio, atq; omne examen transeat: tum finem proiectionis tuæ habes, &c. Tibi dico, mi fili, lapide

con-

confecto vt te docui, in opere albo aut rubro, & in multiplicatione, proiectio eius tã infinita est, vt sit incredibile ijs qui artẽ funditus non intelligunt. Nam ægrè ad finem perveniri potest, nisi sæpè porrò proijciendo in metalla, donec mollia permaneant, ac omnes probas transeant, vt te docui.

Cap. 87.

VERBA mea quæ dicturus sum, probè intellige. Lapis albus & ruber primùm ortus est & coagulatus ex Mercurio & ex albo Sulphure: & sic coagulata venenum sunt. Lapis enim coagulatus ex puro & albo sulphure, ac ex Mercurio puro, est arsenicum albũ, purum & subtile, ac est venenũ. Nam quò venenum purius ac subtilius est, eò venenosius est. Ac rubrũ purum sulphur cùm in purum Mercurium incidit, Mercurium coagulat: idque fit flavũ resplendens arsenicum, estq; etiam purũ & subtile, imò multò subtilius arsenico albo. Ac si magno equo daretur vncia arsenici, procul dubio moreretur. Nam venenũ illud cor peteret: ac porrò omnia mẽbra pervaderet ita vt omnis caro ac quicquid in equo est veneno inficeretur: ita vt mori deberet. Ac si de hoc equo comederẽt canes, aut feles, aut aves, omnes simul indè morerẽtur. Ac si vncia nostri veneni tã magnũ equũ enecare potest, qui tot centũ libras appendit, ac porrò quicquid ex eo comedit.

Vnde lapis vterque primùm sit coagulatus.

Quò venenum purius ac subtilius eò venenosius.

Si potest igitur vnum venenum in tam parva quantitate tantam vim exerere in tantam quantitatem ponderis, ac noster lapis ex eodem arsenico albo aut rubro conflatus est: atque ex rubro longo tempore Sol effectus, atque ita coxit calore solis, continua coctione in terra: ac venenum induxit in interiora eius, ac interiora foras produxit. Atque ex materia quæ prius venenata fuerat Natura magnam medicinam effecit. Sol enim confert cum omnibus medicamentis in omnibus morbis. Lapis noster ex duobus istis metallis prædictis conflatus est, videlicet ex Sole & Luna, vt in opere apparet, &c.

Cap. 88.

Sol & Luna sumenda ac retexenda ab artifice.

SVMAS igitur istum Solem & Lunam, atq; denuò retexe quod natura tam multos annos in ijs operata est. Tùm artifex iterùm retrorsum retexit donec perveniat ad eam materiam, in qua erat cùm natura primùm in ijs operari inciperet: ac rursum reduxit ad arsenicum: ac venenum illud denuò foras traxit subtilitate artis. Ita vt materia illa millies venenosior sit, quam priùs, antequam natura primùm in ea operari inciperet. Si iam huius materiæ drachmæ 2 magno equo darentur, continuo mori deberet, atque etiam is qui ex eo comederet. Materia enim iam adeò subtilis est, vt iam tam venenata & calida sit, vt dici non possit. Ac præterea materia

materia sæpè sublimatur ac multis vicibus: ac in sublimatione materia tam subtilis, ac calida fit, ac tàm venenata, vt fumus eius continuò hominem sine mora necaret: imò si huius materiæ sedi imponeretur in qua homo sederet; atque is ei 4 aut 5 orationũ dominicarum spatio insideret, materia corpus eius invaderet, vt continuo moriendum ei esset. Nulla enim tam fortis bestia est: quamvis etiã esset venenatus draco: si fumus corpus eius ingrederetur, moriendum ei foret. Quare Veteres materiam Draconi venenato assimilavere, ac dixêre: *Draco suam ipsius caudam voravit*. Ac materiam etiam vocarunt *serpentem seipsum impregnantem*, &c. Itaque non reperitur in orbe maius nec fortius venenum, materiâ lapidis, ob magnam eius subtilitatem, ac magnum calorem qui in eo est, cùm sublimatur.

Quare Veteres materiam draconi venenata assimelaverint ac serpentem vocitarint.

Cap. 89.

TVM verò artifex efficit sua arte philosophica ac medicina, vt venenum quod foris fuerat, in penitiore parte materiæ sese collocet: ac magnam virtutem eius medicam quæ in interioribus eius latebat, foras magna arte medica produxit. Estq; tali temperaturâ temperata in calore, frigore, in siccitate & humiditate, vt sit natura cœlestis. Ac quantũ veneum priùs fuerat, tanta medicina iam facta est: interioribus eius foras

K pro-

productis. Hoc pacto intelliges de magno illo equo qui necari poterat vncia lapidis, antequam natura in eo operari inciperet, quod arsenicum appellamus. Id si tantas vires habet, ne mireris lapidem infinitam proiectionem facere, cum ad naturam cœlestem perducitur. Res enim extremè bona potest 100000 plus boni efficere: quam res extremè mala, mali possit efficere. Exempli causa: Deus extremè bonus est; ac Diabolus extremè malus: vter maiorem potentiam habet? Deus an diabolus? Ita etiam res habet cum nostro lapide. Cùm venenum erat, tantam bestiam necasset: ac iam bonus factus est, quantum igitur boni iam facturus est exiguo pondere? imò millies ampliùs.

Res extremè bona infinitis partibus plus boni efficere potest, quam res extremè mala, mali.

Cap. 90.

NVNC auté quæras, quomodo vna pars lapidis tingeret 10000 aut 100000, aut plures partes quam Luna: difficile intellectu videtur. Scies sub omni viriditate latere nigredinem, ac sub omni nigredine albediné. Ac sub omni albedine rubedo tecta est. Et quicquid Deus condidit perfectam habet rubediné extrinsecus aut intrinsecus. Nam omne quod intùs rubrum est, foris album est: intermedij sunt varij colores. Ac quicquid intus album est, foris rubrum est: atq; inter albedinem & rubedinem sunt omnis gene-

Omne à Deo conditum extrinsecus aut intrinsecus rubediné habet.

generis colores, vt priùs dictum est. Et quò res aliqua propius ad perfectionem accedit, eò minus colorum in se habet: ac simplicior est, quò extremũ proprius attingit. Quumque supremum ac extremum finem attigit in quem Deus ordinauit, non nisi vnum colorem in se habet, nec intrinsecus nec extrinsecus: sed in se virtutem omnium colorum qui sese priùs in eo manifestabant, habet. Res enim in qua multi colores sunt, ac multi distincti varij colores: totidem diversæ complexiones & virtutes ei rei insunt. Cùmque res illa perducta est in simplicem perfectam essentiam, ad supremam eius virtutem, ad quam Deus ordinauit: omnes virtutes operantur simul in eo opere, breui tempore, miraculosè: & tamen non nisi vna simplex essentia in hac re est: ac color eius ruber intrinsecus & extrinsecus: atq; inter eius interius & exteriùs, hoc est, in eius medio nullum est discrimen: quemadmodũ in exteriore, est ita est in interiore, atq; in medio. Quodque suum opus simul sine mora facit in momento aut nictu oculi: nulla enim natura contraria inest, quæ sibi contraria sit: ideò simul operantur.

Cap. 91.

ITA se res habet in nostro lapide, in quodcunq; proijcitur ibi opus perfectum peragit: ac illud ipsum inuertit, interius foris *Accommodat præcedentia ad suum lapidem.*

ponit, atque exterius intus ponit. Ac Luna intus est bonus Sol, lucidus & ruber. Ac lapis albus in Mercurium proiectus interius eius foras trahit: estque Luna alba & clara, ac rubedinem eius intus ponit. Ita res omnis tincturam suam apud se habet siue in albo aut rubro, quamvis lapis albus & ruber nullam haberet tincturam quam de se mitteret, vt etiam mittit. Metalla tinctura lapidis opus nō habent siue in albo siue in rubro. Omnis enim res in se habet quod sibi opus est: atque res omnis satis tincturæ in sese habet, sine vllius rei adminiculo. Ac res omnis à Deo condita propriam medicinam habet, absque vllius alienæ medicinæ additione, siue in vegetabili, animali, aut minerali, ad omnibus morbis in ipsam venientibus medendum. Ac nisi ita esset, opera Dei perfecta non essent. Nam quicquid Deus vnquam fecit, id omne sine vitio erat, ac nulla ope aliarum rerum indigebat alienarum: habet omne in se quo opus habet quāvis id funditus non intelligamus. Deus nihil frustrà egit, ne minimū quidem folium ex terra nascens, vt in vegetabili docebitur. Quamvis in omnibus rebus perfectionem non cernamus, tamen in sese cōclusam habent. Nam artificiosâ medicinâ ex rebus omnibus extrahere naturam eius reconditam possumus: ac secretum eius manifestum, ac mani-

manifeſtum ſecretum efficere. Idque lapis noſter in metallis efficit. Ac ſcies lapidem album & rubrum nullam tincturam de ſe emittere in metalla in proiectione. Nam tinctura quæ in lapide eſt, ita vna eſt cum elementis ac cum viuis ſpiritibus, ita vt vnum corpus & vna ſubſtantia ſit, vt non ſeparentur. Eſt enim natura cœleſtis vt cœlum invincibile eſt, à quo Sol, Luna, Planetæ, Stellæ, ac quicquid in firmamento eſt ac ſtat, quodque ſecundum naturam ſuam, influentiam ſuam ſumit, quam in hæc inferiora oſtendit, vt quotidie præ oculis cernimus. Vi ac calore ſolis naſcuntur hîc flores variorum colorum, ac variorum odorum. Idq; omne fit calore ſolis. Quid cenſes Solem è corpore ſuo proprio infundere colores & odores in flores aut herbas? Minimè. Verùm natura cœleſtis eſt, habet in ſe talem vim ac influentiam vt eliciat colores, odores, guſtus ex ſemine, ex quo herbæ aut flores naſcuntur. Quamvis Sol mille annos ſplenderet: Sol nec colorem, nec odorem, nec guſtum infunderet. Sed Deus infudit, atque id omne ſemini incluſum eſt. Sed niſi Sol irradiaret, nunquam colores, aut guſtus, aut odores, nec fructus naſcerentur, nec ex ſemine orirentur. Sol corpus cœleſte eſt, habetque in ſe influentiam, vt calore ſuo eliciat omne interius quod in ſemine eſt, atque

Vi ac calore Solis flores variorum colorũ naſci, & qua ratione id fiat.

odorem & gustum & colorem foras educit, idque ex semine, ita vt per ipsum ad suam perfectionem crescat. Atque efficit vt porrò alia semina copiosa nascantur perpetuò ad finẽ vsq; mundi: sed de corpore suo proprio non distribuit. Ita se prorsus res habet cum nostro lapide albo & rubro, non partitur in metalla tincturam suam aut corpus: sed corpus cœleste est, vt de Sole dictum est, tincturam ex metallis educit, eamque ad eius extremam perfectionem ducit, ita vt semen fiant ad lapidem ex ijs conficiendum. Sed si Deus in metallis nullam perfectionem condidisset: quamvis millies lapis in metalla proijceretur, nulla mutatio fieret. Lapis enim rei conferre quod non haberet minimè posset. Scribebam tibi in multiplicatione lapidem crystallum in similitudinem Rubini efficere; tamen Rubinus non est. Nihil aliud est quam lapis, qui cùm vitro crystalli vnus est, lucens per id, ita vt colore Rubinum referat. Ac si arte lapis separari ex vitro posset, vitrum denuò vitrum esset, vt priùs erat. Ita lapis quod non habet conferre haud potest. Verùm transfert ex malo in bonum, ex immundo in mundum quicquid sui simile est, ac non in rebus omnibus, sed propriè in metallis.

Medi-



Medicina quædam secundi ordinis vera ac perfecta.

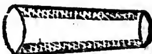
Cap. 92.

ITEM ad Venerem mundandam initio ab omni immunditie eius: sumito Veneris 20 aut 30 ℔, ac tunde in tenues laminas instar calculorum, & candefacito laminas quinquies aut sexies, atque in vrina pone, vt Venus munda & clara sit, vt nulla scobs, aut immundities in laminis sit: sed mundæ, rubræ ac claræ sint. Tum sicca laminas in panno lineo mundo: deinde etiamnùm melius in sole sicca aut ad ignem. Tùm arsenicum admodum album & clarum habe, id in puluerem tunde. Tùm tere super lapide cum oleo tartari tam subtiliter, quam saponem: ac eo laminas inunge Veneris, ac tum adhuc ad ignem exicca. Cùmque laminæ probè siccæ fuerint, denuò inunge, ac rursum sicca: Idque quater aut quinquies itera. Tùm habe sal cõmune quale è mari venit, .i. Sal populare, tunde subtiliter: ac tum 2 crucibulos paratos habe, ac pone stratum super fundũ crucibulorum salis tui, ac ei laminas tuas impone Veneris tuæ: idque persequere donec crucibulus tuus plenus sit. Tùm crucibulũ tuum luto sapientiæ cõpressè obtura; atque

atque ita porrò omnibus crucibulis facito. Tũ omnes crucibulos tuos fornaci impone ad calcinandum: ac primùm pusillũ ignem adhibe, aliquoties magis magisq; vehemẽtioré per gradus, id persequens, donec optimè incandeat. Ac tùm ita etiamnùm stare sinas ad horas 24 in candore: tum sua sponte refrigescere sinas. Tum exime, ac vasis confractis, cuprum illud aquæ bullienti immitte, ablue ac sal inde solve, atque aquam salsam superne effunde: ac identidem aquâ calidâ lava, donec cuprum tuum non amplius salis gustum referat. Tum cuprũ tuum sicca, ac in mortario contunde, cribroque cribra: tum tere super lapide tam subtiliter ac si eo pingendum esset. Tùm 2 aut 3 magnas testas habe, ac singulis partem huius pulveris inde contriti: ac aquam mundam superfunde: ac probè move, ac sine subsidere. Nobilissimum & optimum metalli subsidet: & aquã illam supernè effunde in magnam cupam aut duas: ac rursum aliam aquam recentem pulveri superfunde, ac probè move, ac sine subsidere: aquam supernè rursus effunde priori addens. Idque effundere ac denuò infundere tandiu iterabitur, donec aqua tam clara dimanet, quam superfundis. Tum pulverem tuum sicca, eumque misce cum sale alcali, & borace, & salnitro, ac tali sacco lineo immitte, qualem

hæc

hæc figura demonſtrat: & vbi ſaccus plenus fuerit, ipſum conſue, ac paruam ligneam pennam ad extremum ſacci immitte.



Ac tum vbique ſaccum obducito bono luto, quod ignem ferre poſſit ſpiſſitudine 2 digitorum. Tum ſinas ſiccelcere: cùmque ſiccum fuerit ſaccum vni ferro aut duobus impone: ac crucibulum ſub extremo ſacci pone in quo lignea illa pennula ineſt. Tum ignem circum ſtrue vehementem, ac facile liqueſcet, atque in crucibulum influet: ac ita retine donec omnem tuum pulverem in vnũ corpus habeas. Cùmque omne ſimul in vnum corpus habes, pondera quam grave ſit, ac in ſingulas marcas, ℥ puræ Lunæ cupellatæ addes: ac ſimul colliquabis in magno crucibulo, ac funde in virgas: atque ita corpus tuum paratum eſt, ac viuificatum ad medicinam alterius ordinis ſuper id iaciendam: ſecundum doctrinam Hermetis & Geberis.

Cap. 93.

Quomodo Luna paranda ad medecinam hanc 2 ordinis.

NVNC te docere volo quo pacto Lunam tuam parabis. Sume vitriolum Romanum, & ſalnitrum ana, atq; indè aquam fortem confice deſtillationibus cum alembico ſecundum artem, &c.

Item

Cap.94.

Luna folvenda in aqua alba.

Luna foluta præcipitanda.

Salfedo Lunæ abluẽda, quater aut quinquies.

Luna reverberanda donec in morem ſpõgiæ intumeat.

ITEM in aqua illa alba Lunam ſolue, videlicet ad Marcam Lunæ, 2 marcas aquæ fortis ſumito, ac in ea Lunam tuam ſolue, vt fieri ſolet, tum cùm ſimul ſolutum eſt, Lunã tuam præcipita; aquam illam ſupernè à calce effunde, ac calcem Lunæ tuæ aqua communi munda, laua à ſalſedine quater aut quinquies. Tùm calcem ſicca ad ignem puſillum: ac tùm calcem tuæ Lunæ ponito in 5 aut 6 patellis terreis in fornace reuerberatoria: ac Lunam tuam reverbera tali calore vt non liqueſcat, donec Luna tua ſpongioſè intumeat in morem apertæ ſpongiæ. Idque ad ſummum octiduo fiet aut citius. Tùm ſinas ſpontè frigeſieri. Tùm exime, ac ſuper lapide contere cum aceto deſtillato ad ſoluendum in balneo Mariæ. Duas partes receptaculi imple, ac tertiam vacuam ſine: atq; puſilla ſcãdula leuigata aut vitro puſillo operi, ac ita ſtare ſinas noctem vnã calore temperato: ita vt vix manũ tuam tenere poſſis in aqua balnei tui: ac inter diem & noctẽ ſume vitrum ſuperius: ac paululum cõmoue, ita vt calx ſe permiſceat cum aceto: aut habe longum bacillum, ac ſuprà in receptaculo immittito: ac attollito, & demittito, vt mulieres butyrum conficiunt: atque ita calcem Lunæ probè cũ aceto permiſce. Atq; id facito quinquies aut ſexies inter diem &

no-

noctem. Postremò, per diem vnum immotū stare sine, ita vt calx benè subsidere possit. Tùm acetum viride subcæruleum erit. Sinas spontè frigefieri; tum exime, atq; acetum tuum coloratum supernè effundas in aliud vitrum: ac calci denuò aliud recens acetū superfunde destillatum, vt priùs. Ponas denuò solvēdum in balneo modis omnibus, vt priùs doctum est. Idq; facito tandiu donec omnis calx Lunæ tuæ soluta fuerit. Ac possunt fæces aliquæ in fundo remanere, eas nihili facito, eæ ex Luna & eius sulphure combustibili remansere, ac nigredine eius, ac pulvere cinerum in reverberatione collecto. Poteris denuò aliquantum aceti super fæces fundere: ac vide an acetum non ampliùs coloretur: ac si acetū non ampliùs coloretur, tùm abijce, tùm enim nihil prorsus valet. Tùm omne acetum coloratum congelandum pone, ac tibi vetus inpalbabilis pulvis remanebit: eum pulverem denuò solvendū pone in aqua communi in balneo: pulvis tuus solvetur in munda aqua nitida. Ac si quid in fundo remaneret quod solui nollet, ei acetum denuò superfunde, atque omne simul solvetur. Tum denuò congela, ac rursum aquam communem superfunde, ac iterum in balneo pone: omne simul in aquam claram solvetur. Nunc te Lunam tuam parare docui, ad medicinā tuā alterius ordinis per-

Solutio pulveris in aqua cōmuni.

Luna parata.

perficiendam, benè custodias in vitro mundo: ac si vis, aquam Lunæ tuæ congelandā ponere potes, donec pellicula eam tegat: tum sinas refrigescere, ac vitrum obtura, ac depone in vsum.

Cap. 95.

Præparatio spiritus ad eandem medicinam.

NVNC te docebo tuum spiritum præparare ad medicinam tuam alterius ordinis conficiendam. Sumes itaque arsenicum mundum album pellucidum, in quo nullæ fibræ sulphureæ sunt: ac contunde in pulverem, ac cum sale & *alumine rupeo dicto, contere, calcinato: aluminis partes 2 salis 1. Contere cum aceto super lapide: ac munias te adversus aërem: cùmque satis est; materiam eiusmodi ollæ inde, atque os leviga super æquali lapide, tum magnū alembicum vitreum sume, atque itidem leviga, vt alembicus ollæ quadret: vt hæc figura tibi demonstrat; ac fornaci sublimationis super impone, ignem addens primum pusillū, ita vt humiditas in receptaculum volet. Cùmque humiditatem omnem ex materia eduxisti, ita vt nullum amplius vaporem vides in alembico: Tum paululum ignem auge: atque exiguo igni ascendet subtilior quidam spiritus, ac sylvestris spiritus dicitur,

* Vulgò, alumé de rocca.



Ignis pusillus primùm adhibendus, ita vt humiditas in receptaculum volet.

tur: estque tam volatilis & subtilis, vt vbicunq; maneat, materia nullo vnquam tempore fixari possit. Ac propterea in arte nostra prorsus est inutilis. Cùmque vides nihil illius subtilis amplius ascendere, ignem auge, ac sublima igni mediocriter vehementi 12 horas continuè. Tum sinas sponte frigefieri. Frigefactum exime, ac arsenicum sublimatum invenies seorsim in olla, ac partem iacentem super fæces clarè sublimatam: tolle lentè, ac aliquid de fæcibus viuo carboni impone, ac vide an fæces fument: si fument amplius inest, tum pone denuò sublimandas igni vehementi etiamnum 5 aut 6 horas continuè. Tùm sinas refrigescere, exime ac fæces abijce: atque id quod sublimatum est adde reliquis, pone denuò sublimandum vt priùs. Ac quicquid volatilium spirituum ascendit, tolle, opus corrumperent. Atque istam sublimationem itera tādiu, donec omnes sylvestres spiritus è materia amiseris. Tùm materiā sine fæcibus additis sublima, donec materia nihil ampliùs post se relinquat: tum satis sublimatum est. Nam iam omnes subtiles sylvestres spiritus amisisti, qui operi suam fixationem adimerent. Ac prætereà crassam terream materiam, ac omne eius sulphur combustibile vnâ cum crassa materia terrea, quæ operi ingressum adimerent, ita vt medicina ipsam penetrare nuni-

Sublimatio toties iteranda donec è materia omnes sylvestres spiritus amiseris.

Sublimatio materiæ per se sine fæcibus adiunctis.

minimè poſſet : ac materia media tibi remanſit, quæ in omnibus rebus bona eſt, & in arte noſtra vtilis, &c.

Cap. 96.

Prædicta quomodo miſcenda.

ITem ſcies tibi ſumendas in ſingulas marcas ſpiritus eius præparati, 2 marcas Lunæ revaporatæ donec pellicula ſuperuenire incipiat. Ac tum ſume ſpiritum prædictum, ac ſuper lapide contere cum aqua illa Lunæ in denſam pultem : ac inde materiam eiuſmodi vitro puſillo: & pone ſuper fornacem in teſta cum cineribus, calorem Solis addens, donec ſiccum ac durum eſt, vt denuò pulucrizari queat. Tùm denuo ſuper lapide contere, vt priùs cum aqua tuæ Lunæ vſque ad pultis craſſioris conſiſtentiam. Vitro puſillo prædicto denuò inde, atq; iterum in cineribus ſiccandum pone, vt priùs. Conteres verò & ſiccabis tādiu, donec duæ illæ marcæ aquæ Lunæ à ſpiritu imbibitæ fuerint. Tum materiam admodum ſubtiliter pulverizabis, ac vitro indes : atque os huius vitri levigatum erit : ac tum etiam exiguum vitrum rotundum tibi erit, quod ori quadret : id puſillum vitrum in fornace ſecreta pone : ac primum ignem puſillum adde, vt Sol media æſtate lucet, 8 dies continuè. Poſt ignem tuum inſigniter auge, etiamnum 8 dies continuè. Poſtea ignem auge adhuc 8 dies cōtinuè; ita vt manū tenere nō

ſpo-

possis per foramen fornacis. Item 8 illis diebus exactis, finas frigescere; exime, ac pusillum laminæ cupriæ cādenti superijcito quæ nitidè levigata sit, ac vide an fixū sit: an non fumet: ac si parum fumet, nondum omne fixum est: pone etiamnum dies 8 in fornace eodem calore, aut paulò maiore, tanto quantum addere potes sine candore. Ac eo calore certò fixabitur, ac cùm probas super lamina candenti, si fixum est, liquescet, ita vt fumum non emittat, ac diffluet per laminam, atque eam dealbabit vt Luna, ac tum satis est.

Proba fixionis.

Cap. 97.

ITEM si tùm medicinam tuam vis subtiliorem efficere, ita vt proiectio altior fiat: acetum destillatum admodum forte, sume: contere prædictum pulverem super lapidem cum aceto prædicto, ac in receptaculum evacua, & pone in balneo Mariæ: omne simul in aquam clarā resolvetur. Tum super cineres calidos congela: tum denuò solve vt priùs. Et in quaq; solutione & coagulatione medicina tua adeò subtilior efficitur, vt 10 lucrifaciat in proiectione, inquit Geber Philosophus. Ac si medicinam istam tam multis vicibus solveres & coagulares, consisteret in morem olei, ac oleum tum stillatum superMercurium calidum factum in crucibulo, Mercurium converteret in pu-

Quomodo eadem medicina subtilior effici possit.

puram Lunam meliorem ex mineris petita. Atque ita cum medicina hactenus perducta foret, non iam medicina secundi ordinis esset, sed tertij ordinis, ac perfecta medicina ad metalla in veram Lunam transmutanda. Ac si tu tùm ex oleo perfectum Elixir conficere velles, sumeres de medio spiritu eius aut materia quam te antè sublimare docui ex puro arsenico. Ac oleum ponderabis ac bis tantundem medij spiritus eius sumes, ac cum oleo conteres super lapide, ac huiusmodi vitro immittes, ac in fornace secreta per 10 dies pones calore absque candore. Materiam tuam exime, estq; mutata & congelata in lapidem, estque perfectum Elixir omnia metalla in veram Lunam transferens meliorem è mineris petita.

Theorica de tribus ordinibus Elixiris & lapide.

Cap. 98.

ITEM nunc te nosse docebo opificium, quid vnumquodque opus sit quod in arte adhibendum sit: quare item quodque opificium repertum sit, quodque opus primùm in ordinibus fieri debeat: ac deinceps in varijs alijs operibus quæ in Alchimia fiunt: atque etiam 3 locis vt in minerali, vegetabili, & animali, &c.

Scio

Cap. 99.

SCIES ac intelliges quodq; opus cum eo quod in opere fieri debeat, ac alijs operibus sequentibus: opus secundum, tertiũ, quartũ, quintũ: donec opus ad finem pervenerit: opus illud quod in tota Alchymia geritur. Ac quicunque Alchymista omnia ista non intelligit antequam operari incipiat, is nec iam, nec vllò vnquã tempore quicquam in vniuersa arte Alchymiæ producet: quamvis semper operaretur. Fortè fortuna ad aliquam artem peruenire posset, quemadmodum cæcus passerem sagitta ferit: sed aliter ad eam artem peruenire non posset. Quemadmodum sæpè ignorantibus vsu venit, qui forte fortuna ad aliquam artem perueniebant: cumque eam iterum ponerent, secundò eum agere non poterant: ac operam ludebant, & in desperationem incidebant. Nam quod primùm facerent sæpenumero postremo loco faciunt: ac etiam opus relinquunt vbi foret incipiendum: ac ad talem delirationem perveniunt, vt omnino stulti in arte fiant.

Cap. 100.

ITAQVE ad istam errationem deuitandam, te docebo, quid sit sublimatio, & quare inuenta, ac quomodo in quoq; opere sublimandum sit: ac deinceps quomodo calcinandum, ac quare calcinatio fiat: ac de

destillatione, & quare adhibenda: atque ita porrò multas alias rationes, quid in quoque opere faciendum sit quod in arte fiet: Istamque lectionem iterum iterumq; perleges, ac memoriæ imprimes, ne in errorem incidas.

Cap. 101.

Quid Veteres fecerint intellecta generatione & incremento metallorum, atque etiam eorum morbis: quare item calcinatio & sublimatio reperta.

ITEM scies, cùm Veteres scirent ac intelligerent generationem atq; incrementū metallorum, ac morbos metallorum intelligerēt, vnde illis morbi orirentur qui impedirēt quominus Sol nec Luna fierent, tum perspiciebāt Veteres quibus modis illis ea vitia, & morbos demere possent, ac ad Solem & Lunam reducerent. Ac viam cōmodiorem invenire non potuerūt, quam vt corpora igni destruerent, & calcinarent. Et materiā quæ ea conservaret, reperiebant: vt non in nihilum vrendo redigerētur, à suo sulphure cōbustibili quod copiosè in se habēt, nec ab vstione ignis comburerentur. Materia ea clavis erat: eius 2 aut 3 partes sumebant in vnā corporis: ac corpora dura Martis & Veneris in limaturam subtilem limabant: Saturnum verò ac Iovem in cineres mouebant: ac tum miscebant cum claue ac aceto, atque ita in vasis luteis collocabant, ijsque probè lutatis in igni ad calcinandum: ac in superiore parte illius vasis lutei foramen habebant, per quod humiditas evaporare posset: cùmque omne

omne evaporatum esset, foramen illud luto claudebant: ignem per gradus augentes: ita vt modicè candere inciperet. Ac tum ignem retinebant in huiusmodi leni candore, vt clauis non liquesceret, ad horas 24. Tum sinebant spontè frigefieri: ac vase effracto eximebant: ac aquam communem bullientem superfundebant, ita vt clavis liquesceret. Tùm clauem aqua communi abluebant. Tùm corpora calcinata sumentes super lapide inpalpabiliter conterebant, ac tum aqua cõmuni abluebant omnes sordes, ac nigredinem. Ita vt calces corporum rubrorum resplendescerent: atq; etiam alborũ vt itidem resplẽdescerent, ac candidè ac clarè instar nivis. Atq; hoc pacto corpora imperfecta à sua immunditie repurgarunt: ac à suo sulphure combustibili, ac nigredine, ac odore fœtido quem in mineris cõtraxerant. Atque ita metalla imperfecta mũdarunt ab immunditie. Sed cùm ea denuò in vnum corpus reducerent, non erant Sol nec Luna. Tùm rursum cogitabant quânam medicinâ aut materiâ, metalla mundificata ad Solem & Lunam possent reducere, ac tingere ijs coloribus qui in corpora ingressum darent. Cùmque omne sal aluminis atque aliud omne, ac species pervestigassent, nihil reperiebãt quod metalla tingere vellet: nec ingredi in ea, vt ad Solẽ ac Lunã reducerentur.

 Tùm

Tum vlterius cogitabat, quod nihil in orbe reperirent præter spiritus qui in metalla ingredi vellent, ac cùm ijs sese permiscere. Ita cognoscentes naturam spirituum, atque eorum morbos quos in mineris contraxerant: tam multos morbos in se habere quam metalla: vt multas terreas ac fœtidas fæces, ac sulphur combustibile, quod metalla combureret; ac fœces terreas fætentes, quæ metalla denuò immundiora efficerent quam priùs fuerant. Atque etiam intelligebant Veteres, Spiritus in sese habere quandam virulentiam, quæ tam corrosiua & venenata esset, ac tam volatilis, vt si ad metalla adducerentur, ea tam venenata ac corrosiua efficerent ac tam frangibilia, vt instar vitri frangerentur: atque etiam avolarent, cùm liquarentur; ac optimam partem metalli secum raperent, ac secum sursum veherent, ita vt metallum perderetur ac omnino corrumperetur. Cùm hæc omnia perspicerent, cogitabant vlteriùs, quomodo & quâ ratione spiritibus omnes istos morbos prædictos demere possent: ac parare spiritus, vt in corpora ingrederentur: ac tingerent insigni claro colore, qui in ijs & cum ijs manere posset in æternum: ac lenes ac molles manere possent: ac reducerent huiusmodi ratione ad statum Solis ac Lunæ. Omnibus verò naturis perspectis, pro sua sapientia, 3

inue-

inuenerunt, quibus, ſpiritibus omnes iſtos morbos prædictos adimere poſſent, ac idoneos redderent ad prædicta corpora reducenda ad Solem ac Lunam. Repererunt itaque vaſa idonea, ac materiam cum qua miſcerent: atque id quo ſurſum pellerent ex materia, ac aſcendere facerent ſuprà, maximè venenatam ac volatilem partem, vt eam primùm tollerent: deinde vt ſurſum pellerent partem temperatam quæ nobis in arte vſui eſt, quæ poſt venenatam illam volatilem partem aſcendit. Tertiò materia cum qua ſpiritus permiſti ſunt apud ſe retinet craſſas partes terreas ingreſſum prohibentes: atque ſulphur album combuſtibile. Atque ita nullas alias rationes reperire poterant ad ſpiritus exonerandos & mundandos quam per ſublimationem, vt in corpora ingrederentur, ac ea inſigni claro ac reſplendente colore tingerent.

Cap. 102.

NVNC audiſti quare calcinatio corporum primùm ſit inuenta, ac porrò ſublimatio ſpirituum quare primùm reperta: ac poſtea verba faciemus, quomodò & qua ratione calcinandum ſit in quoque opere ac ſublimandum, quodque ſuo loco. Sed primùm de calcinatione ſpirituum agendum eſt, ac de ſolutione ſpirituum ac corporum iungendâ, imbibitione, aut incerati-

ratione, ac quare primum inventa fuerit, vt ſcire & intelligere poſſis radicem artis Chymicæ. Nunc ad primum noſtrum propoſitum redire volumus.

Cap. 103.

ITEM, cùm Veteres corpus & ſpiritum vtraq; mũdificaſſent, ac ab omnibus morbis liberaſſent, & munda ac pura eſſent. Tùm cogitabãt denuò quo pacto efficerẽt, vt in ſeinvicem ingrederentur. Nullam itaque rationem aliam reperire poterant, niſi corpus aut ſpiritum ad aquam redigerent, atque immergerẽt illud corpus ſpiritui: aut corpus ſolverent, atque imbiberent ſpiritum corpore: aut corpus & ſpiritum vtraq; ſolvere debebãt, ac aquas ambas ſimul iungere, eſtque hæc ratio optima. Atque hæc omnia funditus intelligentes, ſi ſpiritum & corpus copularent ac iungerent, non poſſe aliam rationem reperiri exceptis prædictis: tùm etiamnùm proprius reputabant cum animo, Spiritus & corpora primùm eſſe ſolvenda, & in aquam redigenda. Tùm nullam meliorem rationem tenebant, ad ſpiritus & corpora ad aquam redigenda, niſi primùm naturam clavis tenerent, ſi ad aquam reducerentur. Ita facilè intelligebant, ſi eò reducerentur vt naturam ſalis haberent: id igni fieri & calcinatione debere. Tùm vlterius

rius cogitabant, ac fornacem reperiebant quæ apta foret, in qua spiritus calcinare possent, ita vt spiritus ijs elabi non possent. Eamque Fornacem Sapientum dixēre: deinde vasa invenere, in quibus commodè spiritus calcinarentur, ita vt non auolarent. Ac spiritus in vase patente calcinandi sunt, ac igne nudo, alioqui naturam salis non adipiscerentur ad solvendum. Si vase clauso, ac igne concluso, aut calore ponerentur, solvi nollent, quamvis in æternum starent. Tertiò huiusmodi ignem ac calorem reperiebant qui ita regeretur, vt spiritus non auolarent.

Fornax Sapientum.

Ignis regimē.

Hisce omnibus simul repertis, spiritus in fornace collocabant, in vase ad eam ré apto: atque ignem suum ita die & nocte moderabantur, 40 dies ac noctes naturales. Tum sinebant spontè frigefieri; eximebant, ac super lapide conterebant siccum, ita vt inpalpabile foret: ac tum super lapide spargebant, ac lapidem in cella frigida ac humida ponebant: ac ponebant lapidem paululum inclinatum: ac vitrum supponebant: ac spiritus ibi soluti fuēre, ac sensim in vitrum illud stillarunt in insignem claram ac nitidam aquam, sine additione rei alterius. Atque ita hac ratione prædicta spiritus solverunt in insignem, claram, pellucidam ac resplendentem aquam:

Spiritus solverunt Veteres in aquam claram

quam aquam in forti vase vitreo seruabant probè obturato, donec ea vsus esset. Et si quæ fæces remanserant in sublimatione, manebant super lapidem: fæces solui nolebant.

Cap. 104.

NVNC de calcinatione ac sublimatione, & solutione spirituum dictum est. Iam te de calcinatione ac reuerberatione corporum docturus sum. Scies Veteres fornacem quandem reperisse, in qua fornace commodum esset corpora calcinare, aut reuerberare, vt naturam salis adipiscerêtur: ac ea Fornax reuerberatoria dicebatur. Præterea vasa reperiebant è luto cocta, quæ ad id apta forent, vt in ijs corpora calcinarentur aut reuerberarentur. Ad hæc ignem ad hoc idoneum reperêre, quo corpora calcinarentur aut reuerberarentur: huiusmodi calorem vt corpora non liquescerent, nec simul coagularentur. Tũ corpora lota sumebant, quæ fæcibus suis exonerata fuerant, ac sulphure combustibili, ac vasi illi terreo indebãt, ac in fornace reuerberatoria ponebãt, vt ibi calcinarentur aut reuerberarẽtur, quò naturam salis adipiscerentur. Ac ignem leni flamma accenderunt sine liquefactione 21 dies & noctes. Tùm sponte refrigescere sinebant, atque eximebant: ac super lapide cum forti aceto destillato conterebant impalpabiliter. Pòst acetum destillatum sumebant

Fornax reuerberatoria.

mebant, ac corpora in mundam ac claram aquam soluebant: ac fæces interiores super fundo vasis remanebant: aquam illam claram supernè effundebant in vitrum mundum. Tum Veteres cogitabant vlteriùs de corporibus coagulandis: probè enim intelligebant, sese aquam simplicem habere debere, si alioqui corpora & spiritus seinvicem complecterentur in fundo, vt simul maneant. Ac videbant acetum corporibus adesse, tum reperiebaut in sua sapientia, vt acetum inde sicco calore evaporarent. Atque ita fecêre, ac acetum indè sicco calore deduxêre, ac pulverem siccum retinebant: quem pulverem pòst subtiliter candefaciebant absque liquefactione. Tum porrò cogitabant pulverem soluere in aqua communi. Ac cernebant aceto & aquæ communi multas inesse fæces, quas vt ex aceto & aqua cõmuni educerent, vasa idonea reperiebant, in quibus acetum & aquam communem ascendere facerent, atque id quod ascenderat destillare facerent per fistulam in aliud vitrum, ac destillationem nuncuparunt, ac tùm primùm inventa fuit. Tum illius aquæ destillatę sumebant, ac super pulverem corporum fundebant, ac soluebatur in mundã claram aquam pellucidam: quam aquam corporũ in vitro mundo seruabant. Tum habebant 2 aquas simplices simul spirituum & corporum Destillatio

rum

rum. Tum animo reputabant quantum spiritus ponerent apud corpora. Tùm facile pro sua sapientia intelligebant se plus aquæ corporũ debere sumere quam spiritus: quia alioqui spiritus avolarent cùm ad ignem adducerentur, ac optimam partem corporis secum raperent. Itaq; partem vnam aquarum spirituũ, ac 2 aquarũ corporũ sumpsere: ac aquas simul inter se permiscuere in vase vitreo, idque cineribus calidis imposuere, ac in pulverẽ siccum congelarunt. Cùm pulverem cernerent, facilè pro sua sapientia intelligebant, si ad ignem adducerent ad liquandum, spiritus avolaturos ab eo corpore, ac corpus illud in fundo crucibuli relinquerẽt. Tùm vlterius cogitabant quomodò & qua ratione corpora ac spiritũ, alterũ cum altero colligare possent & congregare alterũ in altero, vt sese inuicẽ ita amplecti possent vsq; ad fundum eorum, vt ignis ea separare non posset. Cum naturam omnem probè perspicerent ac funditus intelligerent: tùm facilè intelligebant, si corpora & spiritus ita coniungerentur, ita vt ignis ea separare non posset: etiam satis intelligebant coniunctionem nulla re quæ in orbe sit posse fieri quam igni: Ita vt super igni leniter essent regenda, eo pacto vt igni assuefierent. Tùm consultabant de vase idoneo reperiendo, in quo spiritus cum corporibus includere possent:

Coniunctio corporum & spirituum nulla re, nisi igni fieri posse.

sent:

ſent: ac fornacem in qua vas illud ponerent. Ac vas vitreum idoneum repererunt ei rei aptum, ac ei corpus cum ſpiritibus incluſere: vaſque illud Vas fixatorium vocarunt. Tum reperiebant fornacem ad eam rem aptam, ac in ea vitrum hoc impoſuêre: eamque fornacem fixatoriam dixêre. Ac tum ignem idoneum inuenere quo ita leniter regerent ſenſim paulò calidius per gradus, donec ignē feruentem ferre poſſent. Ac in tota arte nihil magis cauendum eſt, quam ne nimis feruens ignis adhibeatur, prius quam igni ita aſſueſiant vt ignem feruentem ferre poſſint; alioqui ſpiritus in eo ſeſe attolleret ex corpore: tum iterùm de integro incipiendum foret, &c. Atque hoc opus Fixationem dixêre, ac liquefaciebant ac puram Lunam reperiebant: ob quam rem omnes gaudio afficiebantur. Hocque opus vocarunt opus primi ordinis, quia primùm inuentū fuerat à Veteribus ac Sapientibus, &c.

Fixatio.

Opus primi ordinis & quare.

Cap. 105.

ITEM conſultarunt ad inquirendum an non alia via reperiri poſſet, ad rationem reperiendam conficiendi rem, vt corpora cum ſpiritibus permiſcere neceſſe non eſſet, nec fixanda ponere. Longum enim opus erat antequam ſpiritus ſublimarent, & corpora calcinarent & ſoluerent, ac tum mundificarent; ac tum corpora coniungerent,

ac simul fixarent:ad ea multo tempore opus erat. Cùmque iam omne fixatum esset, nihil præter metallum perfectum habebant, Solem aut Lunam prout opus suum posuerant. Cùm autem Sapientes viderent ac intelligerent, metallum mortuum spiritibus, vt ratio postulabat, vivificari posse, ac perduci in eum statũ, vt omnibus probis ac examinationibus resistere posset : cogitabant vlteriùs possibile fore aliã viã reperire, quæ facilior esset, ad quam tanto tempore in arte opus non esset, ac vtilior. Sic igitur reputabant : Si impositione spirituũ corpora mortua vivificauimus : quid si sumamus corpus viuum, ac calcinemus ipsum, ac in aquam simplicem redigamus, ac in ea spiritus sublimatos immergamus, ac simul fixemus, ac proijciamus id super corpus mortuum mũdificatum, ac simul fluere sinamus, ac videamus quomodo sese simul componerent, ac dispiciamus quid inde futurum esset. Ac ita fecêre, ac corpus illud viuũ quod cum spiritibus permistum ac fixatum fuerat, sumebant, ac simul fluere sinebant, ac in massam fundebant, ac massam fragilem ac frangibilem reperiebant. Tum consultabant quã ratione id fieret. Tum facilè intelligebãt, materiam spirituum cum vivis corporibus tam efficacem esse, vt corpus mortuum mundificatum ferre non posset. Tùm verò placebat,

Ratiocinatio Veterum.

bat,

bat, vt corpus illud mortuum denuò liquefacerent, eique etiamnùm bonam quantitatem mortui mundificati metalli adderent, vt fecere, ac rursum in massam fudere. Tùm verò adhuc frangibile invenerunt: sed non erat tam frangibile quam prius. Ac tùm facilè cernebant se plus corporis mortui mūdificati addere ac ponere debere. Ac sæpè ponendo ac denuò liquefaciendo, ad extremum molle effectum est, eratque perfectus Sol aut Luna, quare summopere gaudebāt. Tum opus hoc vocarunt alterum opus alterius ordinis. Idque ob eam causam fecêre, quod hac prædicta materia proiectionē facerent super mortua metalla quæ mundificata erant.

Opus 2 ordinis cur dictum.

Cap. 106.

PRÆTEREA Veteres cùm cernerent quod sublimatis spiritibus fixatis cū vivis corporibus, proiectionem facerent super corpora mundificata, cogitabant vlterius an ratio reperiri posset reducēdi corpora mortua ad Solem aut Lunam non mūdificata. Tùm facilè videbant, si id fieret: debere medicinā fortiorem confici, si corpora mortua transferrent. Ac facilè etiam intelligebant: si corpora mortua non mundificata transferrentur in Solem aut Lunā, se corpus illud mortuum prius vivificare debere, antequā medicina super illa proijceretur. Tùm medicinam sumebant alterius ordinis quam cōfecerant:

Quo pacto Veteres corpora mortua ad Solem aut Lunā non mundificata rationem reducendi, inuenerint.

cerant: qua proiectionem fecerant in metalla mundificata, de qua antè dictum est; ac eam soluebant in aceto forti destillato: ac rursum acetum deduxère: ac medicinam congelarunt. Ac post medicinam rursum in aqua pluuiali destillata soluerunt. Atque iterùm tertiam partem sublimatorum spirituum sumpsere, ac aquam illam spiritui immersere, siccantes ac terentes denuò, ac rursum siccantes, donec spiritus corpus illud omne imbibisset. Tùm simul fixanda ponebant, quæ fixatio facilè fiebat. Cùmque omne fixum erat, tùm denuò soluebant, vt prius fecerant, ac rursum sumebant tertiam partē spiritus pro quantitate prædictæ medicinæ quam habebant, ac rursum spiritui immersere, vt priùs faciebant, atque iterùm fixanda posuere, vti priùs dictum est. Hisq; omnibus peractis eandem medicinā etiam semel in aceto destillato soluerunt, ac acetum rursum destillarunt, ac congelarunt. Ac tùm sumebant cruda ac immunda corpora mortua ac liquabant, ac vitam ijs indebant: & tùm medicinā suam superijciebant, ac simul fluere sinebant, ac in massam fundebant: & perfectū Solem & Lunam inuenère omnes probas transeuntē ac examina. Ac reperiebant proiectionem tam magnam & copiosam esse, prout fuerat in opere alterius ordinis. Quam altam proiectionem admodum

modum mirabantur, atq; ea gaudebant: ac tùm opus hoc vocitarũt opus tertij ordinis, quia tertiũ opus erat quod inuenerant. Pòst cõsultarunt, ac reperiebant in sua sapientia naturam peruestigantes: tum intelligebant altam proiectionem venire debere subtilitate medicinæ: qua intelligẽtia ac sensu quem hac de re habebant ac intelligebant, multiplicatio omnis medicinæ inuenta est. Atque ita rationem qua medicinæ subtiles efficerentur; multiplicationem vocarunt quia videbãt cùm medicina subtilis fieret, eam altam proiectionem facere. Ac quò subtiliorem faciebant, eò proiectio semper magis magisque alta cadebat. Ita rationem inuenere omnes medicinas multiplicandi, &c.

Opus 3 ordinis, & quare ita dictum.

Quomodò omnis multiplicatio medicinæ inuenta.

Cap. 107.

CVM sapientes hæc omnia prædicta probassent, ac cernerent se omnia mortua immunda corpora ad Solem ac Lunã perducere, atq; insuper altã proiectionẽ facere. Tum etiamnũ vlterius ratione inquirebant, vtrum foret possibile spiritus arte ac medicina reducere etiam ad Solem & Lunã. Qua de re consultabant, cùmq; naturam omnem medicinæ perspicerent, intelligebãt medicinã esse cõfectã ac coadunatam arte spirituũ ac corporũ, ac simul in vnũ simul fixata esse. Tùm etiam facile in sua sapientia intelligebãt, si spiritus ad Solem ac Lunã reducerẽt, debere

Ratio reducendi spiritus ad Solem & Lunam quomodo reperta à Veteribus.

debere etiam naturam medicinæ habere, alioqui medicina se cum ijs permiscere nollet, neque cum ijs ingredi: nam spiritus corpora efficere non possent: nullam enim proportionem inter se habent. Medicina constat ex spiritibus & corporibus: atque hæc igni ita fixata sunt, vt ignis separare nequeat: atque alter est purus spiritus qui ab igni ascendit. Ita facilè ex hac ratione prædicta, comprehendebant res duas. Vna erat, si ad id peruenirent, se primùm spiritus parare debere, vt essent eiusdem naturæ cum medicina, si alioqui medicina cum ijs amicitiam contraheret, aut in ea ingredi vellet: simile enim amat sui simile. Ita si ad artem peruenirent, principiò ac ante omnia spiritus debebant efficere corpora, si eiusdem naturæ cum medicina forent. Deinde etiam facilè intelligebant, si spiritus corporeos ad Solem ac Lunam perducerent, se medicinā tam liquidam, tam subtilem, tamque penetrantem conficere debere, vt cùm proijcerent super spiritus corporeos, statim liquesceret, ac penetraret, antequam ignis ita calidus fieret, vt spiritus à corpore non volaret; sed medicina spiritum tegeret ac supernataret, quemadmodum oleum super aquam natat: ita vt corpus à medicina capiatur antequam à corpore se subducat. Ac cùm medicina spiritum ac corpus penetrat, ac ea simul

mul

mul fixat, vt ad Solem ac Lunam perveniant. Atque ita fecere: medicinam in aceto destillato solvebant: ac tùm denuò congelabant: ac tùm rursum solvebant in aceto destillato. Atque id solvere & congelare iterabant toties idèdidem in aceto receti; vt amplius congelare nollet: sed in forma densi olei consisteret. Ac spiritum Mercurij corpore induebant, ac ponebant in crucibulo super ignem, ac iaciebant aut stillabant super ipsum ex parata medicina, ac cõspergebant atque operiebant spiritum corporeũ, quemadmodum oleum super aquam natat, atque eam operit. Ac tum etiamnùm fortiorẽ ignem adhibebant; ac flabant, ita vt medicina vnâ cum spiritu corporeo inter se inciperent circumagi ac fluere. Ac medicina corpus ac spiritum ita pervasit ac penetrauit, ita vt spiritus & corpus vnum in alterum ita compacta sint, vt ignis ea separare nequeat. Ac in massam fundebant, & perfectum Solem & Lunam reperiebant, qua de re permagnas gratias Deo agebant, ac mirum in modum gaudebant. Atque huic medicinæ nomen Elixiris indidere.

Medicina hæc nomen Elixiris accepit.

Cap. 108.

CVM verò isti Sapientes cernerent se omnia corpora ac spiritus hoc pacto per ducere ad verum Solem & Lunam: tum vlteriùs etiamnùm cogitabant, an non ex re

Quo pacto Veteres quæsiuerint an non ex vna re medicinam conficere

possent, quæ corpora ac spiritus omnes posset transmurare in Solem aut Lunã.

vna medicinã conficere possent, quæ corpora ac spiritus omnes simul posset transferre in Solem, aut in Lunam. Itaque sedulò naturæ studuere: quid Deus naturæ infuderit, ac quomodò natura operetur in omnibus rebus inferioribus: ac cuius generis quæque res sit, ac vndè quodque genus primum ortum ceperit, vtrum ex materia simplici aut composita. Ac rebus omnibus probè perspectis, comperiebant ac intelligebãt omnia primùm originem duxisse ex aqua simplici, quæ aqua erat quædam essentia Mercurij, ac Deus terram suam in ea aqua collocabat: quæ terra in se naturam sulphuris habebat: quæ terra sulphurea aquam illam coagulabat: quæ 2 simul manere non possent, nisi per quoddam medium, quod ea contineret inter se, ita vt alterum ab altero non separaretur, quandiu mediũ illud apud ea maneret. Est verò sal quoddam, quod Sal Deus ijs infudit, ad illa duo copulanda. Ac Veteres Sal illud, Sal Sapientum vocavere. Adhæc Dominus Deus his tribus, vt aquæ, & terræ inclusit etiamnùm duo alia, vt aërem & ignem. Ac Deus hæc 4 cum sale quod medium est, etiamnùm ex suo mandato ornavit, adhuc 3 nimis subtilibus spiritibus, qui 3 spiritus mixturam prædictam simul continent: ac mixtura à se invicem separari nequit, nec corrumpi, nec interire,

Omnia originem duxère ex aqua simplici.

Sal Sapiẽtum.

In omni mixto 4 elemẽta cõueniunt ad mixtionem: quorum 2 sunt inclusa, vt ignis & aër, & 2 includentia, vt terra & aqua.

quan-

quandiu isti 3 spiritus adsunt. Sed cùm isti 3 spiritus mixturam deserunt; tùm omnia pariter alia ab alijs separantur: atque istos 3 spiritus Sapientes essentiam coniunctam nuncupauere. Atque ita facilè assequebantur primum illud principium istam compositam mixturam fuisse, ex qua omne quod hic infrà in Orbe est, originem suam duxit: siue sint homines, pecudes, aves, pisces, arbores, herbæ: ac deinceps quicquid sensile aut sensus expers est. Sed ista mixtura in rebus omnibus æqualiter distributa non est, &c. Atque etiamnùm Deus hisce mixturis suo mandato infudit virtutem seminatoriam, ad porrò producendum quodque sui simile, prout natura harum mixturarum componitur. Atque etiamnùm Deus aliam virtutem infudit per influentiam cœli ac stellarum, & planetarum, per infusionem suarum influẽtiarum quas addunt ex mandato diuino: essentiam, statum & declinationem, donec iterum separentur, ac denuò ad suam primã naturam perveniant, ex qua primùm composita sunt, prout res ea fuerit. Vna res crescit diu, antequam ad suum statum perveniat: alia breui tempore adolescit antequam ad suum statum perveniat. Alia multo tempore in suo statu permanet: alia non permanet diu in suo statu, &c.

Essentia coniuncta quid Veteribus.

Virtus seminatoria à Deo mixtis infusa.

Item alia virtus per influẽtiam cœli, stellarum & planetarum.

Cap. 109.

Sicuti res omnis initium habuit, ita etiam medium habet ac finem.

ATQVE etiam probè intelligebāt quemadmodum res omnis initium habet, ita quoque eam medium habere debere, cuius hoc loco mentionem fecimus: ac post illud medium finem sequuturum. Ita intelligebant omnibus rebus diuinâ prouidentiâ creatis nullum vitium inesse posse: omnia perfecta esse debere. Probè itaq; intelligebant cùm omnia ad suam primam essentiam redijssent, ad quam Deus condidit, quod tùm instaurabit: ac omnes res creatas in suam extremam virtutem perducet: ita vt posteà in rem illam creatam nulla mutatio cadere possit: ac in æternum in sua essentia permanebit. Probè etiam intelligebant quod Deus easdem res creatas mutabit absque alterius rei extraneæ additione. Sed eadem illa res creata mutabitur in suam perfectionem ac virtutem supremam. Ita facilè ex eo intelligebant, vnamquamque rem creatam medicinam suam propriam in se habere, per rationem prius demonstratam. Ita liquidò constat nihil peregrinum adhibere ei opus esse, quod ad supremam suam Potentiam perducere velimus: sed tantummodò rem sumendam esse, ad rem perfectam efficiendam; siue in minerali, vegetabili, aut animali. Cùm Veteres isti Sapiétes omnes hasce rationes prædictas, ac plures alias quas com-

cōmemorare nimis longum foret,probè intelligerēt ac funditus,facilè ſentiebant, idq; certò,ſe acumine ingenij facilè rem reperturos ex qua rem producerent qua ſpiritus & corpora in verum Solem ac Lunā transferrent. Tum cōſilium inibant ex qua materia rem illam perfectam extrahere poſſent,quæ virtute transferēdi corpora,& ſpiritus in Solem, & Lunam prædita eſſet. Tùm pro ſua ſapientia facilè intelligebant, ſi Solē ac Lunam haberent, res ea debebat eſſe de eorum natura ac genere. Vnumquodque enim ſui ſimile gignit. Equus equum producit, avis avem,&c. Ita reperiebant in ſua ſapientia: Deum ex omnibus his inferioribus nihil auro perfectius cōdidiſſe: Ignis enim ipſum deſtruere non poteſt, nec quicquam in orbe:ac in ſuo ſtatu permanebit vſque ad diem noviſſimum abſq; declinatione: quod nulli rei in orbe fiet, non enim diu in ſuo ſtatu perſeverabit,quin rurſum declinet ac ad ſuam primam materiam redeat, qua de re antè doctum eſt, niſi aurum ſolum. Atq; per hoc planum fit ratione ante demōſtrata, aurum eſſe rem perfectiſſimam quam Deus creavit, ac condidit. Ita conveniebat inter ipſos vt ſumerent Solem,vt ex eo cōficerent id quod eam potētiā haberet ſpiritus & corpora in Solem ac Lunā transferēdi. Ac quia Deus nihil ſolitarium creavit, ſed duo creavit

Vnumquodq; ſui ſimile gignit.

Deus ex omnibus inferioribus nihil auro perfectius cōdidit.

Conveniſſe inter Veteres vt ſumerent Solē, vt ex eo cōficerent rem illā quæ potentiā

habebet spiritus & corpora in solem ac Lunam transferendi; sed vt naturā generationemq́ue eius sequerentur, Solem & Lunam sumpsêre.

uit vt masculū & fæmellam, in hominibus & pecudibus, in avibus & piscibus, & in sensibilibus atque insensibilibus, in herbis, in plantis,&c. DEVS singulorum duo creauit, vt masculum & fœminam. Et vt opus ad suam extremam virtutem perducerent, sumpserunt Lunam tanquā fœmellam Solis, ac vtraque ceperunt vt lapidem suum ex ijs educerent: quamvis ipsum ex singulis per se facilè extrahere possent. Sed quia naturam generationemq́ue naturæ sequi vellent, quantum poterant: vtraque maturâ deliberatione sumpsêre, quia Sol tam perfectus, tam purus, tamq́ue subtilis erat, vt metuerent ne clàm avolaret cùm ipsum in opere haberent: & Lunam cuius partes nonnihil crassæ & terreæ sunt, ita vt multum terræ habeat, ac quia sese invicem amant ac amica sunt, vt maritus & vxor, ac quia alter calidus, altera frigida est, vt sese invicem temperarent in subtilitate & crassitudine, in volubilitate ac terrestritate: ac vt alterum contineret alterum, vtraq́ue sumpsere simul æquali proportione, vt alterū temperaret alterum, vt antè traditum est. Cùm vtraq; hoc pacto sumpsissent, consultabant quibusnam operibus hæc duo tāquam marem ac fœminam inter se copularent. Tùm facilè intelligebant eà esse 2 dura corpora, in quæ natura suam extremam virtutem adhi-

adhibuisset, atque opus extremum, vt amplius in ea operari non posset. Natura enim non vlterius in his duobus mouetur. Nam hæc duo Sol & Luna, in ijs natura ita operata est, vt in nulla re creata in orbe, ita sit operata, nec vnquam operabitur, vt in his duobus corporibus fecit, in Sole & in Luna. Hæc enim duo corpora in statu permanebunt, vt natura ea tradidit in sanitate, vsque ad diem novissimum: donec DEVS omnia in supremam virtutem perducet, & potentiam, ad eum finem ad quem omnia creata & facta sunt. Et quicquid Deus creauit in mundo, exceptis his duobus corporibus, omne simul mutabitur, postquam adoleuerit, ac in statu constiterit, quodque secundum naturam, aliud brevius aliud lõgius; tum ad extremum declinabit & abolebitur, ac redibit ad suam primam naturã, ex qua DEVS id primùm produci voluit. Atq; hæc duo corpora in sanitatis statu permanebũt, & sine retrorsum eundo, ac quicquam declinando, ad diem vsque novissimum. Quare nihil in orbe hominibus præstantius est. Natura enim hominũ ea est, vt semper optimum quodque amet, estq; hoc donum quod Deus animæ nostræ infudit; estque vna supremarum virtutum animæ nostræ, quòd semper optimum quodque diligemus ac amabimus. Atque ita nihil

Homo naturâ optimũ quodque amat.

in orbe præstantius est quod in statu permanebit, quam hæc 2 corpora. Facilè etiam intelligebant quamvis natura in ijs ita operata fuerat, vt in statu sanitatis permanerent vsque ad diem novissimum: Deum naturæ talem virtutem non infudisse, vt natura tale opus operata fuerit in his 2 corporibus, vt destrui non possent. Ita vt facilè ad suam primam essentiam reduci possint. Itaque natura ijs eam virtutem non dedit vt destrui non possent. Sed sine arte Sapientum hæc 2 corpora sua sponte non retrocederent, nec in primam suam naturam declinarent ante diem novissimum, cùm Deus omnia perficiet. Quemadmodum Deus Adamum immortalem condidit: sed Adamum non cōdiderat talem, quin facilè mori posset.

Cap. 110.

Ad hæc corpora transmutanda partim naturam esse sequendam, partim transmutationem Dei novissimā speculandam perspexêre Veteres.

ITA Veteres Sapientes facilè intelligebant se hæc duo corpora arte posse destruere, ac ad suam primam naturam reducere, in aquam simplicem. Ac facilè itidem intelligebant, si hæc 2 corpora perducerent, ex propria natura in meliorem naturam, aut in aliam: in primis & ante omnia esse tollédum quicquid natura in ijs operata est, ac reducendum in eum statum in quo erat cùm natura primùm in eo operari inciperet.

Tum

Tùm facilè intelligebant ſe debere retexere quicquid natura fecerat, ac operata fuerat. Tùm conſultabant, ſi ad id peruenirent, ſe naturam ſequi debere. Ac natura omnia produxit, ac creſcere fecit, ac pòſt illud incrementum, in ſtatu ſanitatis cõtinuit, aliud breuius aliud longius, provt quodque erat, vt ante doctum eſt. Ac poſt ſtatum ſanitatis cæpit declinare, donec ad ſuam primã materiam perueniret, vt prius dictum eſt. Ac ſi ad id peruenirent etiam in hoc naturam ſequi debebant, ac retrocedere gradatim, donec hæc 2 ad ſuam materiam primam perduxiſſent, id erat, in ſimplicem aquam: ac tandiu naturam ſequi debebant. Ac ſi tùm hæc 2 corpora perducere in ſupremã virtutem ad quam Deus ea coniunxit, vellent: tùm naturæ imitationem deſerere debebãt, ac ſpeculari tranſmutationem Dei nouiſſimam, atque opera poſt hoc ſeculum, quomodo omnia mutabit ac perficiet, ac operà naturæ finet. Ita facilè præuidebant ac in ſua ſapientia intelligebant, ſibi hoc pacto naturam eſſe ſequendam, ac declinandam donec ad primam materiam perueniſſent. i. in aquam ſimplicem, vti priùs dictum eſt: ac tum naturã eſſe deſerendam, vt antè dictum eſt. Tùm conſultabant, quomodo primùm operari deberent in hæc 2 corpora, ac facilè intelligebant, omnia opera operata operibus

Omnia opera operata contrarijs deſtruenda.

bus contrarijs esse destruenda, ac omnia dura, mollia efficienda, ac omnia sicca humida, & contrà, ac omnia leuia, grauia, ac omnia grauia, leuia, atque omnia calida, frigida, ac omnia amara, dulcia, & contra: atque ita deinceps, &c. Quare Aristoteles ait: Ex leui fac graue, & ex graui leue: fac ex aëre terrā, & ex terra aërem, ex igne aquam, & ex aqua ignem, dulce amarum, & amarum dulce efficito, ac omnes artes habes.

Aristoteles.

Itaque intelligebant isti Sapientes, se hæc 2 dura corpora, mollia efficere debere, Natura enim dura fecerat, si opus naturæ dissoluerent. Idque ita debere fieri opere eo quod destruere appellauere, &c. Eo peracto, facilè intelligebāt naturam corpora ea arida finxisse, ac humiditatē eorum intrinsecus clausisse: ac tā firmiter conclusisse, vt ignis inter eius partes peruenire non posset, ita vt ignis in ea vi operari non posset. Ac si hæc 2 dissoluerent, debebant siccitatem humidam efficere, ac in aquam soluere. Ac si aperirent solida eorum corpora quæ natura clauserat, id debere fieri per opus quod putrefactio dicitur. Cùmq; hæc opera ad eum modum intelligerent, ita fecêre. Ac post etiamnùm duobus operibus intenti fuere, quorum alterum solutio dicitur, quod per destillationem fiebat. Alterum opus dicebatur coagulatio. Hæc 2 iterabant tam sæpè ac frequenter

Solutio.

Coagulatio.

ter

ter ope materiæ vegetabilis, donec hæc duo corpora ad primam suam materiam perduxissent, in qua erant cùm Natura primùm in ijs operari inciperet.i. in aquam simplicem. Cùm hæc 2 corpora hactenus perduxissent, viam naturæ sequi omisêre: ac tum aliam viam perspexêre. Probè intellexerunt Deum ex aqua terram fecisse, ita vt aqua & terra vtraque vnum fierent, ac ex aqua terram fecére. Facilè etiam intelligebant, Deum spiritum è corpore educere, ac spiritum igni purgare: ac spiritu per ignem purgato, spiritus ascendit in cœlum, ac corpus destruitur, ac etiam mundificatur in materiam claram ac subtilem, atque idipsum, istamque viam ita sequuti sunt, idq; duobus operibus perfecere. Opus quo spiritum è corpore educebant, ac mundabant spiritum, opus illud sublimatio dicebatur. Reliqua 2 opera quibus corpus purgabant, horum alterum vocabant Reuerberationem aut Calcinationem, ac alterum Solutionem. Ac cùm vtraq; mundassent ab omnibus peccatis eorum igni & aqua, tum opera Dei perspiciebant, quomodo animã denuò die nouissimo infundet suo corpori proprio glorificato: ac tùm nullã mutationẽ fore, tam fixum Deus corpus cum spiritu faciet; ita vt post illam fixationem nunquam à se inuicem separari possint, ac simul manebunt in seculã.

Sublimatio.

Reuerbera'io siue calcinatio.

Solutio.

Cum

Cum iſta probè intelligerent funditus, etiam facilè intelligebant, ſi ad perfectionem lapidis ſui peruenirent, vt ipſum etiam ad talem glorificationem ac æternitatem perducere poſſent, ac perfectionem, ſe Dei opera futura facere debere, ſi lapidem ſuum ad talem perfectioné perducerent. Atque etiã facilè intellexêre, ſi lapidem ad talem perfectionem perducerent, vt eodem gradu ſtaret quo res omnes pôſt diem nouiſſimũ, ſe proiectionem eo nõ poſſe facere. Nam tùm ad finem perueniſſet, ad quem Deus ipſum condidiſſet. Nam poſt illud tempus nulla erit generatio, nec vlla virtus ſeminaria. Tùm cõſultabant vt ei virtutem ſeminariam imprimerent. Ac partem vnam vtriuſque corporis ſumebant Solis ac Lunæ, cuiuſq; tantundem ſubtile effectum, ac vnâ cum corpore glorificato cõglutinarunt, quod mundificatum erat: eamq; compoſitionem Fermentum dixêre. Tùm porrò Dei opera futura proſequebantũr, ac ſpiritum corpori illi infudêre debita proportione, atque habent ita omnes ſimul ſpiritum apud ſe ac in proprio corpore. Idq; duobus operibus fecêre, quorum alterum Inceratio, alterum Fixatio dicebatur. Ac lapidem perfecêre, & ad virtutem extremam perduxêre.

Poſt hoc ſeculum nulla erit generatio, nec virtus ſeminaria.

NVNC

Cap. 111.

NVNC te modum ſublimationis docere volo, quomodò & quâ ratione, vnuſquiſque ſpiritus ſublimari debet, & quare, ac per quid quodque ſublimandũ eſt. Nam in 3 ordinibus omnibus ſublimari debet; atque etiam in Elixire, atque etiam in lapide. Atque ob id neceſſe eſt, veram naturam ſublimationis noſſe. Nam ſublimatio fit multifariam. Nam ſublimatio eſt inſtituenda ſecundum opus in quo ſpiritus ſublimatus adhibendus eſt, ſiue ad 3 ordines, aut Elixir, aut in alia omnia opera, quæ multa ſunt, atque ad rubrum ac album, ac potiſſimùm in lapide. Atque ob id neceſſe eſt intelligere ſublimationem, quia ſublimationes toties mutandæ ſunt. Nam ſecundum quodque opus quod facere velimus, ſublimationes alijs, atque alijs modis ſunt mutandæ. Ideò neceſſe eſt tibi de ſublimatione ſcribam ob rationem iam dictam, &c.

Sublimationis cognitionem neceſſariam eſſe, & quare.

Cap. 112.

SCIES principio ſublimationem arſenici & auripigmenti, quorum alterum ad rubrum, alterum ad album. Eſt etiam rubrum arſenicum aut croceum. Sed ſimul vnum genus eſt auripigmenti aut arſenici. Arſenicum enim naturam auripigmenti habet. Ita natura eadem ſunt, ſed non colore: nam alterum ad album, alterum ad rubrum ſeruit.

Sublimatio Arſenici & Auripigmenti.

seruit. Atque hi 2 spiritus nimis subtilem spiritum in se habent: ac spiritus solertia separandus est; nam si huius spiritus subtilis quicquam vsquam apud 2 lapides maneret: spiritus operi suam fixationem adimeret: ita vt opus numquam fixari posset. Atque etiam apud se habent sulphur combustibile, quod opus omne simul combureret ac destrueret, cùm ad ignem adduceretur.

Cap. 113.

Crassæ fæces & sicca terrestritas lapidi adimenda, & quomodo.

AD HÆC 2 isti lapides etiamnum materiam habent quæ itidem ijs adimenda est: ea enim etiam opus corrumperet: ea est crassæ eius fæces atque terrestritas. Nam si quid horum in his lapidibus remaneret, aut fæces aut sicca terrestritas, impediret quominus medicina ingredi posset. Quare opus est ad hæc omnia adimenda, vt hi 2 lapides misceantur cum fixa fæce quæ attrahat, quæque etiam spiritus non fiat. Quare debet esse fixa? quia res fixa rem volatilem ægrè à se dimittit, quando cùm ea permista est: quia fæx fixa apud se retinere potest spiritum medium, qui nobis in opere est necessarius, donec subtilis spiritus abierit; antequam spiritus medius à fæcibus sese separet. Quare fæx fixa etiam attrahens aut stiptica esse debet, quia spiritum non nimis

mis altè aſcendere in vaſe ſinet: ſed altiſſimè latam manum ſupra fæces, aut vt maneat ſuper fæces, &c. Ac quare fixa fæx nihil de ſe mittere debet, quia cum ſpiritu medio ſecum non ſubuehet, ſed purus & mundus futurus eſt. Ac vt nihil extraneum in opus adducat. Nam in opere nihil extraneum eſſe poteſt. Præterea fæx frigida & ſicca naturâ eſſe debet, per quam duo iſti lapides erunt ſublimandi. Quare frigida? ad calorem quem ſulphur combuſtibile in ſe habet ita cohibendum, ne in ſublimatione ſpiritum deſtruat, ac à ſpiritu ſe ſeparet. Quare ſicca? Vt fæx ſua ſiccitate, calorem ſulphuris combuſtibilis ita temperet, ac apud ſe retineat, ita vt cum ſpiritu medio nō ſeparet ſe, nec aſcēdat ex fæce. Ad hæc opus eſt alto & oblongo vaſe in quo hi duo lapides ſublimentur. Quare alto vaſe? Vt ſubtilis ſpiritus volatilis qui calorem nullū ferre poteſt, aſcēdere in ſuperiorem partem illius vaſis longi poſſit, vt frigus ibi reperiat: vt ibi manere poſſit, ad eò melius ſe à ſpiritu medio ſeparandum. Debes etiam duos iſtos lapides admodum puſillo igni ſublimare. Quare igni puſillo? Vt ſubtilis ſpiritus volatilis primùm ex fæcibus volare poſſit vſque in ſuperiorem partem vaſis: antequam ſpiritus medius ex fæcibus exire incipiat.

NVNC

Cap. 114.

Subtilis spiritus eximẽdus, antequam ignem in sublimatione augeas, & quare.

NVNC scies antequam ignem in sublimatione augeas, te alembicum demere debere, ac subtilem spiritum eximere. Idque ob hanc causam, ne cùm vehementem ignem adhibes, spiritus subtilis iterùm decidat: aut cùm omne sublimatum fuerit, ac tùm subtilis spiritus volatilis rursum super fæces decidat, nec super spiritum medium, ac ne iterum inter se permisceantur. Spiritu verò ex alembico sumpto, alembicũ denuò superimpone: ac tùm ignem adde, vt spiritus medius ex fæcibus exire possit. Cùmque iam è fæcibus sublimatum fuerit, exime, ac rursum cum fæcibus tuis permisce, ac fac modis omnibus, vt priùs doctũ est. Istamque sublimationem itera tandiu ac toties, donec nihil amplius de subtili spiritu ascendat. Tùm spiritũ medium per se sublimandum pones, vt videas, an nihil spiritus volatilis sit adiunctum. Ac si quid sit adiunctũ, id identidẽ eximes, ac etiam circumspicies nunquid de sulphure combustibili ac fæcibus remaneat, &c. Ac sublimationem iterabis tandiu, donec reperis nihil amplius ascendere de subtili spiritu volatili, ac nihil relinquat in fundo vasis. Tùm certus es, te spiritum medium mundum ac purum habere, estque paratus vt in opere colloces.

Ad

Ad Mercurium sublimandum.

Cap. 115.

SVMES Mercurium ac probè mundabis, cum sale & aceto benè conterens in mortario ligneo, pistillo ligneo. Ac vbi diu contriueris cum sale & aceto, Salem à Mercurio ablue aquâ mundâ bulliente, donec aqua pura defluat. Tùm Mercurium sicca panno lineo mundo. Ac tùm denuò sal mundum recens atque acetum recens adde, & rursum in mortario ligneo contere 4 aut 5 horas continuè. Tùm denuò aqua munda bulliente ablue, vt priùs. Ac tùm iterùm recens acetum & sal adhibe, ac contere ad illud vsque tempus, donec Mercurius nullam nigredinem, nec sordes de se mittat, ac Mercurius mundus ac clarus maneat instar speculi: tùm ad sublimandum paratus est. Ac tùm sume in vnam libram Mercurij salis communis ℔ 2 semel in aqua frigida soluti, ac denuò in balneo congelati ad spiritus suos retinendos. Ac tum in 2 illas libras salis prædictas 2 ℥ salis armoniaci sumito toties sublimati, vt nihil post se relinquat, ac probè inter sal contere: ac tùm Mercurium inter ea tere siccum super lapide, ita vt Mercurius non videatur. Tùm simul sublimanda pone in vase apto, alembico superimposito, ac receptaculo ad rostrū lutato. Ac initio ignem

Modus sublimandi Mercurij.

N pusil-

Ignis primùm pusillus adhibendus ad horas 24.

pusillum adde ad horas 24. Deinde adhuc fortiorem adhibe horas 24. Pòst adde ad horas 24 ignem tam vehementem, vt certus sis omne simul esse sublimatum. Tùm sinas refrigescere. Tùm sublimatum ex alembico sume, ac denuò cum sale communi recenti contere, præparato, vt priùs dictũ est, ac denuò sublimandum pone, modis omnibus, vt priùs doctum est. Atque istam sublimationem itera toties semper cum sale recenti præparato, donec Mercurius tam clarus sursum sublimatus fuerit, quam crystallum pellucidum. Tùm satis sublimatum est. Item tùm eundem Mercurium iam sublimatum sumes, ac siccum super lapide conteres in puluerem subtilem. Tùm Mercurium communem pone in vitro lato aut vase lapideo in fornace in qua spiritus calcinantur. Atque ad 6 hebdomadas calorem adhibe tam vehementem, ita vt manum tenere non possis ad interiorem concauitatem fornacis. Ac 6 illis hebdomadis elapsis sponte refrigescere sine: exime, ac sacco inde, eumque in cella humida suspende: ac ei vas vitreum suppone, ac prædictus Mercurius omnis soluetur in aquam claram pellucidam. Item hæc aqua Mercurij omnia metalla soluit, adque extremam perfectionem perducit hoc pacto. Item in ea solue corpus quodcunq;, fæces metallorum statim subsidunt,

Sublimatio Mercurij toties iterãda, donec Mercurius tam clarus sursum sublimatus fuerit quam crystallum pellucidum.

dunt. Nam hæc aqua Mercurij, nihil nisi sui simile soluit, & quicquid naturæ eius non est fundum petere sinit. Ac tùm clarum sensim effundere potes, aut philtrare, ac fæces tollere, ac aquã clarã ollæ vitreæ indere, ac alembico superimposito ac receptaculo rostro addito, humiditatem destillare: ac tùm ignem tuum augere, ac tùm Mercurium sursum in alembicum sublimare, atque ita Mercurium tuum denuò habes; verùm aliquanto factum leuiorem. Ac tùm metallum ex olla exime & in corpus reducito, habesque metallũ tuum clarum, purum & mundum extremè, siue Venus, Saturnus, Iupiter aut Luna sit, &c. Estque hoc tam magnum secretum quam sit in arte vniuersa. Tùm Mercurium ex alembico denuò sume, ac rursum super lapide siccum contere, & iterum in sacco pende, ac denuò soluetur in aquam claram pellucidam. Atque habens tuum Mercurium, cum hac aqua potes omnia metalla simul conglutinare quodcunque sit: ac item omnia metallorum quæ fracta sunt, frusta denuò coniungere, ita vt videri non possit vbi fracta sint: ac eo loco tam fortia sunt quam alibi. Atque etiam plures virtutes reconditas quas hæc aqua in se habet, quas ob certas causas non scribo. Sed magnum secretum in natura est.

Hæc aqua Mercurij nihil nisi sui simile soluit.

Magnum secretum.

Lapis tantummodo ex Sole.

Cap. 116.

Lapis ex solo Sole omnes alios superat.

NVNC tibi describere volo lapidem qui ex solo Sole conficitur: qui lapis omnes lapides superat, qui manibus hominũ confici possunt. Ac tenebis loco secreti, Solem suâ naturâ esse speciem metalli in quo nullæ partes insunt. Simplex est & purum, tamen vnius generis fæx inest, eaq; in eo abscõdita est. Et quamvis Sol est corpus simplex absq; discretis partibus, tamẽ arte ei color detrahi potest, tam ruber quã albus, sed sine arte id fieri non potest. Quamvis vnam materiam esse assero, tamẽ Sol diuidi potest in 2 partes quæ sibi inuicem contrariæ esse videntur. Sol species est quæ virtute naturę effecta est. Nã Natura in eo ita operata est, ita vt Natura in eo extremas suas vires ostenderit. Imò natura ita in Sole operata est, vt in toto orbe nihil Sole præstantius sit. Sol enim mundus ac purus est, ac Natura tam prope naturam simplicem ipsum perduxit, quam potuit. Ita vt in toto orbe nihil tã prope ad simplex accedat, quam Sol. Nam Sol igne destrui non potest, nec in terra computrescere nec sordescere, nec in aëre corrumpi.

Sol quamvis vna materia sit, tamen in 2 partes diuidi potest, quę sibi contrariæ videntur.

Sol nec igne destrui, nec in terra computrescere, nec in aëre corrumpi potest.

Cap. 117.

Natura nihil fixum nec simplex producit.

SCIES in toto Orbe nihil quod Natura operata est, fixum esse. Sed arte Sol fixus effici

effici poteſt, ac alia plura. Sed naturæ à Deo non eſt conceſſum, vt quid fixum produceret, aut naturam ſimplicem. Fixum enim æternum eſt, id neque iam neque vllo vnquam tempore mutari poteſt in melius aut peius: ſed in æternum permanere debet in ea natura in qua eſt. Cœlum fixum eſt, id in æternum in ſua fixa ſimplici eſſentià permanebit, in qua eſt. Ac poſt diem nouiſſimum Deus omnia quæ condidit fixa efficiet, atque ita in æternum ſicuti ſunt, permanebunt.

Itaque Natura nullam rem fixam operatur: retexi quidem poteſt quod natura operata eſt arte, vt in hoc libro docebitur. Scies naturam in Sole ita operatam, vt non poſſit vna pars eius ſurſum ſublimari, ac altera infrà relinqui. Nam in Sole nulla terra eſt. Ea terra quæ in Sole eſt, ita coniuncta eſt cum reliquis 3 elementis, ita vt vnum elementum alterum ſit, omnia munda ſunt, in ijs nulla corruptio, nec contrarietas quæ partes diſiungat. Terra tam ſubtilis eſt, quā ignis, aut aër ſint: ac inter ea nulla eſt corruptio, quæ partes eius diſiungat. Itaque aut ſimul aſcendere aut ſimul infrà manere debent. Quare Sol omnis ſimul aſcendit, aut omnis ſimul infrà in fundo fixus manet. Ita Solem arte totum aſcendere facere poſſumus, aut arte fixare, vt totus in æternum infra maneat, vt nunquam effici poſſit vt aſcendat, ſed

Sol aut omnis ſimul aſcendit, aut omnis ſimul in fundo fixus manet.

in æternum fixus maneat. Ex Sole 4 elementa separare non possis, quemadmodum ex reliquis rebus omnibus separantur: quia inter elementa nulla contrarietas est, quæ partes eius disiungat, vt suprà ostensum est, &c.

Cap. 118.

Modus parandi lapidem ex solo Sole.

NVNC cum verum lapidem philosophorum, qui nobilissimus ac summus lapis est conficere vis: scies tu qui verum lapidē ex solo Sole vis parare, qui verus lapis sit: quod sumes puri Solis marcas 2, ac tūdes in tenues laminas, ac frusta secabis magna aut parua provt libet, ac pones in cæmento Regali, ac adde aliquantum sulphuris ac salis armoniaci, ac cæmentabis 24 horas continuè. Exime, ac liquefacito, ac rursùm tunde in laminas tenues, vt priùs faciebas, ac pone denuò cæmentandum, vt prædictum est: liquefacito iterum, ac denuò in tenues laminas tunde, ac rursum cæmentandum pone, modis omnibus, vt antè dictum est. Idque minimùm ter aut quater itera, donec certò scias Solem tuum mundum ac purum esse. Tùm conficito aquam fortem ex salnitro, vitriolo, sale armoniaco. Salnitrum quantitate reliqua duo æquabit .i. salnitri 2 partes sumes, & vitrioli ac salis armoniaci ana, singulorum partem vnam. Atque ex his aquam fortem confice quemadmo-

admodum secundum artem confici solet. Aut potest aqua illa confici ex vitriolo & salnitro solis, ac pòst in ea Sal armoniacum dissolui. Tùm solue 2 illas marcas Solis in ea aqua forti, quemadmodum Sol solui solet. Simulatque solutus est, aquam communem superfunde ter quatérve destillatam: ac super ignem pone, ac ad semihoram bulliat. Tùm spontè sinas refrigescere, ac per 2 dies stare sinas, ac Sol tuus fundum petet. Effunde aquam desuper sensim, ac rursùm aliam aquam superfunde, ac pone denuò vt bulliat, vt antè dictum est, idque ter aut quater itera, donec certus sis, tuum Solis puluerem probè ablutum à spiritibus aquæ fortis. Tùm puluerem tui Solis sicca ad ignem pusillum, aut ad Solem, aut super cineribus calidis. Tùm pulverem tuum in duabus partibus appende, æquali pondere.

Cap. 119.

NVNC scies duo opera tibi peragenda sibi invicem contraria futura: vnam partem pulveris spiritualem efficies ac volatilem: alteram verò partem illius pulveris corpoream ac fixam efficies: atque vtramque partem pulveris subtilē efficies quamque in suo gradu, ita vt nihil subtilius effici possit. Debes vtriusque partis pulveris

Opera 2 sibi invicem contraria agenda.

interius foràs producere, antequam ſubtilis fiet. Interius eius foràs producendum, vt lapis indè effici poſſit. Nam in eius parte interiore eſt ſpecies quædam fæcis craſſæ, eaque educi nequit, niſi interius foràs producatur. Ac tùm lapis ſubtilis effici poteſt, &c.

Cap. 120.

Puluerem primùm ſpiritualem efficiendũ, ac quomodo.

ITEM opus illud quo puluis ſpiritualis eſt efficiendus, primum erit opus quod aggrediemur. Aperiendum quod natura clauſit, ac omne retexendum, quod natura fecit aut operata eſt; ac puluis conficiendus eſt eo ſtatu, in quo erat, cùm natura in eo operari inciperet. Tùm primùm puluis aut materia parata eſt ad lapidem conficiendum.

Cap. 121.

Altera parte pulueris quæ corporea ac fixa erit efficienda, quid agendum.

IN altera parte pulueris quæ corporea aut fixa erit efficienda, primum opus eſt perficere, vbi natura reliquit. Itaque hoc opus rectum eſt, alterum verò contrarium. Nam in illo opere omne ſimul retexendum, quod Natura operata eſt: & in hoc opere incipiendum, vbi Natura reliquit. Quod Natura efficere non poterat, id porrò arte perficiendum eſt. Natura enim non mouetur vlteriùs ad operandum, quam donec rem perduxerit in eum ſtatum, ad quem Deus ſecundum voluntatem ſuam ordinauit, &c. Atq; ita illud nobis incipiendum eſt vbi natura reliquit, ac adducendum ad perfectionem

atque

atque supremam virtutem. Hoc est, eius exterius intrò perducemus, ac interius foris collocabimus, ac tùm exterioribus ac interioribus fæcibus exuemus, & subtile ac fixũ efficiemus, ita paratum est ad lapidem ex eo conficiendum. Itaque hæc 2 opera sibi inuicem contraria sunt, idque esse debet, si alioqui lapis Philosophorum producetur. Ratio enim hæc est: Sol omnis simul ascendit; aut omnis simul infrà fixus manet. Sol nullam terram relinquit, vt te suprà docui. Itaque hæc 2 contraria opera tibi in lapide facienda sunt: alteram partem spiritualem ac volatilem, alteram verò corpoream ac fixam efficere debes, si alioqui lapidem sis producturus. Ac quicunque alias vias quærit, errabit, ac mentem Sapientũ non capit. Scies Solem non posse separari nisi in duo, .i. in albedinem & rubedinem. Cùm Sol est in sua crassitudine, rubedinem ei arte demere potes, ita vt Sol omninò candidus sit futurus. Cùmque Soli interius foràs inversum est, albedinem ei detrahere potes, ita vt omninò ruber sit mansurus. Nam Sol tincturâ ac colore extrinsecus ruber, intrinsecus verò albus est. Nam Sol interiùs Luna est, ac Luna interiùs Sol. Sed Luna ægra, & infirma ac imperfecta. Ideò lapis ex Luna haud facilè confici potest, qui perfectus sit futurus. De quo nihil hìc scribendum est, nam id

Sol interius Luna est, ac Luna interius Sol.

nos

nos à proposito abduceret. In hoc enim opere tantummodo de Sole, ac non de Luna sermo est,&c.

Cap. 122.

Opus quomodo auspicandum.

ITEM nunc te docere volo, quomodo & quâ ratione opus auspicaberis. Ac principiò aquam fortem conficies ex sale armoniaco, & sal nitro ana, ac sal nitrum in pulverem siccum siccabis. Tùm probè sal armoniacum inter pulverem salnitri misce, ita vt benè inter se permista sint, ac incorporata alterum in altero. Tùm destillanda pone, nec receptaculum strictè ad rostrum luta, antequam destillare incipiat. Nam si initio receptaculum ad rostrum alembici lutas, spiritus sylvestres ventosi insunt materiæ qui receptaculum disrumperent. Sed cùm aliquantisper destillauit, luta intrepidè ad rostrum, atque aquam secundùm artem destilla. Item fac facilè quartarium Coloniensem aquæ cum dimidio: nam multa aqua tibi opus erit. Aquâ cõfectâ vitrum in hunc modum constructum sume, ac ei



vnam partem pulveris tui Solis inde: alteram verò partem serva donec te doceam quid ea sis facturus. Ac Solem tuum solve, & in balneo pone, alembico vitro superimposito: nec balneum magis accendas, quam vt manum

tuam

tuam in eo ferre possis, ac receptaculum rostro admodum solidè adglutina. Et suprà in alembico erit pusillum foramen, ei infundibulum vitreũ impone, per quod denuò alia aqua fortis infundi possit, cùm opus est. Ac balneum in eo calore retine, quo dictum est antè, die nocteque, cumque vides aquam tuam fortem ad tàm parvam pervenisse quãtitatem, sicut erat cùm solveres in ea Solem: ita sinas sensim destillare diem ac noctem ex balneo. Cumque iterum spissescit, rursum aquam fortem materiæ superfunde, modis omnibus, vt antè dictum. Id ter itera, semper aquam fortem recentem superfundens. Tertiò verò liberè siccum destilla. Tùm sine corpus illud refrigescere, ac receptaculum à rostro tolle, ac cerâ solidè obtura. Alembicum ab olla aufer. Ac tùm sume drachmam aut scrupulum ex olla, materiæ, ac ollæ vitreæ inde, ac aquã communem destillatam superfunde, ac super fornacem colloca in testa cum cineribus, & aqua illa ad semihoram bulliat. Tùm sinas spontè refrigescere: ac stare sinas diem vnam ac noctem, ac pulvis in fundo vasis subsidet. Aquam effundas sensim supernè, ac aquam reliquam super igni tepido evaporabis, ita vt pulvisculus tuus siccus fiat. Cùm verò siccus fuerit, exime, ac laminam argenteam candefacito, ac paululum

tui

tui puluiſculi laminæ candenti ſuperijcito: ac ſedulo vide an pulvis non fumet: ac ſi fumare videris, caue tibi à fumo: fumus enim te enecare poſſet. Tàm ſubtilis

Proba Solis.

eſt fumus Solis cum apertus & ſpiritualis eſt. Ac ſi ita fumet, vt omne ſimul aſcendat à lamina candenti, Sol tuus ſatis apertus eſt, ac ſpiritualis ad ſublimandum. Si verò non fumet, aut parùm, ita vt paululum maneat ſuper lamina candente, Sol nondum ſatis apertus eſt, nec ſatis ſpiritualis ad ſublimandum. Debes iterum alembicum ollæ ſuperimponere, ac receptaculum ad roſtrum lutare, ac rurſum aquam fortem ſuperfunde, modis omnibus, vt antè dictũ eſt; ac denuò deſtilla, ac iterùm proba ſuper lamina argentea candente: cùmque omne ſimul aſcendit, ſatis apertum eſt & ſpirituale ad ſublimandum. Tùm ollam illam vitream ſume cum materia ex olla in magno vitro, ac aquã communem ter quatérve deſtillatam ſuperfunde, vt aquæ illius nihil remaneat, ac pone ſuper fornace in teſta cum cineribus cribratis per horam vnam. Tùm ſinas ſponte refrigeſcere, ac per duos dies, ac 2 noctes quieſcere ſine, ac puluis in fundo ſubſidet. Tùm aquam supernè effunde ſenſim per inclinationem aut per philtrum. Tùm denuò aquam communem recentem deſtillatam pulueri ſuperfunde, moue, ac probè cum aqua

aqua permisce, ac sine denuò super fornace bulliat, vt priùs. Sinas denuò sponte refrigescere, ac rursum subsidere, vt antè dictũ: effunde iterum sensim, aut philtra, vt priùs dictum. Ac rursum aliam aquam recentem prædictam superfunde, ac bulliat, ac facito modis omnibus, vt suprà dictum est. Atque superfundere, bullire, ac effundere debes, ac denuò quater aut quinquies iterare semper aqua communi recenti destillata, donec certus sis, puluerem à spiritibus aquæ fortis probè repurgatum esse. Tùm puluerem in patera vitrea munda exicca super cineribus tepidis, aut in Sole, ac sicca tam aridum, vt puluerescat. Tùm puluis tuus paratus est ad sublimandum, estque apertus & spiritualis effectus. Atque est in tali statu, quali erat cùm Natura in eo operari inciperet: sed non in eodem gradu. Nam quamvis haberemus materiam ex fodinis, cùm Natura primùm in ea operari inciperet, ex ea lapidem producere non possemus. Quamvis materia eo statu sit, quo erat cùm Natura in ea operari inciperet, non est eodem gradu in quo materia tùm erat. Quamvis materia iam aperta sit ac spiritualis effecta: est meliore gradu, quam tùm erat, cùm Natura primùm in ea opus suum inciperet. Nam materia fuit corpus perfectũ quod percoctum ac perfectũ erat vsq; ad extremã eius perfectionem;

ita

ita vt natura nullam vim haberet amplius in ea operādi. Ac tametsi nos iam denuo resoluimus ac spirituale effecimus quod Natura clauserat: ac natura ita clauserat vt omni igni resisteret, adeò omnibus probis & examinationibus resisteret quæ de eo fieri possent. Et quamvis iā resolutū sit, habet tamē in se omnem perfectionē ac potentiā, quam habebat antequā resolutum esset, ac spirituale effectum. Nihil enim amisit, sed plus viriū acquisivit, quāvis sit spirituale. Ac nisi perfectū corpus fuisset, in quo nullus esset defectus: quomodo lapidē ex eo educere possemus, qui eam potentiā habeat, vt omnia corpora mortua viuificet? ac immunda corpora munda & pura efficiat? ac omnia dura corpora, mollia; ac omnia mollia corpora dura? Fieri nullo modo posset, vt tam efficax lapis produceretur, qui tantam virtutem ac potentiam haberet, vt antè dictum est, ac effectus & eductus esset ex corpore aut alia materia in qua vllus esset defectus. Impossibile est rem bonam ac perfectam educere ex re quæ ipsa mala ac imperfecta sit, quamvis multi homines putent lapidem extrahere ex rebus quæ ipsæ immūdæ & imperfectæ sunt. Quare omnes stulti errant qui operantur in metallis imperfectis, in quibus vllus defectus, aut in vllis materijs alijs: ex ijs extrahere volunt quod in ijs nō est. Ita intellige, lapidem ex nullis rebus extrahi posse, aut pro-

Impossibile est rem bonā ac perfectam educere ex re quæ ipsa mala ac imperfecta sit.

ducere, præterquã ex omniũ perfectiſſimo corpore aut materia quãDeus in orbe vnquã condidit, aut eſſe ſiuit. Imò materia aut corpus vndè lapis Philoſophorũ producitur tã perfectũ & omnib. numeris abſolutũ, vt eadem materia aut corpus ſui ſimile in Orbe non habeat, inter omnia quæ Deus in orbe eſſe voluit. Imò tã perfectũ ac numeris omnibus abſolutũ eſſe debet, vt eadem materia aut corpus nulla re mundi quæ vnquã fuit, aut eſt, aut futura eſt, deſtrui poſſit, aut aboleri. Sed quò materia magis deſtrui putatur, eò nobilior, potentior, ac ſubtilior fit. Nec aqua, nec ignis, nec terra, nec aër, nec ſulphur, nec antimonium, nec marchaſitæ: nec vlla res quæ in orbe ſit, quæ omnia quæ in rerũ natura ſunt, deſtruunt & abolent, nihil in illud corpus aut materiam quicquã poſſunt: ſed quò magis cum eo permiſcetur, eò corpus aut materia nobilior ac fortior euadit: ac eò ad rem ſimplicem proprius accedit. Nam ſexangulus eſt ſimplici propior quam octangulus, acquadrangulus propior quam ſexãgulus, &c. Igni hoc corpus omnino ſimplex efficeretur, aut alijs fortibus materijs, quæ omnia alia deſtruũt, eæ materiã iſtã facilè ſimplicẽ ac perfectã efficerẽt. Hoc enim corpus aut materia eſt ſimplici ꝓpior, quam vlla alia materia in rerũ natura. Quẽadmodum monangulus rotundo ꝓpior eſt quam

Marchaſita, Plinio Pyrites, lapis ærarius.

id quod 10 aut 12 angulos habet: Ita corpus Solis ſimplici proprius eſt, quam vlla res in rerum natura. Non enim plures quam 2 angulos habet. i. Sol non poteſt diuidi in multas partes, quemadmodum omnes reliquæ materiæ poſſunt, aut corpora. Sol in plures partes quam in duas diuidi non poteſt,. i. in rubedinem & albedinem, vt antè doctum eſt. Ac ſi res eò perducta eſſet vt Sol in 2 partes diuidi non poſſet, Sol omninò ſimplex eſſet: ita lapis ex eo extrahi minimè poſſet. Ideò neceſſe eſt, vt Sol in duas partes ſecari poſſit, ad lapidem ex eo extrahendum. Ita pro certo ſcies, ex nulla re alia in rerum natura lapidem Philoſophorum produci poſſe, qui magnam illam potentiam ſit habiturus omnia metalla in Solem & Lunam transferendi, quam qui ex Sole confectus eſt ſolo, abſque vllius alterius additione aut commixtione, quicquid etiam ſit. Nam quicquid in Orbe eſt, à Sole alienum eſt. Deus enim nihil in toto orbe eſſe ſiuit quod Soli ſimile ſit, aut quod partem cum Sole habeat, aut quod de genere Solis ſit. Quamvis multi ſtolidi dicant eſſe quaſdam ſpecies minerales, aut genera minerarum quæ de natura ſolis ſint. Mentiuntur, Solem non nouêre. In toto Orbe nihil eſt quod partem cum Sole habeat, ſiue in fodinis, aut extra fodinas. Omnino peregrinum eſt, ac

nullam

nullam partem cum Sole habet. Itaq; benè tibi caue vt cum Sole, quando lapidem conficis, omnes res quibus lapidem resolvis ac claudis ab eo separes, vt certus sis nihil peregrinum apud lapidem manere: alioqui errabis ac operam ludes, &c.

Cap. 123.

ITAQVE quæras: an igitur ex Luna lapis vllus produci non potest? Maximè: ex Luna quidem lapis produci potest; atq; ita etiã ex omnibus rebus creatis in Mũdo, ex ijs lapis quidẽ produci potest arte, sed lapis Philosophorum nõ erit, qui omnia metalla imperfecta in verum Solem ac Lunam transferat, nec qui proiectionem illam infinitã facturus sit, quæ ob infinitatẽ ꝓiectionis scribi non potest. Longo tempore ac ingenti labore medicina quidẽ ꝓduceretur ex Luna aut Elixir, quod proiectionem faceret super Venerem probè mundificatã calcinationibus & ablutionibus, ac liquefactionibus: sed nũquam ex Luna medicina, aut Elixir, aut in ordine quid simile producetur, quod proiectionem faciat in metalla cruda, imperfecta, ad extremum adulterinum & fraudulẽtum erit, aut fiet. Sed Venus ita parari potest, vt transferatur in veram Lunam medicinâ quæ ex Luna confecta est. Ac si ex Lunâ medicinam sis producturus, inprimis &

Ex Luna lapidem Philosophorum educi non posse.

antè omnia Lunæ omnes ægritudines demere debes. Luna enim sicuti reliqua metalla omnia, duobus morbis est obnoxia, eos tollere debes, ac omnem eius nigredinem. Ac antequam eò pervenias, facilè dimidium tui ponderis amittis. Hoc facto porrò ipsum percoquere debes. Nosti Lunam esse crudum, frigidum & humidum corpus non percoctum in mineris: ac si ab artifice percoquetur, id eget longo tempore, ac multo sumptu. Cumque iam Lunæ omnes morbi adempti sunt, ac deinde percocta est, tum primùm Luna parata est, ad medicinam ex ea conficiendam, aut Elixir, aut ad convertendam in lapidem. Atque hîc tanti sumptus faciendi essent, in diminutione Lunæ, ac tãtum laboris ac temporis impendendum. Cumq; iam omnino perfectum esset ac probũ, ac artifex opus illud ritè parasset, ac proiectionem, ac omnium subduceret rationẽ, sumptus, temporis ac laboris, parum lucri reperiret. Ita liquet per rationẽ prædictam, ex nulla re in rerum natura Lapidem Philosophorum produci posse, quã ex Sole: eiusque rei sedulò ratio est habenda.

Cap. 124.

Regressus ad opus.

ITEM nunc denuò ad opus reverti volumus. Sumes ollam vitream 5 aut 6 quartarios continentem, in modum sequentem factam: ac ex vitro denso confici sine, vt cõ-

cus-



cussum ferre possit. Ac sine fornacem ad eam construi, ita vt nõ sit latior, quam vt testa in ea stet ritè omnibus partibus fornacis inclusa, ita vt ad latus inter fornacem & testam nullus calor possit transire, sed vt nusquam calor venire possit quam tantummodo infernè; vt eò melius ascendere possit spiritus in sublimatione Solis. Tùm testam cineribus cribratis imple, ac pone vitrum in testa in cineribus altitudine lati digiti, vt vitrum à latere quam fieri possit parum caloris recipiat. Ac tum materiam tuam aut pulverem tuum ei inde: ac tũ magnum ac latum alembicũ superimpone, ac solidè luto operi: ita vt certus sis nullos spiritus lutum penetrare posse. Sunt enim adeò subtiles spiritus, vt tibi scribi non posset. Nã si spiritus penetrarent, tuque aërem reciperes, moriendum tibi esset. Ac luta ingens receptaculum ad rostrum alembici: ac lutũ illud vbiq; probè sinas siccescere. Tùm ignem fornaci subijce, primùm ignem admodũ pusillum: ac aliquoties per gradus ignem auge, donec materia tua sursũ sublimare incipiat: quod igni pusillo fiet. Cumque materiam ascendere vides, sedulò adverte, vt ignem eodem statu retineas, vt admodum leniter sublimet: quod facilè fiet. Nã materia sublimatur ac ascendit igni admodum pusillo.

Fornax quomodo struẽda.

Cùmque iam non æqualiter sublimat, quod oculis facilè ipse cernes : ignem paululum augere poteris, provt res postulat. Cùmque non ampliùs sursum sublimat, ignem tuum ita adauge, vt fundus vitri candeat : ac si ne tùm quidem quicquàm ampliùs ascendere videas, sinas refrigescere, ac deme, ac ex alembico exime: ac materia tua ascendit tam candida quam nix, ac lucida in morem vitri, atq; interius tuæ materiæ iam foràs productum est, idque est albedo eius: idq; quod foris fuerat iam intrò perductũ est : infrà in ollæ vitrea invenies paululum pulveris cinericij, qui in interioribus partibus latuit, estq; nihil aliud quam fæx, estq; tam pusillum vt ponderari non possit: id verò tolle, nihil valet, nihil est præter fæcem : ritè perquisitum fuit, sed nihil præter fæcem in eo repertũ fuit. Tùm denuò id quod sublimatum est, ollæ inde, ac fac iterùm vt priùs, modis omnibus vt antè fecisti, ad sursum sublimandum, &c.

Cumque denuò sursum sublimatum est, rursum exime ex alembico, ac si quid infrà in fundo reperis ollæ vitreæ, aufer : sed existimo te nihil amplius reperturum. Pone iterum sublimandum modis omnibus, vt suprà. Istam sublimationem itera toties, donec materia tua tam clara & pellucida est quam crystallus; Ac albedo eius omnem albedinem in Orbe superat. Tùm satis subli-

ma-

mnatum est. Ac quò sæpius sursum sublimas, eò facilius igni pusillo ascendit, ac eò materia spiritualior ac subtilior fit: ac quò spiritualius ac subtilius efficis, eò proiectio eius pòst maior est futura. Nam in sublimatione ac post in destillatione, sæpè sursum sublimando, ac post sæpè destillando: eo ipsi multiplicationem addis. In quaque enim sublimatione centùm in proiectione lucrifacis. Quare potes lapidem tuum tam subtilem reddere sæpè destillando, ita vt vitro continere nõ possis, id penetraret quamvis pedis mensuram spissum esset. In lapide nulla est multiplicatio alia, quam vt frequẽter sublimando subtilem efficias: ac post sæpè destilles: ad lapidem subtilem efficiendum frequẽter sursum sublimando, ac post sæpè destillando ad lapidem subtilem efficiendum. Nulla multiplicatio alia reperitur, quam eo pacto multiplicare & subtile efficere. Et qui alias vias quærit, aut aliter putat, is artem non intelligit. Porò cùm materiam hoc pacto sursum sublimasti, eam calcinandam ponere debes, in hunc modum sequentem.

Quę sit multiplicatio in lapide.

Cap. 125.

SVMES materiam sublimatam, ac eam impalpabiliter pulverisabis super marmore. Tùm pateram vitream habe fundo plano, ex vitro bono quod ignem ferre pos-

Modus materiam iam dictam calcinandi.

sit: ei tuam materiam inde, ac latè ponas super fundo vitri, ac obline penna aut pede leporino: ac pone pateram cum lapidis materia, in fornace secreta, in qua spiritus calcinantur: ac operculum interius quod restæ quadrat superimpone: ac luto bono firmiter obtura, quod ab igni non scindatur nec rumpatur, ac benè siccescere sine. Tùm alterum illud operculũ super hoc impone quod fornaci quadrat, ac id ipsum etiam firmiter luta, ac sine siccescere. Cùmque siccum fuerit, impone operculũ illud quod oræ fornacis quadrat, quod reliqua omnia opercula operiat: idq; etiam firmiter luta, ac sine siccescere. Cumq; satis siccum est: ignem fornaci subijce, primùm ignẽ tepidũ ad 6 horas continuè: quibus exactis ignẽ tuũ auge adhuc ad horas 6: quibus exactis ignẽ tuũ etiãnùm auge ad horas 6: quibus finitis ignẽ tuũ tam fortiter auge, vt manũ tuam ingeras per foramen illud quadratũ quod in fornace est ad latus, atq; extremũ digiti madefacias, ac tãgas vas in fornace pẽdens si strideat ac sonet: perinde ac si lapis admodũ ferveat, ac super ipsum spurũ iacias, isq; strideret: ita hoc vas stridere debet quod in fornace pendet: cùm humor inspergitur: in tali calore diẽ ac noctem retineri debet. Bacillum verò tenuem tibi parabis, ac ad extremũ eius panniculum lineum alligabis sextuplũ aut septuplum, & ipsum

ipſum firmiter circum cõſues, ac extremum in aqua tinges ac humectabis, ac lapidẽ ex foramine quadrato tolles quod in medio fornacis eſt, ac per id bacillũ illud ingeres vſq; ad vas extremitate humida: ac ſedulò attendes an vas ſtrideat, ac ſi emittat ſtridorem, cùm bacillũ vas attingit: tum ſat rectè eſt: ac ſi non ſtrideat clarè aut fortiter, perinde ac ſi frigidam ſuper lapidem ſtilles: ignem ita adauge, donec ad eum modũ ſtrideat. Atq; ita die noctéq; retinere debes in eo calore. Ac ſæpè inter diem ac noctẽ bacillo illo humido probare poteris, per foramen illud in medio fornacis, num ignis tuus commodè calidus ſit: ſed vbi probaris, lapidẽ denuò foramini quadrato quòd eſt in medio fornacis, ſemper ingere. Ac in tali calore id retinere debes 40 dies ac noctes continuè: quibus exactis, ſpontè 3 aut 4 dies refrigeſcere ſine. Tùm exime, ac materiam lapidis probè calcinatam reperis, ac præparatam ad ſolvendum in aquam claram, in aëre frigido ac humido. Ac per calidam ſiccitatem lapis tuus denuò congelabit. Ac neceſſe eſt, vt materia lapidis eam naturã in calcinatione acquirat. Nam materia lapidis cõverti nõ poſſet in aquã ſimplicẽ, niſi eam naturã haberet, vt in aëre frigido & humido ſolveretur, ac in calida ſiccitate congelaretur: materia lapidis eò reduci nõ poſſet, vt poſt deſtillaretur.

Ac materia lapidis destillari debet, si alioqui subtilis efficietur. Ac nisi subtilis esset, nullam proiectionem faceret. Ita materia lapidis sæpius mutanda est ex vna natura in aliam, ita vt in frigida humiditate solvatur, ac in calida siccitate congeletur. Ita arte ex vnâ naturâ in aliam ducendus est, donec materia tam sæpè ac toties ex vna natura in aliam sit perducta, vt ei omnia sint adhibita, quæ in eius regimine sunt adhibenda. Ac denique perducetur ad tam perfectam naturam, ita vt post nullo vnquam tempore deduci possit ex perfecta illa natura in peiorem aut meliorem. Sed in æternum in perfecta natura permanebit, &c.

Cap. 126.

Matéria calcinata in aqua communi destillata soluenda, aut super mensam spargenda, &c.

NVNC materiam lapidis calcinatam sume, ac in aqua communi destillata solve: aut si materiam spargeres super mensam vitream, aut marmor: ac in cella frigida ac humida poneres, ac vitrum sub lapide poneres: ac lapidem paululùm inclinares, ita vt solutum in vas stillare posset: materia lapidis 8 aut 10 diebus facilè in aquam claram solveretur, ita vt nihil remaneret. Sed hic modus non est probandus, ob pulverem ac alias sordes surgentes in eo, atque etiam ex aëre provenientes; atque etiam humiditas quæ ex cella in materiam lapidis attrahitur,

hitur,

bitur, quæ vt ſoluatur, efficit, ea itidem munda non eſt,&c. Itaq; ad materiam lapidis puram ac mundam ſeruādam, materiam lapidis receptaculo indes in hunc modum fabricato, atque os receptaculi leuiga ſuper lapide, ac etiam vitrū puſillum ſuper leuiga quod ori receptaculi quadret, quod firmiter ſuper os receptaculi lutare poſſis, cum tibi lubebit.



Ac materia lapidis in vitro exiſtente, aquam communem habe toties iterum iterumque deſtillatam, vt nihil remaneat poſt deſtillationem: ac interdum paululum illius aquæ ſuper materiam lapidis funde, ac perpuſillo aquæ ſoluetur ob ſubtilitatē. Subtilis enim materia multò facilius ſoluitur ac minore quantitate humiditatis, quam craſſa ac grauis materia, quæ craſſa & immunda eſt. Ac cum materia ſoluta eſt, materiam lapidis in aquam ſimplicem redegiſti, ac talis eſſe debet, ſi alioqui lapis ad perfectionem peruenire poſſit, & ad ſupremam virtutem, ac ſine vlla peregrina corroſiuitate addita. Ac iam materiam lapidis ad eſſentiam illam perduxiſti. Item materiâ tua lapidis hoc modo ſolutâ in aquam communem ſimplicem, ſume receptaculum cum materia reſoluta, ac fornaci ſuperimpone, in teſta cum cineri-

bus, ac vitrum illud pusillum firmiter super os receptaculi luta, ac ignem fornaci subijce, ac aquam illam communem rursum destilla, donec materia tua iterum sicca sit: ac tùm receptaculum à fornace remoue, ac in balneo pone, ac vitrum pusillum ab ore remoue: ac tum acetum forte ex vino confectum habe, multis vicibus destillatum, saltem vt nihil remaneat. Tùm tantum aceti illius destillati super materiam lapidis funde, vt materia lapidis verè soluatur. Cùmque omne solutum fuerit, pusillum illud vitrum denuò super os vitri luta, ac rursum acetum destilla calore tepido. Cùmque iterum siccum fuerit, denuò aliud acetum recens materiæ lapidis superfunde, donec iterum in aquam claram soluatur. Luto iterũ obtura, iterumq; destilla, donec siccum sit. Id verò superfundere, ac materiam lapidis identidem soluere, ac tùm denuò destillare, facito tam frequẽter, donec materia lapidis amplius cõgelare nolit, sed cõsistat in moré insignis olei albi: albedo enim eius foris, ac rubedo in interioribus eius est, &c. Ita materia lapidis sæpè ac multis vicibus mutari debet, nunc terra, nunc spiritus, nunc calx, nunc aqua, nunc oleum esse debet: ac sæpè ex vna natura in aliã transferenda est. Nam nisi initio resoluta & aperta fuisset, quomodo eam sublimare potuisses: ac nisi calcinas-

ses,

ſes, quomodo in aquam ſimplicem ſoluere? Ac niſi iam materiam lapidis in oleum conuertiſſes, quomodo deſtillare ac ſubtilẽ efficere poſſes? vt potentiam acquireret omnia metalla in Solem ac Lunam transferendi? Quare materia toties cõverti ex vna natura in aliam debet, ad omnia facienda quæ in regimine eius ſunt, ad eam ad perfectionem perducendam. Quare Sapientes lapidi multa nomina indidere; poſtquam materiam lapidis reſoluiſſent ac ſpiritualem effeciſſent, dixêre materiam eſſe rem vilem. Cùmq; ipſam ſublimaſſent, Serpentem vocarunt ac beſtiam venenatam. Cùm que eandem calcinaſſent, dixére eſſe ſal, & huiuſcemodi. Et cum ſoluiſſent vocarunt aquam, ac in omnibus locis reperiri dixêre. Cùmque ad oleum perduxiſſent, materiam rem viſcóſam dixére, ac paſſim vænalem. Cùm verò congelaſſent terram nuncuparunt, ac eam tam pauperes quam diuites habere dixêre. Cùmque ei albedinem exuiſſent, lac virginum, ac album quid dixêre. Ac cùm rubedinem eius ſurſum ſublimaſſent, ignem dixère, ac rubrum quid. Atque hoc pacto provt materia lapidis conuerſa erat in peculiarem naturam, nomen illi indidêre, donec ad finem perductus eſſet.

Materia res vilis.

Serpens ac venenata beſtia.

Aqua.

Res viſcosa ac paſſim vęnalis.

Terra.

Lac virginum, ac album quid

Ignis, ac rubrū quid.

Mate-

Cap. 127.

Quid materia sit agendū cùm iam congelari abnuit, ac consistit in morem clari albi olei.

MATERIA igitur lapidis ita se habente, ac iam ampliùs congelari abnuente, ac consistente in morem clari albi olei: vitrum tuum è balneo sume, ac super fornacem pone in testa cum cineribus: ac luta receptaculum ad rostrum vitri admodum strictè, atque vitrum pusillum super os vitri luta. Ac receptaculum quod ad rostrum vitri est, etiam rostrum in ventre habebit: quemadmodum vitrum cui materia lapidis inest, habet: ac rostrum receptaculi ad eius extremum probè obtura, ne quis aër per id espiret. Non iam amplius alembicis destillare poteris, verū omnes destillationes quæ iam fiunt, per magna receptacula rostra in ventre habentia fieri debent, ne vltrò citroque sæpius sit transfundēdum. Sed cum ex vno vitro in aliud deductum est, vitrum illud ex cineribus sumetur, ac vitrum illud ponetur in eo in quod deductum est, super fornace in testa cum cineribus, ac luta rotundum illud vitrum super os: atque alterum illud vitrum rostro appone: ac extremum rostri luto obtura, ac luta firmiter iuxta rostrū quod adiunctum est vitro, super fornace stanti. Omnino in huiusmodi receptaculis vitreis destillandum est, quibus rostrum in ventre additum est, vt tantummodo ex vno vitro in aliud depromere opus sit, ita materiam sæpius

pius transfundere non est necesse. Ac cùm lutum probè siccum est, ignem fornaci subijce, primùm pusillum, ac paulatim ignem tuum auge paululum per gradus: ac videbis ascendere spiritum candidissimũ, ac transibit, ac in receptaculum destillabit. Quo viso ignem in eo calore retine, donec nõ amplius destillare videas. Tùm etiamnùm ignem insigniter auge, ac sedulo circumspice an nulli albi spiritus ascendant, ac cùm nõ ampliùs per rostrum vitri stillat, sponte sinas refrigescere, & receptaculo dempto id solide obtura: habesque ibi spiritum album ab oleo rubro separatum: ac materiam diuisam in 2 partes. Nunc quamque partem per se destillabis ad subtilem efficiendam. Nam multis vicibus destillando, vtramq; partem lapidis, partem albam ac rubram tàm subtilem reddes, vt proiectio eius infinita sit futura. Nam hæc destillatio vtriusque partis lapidis, multiplicatio eius est. Lapide enim perfecto nulla in eo multiplicatio. Nam lapide ad summam eius virtutem perducto, nulla mutatio in eo est. Postquam lapis perfectus est, manere in eo statu debet nunc, & in secula. Pòst perfectionem nec in melius nec in peius mutari potest, sed in æternum Rex permanebit. Quare si quis verum lapidem Philosophorum parauit, nulla pòst sequitur multiplicatio, vbicunque post perfectio- Vbicunq; post perfectionem

Sequitur multiplicatio, lapis Philosophicus non est.

fectionem multiplicatio sequitur, lapis Philosophorũ non est, nec verus lapis est: Medicina esse potest, aut alius, cuiusmodi multi sunt quibus proiectio fit; verũ lapis Philosophorum non est, de quo hic nobis sermo est. Cùm prædictus lapis perfectus est ac paratus, in æternũ in eo statu permanere debet. Ita nunc destillationẽ multiplicationẽ eius facere debes, sæpe multisque vicibus vltrò citroq; destillando quodq; per se. Spiritum album per se, ac oleum rubrũ per se, quodque super fornace peculiari, ac tum subtile efficere ac tam spirituale, vt proiectio eius sine fine sit futura: eaq; lapidis multiplicatio erit. Quare mentem meam funditus intellige.

Cap. 128.

Quid vtraque parte lapidis agendum.

NVNC ambas partes lapidis destillabis quamq; super fornace peculiari. Ambas simul in opere pones. Pars candida, igni pusillo facilè ascendit. Sed pars rubra ignem vehementem habere opus habet, si ascendet ac destillabit: verum vbi ter quatérve destillatum fuerit, paulatim facilius destillabit calore pusillo. Nam quò sæpius destillata fuerit, eò spiritualior ac subtilior fit, ita vt ad extremum destillet igni pusillo. Ac tibi cauere debes. Cùm igni pusillo destillat, materia admodum tenuis & subtilis erit, ac tùm materiam tàm frequenter vltro citroq; destillabis,

labis,

labis, vt materia ſpiſſeſceret, ac iterum in deſtillando tarda fieret. Ac ſi tùm adhuc eam deſtillare perſeuerares vltrò citroq;, materia tua tàm alba quàm rubra, iterùm ſpiſſeſceret: ac ad extremum rurſum indureſceret, ac ſi tùm ignem fortem adhiberes, tua materia liqueſceret, antequam volaret: ac liqueſcens volaret, ac maxima eius pars vitrũ penetraret præ magna eius ſubtilitate: ac ita maximã partẽ materiæ tuæ amitteres. Quare circumſpectus eſto in vtrâque materiâ lapidis, tam in vnâ quã in alterâ: nam in vtráq; contingeret materiâ. Quare cùm vides materiam tuam igni puſillo deſtillare, ac materiam tua admodũ tenuem ac ſubtilem eſſe: ac poſteà cernis materiã tuam aliquãtò denſiorem fieri: ac ignem aliquanto vehementiorem debere facere: deſine. Materia tua tam ſubtilis eſt, quam eam efficere potes. Nam ſi porrò deſtillare pergeres pòſt etiamnum octies aut decies, partem tuæ materiæ amitteres, vt priùs dictum eſt. Remoue ab igni ac quamque vitro peculiari inde, ac obtura ſtrictè, ac ſepone donec ego te doceam quid eâ ſis facturus. Nunc partem vnam pulueris Solis tui paraſti ac ſpiritualem effeciſti, ad lapidem ex eo efficiẽdum. Nunc alteram partẽ ſumes pulueris tui Solis quam tibi ſeruare iubebam, quum alteram cum altera ponderaſſes, &c.

ITEM

Cap. 129.

Quid agendũ alterã illã parte solis corporeã ac fixã efficiendã.

ITEM nunc alteram illam partem sumes pulueris tui Solis, quam tibi servare iubebam, quam corpoream efficeres ac fixam: eamq; sume ac reuerberandam in fornace reuerberatoria pone: ac ibi retine die noctéque semper flammam circumvolanté materiam, vt flamma ac candor non extinguatur, donec puluis tuus intumeat, vt spongia. Tùm ignem sua sponte refrigescere sine. Tùm exime, ac cõtere materiam super marmore cum aceto ex vino destillato, ac probè rectificato in balneo: ac vbi impalpabiliter contrita fuerit, magno receptaculo vitreo inde, ac in calido balneo pone: ac bonam partem aceti ex vino destillati superfunde: ac moue, ac contritam materiam lapidis probè cum aceto permisce: ac benè vitrum inter manus tuas agita 3 quatérve: ac materiam benè cum aceto permisce: ac identidẽ in balneo calido repone. Ac materia lapidis sensim soluetur. Denique post quatuor aut quinq; dies, sine balneũ spontè refrigescere, ac benè in fundo vasis subsidere sine. Tùm vitrum mundum habe, ac ei sensim desuper infunde de materia quod solutum fuerit, ac firmiter operi. Tùm denuò materiæ tuæ lapidis acetum recens superfunde, ac moue, & materiam probè cum aceto permisce: ac denuò pone in balneo calido, ac fac modis

omni-

omnibus, vt suprà. Ac rursum effunde sensim quod solutũ, priori addens. Ac illud infundere ac effundere iterabitur, donec materia simul omnis soluta est, ita vt nihil remaneat. Tùm id quod solutum est simul omne sume, ac pone super fornace in testâ cũ cineribus, ac igni tepido coagula tam siccũ, vt pulverescat. Tùm materiam ex olla vitrea sume, ac rursum reverberandam pone, donec materia intumescat, idque octiduo aut minori temporis spatio fiet. Tùm sponte refrigescere sine; exime, ac materiam super lapide marmoreo cõtere, cum bono aceto destillato: ac denuò materiam solvendam pone in balneo tepido cum aceto destillato, modis omnibus, vt priùs faciebas. Cumque iam omne simul solutum fuerit, cõgela denuò vt priùs; pone iterum reverberandum, vt antè, donec materia lapidis iterùm intumescat, idq; triduo aut quatriduo ad summũ fiet. Ac ne tam vehementem ignẽ aut flammam adhibe, vt materia tua liquescat. Cumque inflatum est, sine denuò frigefieri; exime, ac rursum super lapide cũ aceto destillato contere: pone denuò solvendum, vt priùs, ac statim solvetu : congela iterùm, ac rursum reverberandum pone, donec inflețur; sine frigefieri, ac exime, ac super lapide cum aqua communi destillata contere: ac solvendum pone in aqua communi destil-

lata. Ac materia lapidis facilè solvetur in clara aqua communi. Et tùm materiã lapidis redegisti in aquam simplicem, absque vlla corrosivitate addita: ac solvitur in humiditate frigida: & congelat in calida siccitate: atque ita materia lapidis esse debet. Cùm materia lapidis in aquam communem solvitur, tùm exterius intus positum est, & interius foris. i. rubedo eius nunc intus est, ac albedo foris est. Cumq; materia hoc pacto in aquam simplicem soluta est, pone in olla vitrea in fornace, in testa cum cineribus congelandam, donec humiditas abierit, ita vt pellicula super eam venire incipiat. Tùm sine frigefieri, ac à fornace depone: aut vitrũ super fornacem diem vnum ac noctem sine: aut prȩstaret vt in cella frigida poneres, lapillabit quasi salnitrum, alumen, aut mel arũdinis esset, album ac clarum, in morem nivis, pellucidum ac durum. Sume id quod in lapillos excrevit, ac rursum super fornacem pone, ac iterùm humiditatem evapôra, donec iterum pellicula superveniat. Tùm iterum in cella pone, ac rursùm lapillare sine, ac sume quod lapillatũ est, idq; itera donec omnis materia tua lapidis omnis simul lapillata fuerit. Tùm sume simul omne quod lapillatum fuerit: ac omne simul pateræ inde, ac cineribus calidis impone super fornace: ac continuo rursùm aqua fiet, simulatq; calere incipit, ac iterum evapôra in pulverem

siccum, ac pulverem albū habes. Pone pulverē in fornace reverberatoria, ac ignē adde vt pulvis verè ruber fiat, vt candeat orationis vnius, aut duarū, aut triū ad summū spatio. Sine sponte frigefieri, tùm exime, ac sicca in olla vitrea, ac aquā cōmunem superfunde, ac facilè solvetur etiamsi in balneo non ponas: sinas tantūmodo diem vnū ac noctem stare, ac in aquam claram solvetur: sinas quiescere pusillā fæcē ponet, eaq; fæx eius interior est, eam materia de se nō mittit, antequā interius eius foràs inversum est. Fæcē aufer, prorsus invtilis est: satis enim ꝓbatum est, nihil præter fæcem esse. Tolle etiā quicquid infra in quaq; solutione reperis, nihil enim itidem præter fæces est. Tam arctè cavere non potes in opere, inter candefaciendum, in fornace reverberatoria, ac in solvendo & congelando, quin semper pulvis incidat: ac vbi tùm solutum fuerit per philtrum destilla, ac rursum aquā recentem destillatam super fæces funde, ac fæces probè cum aqua permisce, ac sine denuò subsidere: rursum destilla per philtrum: iterùm aquā recentem superfunde; moue ac sine subsidere, destilla per philtrū, ac fæces ablue. Nam semper aliquid de materia lapidis apud fæces manet, ac nequid de materia amittas, fæces toties aqua communi destillata laua; donec certus sis nihil de materia Lapidis in fæcibus superesse.

P 2 Aquas

Aquas verò omnes quibus fæces lauisti cō-funde, ac cōgela cum eo quod primum è fæcibus deducebas. Et cùm congelatum est, denuò vt cādefiat, pone in fornace reverberatoria, vti dictum est priùs, 3 aut 4 orationum dominicarum spatio. Tùm sinas spontè refrigescere; exime, ac solve iterum, vt priùs: sine residere, destilla per philtrum: Laua fæces, vt priùs. Id verò solvere, ac congelare, ac iterùm candefacere itera quoties libet. Nam istud solvere ac denuo congelare, materiam lapidis tam subtilem efficit, ita vt ad extremum vitrum tuum penetraret, si ad 3 aut 4 dies solutam stare sineres in vitro, ac in quaque solutione lucrifacis. Ita 16 aut 17 solvere potes, ac tùm denuò congelare, ac tùm iterùm candefacere: ac sæpius facere author tibi non fuerim. Timēdum enim esset, ne materia lapidis præ subtilitate ollam tuam vitream penetraret in congelatione. Hoc facto, sume pulverem, ac in pyxide vitrea serva. Paratus enim est ad spiritus cum eo permiscendos ac vniendos.

Puluis paratus ad spiritus cū eo permiscendos, & vniendos.

Cap. 130.

NVNC te vtramque materiam præparare docui ad lapidem conficiendum, vnam partem spiritualem ac subtilem: alteram corporeā ac fixam: quia Sol nullā terrā relinquit, vt antè in opere doctum est: quiq; aliter operatur, ac alias vias quærit ad verum lapi-

lapidem Philoſophorum conficiendum, errabit ac fruſtrà ſudabit: nec intelligit ſemetipſe nec mentem Philoſophorum. Ex Sole multiplex medicina confici poteſt qua proiectio fit, in qua multum vtilitatis, ac lucri ſit: Verum lapidem cõficere, magnum illud opus Philoſophorum, hoc modo inſtitui debet, ac non aliter. Ex Sole quidem oleum confici poſſet ita præparato corporaliter ac fixo, ac tum calcinandus poni ad dies 40 in fornace in qua ſpiritus calcinãtur: ac ſi tùm eximeretur ac in aceto deſtillato ſolveretur, ac denuò cõgelaretur; idq; toties iteraretur, donec materia cõſiſteret in oleum candidũ ac ſplendens: Ac ſi tum lamina Veneris candefieret, ac de oleo illo ei inſpergeretur oleũ ſepararet, ac penetraret per eam, quemadmodum oleum corium ſiccum penetrat: ac laminam Veneris omninò Lunam fixam efficeret, quam longè ſeſe oleum ſparſiſſet. Ac ſi oleum ſuper Mercuriũ ſtillaretur calefactum, in Lunam fixam ipſum conuerteret: ac ſimiliter Iouem, Saturnum, &c. cum ſuper ea ſtillaretur cum liquefacta ſtarent. Ac ſi oleum inderetur vitreo vaſi ad eam rem cocto, ita vt ex vitro forti conflatum eſſet, ac poneretur in digeſtione, in calore ſicco temperato: ſi oleum illud tandiu in eo haberetur: tandem in oleum rubrum convertere-tur, interius eius denique foràs educeretur,

atq; exterius intrò longa digestione: ac tùm omnia metalla in verum Solem transferret, vt priùs in Lunam fixam transferebat. Sed Lapis non esset, oleum fixum Solis foret, & medicina quædam ac Elixir. Verum ad lapidem conficiendum, Sol in 2 partes dividendus est, ac vna pars spiritualis ac subtilis est efficienda, ac altera corporea & fixa, ac subtilis vti antè dictum est: ac tum duo illa cõtraria coniungenda, vt doceberis. Quamvis nunc sibi invicem contraria sint, tamen ex re vnâ & ex vna materiâ confecta sunt: ac nunc rursum in rem vnam coibunt, ac vna materia fient: ac deinceps vna materia in æternum permanebunt: ita vt neque iam, neque vllo vnquam tempore separentur: ac sint res absolutissima & perfectissima quæ vnquam in terris fuit, aut vllo tempore futura est. Ac perpende, ac probè opus circũspice: in hunc modum fieri debet ad lapidem conficiendum, nec in alium modũ. Potest quidem lapis cõfici, quo proiectio fieri potest, sed lapis Philosophorum non est, de quo Philosophi loquuntur, &c. Nunc denuò ad opus redire volumus, vt duas istas materias contrarias rursùm coniungamus, & rursùm in corpus perfectum reducamus, quod priùs non fuerant, quamvis antè vna materia, ac vnum corpus esset, tamen perfectum non erat. Nam si corpus perfectum fuis-

fuiſſet,non potuiſſet corpus illud in 2 naturas redigi,vt ſuprà doctum eſt. Ita priùs perfectum corpus non erat, nec materia: ei enim ineſt albedo & rubedo, quæ à ſe invicē arte ſeparari poſſunt. Sed iam poſt coniunctionem iſtam quam nunc docebimus, fiet omninò vna materia, unus color, & vnum corpus: ita vt nunquam in vllas partes à ſe invicem ſeparari poſſit. Tum dici poteſt: Eſt materia vna,color vnus; eſt res corpuſq; tale, vt in hoc mundo inferiori ei ſimile non ſit reperire. Eſt enim omnino rotundum inſtar circuli, nec angulos nec extremitates habet: eſt prorſus rotundum,ac ſimplex, vt cœlum invincibile.Poteſt calentem refrigerare; frigētem calefacere; humidum ſiccare; ſiccum humectare: tamen in ſe nec calidū, nec frigidū,nec humidum,nec ſiccū eſt. Nihilominus cuiq; rei ſuppeditat quo illi opus eſt,hoc fit,quia pfectū eſt ac ſimplex: tamē 4 elementa perfectè inſunt, ſed ſibi invicem contraria nō ſunt: vnū corpus ſunt,vna materia,vnus color, vnū corpus ſimplex, quod in partes ſeparari nequit. Idcircò cœlū omnia neceſſaria ſuppeditādi potētiā habet.Pari modo ſe res habet cū noſtro lapide cùm perfectus eſt, & ad vnū corpus, ac ad vnū colorem,&ad vnā materiā perductus eſt,etiā calidū refrigerabit,&c.ac immūdū mundabit, ac cuiq; quo opus habet, ſuppeditare valet:

Confert lapidē cum cœlo.

Itaque nunc 2 istas res contrarias coniungamus, vt virtutem prædictam habeant.

Cap. 131.

NVNC corpus tuum præparatum accipe, ac lapidi valdè mūdo ac claro impone: ac tùm sume vitrum in quo alba tua materia lapidis inest, aut tuum lac virginis, vt nominare placet, ac idipsum imbibe conterendo super lapide in corpore suo proprio. Tùm ipsum vitro inde: ac vas admodum solidè luto obtura, ac sine lutum probè siccescere, ac fornaci fixatoriæ impone, ac ignē admodum tepidum adde, vt Sol in Martio splendet, ac die noctéq; in hoc calore retine, donec materiam tuam nigrescere videas instar picis, etiamnùm magis. Tùm ignem tuum exiguum gradum auge, ac non multum: ita vt paulò calidior esse quam antè percipiatur. Ac retine ignem in eo calore, donec videbis alium colorem qui subrufè cinericius est, quasi essent cineres. Tùm ignem tuum etiamnùm paululum auge, ac non nimium, ita vt Sol in Aprili splendet, atq; ignem in eo calore retine donec subviridem colorem cernes, qualis est color plumæ psittaci. Tùm adhuc ignem paululum auge, donec videbis colorē, qualis cauda Pauonis, quæ centum colores habet. Tum ignem tuum auge eo calore, qualis est Solis in Iunio, nec maiore. Et ignem istum non augebis, donec

per-

perfectam albedinem videris, ac lapidem album perfectum esse. Ac colores quos cernes quasi essent cauda Pavonis sese sæpè ex vno colore in alium mutabunt, donec omnes colores sese ostenderint qui in orbe cogitari possint. Imò multo plures. Nam ibi sese ostendunt omnes colores quos Deus in natura dedit, plures quam mens hominis imaginari potest, Ac colores omnes simul interibunt, ac ad extremum pervenient omnes simul ad insignem quendam clarum colorem album. Priusquam verò clarus splendens color veniet, multam insignem albedinem conspicies: ita vt tibi videatur: hæc est vera albedo. Sed vera albedo non erit. Priusquam vera albedo veniat, videbis in circuitu ad margines vitri, in materia lapidis quasi essent gemmæ Orientales vitro insignes, tanquam oculi piscium. Cùm id vides, sis certus in paucis diebus perfectam albedinem sese manifestaturam: cumque materiam instar nivis albam esse vides; ac splendorem habere vt gemmæ Orientales quæ aqua valdè insignes sunt, vt materia quæ in vitro est: gaude: Lapis enim albus est perfectus. Sinas sua sponte refrigescere; sume vitrum ac confringe, ac proba paululum super Mercurio præparato, mutabit ipsum in Lunam fixam. Ac tùm album lapidem sume, ac rursum super marmore pone: ac tum

Omnes colores hic se ostendunt quos Deus in natura dedit.

rubrum

rubrum illud oleum sume, quod tibi servare iubebam, postquam subtile destillãdo effeceras: ac imbibe terendo in lapide albo. Ac vbi ritè conglutinatum fuerit, tùm vitro inde tali, quale in quo lapidem album perfecisti; ac vitrũ illud in fornace pone. Quare Sapientes dicunt; *Vnum est vas, una fornax tam ad album quam ad rubrum, &c.* Ac ignem adde eundem, quo lapidem albũ percoxisti, donec videbis materiam colorem cinericium adipisci. Tùm ignem tuum auge paululum tantùm gradulum vnum, donec cernes colorem heluum, perinde ac si esset coagulum quo alutarij coria sua præparant. Tum ignem tuũ etiamnùm gradulum 1. auge, ac illud regimen ignis serva, donec colorem cernes perinde ac si esset contritus later inter rubrum & russum. Tùm ignem tuum auge etiamnùm exiguum gradulum, donec rursum videas colorem cinericium; quasi glauci cineres forent. Ideò Sapientes aiunt; *Ne contemne cineres in fundo iacentes.* Ac tùm ignem tuum auge etiamnùm exiguum gradulum. Color verò cinericius est postremus colorum omnium reliquorum sese ostendens. Ac iam ignem tuum non amplius augebis, priusquã lapis perfectus sit. Primus color quem post hunc colorem cinericium cernes, erit rubidus color, quasi esset Rosa; ac paulatim color

lor interdum altior fiet, ac paulatim magis magisq; rubebit: adeò vt materia tam rubra ac tā alti coloris sit evasura, vt nunquā talis rubedo vllis oculis humanis conspecta fuerit. Tùm cum Philosophis exulta, Lapis perfectus est.

Lapis perfectus.

Cap. 132.

ITem pulchra cœlesti rubedine conspecta, vt priùs dictum est, sinas spontè frigefieri, ac exime, atq; admodum circumspectè serva: atque huius drachmam 1 sume, ac tum 20 drachmas auri puri ter quaterve cæmentati, ita vt admodum purum sit. Tùm sume 20 illas drachmas auri, ac pone liquandas in crucibulo. Cumq; liquefactū est, drachmam illam pulveris tui lapidis superijce: ac pulvis ille continuò se permiscebit cum auro illo, ac vnum corpus fiet: sine refrigescere, ac exime. Tùm optimū crucibulum terreum habe, qui benè ignem ferre possit: ac tum habe crucibulum vitreum, qui terreo quadret, qui ex vitro ita sit confectus vt ignem ac flammam ferre possit, ita vt nec liquefiat nec rumpatur in igni. Tum crucibulum vitreū crucibulo terreo impone. Ac tū speciem furni venti habe, ac ei vtrumq; crucibulū impone, ac ei crucibulo aurū inde, in quod drachmā illā pulveris proiecisti tui lapidis. Ac liquefacito, atq; ita liquefactū retine 3 dies ac noctes cōtinuè, vt omne in vnâ stet liquefactione. Sine refrigescere, ac exime.

Quid agendū cœlesti rubedine cōspecta.

Tum

Tùm ſume auri puri mille partes, ac in crucibulo liquefacito, ita vt fluat. Tum huius materiæ accipe partem 1, quæ per 3 dies in furno venti ſtetit, ac proijce ſuper illud argẽtum quod fluit, ac vnâ cum eo fluere ſine 3 aut 4 orationum dominicarum ſpatio. Tùm ſine refrigeſcere, ac aurum purum ſuperans omnes probas habes, melius eo quod ex fodinis eſt.

Cap. 133.

QVÆRI poſſet: quî ſit vt pars 1 illius coloris mille partes in aurum ſit cõverſura? Scies, argentum interius aurum eſt, ſicuti aurum interius argentum eſt. Ac lapis noſter cùm perfectus eſt, omnibus metallis interius foris ponit, ac exterius intus: ac omnia metalla in ſupremùm eorum gradum perducit: ita vt in nullum aut altiorem gradum pervenire queant; niſi ex ijs lapis Philoſophorum conficeretur. Ita fit vt vna pars eius mille partes argenti trãſferat in Solem, quamvis vna pars eius nullam tincturam aut colorem haberet: Si nullam aliam potẽtiam in ſua natura haberet quam tantummodo argento interius foris ponendi, ac exterius intus, argentum illud in ſuum aurum converteretur, ac tinctura eius permaneret. Cumque metallo interius eius foris poſitum eſt, ac exteriùs intrò converſum eſt, abſolutum ac perfectum eſt.

Argentum interius aurum, ſicuti aurum interius argentum eſt.

Nunc

Cap. 134.

NVNC iterum loqui volumus de istis mille partibus argenti. In hunc modũ conuersis vna parte firmati lapidis, argẽtum forte frangibile erit ac fragile: ac si frangibile reperis, vna pars illa lapidis nimis est efficax, amplius argenti postulat. Itaq; istas mille partes denuò liqua, ac plus argenti adde, tantum vt malleabile, ac molle sit. Forte vna illa pars facilè bis aut ter mille partes argenti in aurum purum cõvertet. Cumque molle est, vna pars illa opus suum peregit; Id experientia te facilè docebit, vt priùs dictum.

Cap. 135.

NVNC cùm illas bis aut ter mille partes habes, satis auri ad lapidem tuum totum fermẽtandum habes. Ac scies, cùm lapis tuus perfectus est, vt hoc loco docuimus, nullam proiectionem eo facere potes, nisi priùs auro fermentes, vt te docui. Nam nisi lapidem fermentares, nullam proiectionem faceret. Virtutem enim generationis iam non ampliùs habet: eá iam finem habente. Nam lapis ad summum gradum eius est perductus, ita vt lapis nullo vnquã tempore, ne quidem post diem nouissimum ad altiorem statum aut gradum pervenire possit. Ita liquet rem perfectam nullam generationem in se habere.

Res perfecta nullam generationem in se habet.

Itaque

Itaque constat lapidem nostrũ nullum metallum translaturum ex sua natura in aliam naturam, nisi virtus ei insit per quam potentiam eam haberet. Ita necesse est, si lapis potentiam sit habiturus, omnia mortua immunda metalla viuificandi, ac liberaturus ab omni immunditie, ac sui similia in vnam partem facturus, vt lapis fermentetur corpore omnium purissimo, quod in toto orbe sit, ac cum eo conglutinetur, ita vt corpus illud sit lapis, ac lapis corpus illud: ita vt in secula in vnum, ac simul, & in vnâ substantiâ sint permansura, ac nunquam separentur.

Cap. 136.

De coniunctione quam Philosophi fermẽtationem, ac opus 3 dierum dixère.

ITEM coniunctionem Philosophi fermentare dixère, atque hoc est opus illud 3 dierum. Ac istud fermentare stolidi non intelligunt: ac putant fermentum corporis crudi adducendum ad opus lapidis, cum lapis in opere stat. Sunt capita insana, verba Philosophorum non intelligunt, sed verba Philosophorum ad suam stultam opinionem pertrahunt: vt quod corpora imperfecta, ac crudum Mercurium simul ponunt, ac cum in eo insano sunt opere, aliquid corporis perfecti addunt, atq; id fermentum vocant. Nam lapidi fermẽtum addi non potest, donec omnis simul perfectus sit: ac tùm additur eo modo, quo hiç doctum est, atque etiamnum

omnûm docebitur. Ac loquuntur etiam de lapide multiplicando vbi perfectus fuerit, id dictum est de fermentando. Lapidem fermentare volunt in opere stantem: ac lapis non potest fermẽtari nisi cum perfectus est. Ac lapis multiplicandus est, cùm est in opere, sublimationibus ac destillationibus, ac lapidem subtilem efficiendo. Atque ita manifestò intelligere potes, omnem opinionem eorum falsam esse, ac fraudulentam.

Cap. 137.

CVM 2000 auri habes aut eo amplius confecta, satis habes quo totum tuum lapidem fermentes. Tùm lapidem tuum pondera, ac vigesies tantum auri tui sume, quantum lapis ponderarit: ac cape crucibulum fortem, ac in eo aurum tuum pone, & sine liquefieri. Tùm ignem ei tam calidum subijce, vt fluat: tùm sensim ac cunctanter puluerẽ lapidis tui superijcito, donec omnẽ pulverem lapidis aurũ illud imbiberit. Tùm sinas etiãnùm 5 aut 6 orationũ dominicarũ spatio fluere. Tùm effunde, ac sine frigefieri. Tùm pulueriza, sinet se puluerizari in morẽ vitri, tã fragile est. Tùm magnũ crucibulum habe qui igni ferendo sit. Tùm habe admodum fortẽ crucibulum vitreũ ex vitro duro cõflatum, quod à calore ignis liquefieri nequeat. Ac crucibulus vitreus quadrabit crucibulo terreo: ac pusillũ cineris cribrati inter vtrum-

trumque crucibulum ſparge: ita vt crucibulus vitreus firmiter in crucibulo terreo ſtet. Tùm crucibulum firmiter operi, & in furno venti pone, ignem ſubijciens talem, vt lapis cum auro liquefactus ſtet, ac liquefactum retine per dies 3 ac noctes. Tùm ſines ſua ſponte frigeſieri. Tùm exime: lapis tuus fermentatus eſt & paratus ad proiectionem eo faciendam. Ac cùm proiectionem facies, ſumes eius paululum, ac in puluerem contundes, ac ſuper argẽtum proijcies, vt ſuprà doctum eſt. Author tibi ſum vt ſuper argentum ſemper proiectionem facias: nam id metallum eſt proximum: ac ſuper id lapis tuus altiorem proiectionem eſt facturus, quam ſuper metallum imperfectum. Aut proijce ſuper Iouem, ſuper ipſum lapis tuus altiorem proiectionem faciet quam ſuper Mercurium: ac ſuper Venerem lapis tuus maiorem proiectionem eſt facturus, quam ſuper Saturnum, ac ſuper Saturnũ altiorem quam ſuper Martem. Ac ſi ſuper Mercurium proijcis ei lapis tuus, non adhæreſcet: nam Mercurius avolaret antequam lapis liqueſcat: lapis leniter eſſet calefaciendus. Sed tu i nihil refert, quamvis proiectionem ſuper Mercurium non facias. Metalla imperfecta ſatis multa ſunt ad proiectionem faciendam, &c.

Lapis fermentatus & paratus ad proiectionem faciendam.

Nunc

NVNC te materiam nosse docui, ac quo pacto lapidem ex eo conficias. Ac iam quæso mētem meam probè intellige. Nam omne simul mutabitur quod Deus creavit, solo auro excepto, hoc nō computrescet. Ita nulla res est in orbe quæ sit eius generis: ac ob id nō est quicquam pretiosius in orbe quam Sol: atque ob id Reges super pectus gestant. Ita te veram artem docui, gratia Deo.

Libri primi finis.

Q OPERVM





Operum Mineralium M. Ioannis Isaaci Hollandi, siue de *Lapide Philosophico*, Liber Secvndvs.

Cap. I.

In hac præfatione docetur à quo opere sibi quisq; cauebit.

SCIET filius meus in hac arte multũ esse erroris, in opere vegetabili potissimùm, atque etiam magis in opere animali. Ratio hæc est,

Cap. II.

Multũ erroris esse in Alchymia, potissimũ in opere vegetabili, ac multo magis in animali.

IN vegetabili multum destillandum, soluendum, congelandum, & rectificãdum: ac spiritus accuratè asservandi ne in aërem euolent: ac variæ aquæ fortes parandæ, multique spiritus humidi fixandi: ac opus est multo regimine atque cura, ne spiritus tui vitrum tuum fixatorium disrumpant, copiosiore aut vehemẽtiore igni adhibito, antequã ferè fixentur: tùm enim sese attollunt, ac vitro fixatorio conclusi tenentur, ac per elevationem vitrum disrumpunt, ac tum omne quod inerat, pditur. Itaq; sedulò advigilandum est, magnum enim periculum in hoc situm, quod norunt illi qui fecére; estque multum laboris & temporis impendendum in vinis rectificãdis, quemadmodum

dum etiam in aquis fortibus parandis, ac ſpiritibus probè aſſeruandis, ne euaneſcant.

Cap. 3.

TVM etiam in digeſtione & putrefactione magno acumine opus eſt, atque ignium mira regimina adhibenda. Itaque ſemper vigilare opus eſt, ac magnâ cura cauendum, vt illi norunt qui idipſum quotidie experiuntur, &c. Prętereà magna curâ adhibenda eſt ad corpora & terram calcinanda & reuerberãda, ne in vitrum vrendo redigantur, ac nimis ſicca efficiantur: quare magna ignis ratio habẽda eſt, atq; magna cautio adhibenda. Adhæc terræ clarificandæ ſunt, ac aquæ deſtillandæ, ac prætereà omnia opera ad hoc neceſſaria efficienda. Prætereà in cõiunctione ſi vel nimium vnius aut parum alterius adhibes, aut humiditatem tuam initio malè aſſeruaſti, medicinæ tuæ ingreſſum non habent, ac timẽdum eſt ne opus tuum corrumpatur. Itaque multa cura, onus, tempus, ingenſque ſumptus eſt adhibendus; ac putãtes nos omnibus rebus probè perfunctos, ſi nobis vitrum rumpitur, aut quid prædictorum, ac nos ad finem peruenientes volumus proiectionem facere, ac nihil proficimus, neſcimus quid nobis deſit, ac quî id accidat, atq; id fit vitio noſtri opificij. Quare, mi fili, ne hoc opus vegetabile aggrediaris, ſuadeo, ob rem enim quamlibet exiguã opus perditur. Prætereà nunquam aggrediaris opus

facere in animali ob separationem elementorum; est enim etiamnùm multò maiùs onus, & cura ob separationem & rectificationem, quæ in ea fieri debent, ac multam incertitudinem, cui ea est obnoxia: estque tempus adeò longum, vt finis operis ignoretur: ac si initio tuæ humiditatis naturalis aliquid amittis, opus tuum in compositione nimis aridum euadit, ac si amittis vllos spiritus per aërem in destillando, vitio vasorum aut lutamentorum, altas proiectiones simul amittis: si quid ignis amittis, tua medicina altè non colorat, ac ingressum amittit: sique nimium aëris habet, in aërem euolat, & si nimium aquæ, spiritus submerguntur, ita vt fixari nequeant, ac si nimium terræ habet, nimis sicca est, ac nullam liquefactionem, neque ingressum habet. Itaq; separatio elementorum nimis est periculosa: nimis enim facilè fit, vt quid alicuius elementi deperdatur, tum opera, tempus, impensa, ac simul omne perijt. Itaque si me audies, separationem elemētorum deuitabis, siue in Mercurio operis mineralis, aut vegetabilis, aut in lapide quem nobis DEVS gratis donat, vbicunque de eâ re fit sermo, ac dicitur elementa esse separanda, vita omnia ea opera ob incertitudinem. Nimis enim facilè fit, vt quid ex humiditate eius deperdatur, in initio, in medio, aut in fine, ac cùm quid humiditatis eius amis-

Separatio elementorum deuitanda.

amissum est, opus omne perijt & corruptum est. In compositione enim opus coniungi nequit, atque ingressus ei est ademptus, ac omnino deperditus. Fuêre tamen artifices nõ pauci qui omnia hæc opera fecére, ad naturã pervestigandam, verùm opus magnum prius perfecére, &c. Nam qui opus magnum perfecit, sumptus nihil curat.

Fuêre item nonnulli qui mirificis amalgamationibus, ac fixationibus, multiplicationibus, atque multis alijs mirandis operibus fuere occupati: ac habebantur ea admodum bona per mensem, aut 7 aut 8 hebdomadas, aut etiam 10. atque interdum adeò longa sunt, vt ad finem pertingere nequeant, ob vitia quæ in opus incidunt. Nam in initio, medio, aut fine, genuinam humiditatem non servant, ita vt nimis siccum fiat: aut nimis calidè aut nimis diu ad ignem coquunt, vt ingressum amittat ac solutionem. Ita nihil proficiunt, verùm opera, impensa, ac tempus illis perit.

Ita, mi fili, istas amalgamationes, aut multiplicationes ac fixationes devîta, quamlibet enim speciosæ & probæ esse videantur, tales sunt, vt ad finem perveniri non possit, atque etiam incertum est ob ablutionem & mundificationé, quæ fieri debet: nulla enim fixio fieri potest, quin spiritus purgentur ab omni sua immunditie, atque fæcibus careant:

alioqui nulla mixtio aut fixatio fieri potest: sique in mundificatione aut ablutione quid tuæ humiditatis amittis, omne tuum opus corrumpitur. Itaque, mi fili, tibi suadeo, devita omnia opera mūdificationis, & ablutionis, aut in quæ separationes elementorum ingrediuntur, aut destillationes, aut calcinationes, aut solutiones, & coagulationes, aut opera peregrina, in quæ cura & regimina ignis incidunt, ob cūcta pericula quibus ea obnoxia esse possunt, quæ partim hic omnia recensuimus, exercentibus ea quotidiè probè nota. Quocirca, mi fili, ne nimium properes aliqua horum operum facere aut incipere: nam sexcenta præterea vitia incidunt, quæ hîc non cōmemoramus. Quare adhæreas arti magnæ, aut magno Elixiri, vt maiores tui fecêre, quo facto omnem naturā pervestigare poteris, sin aliter feceris, consilium meum non sequêre. Ante omnia in opere magno labora, in eo enim nulla cura, nec destillatio, nec congelatio, nec mundificatio, nec opera peregrina, nec res peregrinæ, nec immūdæ, fæces habētes; nec calcinas, nihil enim opus: non separas elementa, munda quippe sunt: nulla re opus habet: vnum est genus, res vna, & vas vnum, fornax vna, ac vnum opus ad album, ac rubrum, ac nullum periculum in opus potest incidere. Vnde Veteres dicunt, opus non est, nisi opus muliebre, ac ludus puerilis, ignari percipere nequeunt, quia

Cōmendatio operis magni ob facilitatē, securitatē, ac simplicitatem.

quia opus tam est simplex. Opus enim magnū semetipsum solvit, semetipsum sublimat, semetipsum fixat, semetipsum liquidum in modum ceræ efficit, semetipsum perficit, &c.

Ecce, mi fili, nunc omnia tibi vitia patefeci quæ in omnia illa opera varia possunt incidere, quæ singula non recensui. Quare sapias, ne in desperationem incidas, ob vitia quæ tibi in prædictis operibus obvenire possint. Verbis apertis te allocutus sum nullis parabolis vsus. Si tibi verba facerem de Selbach, Kalkabria, Mannessi, ac de quadam re rubra, ac de cæruleo Muerach, Illabar, & Cafaria, & huiusmodi, haud facilè caperes, sed tibi viam aperui, atque omne obstaculum removi, nequid erres. Quare magno operi adhære, in eo nullus error, nec cura, nec labor, nec vigilia, nec corrumpi potest, nisi data opera velis corrumpere: neque ad id vllum peregrinum instrumentum, aut vitrum vsurpare opus habes; vnum vas, nec amplius, vna fornax est, nec amplius; vnū genus materiæ, nec amplius. Quare Geber Philosophus ait: Noster lapis est vnum genus, res vna, vndè ignari artem capere nequeunt, nec adipisci, ac rebus nostris species, aut materiæ peregrinæ nō permiscētur: ac illi assumunt res peregrinas quæ eius naturæ non sunt, atq; eas volunt eius naturæ efficere, quod ipsis impossibile est: tumque in ijs fixandis elaborant: ac cùm ea fixa habent, tàm profece-

runt quàm priùs, tum enim nihil nisi terra est, quæ humiditatem suam amisit, nec potest liquefieri, ac nullum ingressum habet, tumque opus deserunt, genus eius ignorantes. Nam si genus eius nossent, ac patrem matremq; eius, sorores ac fratres, ipsumque cum matre, sorore & fratre in lecto collocarent, componentes brachia brachijs, atq; oribus ora, eodem momento morerentur. Acsi nossent atque intelligerent hæc, in hac arte voti compotes fierent, ac omne opus eorum feliciter cederet. Atque hæc, mi fili, verbis apertis tibi nota feci, ac proinde nulla opera peregrina incipias, antequam magnum illud opus absolveris, tùm quicquid libet, incipe; tum enim nullus sumptus obesse poterit, nec tempus, in omnibus enim compos voti factus es, &c.

Cap.4.

SCIES item, mi fili, nos cõmemorasse multa vitia operi accidentia: ac multa millia plura sunt quam recensuimus, &c.

Regula quædã simplex, de qua omnes Sapientes mirè loquuntur.

Scies verò, mi fili, ac intelliges esse regulam quandam simplicem de qua omnes Sapientes admodum mirè loquuntur, cuius tam multa diuersa ponunt nomina, atque ijs omnibus magnum illud opus denotant. Illi capere possunt qui nôrunt, quique omnes eorum parabolas & ænigmata intelligunt. Ac proinde filius meus, de istis operi-

bus

bus intelliget ac tenebit; omnibus rebus à Deo conditis veram artem ineſſe. Vnde Veteres aiunt, *artem eſſe in rebus omnibus*, & verè. Id verò aliter intelliges. Item, *omnis res determinata habet ſuam perfectam medicinam in ſeſe, ſed imparatam, ſiq; eam parare noris, medicinam quærere aut petere nihil opus habes, cuique in ſuum vſum:* id alium habet ſenſum. Homini nullus morbus accidere poteſt, quin habeat perfectam medicinam apud ſe, ad ſeipſum certò ſanandum, ſi parare poſſit, atque à ſeipſo ſumere poteſt ac parare ſine diminutione ſui, aut detrimento corporis. Quod eodem modo de omnibus animantibus, auibus, omnibus plantis, ac cunctis quæ DEVS creavit, intelligendum eſt. Idque ita ſe habet: verum imperiti opera Veterum non capiunt, atque ex omnibus rebus medicinam in metalla facere putant. Ita pilos, oua, ſanguinem, cochleas & ſimilia ſumunt, atque ex ijs medicinam ſe parare poſſe putant ad imperfecta metalla in perfecta reducenda: ac cùm iam egregiè deſudarunt, nihil profecerunt, in errore permanentes.

Omnibus rebus à Deo conditis ars vera ineſt.

Varia dicta Veterum cum explicatione.

Sciet autem filius meus, quod homo hominem, equus equum, vulpes vulpem gignat; ex piſce fit piſcis, ita ſimile ſui ſimile gignit. Rationi omni atq; adeò naturæ repugnaret, quòd ex vllis ſpecieb⁹ peregrinis, cruore, pilis, ovis, aut cochleis, metallum poſſet fieri: nihil enim

Simile gignit ſui ſimile.

tale

tale ineſt: quantò minus ex huiuſmodi rebus medicina confici poteſt, quæ metalla imperfecta reduceret in Solem aut Lunam: profectò rationi omnino repugnat, atque etiam impoſſibile eſt: ac demiror aliquem ad tales errores peruenire poſſe. Si vim naturæ caperent, profectò in tales errores minimè inciderent. Itaq;, mi fili, ſcies ac noſces cuius generis res ſit, aut quid ei inſit, priuſquam pares, ita non errabis.

Omne oleum metallorũ, ſicuti etiam Sal eorum eſt Elixir.

Sciet filius meus omne oleum metallorum eſſe Elixir, atque itidem omne ſal, ac ſi omne oleum metallorum eſt Elixir, planum fit omnia metalla perfecta propriam medicinam in ſe habere: Quantò melius igitur eſt oleum Solis & Lunæ quæ vtraque ſunt perfecta, &c.

Cap. 5.

Ex omnibus metallis perfecta medicina cõfici poteſt abſq; elementorum ſeparatione.

NORIT filius meus ex omnibus metallis perfectam medicinam confici poſſe, quæ reliqua omnia metalla in Solem & Lunam transferre poſſit, abſque ſeparatione elementorum, aut deſtillationibus, ſolutione, ſublimatione, aut fixatione; ſeipſum ſoluit, ſeipſum purgat, ſeipſum coagulat, ſeipſum deſtillat & ſublimat, ſeipſum fixat & perficit, ſeipſum incerat, ſeipſum liquidum efficit, &c.

Præterea ex omnibus metallis oleum conficere potes, abſq; elementorum ſeparatione, atque ita ex omnibus ſal potes conficere ſine ſeparatione elementorum: ac res prædictæ varijs modis fiunt, atque ita ad opus magnum per-

pertinent. Adhæc potes ex Sole & Luna perfectam medicinam facere absque elementorũ separatione, ac sine labore vllo, aut metu, sine periculo: præterea perfectam medicinam facere potes ex duobus lapidibus gratis nobis à Deo donatis, absque elementorum separatione, atque etiam absque magno apparatu, &c.

Intelliget itaque filius meus omnia prædicta pertinere ad magnum opus sine multo apparatu, ac magno sumptu, atque absque additione vllarum rerum peregrinarũ: egent quidem longo tempore, sed tuta sunt. Adhæc, mi fili, cùm magnum illud opus vis adornare, ipsum ipsiusque genera omnia nosse debes, ac potissimùm patrem, matrem, sororem ac fratrem, atque nudum constituere in claro & puro corpore instar crystalli, ac ipsum mundare ab omnibus peccatis, atque ita facito patri, matri, sorori ac fratri: tùm in lecto cum patre, matre, sorore atque fratre collocabis, componens brachijs brachia, atque oribus ora, in conclaui, tùm eodem momento morietur: tùm mortua illa corpora aqua limpida paradisi perfunde, atque vni probè hac aqua, atque hæc aqua ascendet ad cœlum intra circulum Lunæ, atque in rorem conuertetur, ac rursum guttatim decidet ex consilio artificis, atque terram humectabit, ita vt flores varij coloris enascãtur, qua virtute florum resurget filius generis cum rubro diademate, eritque

Impe-

Imperator in omnes tribus terræ, ac suam dominationem in æternum non amittet, omnesque eius hostes pacem cum eo inibunt, &c.

Cap. 6.

Nunc sermoné instituit de magnis operibus Veterum.

NVNC, mi fili, de magnis operibus quæ Maiores nostri fecére nobis sermo erit. Scies autem, mi fili, ipsos in arte laborasse varijs modis, atque ita ad vnum eundemque finē peruenere; verùm lapis eorum non æquè magnam proiectionem fecit: hic altam, ille longam, provt opera acutè fecére, aut alti coloris. Nonnulli diu desudârunt, antequam lapidem produxére: alij acumine ingenij tempus abbreuiârunt, vt iam quotidie fit, multo sudore ac labore. At nostri maiores alij tres annos, alij quatuor laborauére antequam lapidem produxérunt. Illis enim temporibus aqua fortis erat incognita, ac non nisi aceto destillato vtebantur. Nunc eorum posteri aquas fortes adinuenêre, quod opus multùm abbreviavit. Ac tenebis, mi fili, opus facilè abbreuiari posse; prima præparatione materia subtilis efficiatur, ita vt species probè vniantur, vt natura sola eam concoquere opus non habeat; atq; humidum cum sicco adeò subtiliter commisceatur, vt sit vnum quid, vt anima corpori ac spiritui ita vniatur, vt sint vnum quid. Quamobrem Hermes Philosophus noster ait: *In initio operum tuorum ne sis lentus in omnibus probè*

Opus facilè abbreviari posse ac quo pacto.

probè mundificandis, ac clarificandis, ac subtiliter conglutinandis, vt postea gaudeas. Geber, Dantynus & Morienus etiam dicunt: *Aquam probè cum terra coniunge, ac humidum cum sicco, vt post videas maris nigredinem* .i. atrum colorem eius, quem in eius putrefactione conspicies, quæ fiet 29 dierum spatio ad ignem pusillum, quod perfectum signum probæ coniunctionis est.

Perfectum signũ probæ coniunctionis.

Ita, mi fili, initio sedulus esto, vt omnes tuas materias ritè ac diligenter prępares: ijs enim in igni collocatis, omni labore perfunctus es, ac tantummodo ignem regere opus habes.

Scies item, mi fili, me commemoraturum posthac varia opificia quæ omnia simul perfecta sunt. Principio laborárunt nostri Maiores circa amalgamationes Solis ac Lunæ, quod est opus perfectissimum, quamvis longum sit: verùm tutissimum est, & minima in eo cura. Istas etiam amalgamationes varijs modis posuêre, & tamen omnes ad vnum certum finem peruenêrunt, sed non ad æquè magnam altitudinem proiectionis. Alij etiam acumine ingenij opus multùm abbreuiárunt, vt posthac in opere docturi sumus.

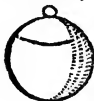
De amalgamationibus Solis ac Lunæ Veterum.

Cap. 7.

SCIES, mi fili, nonnullos fuisse qui lothones 3 Lunæ sumpsêre, & 1 Solis, atque Lunam super testam purgârũt ac resflârunt de Saturno

in

in crucibulo, tumque subtiliter limârunt in naturam subtilem: Solem cæmentarunt in cæmento Regali, ac tùm etiam limârunt: quo facto Mercurij lothones octo sumpsére, ac simul in mortario ferreo amalgamârunt pistillo chalybato: præterea conterebant per diem integrum, ac vesperi vasi terreo aut lapideo immittebant, aut vitreo, in hunc modum facto,



ac in testa cum arena super fornace collocabant: ignem lentum addebant, ita vt digitum tuum arenæ immissum tenere possis, ac vas patere sinebatur ad humorẽ extrahendum, mane materiam reperis duram: tùm iterum mortario ferreo immitte, ac adde rursum 4 lothones Mercurij aut saltem tãtum donec materia iterùm mollescat, idque opificium persequere donec materia tua per duplicem pannum lineum transmitti possit, tùmq; materiam tuam per 8 dies & noctes in testa cum arena repone, ac singulis diebus eam tere per dies 6 in mortario ferreo, pistillo chalybato indesinenter, vt aquam cum spiritu saltem



probè coniungas, vt corpus ritè vniatur spiritui: ac 8 diebus exactis materiam in huiusmodi vitrum euacua, acue os vitri super lapide cum rotũdo operculo vitreo, quod super os vitri pones, Saturni pondere superimposito, colloca in tripode,

pode, atque eiusmodi ignem adde, vt manum tuam tenere queas inter parietes Fornacis & conclaue. Retine in eo calore ad 6 hebdomadas dies noctesque: pòst ignem auge paulatim, ita vt tantummodò plumblum liquefactum seruari possit, ita vt non concrescat, & verè solutum maneat: atque ita liquefactum retine, in eo calore. Estque hæc putrefactio eius, ac intereà perfectam eius nigredinē conspicies, quâ conspectâ, gaude: nam sub eâ nigredine albedo latet, ac certum indicium est, materiam initio ritè coniunctam, ac vnitam fuisse. Scies autem quoque triduo exacto tibi operculum à fornace tollendum, ac vidēdum, an ad margines vitri vllæ margaritæ ascenderint; quo viso, vitrum quaties, donec illæ decidant, ac si decidere nolint, operculum deme, atque pluma circumcirca à vitro absterge, donec decidant super materiam in fundo, tùm verò denuò vitrum obturabis, pondus superimpones, fornacē rursum operies: idque quoque triduo aut quadriduo iterabis. Præstat autem vt tam pusillum ignem addas, vt sursum non sublimet, quamvis tempus lōgius sit, tuâ nihil refert, certum incerto præfer. Nam magno calore opus tuum perdere potes, verùm igni pusillo nunquam. Ac caue ne tantum ignem ei adhibeas, vt rubrum colorem pro albo acquiras.

Ignis pusillus adhibendus.

Noris, mi fili, vnum colorem sese in alium mu-

Cum varij colores se-

ſe oſten-dãt, 3 tan-tum ratio eſt haben-da, nigri, albi & ru-bri.

mutare: ſunt multi ac varij colores, quorum ratio non eſt habenda: tres verò ſunt colores qui ſeſe in opere debent oſtendere, primus niger, alter albus, poſtremus ruber, ac inter quemque colorem, colores varij ſeſe oſtendunt, imò plures quã cogitari poſſint, eorum verò colorum nullam rationem habe; ſunt ſpiritus volatiles nondum fixi, atque hi ſunt venenoſi: quandiu varios illos colores vides, caue tibi ab eorum aëre, etenim te necaret. Duo colores illi qui primi ſeſe oſtendunt igni puſillo ſuſcitantur, eundum ignem paulatim augendo.

Ignis pu-ſillus ad-hibendus.

Tenebis, mi fili, in hac arte nihil eſſe periculi quam in igni regendo: verùm ſi certus eſſe cupis, ignem puſillum adhibe, ita errare non poteris, quamvis tempore aliquanto longiore ſit opus.

Itaque dico tibi & doceo, mi fili, ne ignem adeò augeas, vt rubrum colorem pro albo acquiras. Nam rubedo ea eſſet materia tua quę in vitro eſſet, ac fieret quaſi eſſet later pulverizatus redactus in maſſulas inſtar tritici, ac pars inſtar exigui pulveris lateritij, cũ parvis gemmis viuis Mercurij, ac vbique vitro adhæreſceret ita vt in eo ſubſideret, ac ingreſſum in vitrum daret, atq; tum opus tuum penitus eſſet corruptum, ac aliud tibi ponendum eſſet: verùm id tibi non accidet niſi igni vehementiore. Sed color ruber perfectus non apparet velut

lut contritus later, verùm vt illuſtris obſcurior purpureus, atque is videtur potius color cœleſtis, is verò accidit magno regimine ignis, vt infrà, Deo volente, docebitur. Sed de hoc co-[illegible]e tibi mentionem facio, vt noſſe, & ſcire poſſis, vtrum rectè, an ſecus facias, ac ne in errores incidas.

Cap. 8.

NVnc ad opus noſtrum redire volumus. Si exiguo igni rurſus aſcendat ad margines aut operculum vitri, id aliquoties vide, ſiquid eſt, decidere facias vt ſuprà: retine hoc pacto per diem vnum ac noctem, donec materia tua omnino pulvis fiat, ac colorem habebit inter cinericium ac nigrum, inſtar terræ quæ humiditatem ſuam amiſit, vt ſi ceſpites teras, ac in patella ad ignem exicces, hi apparent colore inter cinericium & nigrum: ac antequam ad eum colorem pervenias, multos ac varios colores in opere conſpicies, ac poſt colores plures res mirandas cernes: nam ex materia tua naſcentur varij arbuſta figmenti: Imò omnes pictores aut aurifabri ea exprimere non poſſent. Et ſingulis gradibus cùm materia fortior fit ac maturior, toties mutatio accidit. Antequam ad cinericium pulverem pervenias, materia tua omnino ſubcrocea fiet, inſtar ligni aut cinerũ ceſpitum crocei coloris. Atq; id omne fiet ad ignem puſillum.

Regreſſus ad opus.

Cap. 9.

ET cùm istum cinericium nigrum pulverem vides, gaude: nam sub ea nigredine albedo conclusa est: tùm ita relinquas in eo regimine ignis diuturno tempore, donec pa[illegible] pallidior aut albior fiat, ac si albior fit, idem [illegible]gimen ignis serua, sin in eodẽ statu permaneat, ac nihil proficias, ignem augebis paululũ, donec videas materiam paulò candidiorem fieri: cumq; aliquid proficis, tùm hoc pacto sinas in eodẽ regimine ignis, ac si ne tùm quidẽ quicquam proficis, ignem paulò magis augebis, & cùm vides materiam magis magisq; albescere, sinas hoc pacto in eo regimine ignis, ac vide ne ignem tuum nimis augeas. Ac mi fili, hanc regulam ignem struendi serva, id persequens paulatim augendo, ac saltem vsq; adeò donec materia candida fuerit, imò nive candidior: tùm exulta, mi fili, certusque sis sub ea albedine perfectam rubedinẽ latere, ac sub ea albedine, inquit Morienus, est abscondita, vt Christus in sepulchro iacebat, ac fiet resurrectio, ac post resurrectionẽ fit corpus glorificatum, quod corpus vivet in secula, eritq; rubro diademate coronatũ, ac erit Rex in omne genus suum, omnes hostes pacem cum eo inibunt, Rexque in æternum permanebit.

Regula ignis struendi tradita retinenda.

Conspecta albedine, gaudendũ.

Cap. 10.

SCiet item filius meus hìc materiã illã intelligendã quam hic in vitro habes, ea iã terra est

est quæ humiditatem suam amisit, ac nondum quicquã boni efficiet. Tenebit filius meus in hac arte multos esse errores. Multi sunt qui lapidẽ Philosophorũ conficere aggrediuntur, ac bono moderamine ignis pducunt ad istum gradũ, ac lapidi fixando dant operam ad albũ ac rubrum, atq; cùm materia hactenus est perducta, proiectionẽ eã facere putant. Tùm verò ipsum in Mercuriũ crudum aut in metalla imperfecta proijciẽtes, nullũ reperiunt pfectum, ac in desperationẽ incidunt, artem impossibilẽ esse dictitantes, atq; ita est, ars enim ipsis impossibilis est: terrã enim quæ humiditatẽ amisit, habent. Quemadmodũ Geber ait: Spiritus qui multa fixatione ac sublimatione humiditatem amisêre, nihil boni efficiũt quamdiu terra sunt, aut tã sicci: atq; talis est hæc: ignari verò istud capere nequeunt: cùm lapidẽ perfecêre. i. lapidem ritè conglutinârunt, atq; lapis colorẽ debitũ induere cepit, tùm ipsum subtilem efficiendũ, ac denuò humidũ efficiendũ, si alioqui ingressum sit daturus, aut proiectionẽ facturus. Sed opera Sapientũ non intelligunt. Intelligunt quidem lapidem Philosophorũ effici, vt prædictum est, ipsumq; ita efficiunt, sed ignorant preparandum esse, opusq; deserunt, vbi inciperent, ac in errore permanent.

Errores varij.

Cap. 11.

SCies, mi fili, me manifestaturũ tibi maximũ huius artis secretũ, quod nunquã palã fuit.

Quare te adiuro, mi fili, per filium Dei viventis; ne secretum hoc palàm facias nisi proprio filio, si tibi videatur timorem Dei habere, ne tua & mea anima ob id condemnentur, ob periculum quod inde exoriri posset.

Maximum totius artis arcanum.

Nunc, mi fili, oculos aperi, ac vide, aures aperi ac audi maximū arcanum quod in rerum natura est. Filius meus dilectus tenebit, ex omni lapide Philosophorum quomodo & quo pacto fiat & componatur, videlicet in magnis operibus de quibus hîc nobis sermo est, duos illos lapides confici posse ad album & rubrum in vno vase, atque vnâ fornace: tibi dico, intellige probè quid dicam. Quamvis Lunam ac Mercurium ponas in hunc modum absq; additione auri, vtrumque lapidem ex eo conficies ad album, atque ad rubrum. Quæras itaq; quare in opere Sol & Luna simul ponuntur. Id fit quia Sol fixus est, ac vt opus hoc pacto brevius esset. Nam antequam Luna fixa fiat in opere, lapis ad album est effectus. Luna enim fixa nō est, & antequam fixa fiat, diuturnam coctionem accedere necesse est: ac Luna fixa esse debet antequam Mercurium possit fixare: ac propterea Sol & Luna in opere simul esse debent. Potes etiam vtrumque Lapidem efficere ex Sole & Mercurio solo, atque id facilius fieret quam ex Sole & Luna simul iunctis. Quia Sol fixus est, ob id Mercurium faciliùs fixat. Quæras autem, si Luna sola ponatur

Quare Sol & Luna simul in opere ponantur cū ex Luna & Mercurio vterque lapis confici possit.

tur

tur cum Mercurio, quomodo inde provenire posset Lapis ad rubrum? Rite rem intelligas, quod Luna sit intrinsecus rubra, quamvis extrinsecus alba sit. Nam sub omnibus rebus albis, in quibus 4 eleměta insunt, rubedo intus tecta est sub albedine extrinsecus. Luna enim frigida & volatilis est vt Mercurius, ex Mercurio enim & sulphure simul coagulata est, estque adhuc cruda & non fixa. Quare foris alba, intus rubra est. Itaque cùm Luna est in opere cum Mercurio solo coquitur & fixatur regimine ignis, cùmq; ipsa fixa facta est, Mercurium apud se fixat in opere, ac fit lapis Philosophorum, atque augmentatione ignis, ac longa coctione, lapis albus in rubrum cővertitur, tinctura eius foris stat ac albedo intus. Probè intellige, fili dilecte, quod dixi, & etiānùm dicturus sum; id enim omne necessarium, estque omnium operum secretum.

Cap. 12.

FVERE nonnulli ignari qui cùm Lapidem cőfecissent ad album & ad rubrum, ac tùm videbant non habere ingressum, nec fluere, ex quo facilè videbant ingressum illi deesse; Lapidem itaque solvebant, ac denuo congelabant vicies aut tricies, ita ipsum fusibilem efficere putantes, & ingressum habiturum, verùm nihil proficiebant, & quamvis solvissent & cőgelassent multò diutius, nihil iuvare poterat.

Fuêre nonnulli alij qui oleum ex antimonio extrahebant, quo oleo lapidem suum imbuerunt super marmore, siccabant denuò in vitrea patella, id iterando, donec lapis fusibilis fieret ad modum ceræ, ac ingressum daret. Tùm in Mercurium proijciebant, atque existimabant Mercurium candefacere, cumque Mercurius feruesceret euolabat in aërem, ac oleum antimonij statim sequebatur: pulvis autem lapidis remanebat siccus, vti antè fuerat quam oleum imbiberat. Causa est, quia oleum antimonij non erat fixum, ac quamvis lapidem fusibilem effecerat, cum lapide fixum non fuerat, ac cum lapide fixari non potest. Ratio hæc est: Si lapis ita imbutus ponatur in vitro ad ignem lentum, oleum vná cum lapide in nihilum per vitrum penetraret: sin ignem vehementem adderes, oleum euolaret in aërem præ feruore. Ita ipsum cum lapide fixari non potest: atque hoc pacto ignorantes in errore permansére.

Cap. 13.

Quomodo lapis fusibilis sit efficiendus.

IAM filium meum dilectum docebo lapidem nostrum fusibilem efficere, ac ingressum date, quod hactenus nunquam fuit manifestatum. Quare hoc secretum quæso serua, si Deum, animam tuam, & meam amas.

Nunc scito, mi fili, lapis tuus nunc albus est factus bono moderamine ignis, vt suprà doctum est: si iam lapidem album vis seruare,

licet

licet: siq́ue vis tempus expectare donec rubescat, itidem licet. Si ad rubrum vis perducere, in fornace ipsum sinere debes, ac ignem tuum insigniter augere longo tempore, vt per 15 aut 16 dies: vide num velit mutari in colorem croceum: sed si vides etiamnùm album manere, ignem insigniter auge, ac si proficis, atq; croceus fit instar masticis, ignem tuum non augebis, sinas hoc pacto 8 aut 9 dies, aut eò amplius: tùm vide an adhuc magis croceus sit effectus: sin minus, ignem admodum auge: si tum instar croci inueneris, ignem non augebis, sines verò in eo moderamine adhuc 8 aut 10 dies, tùm inspice, ac si ne tùm quidem quid profeceris, eodem moderamine vtere etiamnùm 8 aut 10 dies. Atque ita moderamen hoc ignis persequere, donec ad perfectam rubedinem peruenias, qualis est auri in igne candentis, aut sanguinis, quorum color potius cœlestis quam artificialis videtur. Ac lapis ad ignem vehementem coquendus est, alioqui tinctura eius & sulphur absconditum prodire, & apparere nequeunt: verùm antequam perfectam rubedinem induat lapis, vsq́, ad candorem feruére debet ad tempus facilè per 90 dies. Ac nunc facilè intelliget filius, si lapis iste fusibilis esset, quomodo tinctura & rubedo eius foràs produci posset, nam cùm ad candorem vsque feruet, lapis solueretur ac vitrum penetraret, ac fornacem.

Nam ad extremum facilè per 3 dies in vitro candens ſtare debet. Ac per has rationes animadvertere potes lapidem prius debere fieri, antequam fuſibilis efficiatur. Ignorantes capere nequeunt præ mẽtis debilitate, vim enim naturæ minimè intelligũt. Ita, mi fili, lapis ſiue albus ſiue ruber ſit, priùs conficiendus eſt, antequam fuſibilem & ſubtilem poſſis efficere.

Lapis priùs conficiendus antequã fuſibilis ac ſubtilis efficiatur.

Vtroque tuo lapide tam albo quam rubro confecto & parato, vt à me edoctus es, ac rationibus demonſtratum, ita vt tua ipſius mente capere facilè poſſis, ita eſſe debere: nunc te docere volo, quo pacto vtrumq; lapidem parabis ac fuſibilem atque ſubtilem reddes, ad altas proiectiones faciendas.

Cap. 14.

Pergit docere quomodo lapis fuſibilis & ſubtilis fit efficiendus.

NVNC auſculta, care fili, maximum arcanum quod in hac arte eſt, quod nunquã literis proditum eſt, quam à me Solo tuâ cauſâ. Lapidem tuum perfundes clarâ & purâ aquâ paradiſi, atque ipſum aquæ vnies, ac in carcere collocabis, ac concludes, atq; ea aqua ſubvolabit in cœlum intra circulum Lunæ, ac in rorẽ convertetur, ac rurſum guttatim decidet ex conſilio & doctrina artificis, atque humectabit terram, ſiue lapidem, vt flores omnium colorum producat, per quos flores lapis tuus reſurget à mortuis in vitam, omneſque hoſtes eius pacem cum eo inibunt, ac tempeſtas

pestas quæ ante fuerat tùm prætererit, quæ terræmotus erat, ac caligo maris, atque eclipsis Solis ac Lunæ, quæ omnia tum deuicit, ac deinceps Rex in omnem tribum suam permanebit, dominationem in æternum non amittet, sed semper Rex gloriæ manebit, &c.

Cap. 15.

LAPIDEM tuum, mi fili, siue albus siue ruber sit, ex vase sumes, ac mortario lapideo indes, ac bonam quantitatem Mercurij mundi superfundes, quē te pòst mundare docebo, ac ligneo pistillo sùmpto, conteres ipsum per diem integrum continuè. Tùm vitro denuò indes, ac in fornace Philosophorum collocabis, aut in tripode, ignem addens talem, quo plumbum liquidum seruari possit, vt non congelet, liquefactione æquali: sed vitrum pusillum super os vitri in quo lapis est, lutabis: retinebis in eo calore, donec Mercurius omnino sit mortuus, quod facilè 40, aut 50 dierum spatio fiet; lapis enim attrahit omnes spiritus ad suam naturam: simile attrahit sui simile, ac simile simili gaudet. Cumq; omnino mortuus fuerit, ignem paululum minues donec materia tua albescat: ac si lapis albus fuerit, exime ac lamina cādefacta, ei pondus grani imponas: vide an lapis tuus fluere velit, ac ingressum det. Id sciri hoc pacto potest: cum lapidem laminæ æris candenti imponis, atq; is tum laminam candentem penetrat velut ole-

Simile attrahit sui simile, ac simile gaudet simili.

Proba.

um corium siccum, atque lamina ærea omnino alba sit instar argenti vbi lapis iacuit, si id præstat, paratus est: sin minus iterùm aqua paradisi perfunde modis omnibus, vt suprà: Ignem moderare vt priùs: ac si pondus tui lapidis fuerit marca vna, 4 marcas aquæ Paradisi adde: idque quoties aquam paradisi superfundis. Hoc opus itera, donec lapis ex animi tui sententia solutus fuerit: ac si ruber sit, in eodem calore stare sine, in quo cùm aqua paradisi stabat, hoc est, tali quo liquefactus deinceps retineri possit sine candore, donec lapis tuus ruber fiat: sed eget longiori tempore, quam albus, ac rubrum modis omnibus, vt album, probabis.

Scies, mi fili, si lapidem parare vis, vt in Mercurium proiectionem facias, ipsum tam fusibilem quam ceram efficiendum, idq; magnâ curâ fieri debet, quia lapis per vitrum penetrare posset. Sed consulo tibi, mi fili, lapidem tuum tam fusibilem efficias, vt ferè candere incipiat, antequam fundi velit: idque lapidi albo fac: tùm proiectionem facito super Iouem. Lapidem verò rubrum non potes fusibiliorem facere, quam absque flando candefieri possit. Nam cùm aqua Paradisi vnâ cum eo mortua & fixata fuerit, stare debet in eo calore in fornace vsque ad candorem facilè per 50 dies, antequam aqua Paradisi rubedinem eius foràs queat producere; cumque rubedo

eius

eius iam foris fuerit, ignis ille augendus est, vt lapis modicè candeat, vt tantummodò appareat candere, nec amplius: atque ita finas stare per dies 3, tum vt refrigescat finito, ac Deo gratias age, lapis enim tuus perfectus est.

Cap. 16.

QVARE, mi fili, modus tibi retinendus est in lapide fusibili efficiendo: nam si lapidem album nimis fusibilem efficeres, vitrum penetraret: ac lapis ruber minùs etiamnùm fusibilis esse debet, alioqui rubram tincturam aquæ Paradisi foris acquirere non potes, vti doctum est.

Scies, fili dilecte, aquâ clarâ Paradisi omnes res quæ in orbe sunt, fusibiles effici posse, cùm per eas sublimatur, donec illis adhæreat. Maximum arcanum & secretũ.

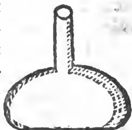
Noris, mi fili, Incerationem. i. rem duram quæ liquescere non potest, Liquefacere, ac ingressum vt habeat efficere, primùm inventam fuisse apud Veteres. Postquam enim diu, multumque laboraverant, ac lapidem album & rubrum parauerant ac perfecerant, proiectionem eo facere volentes, nihil proficiebant: lapis enim solvi nolebat, pulvisque ac terra remanebat. Tùm facilè animadvertere poterãt, ei nihil præter Incerationem deesse, quia ingressum non habebat. Tum Incerationem in multis rebus quæsiuere, omnibusque rebus pervestigatis, in nulla re alia reperêre Incerationem, quã in Sulphure, Arsenico & Mercurio. Inceratio. Inceratio primùm inventa à Veteribus, & quomodo.

Scies

Cap. 17.

SCies, mi fili, in omnibus rebus quæ ſunt in rerum natura exceptis ſpiritibus mineralibus, ac metallis, avolare oleum à terra. Sed in ſpiritibus mineralibus ac metallis oleum ſe non ſeiungit: manent apud terrā ſuam in igne. Ac ſi ab igni ſubvolent, terra cum oleo vnâ volat. Oleum eorum à terra ſeparari non poteſt, vt ab alijs rebus. Ac tùm facile ſciebant, ſi naturam ſequi vellent, ſe tale oleum habere debere, vndè metalla oleum ſuum ſumebant, ſi ſpiritus quos ſublimando ſiccos & terreos effecerant, vt minimè liquefieri poſſent: ſi eos iterum fuſibiles efficerent, ſibi eiuſmodi oleo opus eſſe, quo eos incerarent ac fuſibiles denuò efficerent, ita incerationem inuenêre in ſulphure, Arſenico, & decies magis in Mercurio. Ita ipſi artem Incerationis inuenêre, quâ lapidem ſuum fuſibilem effecère ex animi ſententia, cùmque artem Incerationis haberent, quicquid libebat faciebant, omne enim quod volebant fuſibile efficiebant: per res calidas ſpiritus ſublimabant, eoſque validos ac venenatos efficiebant: ita vt tam feruentes, & ſubtiles redderentur, vt mirandum eſſet: cumque eos ſatis ſubtiles effeciſſent ſublimatione, ac ſatis feruentes rebus corroſiuis, atque ſatis tincturæ impreſſiſſent, incerabant Mercurio probè purgato. i. perfundebant certa quantitate Mercurij probè mundificati, in tripode collocabant

cabant ac finebant aſcendere, & deſcendere, donec Mercurius apud ipſos permaneret: atq; ita ſpiritus liquidos, vti libebat, efficiebant. Sumebant etiam interdum, ac Solem & Lunam calcinabant in calcem ſubtilem, ac Mercurio mundificato eam calcem perfundebant, atque in tripode collocabant in eiuſmodi vitro, ac identidem invertebant; atque hoc pacto ſublimare ſinebãt, donec Mercurius apud eos permaneret, ac calces illas fuſibiles effecére adeò, vt illis



proiectionem facerent: atq; etiam omnia metalla imperfecta calcinârunt, calceſque ſoluêrunt in acri aceto deſtillato, donec tàm nitida quàm cryſtallus redderentur, atque ita calces illas à ſua immunditie repurgârunt, ac lapides illos cryſtallinos in pulverem ſubtilem redegêre, atque Mercurio perfudêre, ac in tripode collocârunt, vti doctum de Sole & Luna, atq; ex eo medicinam confecére. Dico tibi, mi fili, tota ars conſiſtit in Inceratione, aut liquefactione. Quare hanc lectionẽ ſedulò perlege, mira enim continet. Ex omnibus metallis medicinam facere potes, vti ſuprà dictum, breui tempore, ſine ſumptu ac labore, idque hac inceratione, &c.

Tota ars poſita in Inceratione ac liquefactione.

Fuêre præterea non nulli qui 3 partes Lunæ ac vnam Solis ſumpſere, atque eas purgârunt,

vt initio operis doctũ fuit, ac simul inter se soluerunt, ac tùm minutim limarunt, atq; mortario indidère, in subtilem puluerem redigẽtes, adeò vt per pannum lineum cribrauerint; ac postea super marmore contriuêre cum melle aut gummi arabico, atq; ita contriuerunt vt omnino intangibiles essent. Aut sumebant sal præparatũ ac melli ac aquæ gummi permiscebant, intangibiliter terentes. Tùm aquâ communi destillatâ sumptâ, materiam contritam ollæ vitreæ indebant, bonam quantitatem aquæ superfundentes, atque in cineribus illis cribratis posuére; atque vas illud cum materia bullire fecerunt per horam aut amplius: tùm refrigescere sinebant: & sal ac mel liquescebant in eâ aquâ: Sol verò ac Luna in fundo remanebant. Tùm aquam illam supernè effundebant, ac rursùm aqua communi recenti superfusa bullire sinebant, vt suprà, idq; iterabant tandiu donec aqua omnis pura rursùm desluebat, vt superfusa erat. Tùm eum puluerem sumptum pusillo igni exiccabant. Tùm Mercurium quinquies aut sexies per pellẽ leporinã pressum sumebant; eoq; loto sale & aceto, donec sal nitidũ & album remanebat: aqua cõmuni munda, abluebant prorsus omne sal & acetum, pòst pannis lineis mundis exiccabant: ollæ vitreæ immittebãt, alembico superimposito, cineribus imposuére, ac receptaculo lutato, ignem struxere, perinde ac siquis aquam

Mercurio quomodo aqua nubium adimatur.

aquam rosarum destillare velit, atq; hoc pacto stare sinebāt per dies 12 aut 15, ad humiditatem superfluā ei detrahendam, quam in se habet, quā opus corrumperetur: Atq; hoc pacto omnis Mercurius præparandus, quo vtendum in opere sit, atq; talis ignis ei adhibendus est, ne omnis sursùm sublimet. Tametsi verò parū sursùm sublimet, ita vt exiguæ gemmulæ stillent per alembicum, nihil refert. Si autem ipsum sursùm sublimares, ita vt aliquid mortuū esset, iterum viuificandus foret in aqua bulliente, tùm verò iterùm humiditatem aquosam assumeret, quæ omne illud opus corrumperet.

Cap. 19.

SCIES, mi fili, omnē Mercurium viuentem habere in se aquā nubiū, id ipse videre poteris: nam in receptaculū decidet magna pars aquæ cōmunis mūdæ: ea autē vacuari debet, si alioqui apud corpus Solis & Lunæ moreretur, & pulvis ac fixus fieret: ac si humiditatē apud se retineret, nunquā moreretur, nunquā pulvis nec fixus fieret quālibet diu ita haberetur. Superflua ei humiditas detrahēda est destillatione, sine sublimatione, vt demōstratū est; sinesq; in igni donec videas in alēbicū nullū amplius rorē ascendere. Pòst retine etiamnùm in eodē calore ad 10 aut 12 dies sine sublimatione: quo factò sinas refrigescere, serua in pyxide lignea, loco sicco & calido, ne quā humiditatē ab aëre frigido & humido ad se trahat; ac si patere sineres,

Omnis Mercurius vivem aquam nubium in se

ſineres, ab aëre ad ſe attraheret aliquam humiditatem, atque ita & labor & tempus perijſſent, &c.

Cap. 20.

SCies, mi fili, hoc pacto omnem Mercurium parandum eſſe, ex quo amalgamationes facere velimus, ſi alioqui Mercurius in opere mori & fixari vellet: idq; plurimos fallit qui voti compotes non fiunt; & hoc facit ſuperflua humiditas, quam in ſe habet, ac neſcientes quid ſibi deſit, in errore permanent.

Item nunc tenebis, mi fili, iam Solem, Lunam, & Mercurium parata eſſe ad opus hoc conglutinandum.

Item nôris, mi fili, quod pulueres tuos Solis & Lunæ ponderabis: ac ſumes tantundẽ ponderis Mercurij tui præparati, .i. tantum ſpiritus quãtum corporis; alioqui ſi non ſatis corporis eſſet, eò diutius in igni ſtare deberet, antequam ſpiritus commori vellet cum corpore, atque puluis fieret: ſed cum pondus eſt æquale, ſpiritus facilè apud corpus moritur, &c.

Quærat verò filius meus, cum iam ſpiritus ille mortuus eſt apud corpus, & apud ipſum fixatus, & ad perfectum colorem eſt perductus ſiue album, ſiue rubrum, ac perfunditur magna quantitate Mercurij ad incerandum ac fuſibilem efficiendum, & ſubtilem, ad opus perficiendum: interdum funduntur 10 aut 12 partes ſpiritus ſuper vnam partem lapidis, aut puluc-

pulueris fixati, ad album: ac ſuper puluerem ad rubrũ, funduntur interdum 20, aut 24, imò 30 partes ſpiritus, ſuper vnam partem pulueris ad rubrum fixati. Cùm enim lapis ad album perfunditur 12 partibus, ruber opus habet, aut puluis facilè 30 partibus, antequam velit fuſibilis fieri. Ratio hæc eſt: lapis albus eſt crudus & humidus, frigidus, & albus, tantum dimidiâ parte aquæ paradiſi opus habet, aut ſpiritus ad ipſum incerandũ, & fuſibilem efficiendum: non enim diu coctus eſt in igni, vt ruber lapis aut pulvis, neque tam ſiccus eſt. Ruber naturâ calidus eſt, & ſiccus, interius eius foris ſtat.i. calor eius, & ſiccitas, ac eius albedo intus eſt.i. eius frigiditas: ac antequam fuſibilis effici poſſit, facilè 30 partes aquæ paradiſi ſuper vnam partem rubri pulueris aut lapidis debent effundi.

Nunc autem quærat filius meus, ſi ſuper vtrumque lapidem tantum aquæ paradiſi fundi debet, antequam fuſibilis fiat ac ſubtilis, immenſo tempore in igni ſtare debet, antequã omnis ſpiritus mori poſſit apud puluerem, ac fixus fieri.

Cap. 21.

SCIET filius meus ac intelliget, primam additionem ſpiritus & corporis eſſe vtramque crudam. Ea ratio eſt vna, cur diu ſtare debeat, antequam ſeſe invicem amplectantur radicaliter. Altera ratio eſt hæc, quod prima addi-

Duę rationes cur diu in igni retineri debeat.

additio tàm pusillo, & lento igni persequenda est, vt nihil aut perparum ascendat in vasibus; ita diu stare debet antequam mori possit, ac puluis fieri: cumque lapis aut puluis, albus aut ruber est effectus, fixus est, quamvis nō sit fusibilis, estque medicina radicaliter, etiamsi nondum ingressum habeat. Ac Hermes ita ait: Cùm Mercurius solutus est, soluit facilè omnia reliqua metalla, aut spiritus; cùmq; est congelatus, porrò congelat: ac fixatus, porrò fixat. Ita quamvis super ipsum multum aquæ paradisi sit infusum, 30 partes super 1 Mercurij, is est coagulatus, quare aquam paradisi facilè coagulat, ac fixat facilè, vt prædictum. Est & alia ratio, ex parte medicinalis est, si lapis fluere nequit .i. quòd aquam paradisi facilè in suam naturam pertrahat. Est item alia ratio: cùm aqua Paradisi fusa est super pulverem, ac super fornace ponitur, multò maior calor ei additur, quam initio operis daretur: nam initium operis sublimare non debet: atque huic aquæ Paradisi talis calor adhibetur, vt sursùm sublimet, ac guttatim rursùm decidat in pulverem. Cùmque mori incipit, ac simul pulvis fit, ignem augebis, vt per eum sublimet: ac vitrum iterùm iterùmq; invertes: cùmque sursum sublimatum est, inferior pars vitri in superiore parte ponitur; atque ita fixus ille pulvis decidit super partem spiritus sublimatam: idque opus toties repetitur, donec

vnum

vnum cum altero in fundo remaneat: ac tùm ignis paulò vehementior struitur; donec perveniat ad suum colorem album, siue rubrum, provt cupis. Ita per rationes prædictas, nō debet tandiu stare in opere, quemadmodum in principio. Quare non amplius de spiritu quam de corpore sumpsêre. Quorsum verò hæc omnia? Vt te, mi fili, ad veram intelligentiam operis deducā, vt nôris, mi fili, inter bonum & malum discernere, vt nôris quid agas, ne in errorem, aut desperationem incidas. Quare, mi fili, sedulus hanc, & similes lectiones sępiùs relege, ac memorię imprimere conare, ad omnes errores vitandos, qui in opus incidere possent: antequam operi manus applices.

Cap. 22.

NVnc iterū ad opus accedamus. Pulverem tuū Solis ac Lunæ sumes, ac ponderabis; ac tantum Mercurij pręparati quantū, tui pulueris pondera, atq; mortarium ferreum calefacito, ac pistillum, sed non adeò vt Mercurius euolet in aërem. Inde pulverem tuum præparatū mortario, ac pulverem tuum, ac vnciæ $\frac{1}{20}$ partē salis armoniaci, aut 4 partē lothonis pulveriza sal armoniacū antequā mortario indas. Tùm conteras illo pistillo calido in mortario. Amalgama Mercuriū & pulverē in amalgama. Sal armoniacū efficit vt pulveres & Mercurius sese invicem cōplectātur radicaliter. Contere verò per diem integrum indesinenter; iuuate

Reditus ad opus.

invicem, defesso succedat alius; contere saltem 12 horas continuè, nares verò os, & aures obtura, ne odor tibi noceat, qui invisibiliter posset ascendere. Ac 12 horis elapsis, materiam tuam eiusmodi exiguo vitro inde, alio cooperto, pondus superimpone, colloca tùm in fornace secretâ, ac facito vti priùs doctum, eodẽ moderamine ignis, donec opus omninò perfectum fuerit. Primum ignis moderamen opera perficere docet, quæ amalgamationibus efficiuntur, vnum & idem est ignis moderamen: prima autem constructio fit varijs modis, omnibus ad vnum finem venientibus, ac breuitatem temporis quærentibus.

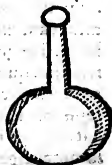


Fuêre item nonnulli, qui lapidem nobis à Deo Optimo Maximo gratis donatum sumpsêre, eumq; nonies aut decies soluêre, ac à fæcibus purgârunt, ac rursum cõgelârunt, atque in subtilem puluerem album redegére, ac in pyxide seruârunt: tùm lapis paratus erat. Tùm Mercurium probè ablutum ac præparatum, vt suprà doctum fuit, sublimabant per vitriolum .i. Mercurij sublimati sumebant ℔ 1, ac vitrioli crudi 4 ℔, ac simul miscebant, ac per id eum sublimabant, conterebant denuò cum fæcibus, atque iterum sublimabant: iterùm conterebant super fæcibus, denuò sublimabant; quo facto fæces abijciebant. Tùm

verò

verò iterùm sublimabant per recentis vitrioli ℔ 2, identidem fæces abijcientes, ac sublimatum solum in pyxide seruabant. Tùm 3 lothones Lunæ & 1 Solis sumebant, ac simùl liquefaciebant, ac ea minutim limauêre: limaturam in pulverem tundendo redegêre in mortario ferreo, atque pulverem lauêrunt, vt in opere præcedente doctum est, aquâ destillatâ. Pòst ea super marmore contriuêre cum sale communi præparato, & aqua gummi, ac in intangibilem puluerem tundendo redegêre, ac aquâ communi destillatâ lauêrunt, donec aqua munda & clara indè deflueret: tùm ad ignem tepidum siccatum per se in pyxide asseruârunt.

Item tùm sumpsêre 8 partes, aut lothones pulueris lapidis gratis nòbis à Deo donati, 4 lothones aut pàrtes pulueris Solis ac Lunæ, ea efficiunt 12 partes: ac tùm partes totidẽ Mercurij sumebant, quantum erat pondus 2 reliquarum. i. sumebãt 12 lothones Mercurij sublimati, aut 12 partes, eæ efficiunt simul 24 lothones aut partes, eaque tria simul probè terendo miscuêre cum aceto dêstillato, ac intãgibilia effecere: ac postea materiã contritã siccârunt in vase vitreo super cineribꝰ tepidis, vt puluerescceret. His factis puluerẽ vasi vitreo rotundo in hunc modũ



 facto

facto immittebant, vas ad summum vsq; implentes: Tùm ipsum sumebant, suspendebant intùs in tripode, aut in fornace secretâ, in conclaui, clausoq; ostio ibidem pendére sinebant 89 dies, eiusmodi ignem subijcientes, vt manum commodè ibidem tenere possent ad semihoram inter parietes fornacis, & conclaue in quo annulus pendebat, atque ignem in eodem calore retinebant lampade facta cum ellychnio ex resina, ac cum oleo destillato, quod lampadem non denigrat, ac parum fumi excitat: atque interea temporis materia in rem vnam coquitur. Diebus verò 89 exactis, vitrum rumpebant, materiamque eximebant: laminam ferream aut æream candefaciebant, ei materiam imponebant, fornaci immittebant, in qua aurifabri encausto pingunt, videbant an pulvis non fumaret; aut pulveris drachmas 2 ponderabant, exiguo crucibulo immittebant, candefaciebant in igni ad semihoram; cùmque refrixerat iterum ponderabant: si quid in pondere amisissent, puluis nondum fixus erat; tùm denuò vitro vt priùs immittebant, atque iterum in fornace suspendebant, ita ignem augentes, vt vix eo temporis spatio quo Aue Maria recitari posset, manum retinere possent inter parietes fornacis, vt suprà: ita hoc moderamine ignis adhuc ad 30 aut 40 dies vtebantur: quibus finitis vitrum sumptum confringebant, inspicientes nùm

materia fixa esset: sed ferè, ac sine dubio fixa erat, ac rubra vt sanguis, sed nō fusibilis. Tùm eam materiam sumebant, ac probè cum aquę paradisi ℔ 2. probè mundificatæ miscebant, cui humiditas superflua exiccata fuerat, vt in opere suprà doctum est, ac omne simul mortario ferreo indebant probè mundo, conterebant 12 dies validè ac cōtinuè vt materia benè cum ea aqua paradisi commista esset: tum in vitrū indebāt eiusmodi, & forti lutamento claudebant, ac super fornace collocabant, sinentes ascendere & descendere, donec omne in pulverem redigeretur. Tùm igni aucto sursum sublimabant, ac vas sursum deorsum invertebant: hocque opificium iterabant, donec omne simul fixum maneret in fundo vasis: tùm stare sinebant, donec color albus sese patefaceret, eodem ignis moderamine, cumque omne album evasisset, erat omne Elixir ad album: ac si ad rubrum habere vellent, stare sinebant, ignem augentes: nam moderamine ignis ad album, tiuctura rubra foràs sese prodere non valet. Quare vnum cum altero in cerebro habere debes, si quid in arte proficeres. Quare lectiones tuas sæpius perlegere ne pigeat sedula mente: cùmque rubedo foràs esset perducta, perfectum erat Elixir, lapis ad rubrum ad omnia metalla imperfecta in-



verum Solem redigenda, qui præstantior eo qui ex mineris, omnes probas transiens.

Cap. 23.

SCIET filius meus opus quod deinceps docebitur, loqui de magnis operibus, quo pacto Philosophi locuti sunt verbis tectis, ad dilucidè intelligendum sine vlla verborum obscuritate.

Cap. 24.

Primum Veterum verbum reductio.

PRIMVM est Reductio corporis, id est quod Lunam dixere, hoc imperfectum illud corpus vocant, quia Luna fixa non est: ac Solem vocant Fermentum, quia fixus est, ac primum verbum Philosophorum est Reductio, hoc est, quòd corpus illud imperfectum amalgamant cum Mercurio vivente, ac in suam pristinam essentiam perducunt, ea est solutio Veterum.

2 Solutio.

Solutio eorum nō est fusio aquæ nubium, sed est aqua sicca. i. Mercurius, estque artis fundamentum, de qua Rasis ait: Nisi corpora solvas, operā ludis. De quibus solutionibus Geber verba facit in libris qui turba Philosophorū inscribuntur. Hæc via brevissima in arte est reductio, si corpora clarificentur, atque in aquam resplendentem redigātur, quæ est aqua illa ex qua primùm originē duxère, quæ aqua in se spiritum, animam, & corpus complectitur, estque quæ nos resplēdescere facit, inquit Geber. Cumque in Mercurium convertissent, ita vt per pannū exprimere possent, se elementum

tum Aquæ habere dicebãt: ac Philoſophi dixêre ex ea craſſitie aquæ terram formari, atque tùm ſeſe alterum elementum habere dictitabant, Aquam nimirum & Terram.

Tertium Veterum verbum eſt Mundificatio, qua de Morienus ait: Hæc terra cum aqua putrefit, ac tùm continuò ſeipſa mundificat: cùmque munda eſt, ex eâ omnis medicina Dei auxilio conficitur: de qua Philoſophi tractant in turba dicentes: Siccum cum humido coniunge. Siccum eſt Terra, humidũ Aqua: Ecce nunc aquam & terram mundificata habes. 3 Mundificatio.

Quartum verbum eſt, Evaporatio aquæ, ea fit cùm aqua Paradiſi aſcendit in cœlũ, ac guttatim in terram decidit: ac tùm dicunt ſublimationem, aut aſcenſum & deſcenſum; ita fit aqua illa terra quæ prius in terra piſtrata fuerat, eumq; aſcenſum aëra appellavêre. Ita Aquam, Aerem & Terram habes; idq; eſt quod Philoſophi dicũnt: Cùm album eſt effectum, aqua Paradiſi perfunde, ac ſtatim ſublimationem coniunge, donec ex eo prodeat ſpiritus, qui apud Hermetem auis dicitur: ac de hac re Morienus inquit: Ad extremum remanebit tibi aqua calcinata, arena aut cinêres. Atq; Hermes, Geber, ac Morienus aiunt: Ne contemne cineres quos infimo ſtatu reperis, cineres ſunt reſplendentes, in ijs pretioſum adamanta reperies. Deinde dicitur: Fermentum ei continuo adde, id eſt, cùm imperfectũ illud ad pul- 4 Evaporatio.

verem

verem album reduxére, ita vt aquam Paradisi superfundas, in quo Sol amalgamatus fuerit: cùmq; tùm pulverem perfundunt dicunt Fermẽtum, eadem aqua Philosophorum: tum dixere: nunc illi animã adiũge: Qua de re Rasis: Deinde lapidi nostro animã coniungimus. Nã quemadmodũ in homine corpus hominis nõ vivit sine anima: ita nec noster lapis sine anima, quãlibet purùm imperfectũ corpus fuerit: Fermentũ enim ipsum ad suam naturã ducit. Quare fermentũ addunt: i. Solem amalgamatum cum aqua paradisi: idq; est quod Morienus ait: Nisi impfectum mundifices ac dealbes in pulveré, at tum animam ei indas, ac cum eo commisceas, nihil in arte nostra effecisti. Ideò Philosophus Dantynus ait: Animę cõgregationem cũ corpore mundificato & spiritu facito: tùm spiritus eius additur, atq; gaude cum ijs: nam naturam suam cõmutarunt, ac res crassæ subtiles sunt effectæ. Hoc est quod Alanus Philosophus ait in libro turbarum: Spiritus cum corporibus non coniũguntur, donec perfectè ab omnibus inquinamentis nudi sint. In hora verò commixtionis res mirę apparent, omnes colores orbis, quam multi cogitari queunt: atq; omnes tandé ad vnum colorem perveniunt qui ruber est, quem Ignem vocitarũt, tumq, imperfectũ illud corpus coloratur colore firmo cũ fermento, quod est anima, & spiritus cum anima coniungitur & ligatur cum cor-

cum corpore, ac ſimul cum eo convertitur in colorem fermenti, ac vnum fiunt, ita vt ignis omni ſua vi ac vehementia ea ſeparare non queat. Ex his verbis prædictis conſtat, Philoſophos verum dixiſſe. Dicunt enim: Lapis noſter conſtat ex 4 elementis: Item, Lapis noſter eſt ex corpore, anima, ac Spiritu; ac verè: Corpus illud imperfectum corpori mortuo aſſimilauêre: quia Luna debilis ac minimè fixa eſt: ac ſpiritum aquam nominauêre, ac verum dicunt. Nam ſpiritus ille eſt profectò aqua reſplendens ac fluens: ac fermentum animam appellauere, ac verum dixêre: nam vitam dat corpori illi imperfecto, quam prius non habebat, atque in aliam formam reducit: ac vèrum eſt quicquid verbis obſcuris dixêre. Quidam etiam Philoſophi dicunt: Niſi corpora corporibus exuas, atque etiam ſpiritus, nihil in arte noſtra effeciſti. Ex corpore illo primùm aquam conficimus, cùm eſt amalgamatum, ac tùm corpus illud corpore exuitur: ac poſt continua decoctione corpus illud exiccatur, ac moritur cum ſpiritu, ac tùm Spiritus corpus fit.

Veteres inquiunt: naturam ſequere, atque id quod ipſa quęrit, invenies: ac verum dicunt. Nam in noſtris operibus primùm ex ſiccis humida, ex humidis ſicca, ex craſſis ſubtilia, atque ex ſubtilibus craſſa conficimus, ex corporibus ſpiritus, atque ex ſpiritibus corpora con-

Dicta veterum, naturam ſequere.

constituimus, ac superius, vt sit inferius efficimus, ac inferius superiori æquamus. Ita materias vnam in aliam conuertimus, vti prius dictum est. Ita ex rationibus prædictis liquet, Veteres in omnibus verum dixisse, quamvis obscuri sint: id factũ est, ne ignorantes qui de numero filiorum non sunt nos intelligerẽt, ac vt notitia horum ipsis incognita permaneret.

Deinceps sciet filius meus, Veteres multa capita posuisse, vt ignorantes existimarent artem nostram magnâ cum difficultate exerceri: atque in vnoquoque capite multa ac varia opera posuere, multis nominibus, qualia sunt, Reductio, Solutio, Lotio, Sublimatio, Destillatio, Coagulatio, Inceratio, Calcinatio, Fixatio, atque ita deinceps, vt suprà commemoratum est. Ac nunc filio meo aperiam quomodo Veteres ac Sapientes ea nomina in opere adinvenêre.

Cap. 25.

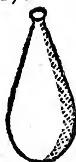
Quomodo opus sit instituendũ ad imitationem Veterum.

ITEM si opus vis facere ad eundem modum quo Maiores nostri fecere, sumito Mercurium è fodinis, vbi argentum aut aurum effoditur, sed nullum sume qui arte efficitur, eum per pellem leporinam exprimes, ac si quid in pelle leporina reliquum sit, inspice num quod corpus metalli, hoc inde exiguo crucibulo cũ parte boracis pulverizatæ: pone in igni, flato vt soluatur, cumque liquefactum fuerit, vide quodnam corpus metalli sit, ac si alicuius imperfecti

perfecti metalli esse repereris, Mercurius ille ad opus nostrũ prorsus est inutilis: sin Solem ac Lunã repereris, probus est: tùm sumito illius Mercurij quantum vis, vasi vitreo inde, ac per alembicum superfluam eius humiditatem detrahe, quæ opus tuum corrumperet, ac impediret quominus Mercurius in puluerẽ mori posset. Nam si superflua ei humiditas non detraheretur, quamvis ea materia in igni consisteret vsq; ad diem Iudicij in puluerem minimè redigeretur: In causa est humiditas quã Mercurius in se habet: vides enim in eo humiditatis per destillationem magnam partem, vt antè doctum est: Sed cùm Mercurius omni suâ humiditate superfluâ exutus est; tùm corpus illud imperfectum sume. i. Lunam cupellatam quæ postea reflata est de plumbo in crucibulo: ac Lunam istam Veteres corpus imperfectum vocant, quia Luna debilis est, alba, cruda, ac non fixa: hanc autem Lunam amalgamauerunt cum magnâ quantitate Mercurij: ac semper 3 partes Lunæ ac Solis 1 sumpsere, quem Solem fermentum appellarunt. Nonnulli Solem ac Lunam simul amalgamauerunt, vt opus præcedens docet, ac quidam per se amalgamauêre, ac fermentum siue Solẽ amalgamatum miscuêre inter aquam Paradisi, ac tùm super vtrumque puluerem fudêre, ac miscuêre, vt docebitur. Ac postquam Lunã amalgamauerant vitro indebant, vti in opere

Superflua humiditas Mercurio detrahẽda

prius



priùs doctum fuit, huiusmodi inquam vitro, atque in tripode collocavêre, vt suprà; ac eodem moderamine ignis: ac deinceps Solē etiam amalgamauērunt, ac etiam in fornace posuêre in vitro vti Lunam, ac regimine ignis vsi sunt, vt suprà, atque aqua paradisi, atque aqua eiusdem Mercurij, humiditate ei detracta, vt sæpè dictum est; atq; etiam eiusmodi vitro indidere quale hic suprà positum est, atque etiam in tripode collocarunt iuxta reliqua; vitra, donec ad opus accederetur ad incerandum, idq; faciebant vt aqua Paradisi eo facilius inceraret ac moreretur apud opus illud: nam aqua illa fit inter fixum & non fixum; nam tandiu decoctionem in igni habuerat quam ipsum opus, quamùis non fuerat mortua, aut pulvis facta.

Scias, mi fili, quamvis aqua Paradisi, id est, tuus Mercurius per 10 annos in fornace haberetur, non simul tamen in pulverē moreretur, semper aliquid vivum pmaneret, ac cùm illud moveretur, simul omnis viuus fieret. Quare Mercurius de seipso ait: Quum corporis mei pars instar lentis vivit, nō iam magis mortuus sum quam vnquam fui: idq; fit quia cum eo aut in eo nullū corpus cōmistum est, aut pater, aut mater, aut soror aut frater, aut aliquis ex proximis propinquis, aut ex tribu

eius

eiùs cum eo aut in eo cómisti sunt. Sed composita brachia brachijs, atque oribus ora vbi fuerint, eodem momẽto moritur. Id hoc modo intelliget filius meus: vt cum eo misceantur vlla ex metallis, aut spiritus qui ex metallis orti sunt, aut noster lapis albus, aut ruber; eaq́; omnia sunt de genere eius, aut propinquis, ac sunt etiam naturæ eius: ac proinde cum ijs sese coniungit, ac statim cũ ijs com moritur: Sed cùm solus est, ne 10 quidem annorum spatio moritur, quamlibet ei temperatum ignem subdas.

Mercurius nunquam solus moritur.

Mi fili, hæc omnia sæpius relege, ita naturam in omnibus intelligere poteris. Sed de his satis: ad opus nostrum revertimur.

Omnia tria stant in tripode, nimirùm Sol in vitro per se, opus cum Luna in alio vitro, ac aqua paradisi in tertio vitro: atque omnia 5 simul stabant in tripode in conclavi obsignato, ita firmiter, vt nihil expirare posset, ac igni pusillo regebantur, vt manus teneri posset sine adustionis periculo inter parietes & conclaue, &c. id est, vt calor & sensus manus vnum sint. Nam calor ita regendus est, vt manum per semihoram tenere possis sine adustione: ac si calor ac sensus manus idem essent, omnia bene sese habebant. Tùm Veteres ac Sapientes consultabant, quo nomine peculiari quodque signum quod in opere conspiciebant, insignirent, vt ignorantes qui huius artis

non

non ſunt, artem celarent; vtque illi exiſtimarent artem magnâ cum difficultate exerceri, operi varia nomina impoſuêre, vt etiamnùm docebitur. Multa opificia poſuere quæ etiam infrà, vt Solutionem, Reductionem, Sublimationem, Deſtillationé, Congelationem, Euaporationem, Incerationem, Calcinationem, ac multa plura ac varia opificia, vt ignorantes in errorem inducerent. Sed omnes ſunt nothi, hæreditatem Sapientum non poſſidebunt: ac prædicta omnia opificia fiunt in vitro clauſo, in quo opus in fornace ſtat, vt docebitur, ac ſuprà ſatis doctum eſt: rudes verò id capere nequeunt præ debilitate mẽtis: putant vnumquodque opus eſſe peculiare, ac vnumquodq; vaſis peculiaribus ac inſtrumentis fieri, ac peculiaribus fornacibus, ac moderamine ignis peculiari, atque ita errant, artem difficulter exerceri putantes: capere nequeunt omnia ſimul fieri in vno vaſe clauſo, ac in vnâ fornace, ac vno regimine ignis, vt docebitur. Initio cernebant Veteres materiam in vitro poſitam in ſuperiori parte vellus nigrum aut pellem nanciſci, tùm id Nigrificationem maris vocabant. Nam aqua illa ſuprà omnino nigra erat, ac quia Sol ac Luna inerant, dicebant eſſe Eclipſin Solis atque Lunæ, ac Nigrificationem maris: ac ignorantes minimè id intellexêre.

Nigrificatio maris.

Eclipſis Solis ac Lunæ.

Deinde

Cap. 26.

DEINDE cernebant aquam illam.i.Mercurium sursum volare in superiorem partem vitri ex materia illa, aut corporibus Solis ac Lunæ, ac dicebant, ventum in ventre portauit; quia Mercurius ex materia aut corpore ac Luna volabat per aërem præ calore ac feruore, dicebant: Ventum in ventre portauit. Ideò quidam Philosophus ait: Aërem illi offeres, in cuius ventre portabitur per productionem filij qui illi pater est; tum dabitur illi bibendum, id est, cum rursum decidit in fundũ aut materiam, tùm dabitur illi bibendum de humiditate terræ, quæ eius nutrix est. Atque hac de re loquitur Hermes Philosorũ Parens: Id quod suprà est videtur mihi esse vt illud quod infrà est, & quod infrà est, vt illud quod suprà est. Ac Danthynus ait: Qui miraculum vult facere rei cuius lapis noster pater, & terra nutrix est, ac Luna mater, ventum in ventre portat, ac nutrix eius in terra est. Ac Danthynus præterea ait: Cùm è terra ascendit sursum in cœlum, ac rursum decidit in terrã, tum robur assumet ex eo quod suprà & infrà est: ac verum dicit: Cùm suprà gemmare incipit, tùm incipiunt gemmæ rursum decidere humi, ac moritur in pulverem: cùmque tale est, aquâ clarâ paradisi perfundendum est, ac offerenda ei Luna eius mater, donec ea aqua cum pulvere permista est: ac tùm offerto ei Solem.i. ignẽ

T tan-

tandiu, donec perficiatur id quod præstantius est, quam res vlla Orbis, idque ignorantes non capiunt, &c. Cùmq; propius rem inspicerent, materiam magis adhuc ascẽdere ac descendere cernebant, in vitro: tùm ei nomen sublimationis indidere, erat enim vera sublimatio. Idcirco Geber ait in turba Philosophorum: cùm opus aut lapis aggregatus fuerit, continuò illi sublimationem adde: ac ignorantes non intelligebant sublimationem fieri in vasis clausis, ac errarunt: videbant etiã cum guttæ rursùm deciderent, adhuc aquam permanere, tùm existimabant destillationem nominãdam, eratq; perfecta destillatio. Ideo Morienus ait in turba: Post sublimationẽ ei destillationem adhibe: ne hoc quidem ignorantes intellexẽre. Videbant denique materiam spissescere, ac in terram converti, ac crassam terram remanere, ad extremum super aquam cõsistere: idque fiebat quia Mercurius ascendebat ac descendebat, terram aut corpus exuebat: ac cùm Mercurius deorsum guttaret, nolebat sese iterum permiscere cũ corpore, ac corpus illud sup Mercurium fluebat; infrà enim iacebat, quia gravior quã corpus illud erat: atq; ita videbant Veteres, omne ad extremum in superiore partẽ fluere super aquam, isq; erat Mercurius, super ipsum terra consistebat aut fluebat: ac magis magisq; spissescebat, ac nigrescebat. Denique videbant terram denuò incipere subsidere in

Sublimatio.

Destillatio

aqua

aqua vſq; ad fundũ vaſis, quæ terra nigra erat, tùm placebat vocare corruptionem, ac fœtidũ menſtruale. De qua re Morienus in libello ſuo ait: Noſter lapis reperitur ex fœtido corrupto menſtruali, ex eò lapis noſter in maſſam redigitur. Nec hoc ignorantes intellexêre, ac lapidem in ſtabulis, in cloacis, in ſtercore, ac fimo quæſiuere, ac falſi ſunt. Deinde cernebant Veteres iſti, hanc terram fœtidam continua coctione ac bono regimine tẽperari ac lenti ignis ſub aqua illa fœtorem amittere, ac colorẽ mutari: tum Philoſophi id ipſum Ablutionem dixêre. De hac Origines Philoſophus ait: Fac Ablutionem, mundifica ac purga hoc corpus aquâ, ita cõglutinatio fieri poteſt, inter corpus, animam, & ſpiritum: ac Philoſophorũ mens nõ fuit, corpora lauãda ac purganda aquâ nubium: atq; idcirco ignorantes corpora calcinârunt ſale, ac eas calces ſuper lapide cõtriuêre, atq; perfudêre atq; abluêre aqua munda, idque tandiu fecêre, donec aqua pura & clara deflueret: ac tum nihilo magis quàm prius profecerant, tempus, impenſa, atque labor illis perierat, in errore permanentibus. Hermes ac Geber prętereà aiunt: Scito artẽ noſtrã nihil aliud eſſe quàm extractionem aquæ è terra, atque aquam illam rurſum ſuper terrã ſpargere, donec putrificetur ac mundificetur, atq; abluatur cũ terrâ: ac ne hoc quidem ignorantes intelligebant: neſciebant id omne fieri in vitro

Corruptio.

Ablutio.

clauso in nostrâ fornace: non sunt de numero filiorum nostrorum.

Adhæc cernebant Philosophi longo tempore, ac continuâ decoctione, eodem regimine ignis terram crescere ac crassescere, ac aquã decrescere ac minui ob temperatam decoctionem: tùm pariter dicebãt: Hæc est perfecta inceratio, eaq; erat appellatio propria. Ideò Dãthynus Philosophus ait: Sudor ei detrahẽdus, eoque postea potandus est.

Inceratio.

Hermes ait: Terra aquâ imbuetur. Et Morienus: Sitienti potum da, donec sudore suo sit nutritus, ac in æternum amplius non sitiet. Id etiã rudes non intellexêre: id fieri in vase clauso nostrâ in fornace nescientes. Diuturnâ decoctione ac diuturno calore temperato omnem aquam exiccari cernebant, ac omnem simul converti in terram, quæ terra adhuc post opus nostrum operabitur, vt Geber ait: Cùm terra, nostra est facta, nostra ars magna ex parte cõsummata est. Tùm videbant terram illam in solidam substantiam sese constituere, ac firmam consistere, nec iam amplius ascendere: tùm ferè dicebant: Hæc est perfecta Congelatio, & ea propria appellatio eius erat. Ignorantes ea verba minimè intellexêre, nesciebant, vt suprà.

Cõgelatio.

Hermes inquit: Lapidem nostrum solve, ac tùm magnâ astutiâ congela ac in terram redige, pòst album effice, ac deinde viuum & denique

nique rubrum: tùm opus in arte noſtra abſolveris. Philoſophus Danthynus ait: Scias artem noſtram nihil aliud eſſe, quàm perfectè ſolvere, ac perfectè denuò congelare, abſq; diminutione ſubſtantiæ, abſque additione aut detractione, atque artem omnem habes, libros claude, ac nihil amplius quære. Ideo Morienus inquit: opus noſtrũ nihil eſt aliud, quam opus mulierum, ac luſus puerilis: ac ignorantes neſciunt, quo ſenſu hæc verba recondita accipient. Tùm cernebant Veteres diuturniori decoctione, ac calore temperato, iſtam terram ſolidam paulatim magis magiſque albeſcere: ac tandẽ tàm perfectè albam ac reſplendẽtem fieri, vt candor eius omnẽ cãdorem Orbis ſuperaret. Tùm inter ipſos, pariter conveniebat, vt iſtam dealbationem Calcinationem appellarent, & eſt vera Calcinatio Veterum, eſtque hoc verum eius nomen. Idcircò Hermes & Morienus inquiunt: Ne contemne cineres inferiore loco conſiſtentes: nam in ijs eſt præſtantiſſimus adamas: Et ex cineribus iſtis (inquit Geber) naſcetur ſplendida virgo, eá in vtero fructus concipiet, ac tùm filium vitæ productura eſt. Id fiet, mi fili, cùm fermentum miſcebitur cum hac terrâ albâ, tùm recipit terra aut corpus illud imperfectum, fermentum, ac tum Virgo vtero concipit, & ea eſt in his Veterum mens. Tùm dicunt Philoſophi: Nutri filium aut puerum illum lacte proprio, do-

Calcinatio

nec adoleuerit, hoc est, cùm ista terra quæ in hunc modum alba est, ac cum ferméto mista, perfundetur aqua clara & nitida paradisi, & ea aqua in hac albâ & siccâ materiâ inceratur, mens eorum est, quod puer iste nutriatur lacte proprio: ac verè est lac eius. Ignorantes nō capiunt. Prætereà cùm materia ad eum modum alba esset ac fixa, tùm ex fornace eximebant, ac vitrum cui Sol inerat amalgamavêrunt, id etiam ex fornace sumebant, ac simul in mortario lapideo cōtrivêre pistillo lapideo, donec Sol amalgamatus probè permistus erat cum albo lapide aut pulvere: ac tùm ei fermētum adhibuêre. De quo Morienus loquitur: Cōiunctionem facito, ac animam ei inde, ita vt in æternum ab anima nōn separetur. Facito nuptias, inquit Geber, ac sponsam cū suo sponso in lecto colloca, ac lectum eius rore cœlesti irrorabis, atque sponsa filium concipiet, is Rex erit in omnes tribus eius, omnesque hostes eius pacem cum eo inibunt, ac rubro diademate coronabitur, Rexque æternitatis permanebit, ac nunquam dominationem amittet. Ignorātes hæc verba obscura minimè capiunt.

Tùm materiam sumptam denuo vasi indebant, ac tùm aquâ Paradisi acceptâ, perfundebant eam materiā, facilè 10 partibus 1 materiæ, idque erat, quod Geber dicebat: Lectum rore cœlesti irrora: Sponsa concipiet filium. Ea mens erat. Ac vitrum sigillo concludebant,

ac rursum in fornace collocabant, paulò vehementius ignem augentes, donec aqua paradisi sursùm sublimatet, ac guttatim rursùm decideret in materiam: idque erat, quod filius virginis resplendẽtis nutriretur lacte proprio, donec adoleuisset.

Fili mi, scies ac intelliges, si lapidem ad rubrum conficere vis, terram albam ac rubram perducere debes cum fermento eius, augmentatione ignis, donec crocea fiat: cumq; omnino crocea fuerit in modũ croci sicci, tùm elementũ aëris foràs versum est: tùm verò ignis insigniter augendus, vt elemẽtum ignis foràs prodeat. Nam eo regimine ignis quo aër foràs sese proferebat instar croci, eo nec potest, nec valet ignis eius, ac rubra tinctura sese simul proferre. Ita ignis insigniter augendus est, donec rubra eius tinctura foris prostet: cumque materia tua rubra fuerit, eam tùm aquâ paradisi perfũde, donec lapis tuus omnem aquam paradisi imbiberit, ac omnis vnus pulvis fiat: eum pulverem tùm regito moderamine ignis, vt rursus instar nivis fiat candidus: tùm ignem auge, vt suprà doctum est, donec pulvis perfectè croceus fuerit: tùm ignem auge donec perfectè rubeat, ac opus tuum consummatum erit.

Cap. 27.

AC iã vidisti in opere omnia 4 elemẽta sigillatim, primùm vidisti aquã & terrã quę prius in *Quatuor elementa in opere sigillatim.*

in manifesto erant, atq; ignem & aërem quæ intus erant: ea enim in intellectu erant, quæ iã oculis manifesta vidisti: tùm videlicet cùm perfectum croceũ colorem cerneres: ac nunc rubram eius tincturam vides, atq; ignem, quæ iam palam prostant. Idcircò Veteres dixêre, cùm dicerent, Lapis noster ex 4 elementis est conflatus, tamen vnum esse, & ex vno, ac verum dixêre: planum fit ex rationibus superioribus.

Cap. 28.

NVNC scies deinceps fili mi, tibi ita faciendum esse, vt hîc te docui, si lapidẽ ad rubrum habere cupis, sin tãtummodo ad album habere vis, aquam paradisi illi adhibe, vbi ipsum cum fermento miscueris, vt supra; ac sinas ascendere ac descendere, donec cum lapide albo fixus in fundo subsidat: ac tùm idem regimẽ ignis persequere, donec puluis denuò fiat perfectè candidus: ac tùm lapidem ad album habes, ad metalla imperfecta in puram Lunam reducenda.

Cap. 29.

SCIES præterea, mi fili, hæc omnia genera opificiorum esse pariter valdè bona, atque eorum proiectio tam alta est, vt sit mirandum. Id ipse comperies: cùm enim medicinam tuam proijcis super aliquod metallũ, aut super Mercurium, quandiu medicina vires habet, metallum in quod medicinã tuam proiecisti, frã-

gibile

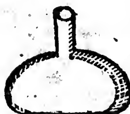
gibile ac fragile est, instar vitri quod pulverizari potest: ac tùm deinceps eundem pulverem in alia metalla imperfecta conijce, erit etiamnùm medicina; idq; tandiu facito quàm metallum frangibile ac fragile est: at cùm est malleabile medicina finem virium habet: tùm metallū illud Sol aut Luna est, prout medicina fuerat. Ita, mi fili, facilè id videbis, experientia facilè te docebit.

Cap. 30.

NVnc filium meum instituere cupio, quomodo lapidem istum sit multiplicaturus; ita vt nisi semel de vita vnum tātummodo opus facere opus habeat de integro: atque vbi semel confectum fuerit, facilè onus navis eo confici posset: imò centum vasa impleri. Sciet filius meus, sibi sumendas 10 aut 12 ℔ Mercurij, eas sublimabit per vitriolum Romanum, tres partes vitrioli in 1 partem Mercurij, atque identidem sublimati per vitriolum recens: idque poteris sexies aut septies facere: tum Mercurius paratus est, serva. Tùm sumito Solis puri in cemento Regali cementati marcam 1. quo facto, Solem in crucibulo liquefacito, atque vnciā medicinæ tuæ superijcito, siue alba, siue rubra fuerit; ac id omne medicina erit. Tùm sinas simul fluere eo tēporis spatio, quo bis oratio dominica recitari posset: in massam effunde: tùm sumito aurum illud, ac tundendo in subtilem pulverem redige: ac contere hunc

De multiplicatione lapidis.

hunc pulverē etiamnùm ſubtilius ſuper marmore cum aqua vitæ rectificata: idque ob hanc cauſam. Pulvis enim iſte facilè ſiccefcit ad ignem puſillum: nam aqua illa vitæ ſubvolat, ſimulatque calorem ſenſerit: tum ſumito Solem illum contritum aut medicinam, ac tantundem ponderis tui Mercurij ſublimati, quantum eſt Solis, ac probè inter ſe miſce, ſiccè ſuper lapide, tùm etiamnùm vtraque ſimul contere cum bonâ aquâ vitæ rectificatâ, ac tum in Sole exicca, aut in balneo ad ignem puſillum, donec nullus amplius humor inſit: tum vitro eiuſmodi inde, ac 12 partes Mercurij ſuperfunde præparati, ac humiditate exuti, vt doctum eſt, ſuper vnam huius pulveris: tum vitrum probè obturatum, inter manus tuas moue, invertēdo



identidem per horā, vt Mercurius omnis gemmulis ſit pmiſtus cū eo pulvere: tum in tripode colloca, atq, ignē adde, vti docui, dandū eſſe, cùm aqua paradiſi ſuperfuſa fuit: atq; hoc pacto ſtare ſine 90 dies cōtinuè: eſtq; omne hoc medicina, tam bona imò melior quā prima medicina erat. Siq; tum plus etiamnùm medicinę vis facere, magnū vitrum ſume eiuſdem compoſitionis cū primo, in quo multiplicabas, ac medicinam tuam pondera: ſi eius pondus fuerint 10 marcę, 100 marcas ſume Mercurij pręparati

parati ac humiditate exuti, ac cū medicinâ magno illi vitro inde, probè inter se permisce, vt suprà te docebam, inter manus tuas agitando, colloca in tripode 90 dies eodem moderamine ignis, vt prius: fitq; omne medicina tam bona quam prima erat. Siq; amplius facere vis, fornaxq; tua satis ampla foret, ac vas tam amplū haberes: sume medicinā, vitro inde, superfunde Mercurij præparati marcas 1000, fac vt suprà: fitq; omne simul medicina, tam bona quā prima fuerat. Ita medicinam tuam multiplicare potes quantum vis, brevi tempore.

Cap. 31.

SCIET filius meus, fuisse quiâ sumerēt 9 partes aquę paradisi à superfluâ humiditate rectificatæ, vt priùs doctum est, ac 9 phialas sumebant, ac in singulis partem immisere, easque supra lutarunt, ac posuerunt in tripode, in conclavi, ac ibi reliquere, donec lapis omnino paratus esset, donec aquâ paradisi perfunderetur: ac tùm sumebant phialam 1 cum parte vnâ, ac super lapidem fundebant, probè inter se simul miscebant, ponebant in tripode. Reliquas phialas 8 in fornace sinebāt, donec vna pars cū lapide fixa erat, ac tùm dabant ei partem aliā, faciētes vt priùs; atq; ita porrò tertiam ac quartā, donec lapis 9 partes omnes imbibisset, atq; illę cū eo fixę essent. Et ea mihi optima ratio videtur, ac melior quā si omne simul infūderetur, atq; opus abbreviat, ac celerrimè fit: non

non enim aggravatur ac si nouem partes omnes in vnam reciperet ac simul, tempusque abbreviat: sed paulò maioris laboris est, itendidem vas ex fornace sumere, ac aperire & rursum claudere: sed optima ratio est in opere. Ac de his 9 partibus super vnam partem lapidis fundendis, vt te priùs docui, Veteres ita dixere, cum filios suos docuerunt verba ipsorum intelligentes, ita inquiunt: 9 partes roris Maialis sumentur, vnaquâque parte in phialâ conclusâ, ac retentâ in febri aut æstu: donec mūdus infimus albus ac siccus fit: tum asperge mundum infimum parte roris Maij, ac tum alia parte, donec mundus fluat instar olei.

Verba Veterum de 9 illis partibus super vnam partem lapidis fundendis.

Ita mi fili, intellige Veteres varijs modis Lapidem suum confecisse, ac in fine omnia proba erant, &c. Sciet filius meus, Veteres operatos esse, vt prius doctum est, estque optima ratio: Sed posteri multas alias rationes adinvenêre ad artem abbreviādam, vt aquâ forti varijs modis efficiēdâ, vt in opere minerali multis in locis narratur, atque etiam in animali, ac multò magis in vegetabili, in quo mira habentur de aquis mirandis, quæ miraculosæ videntur, propter miracula quæ aquis fiunt, vt in vegetabili docetur. Atque etiam separationem elementorum invenêre varijs modis, vt etiam multis in locis docetur. Idque omne magnâ subtilitate geritur, ac magnâ curâ: hęcque omnia ad tempus breviandum quæsivere, & ad

Posteros multas alias rationes adinvenisse ad artē abbreuiandam.

& ad naturam investigandam: ac in his operibus sunt permagnæ curæ propter multa opificia quæ in ijs fiunt, & ingentes sumptus, atq; incertitudinem.

Cap. 32.

ITAQVE tibi suadeo, mi fili, ab huiusmodi operibus te libera, in quæ separatio elementorum incidit, aut variæ rationes aquarũ fortium, vt in præfatione magni operis ritè docui: Non fit sine periculo, quamvis aliquis artis sit peritus: sed hæc opera præcipua serua quæ prius edoctus es, & etiamnùm doceberis; in ijs nulla elementorum separatio, &c.

Suprà docuimus, quo pacto Maiores nostri operati sunt amalgamationibus, & omnes ad vnum finem pervenèrunt: estque tam bonum & certum vt melius esse non possit. Ac infrà docebimus quomodo vulgari aquâ forti lapis confici possit, atque oleum ex metallis, quod etiam sine magno labore fiet, ac sine separatione elementorũ, atq; etiam vt ad opera vera & perfecta perveniatur: estque bonum ac certum.

Cap. 33.

SCIET filius meus, quare separentur elementa, nimirum vt quid imperfectum perfectum reddatur, & ad omnem immunditiem rectificando extrahendam, & ad munditiem reducendam: & ad corpora ac spiritum ab omni immunditie repurgãda, quo facto, eadem rursus coniungenda sunt.

Nunc

Nunc ſciet filius meus,igné purgare res omnes illi adhibitas,quamlibet immūdæ ſint:eſtne hoc verū? Etiā. Ignis omnes purgat. Opera enim quę ſupra docuimus inſpice:cùm lapidē noſtrum primùm ad ignē afferimus,primū ſignum eſt pfecta nigredo,eam oculis cernimus, omné videlicet materiam inſtàr picis nigrā fieri. Quo pacto hoc fit? Ignis corruptioné ac ſordes ſurſum cogit,atq; ex materiâ expellit, leni ac moderato calore:non fit vi aut vehementiâ ignis, omne leni ac tepido calore geritur: ac proptereà corruptio aut fæces quæ in materia ſunt moderatè ſuprà fluūt: donec omne nigrū ſit. Ideo Moric.ait: Vide igné ita modereris,ne albedinē loco nigredinis acquiras,alioqui totū opus tuum corruptum eſſet,albedine ꝑ nigredine veniente. Hęc itaq; ratio certa eſſe debet, vt hoc pacto modicè,corruptę, ac ſordidæ fæces ſurſum fluant ex materia ſine vehementiâ ignis,ea perfecta purgatio eſſe debet. Vide deinceps in operibus noſtris, poſt perfectam nigredinem diuturnâ coctione caloris continui, concoquit calor ſenſim corruptionem ac fæces ſordidas, ac in alio colore materiam reponit, ac mox in alio, atque ita deinceps ex vno in alium, donec omne ſimul adeò candidum fiat vt nix: atque id fit ſenſim, ita vt elementa non lædantur: Sed hoc pacto ſenſim rectificātur à ſua immunditie, ac illæſa ac inviolata permanent: ſuntqne nihilominus ritè ac perfectè

fectè per ignē rectificata ac separata, quod imperfectè fieri non potest. Ita liquet hanc esse optimam in opere rationem. Aliud item inquit Morienus: Caue ne rubedinem pro albedine acquiras. Nam si tam feruentem ei ignem adhibeas, vt rubedinem loco albedinis acquiras, omne opus corruptum est: ac lapis noster in operibus comburi nō potest. Ita etiam per rationem prędictam liquet, primam rationē esse optimam. Nam in elementorum separatione, interdum ignis vehemens adhibetur, cùm videlicet elementa ignis sunt destillanda, materia candere debet, ac cùm fæces ex terra exurentur. i. cum terra calcinabitur in fornace reverberatoriâ, terra candere debet, atq; vri, antequam terra alba fieri velit: atque ita sæpè bonum cum malo cōburitur, ac fit pars vitri, atque vnum cum altero perditur. Primum itaque optimum est, ob magnam incertitudinē: fæces enim sensim concoqui debent. Dicit enim Geber: Draco suam ipsius caudam comedet, ac suo ipsius veneno nutrietur. Et Danthynus: Niger coruus sua oua fouebit, donec pulli præ senio albi fiant.

Cap. 34.

Sciet preterea filius meus, naturā omniū quę sub cœlo sunt, ex rectâ naturâ quam à suo Creatore habent, expetere, seipsa rectificare, ac exonerare suis fæcibus quæ ijs copiosè insunt. Nam in se natura perfecta est sine vitio: ac

ac in principio perfecta erat, atque in fine perfecta fiet divina potentiâ, non solùm natura humana: verùmetiam quicquid ex 4 elementis cōflatum est, ac conditum, ac quicquid sensile & sensus expers est, nullo excepto, in principio ac in fine omne perfectum est, atque numeris omnibus absolutū. Ita omne quod sub cœlo est, à fæcibus suis exonerari expetit.

Omne initio perfectū fuisse, atq; in fine etiam perfectū fore.

Quærat verò filius meus, quid sunt fæces? Feces sunt humor à Deo ordinatus, ex quo quicquid sub cursu cœlesti est, pascitur, atque is res in sua essentia retinet. Inest rebus omnibus perfectus elementaris calor naturalis, aut ignis; atq; inest etiam calor imperfectus nō naturalis, ac ignis, estque ignis consumptibilis ac combustibilis: suntque hæc 2 simul permista: ac quandiu ignis ille imperfectus nō plura mala accidentia acquirit, rem in sua essentia servat, ac necessario rei inest, vt res in essentiâ suâ permaneat. Verùm cùm ignis ille imperfectus vlla mala accidentia iuxta se acquirit, quæ etiam calida sunt & imperfecta, atq; occultè inter se permiscentur, ita inter se inflammātur, vt rem cui insunt, comburant, destruant atque enecent, siue sint homines, pecudes, herbæ, arbores, ac quicquid sub cursu cœlesti continetur. Ita etiam 2 genera aquarū sunt in omnibus ex 4 elementis cōflatis, aqua naturalis, atque aqua elementaris dicitur, ac ea est perfecta, bona atque æterna: estque etiamnùm

Quid sint fæces.

Duplex ignis inest rebus omnibus, alter naturalis, alter non naturalis.

Duplex itē in omnibus reb9 aqua, videlicet, aqua naturalis & aqua nubiū.

amnium alia aqua, aqua nubium, estq; imperfecta, ac mixta cum aqua elementari: estque aqua hæc rei necessaria ad nutrimentum atque humorem acquirendum: ac rem facilè in sua essentia retinebit, quandiu nulla amplius aqua nubium ei accedit; verùm cum amplius illi accedit, vnâ commiscentur ac humefaciunt ac submergunt rem illam, adeò vt tota destruatur, ita vt moriatur. Atque id quod de igni & aquâ dictum est, etiam de aëre, ac terrâ intelligendum. Ac nisi fæces istæ in elemẽtis essent, res omnes forent perfectæ, spirituales, ac subtiles, ad quod Deus primùm ordinauit, neque mors esset, vt in opere vegetabili rectè docetur. Si plura de fæcibus ac morbis elementorũ requiris, caput 16 operis Vegetabilis quære, ibi perfectè de his doceberis.

Idẽ de aëre ac terra intelligendum.

Nunc quærat filius meus, cum res ad eum modum destructa est, vbi tũ illa perfectio manet quæ rei inest? Hac de re multa in opere vegetabili cap. 29. habes. Id quære, ibi perfectè doceberis, ac ritè, quo pacto simile attrahat sui simile: sed hac de re pauca subijciam. Scies, cùm res quælibet mortua fuerit, siue sit sensilis, siue sensus expers, siue homo, pecus, animal, aut herbæ, aut arbores, quicquid ex 4 elementis conditum est, vbi destructum fuerit, tùm spiritus vitæ ab eo separatur, ac ad sui simile redit, ex quo primùm originem sumpsit, vt in opere Vegetabili, &c. Atque etiam ele-

In destructione simile redit ad sui simile.

V menta

menta ad sui simile redeunt, vndè primùm orta sunt. Flammam ignis aut carbones vide: flamma sursum fertur ac calor, idem etiam facit fumus, in quo fumo spiritus aeris latet, atque recedit ad sui simile: vt faciunt etiam reliqua elementa omnia, vt in opere vegetabili.

Fæces consumi ab aere ac calore Solis, quod probatur exemplis.

Nunc autem quærat filius meus, vbi nam manent fæces quæ sunt in elemẽtis, postquam omnia ad sui simile rediere? Eas aër consumit, ac naturalis Solis calor progressu temporis. Exemplum: Pone tempore æstiuo peluim vitream cum aqua ad Solem: calor Solis aquam illam omnem exiccabit, ac in fundo remanebit nigra limosa ac fætens materia: sinas eandem pelvim continuè in Sole, ac caue ne vllus ventus inuolet: progressu temporis nigra illa ac limosa aqua tam alba fiet quá nix, ac omnis fætor abierit, ac gratè alba erit: Idq; calor Solis operatur, ac Natura. Aut carpito siue amputato pelvim plenam herbarũ viridium, colloca ad Solem: herbæ putrefient, fœtebunt ac marcescent: atque omne elementum ad sui simile abit, vt supra dictum est, ac fœtida illa nigra terra in pelui remanebit: ac progressu temporis aër atque calor Solis terram nigram fœtẽtem calcinabit tàm albam, quàm nix est: atque hoc pacto Natura operatur. Hominem maleficum intuere rotæ impositum, aut de patibulo suspensum; aër, ac calor solis omnes illas fordes consumunt ac fœtorem, ita vt nihil præ-

præter cineres albos remaneat: ac diuturnitate temporis ossa dura plena pinguedinis, ac medullæ ita cõsumuntur ab aere, ac calore Solis, vt ossa tàm munda ac candida fiant, quam nix: Imò etiamnùm longiori tẽporis spatio adeo ab aëre & calore Solis subtilia efficiuntur; vt ossa fiant tãquã pulvis subtilis, qui inter digitos insensilis est. Atque id Natura operatur, vt præ oculis quotidie cernimus, ac vbi remanet fœtida materia, nisi quod consumitur ac in nihilum redigitur, ac elementum terræ ita mundificatur ac candidum instar nivis efficitur, subtile adeò, vt sit intangibile. Id ipsum Natura operatur per se, ac rectificat elementa per se, vt priùs doctum est.

Ita planũ fit nullâ separatione elementorum in nostro lapide opus esse, nec vllâ lotione aut mundificatione in Mercurium, tantummodo vt probetur num bonus sit, vt per leporinum, aut aliud molle corium transmittatur.

Cap. 36.

QVARE autẽ filiò meo hęc dixi? nisi vt sciat nõ esse necesse elemẽta separare in opere nostro, nec rectificare, per rationes præcedẽtes. Fæces exiccantur in nihilum. Atque etiam rectificatio fieri non potest vi ignis, vt demonstratum est, ob destructionem elementorum: nam effugiunt artificem ab igni, aut ex vasis, aut in transfundendo ita vt aliquod elementum amittat: ac tùm coniungere volens,

menta ad sui simile redeunt, vndè primùm orta sunt. Flammam ignis aut carbones vide: flamma sursum fertur ac calor, idem etiam facit fumus, in quo fumo spiritus aeris latet, atque recedit ad sui simile: vt faciunt etiam reliqua elementa omnia, vt in opere vegetabili.

Fæces consumi ab aere ac calore Solis, quod probatur exemplis.

Nunc autem quærat filius meus, vbi nam manent fæces quæ sunt in elemētis, postquam omnia ad sui simile rediere? Eas aër consumit, ac naturalis Solis calor progressu temporis. Exemplum: Pone tempore æstiuo peluim vitream cum aqua ad Solem: calor Solis aquam illam omnem exiccabit, ac in fundo remanebit nigra limosa ac fætens materia: sinas eandem pelvim continuè in Sole, ac caue ne vllus ventus inuolet: progressu temporis nigra illa ac limosa aqua tam alba fiet quā nix, ac omnis fætor abierit, ac gratè alba erit: Idq; calor Solis operatur, ac Natura. Aut carpito siue amputato pelvim plenam herbarū viridium, colloca ad Solem: herbæ putrefient, fœtebunt ac marcescent: atque omne elementum ad sui simile abit, vt supra dictum est, ac fœtida illa nigra terra in pelui remanebit: ac progressu temporis aër atque calor Solis terram nigram fœtétem calcinabit tàm albam, quàm nix est: atque hoc pacto Natura operatur. Hominem maleficum intuere rotæ impositum, aut de patibulo suspensum; aër, ac calor solis omnes illas sordes consumunt ac fœtorem, ita vt nihil præ-

præter cineres albos remaneat: ac diuturnitate temporis ossa dura plena pinguedinis, ac medullæ ita cõsumuntur ab aere, ac calore Solis, vt ossa tàm munda ac candida fiant, quam nix: Imò etiamnùm longiori tẽporis spatio adeo ab aëre & calore Solis subtilia efficiuntur; vt ossa fiant tãquã pulvis subtilis, qui inter digitos insensilis est. Atque id Natura operatur, vt præ oculis quotidie cernimus, ac vbi remanet fœtida materia, nisi quod consumitur ac in nihilum redigitur, ac elementum terræ ita mundificatur ac candidum instar nivis efficitur, subtile adeò, vt sit intangibile. Id ipsum Natura operatur per se, ac rectificat elementa per se, vt priùs doctum est.

Ita planũ fit nullâ separatione elementorum in nostro lapide opus esse, nec vllâ lotione aut mundificatione in Mercurium, tantummodo vt probetur num bonus sit, vt per leporinum, aut aliud molle corium transmittatur.

Cap. 36.

QVARE autẽ filio meo hęc dixi? nisi vt sciat nõ esse necesse elemẽta separare in opere nostro, nec rectificare, per rationes præcedẽtes. Fæces exiccantur in nihilum. Atque etiam rectificatio fieri non potest vi ignis, vt demonstratum est, ob destructionem elementorum: nam effugiunt artificem ab igni, aut ex vasis, aut in transfundendo ita vt aliquod elementum amittat: ac tùm coniungere volens,

 nimi-

menta ad sui simile redeunt, vndè primùm orta sunt. Flammam ignis aut carbones vide: flamma sursum fertur ac calor, idem etiam facit fumus, in quo fumo spiritus aeris latet, atque recedit ad sui simile: vt faciunt etiam reliqua elementa omnia, vt in opere vegetabili.

Fæces consumi ab aere ac calore Solis, quod probatur exemplis.

Nunc autem quærat filius meus, vbi nam manent fæces quæ sunt in elemētis, postquam omnia ad sui simile rediere? Eas aër consumit, ac naturalis Solis calor progressu temporis. Exemplum: Pone tempore æstiuo peluim vitream cum aqua ad Solem: calor Solis aquam illam omnem exiccabit, ac in fundo remanebit nigra limosa ac fætens materia: sinas eandem pelvim continuè in Sole, ac caue ne vllus ventus inuolet: progressu temporis nigra illa ac limosa aqua tam alba fiet quā nix, ac omnis fætor abierit, ac gratè alba erit: Idq; calor Solis operatur, ac Natura. Aut carpito siue amputato pelvim plenam herbarū viridium, colloca ad Solem: herbæ putrefient, fœtebunt ac marcescent: atque omne elementum ad sui simile abit, vt supra dictum est, ac fœtida illa nigra terra in pelui remanebit: ac progressu temporis aër atque calor Solis terram nigram fœtétem calcinabit tàm albam, quàm nix est: atque hoc pacto Natura operatur. Hominem maleficum intuere rotæ impositum, aut de patibulo suspensum; aër, ac calor solis omnes illas sordes consumunt ac fœtorem, ita vt nihil præ-

præter cineres albos remaneat:ac diuturnitate temporis ossa dura plena pinguedinis, ac medullæ ita cõsumuntur ab aere, ac calore Solis, vt ossa tàm munda ac candida fiant, quam nix: Imò etiamnùm longiori tẽporis spatio adeo ab aëre & calore Solis subtilia efficiuntur; vt ossa fiant tãquã pulvis subtilis,qui inter digitos insensilis est. Atque id Natura operatur, vt præ oculis quotidie cernimus, ac vbi remanet fœtida materia,nisi quod consumitur ac in nihilum redigitur,ac elementum terræ ita mundificatur ac candidum instar nivis efficitur,subtile adeò,vt sit intangibile. Id ipsum Natura operatur per se,ac rectificat elementa per se,vt priùs doctum est.

Ita planũ fit nullâ separatione elementorum in nostro lapide opus esse, nec vllâ lotione aut mundificatione in Mercurium, tantummodo vt probetur num bonus sit, vt per leporinum, aut aliud molle corium transmittatur.

Cap. 36.

QVARE autẽ filio meo hęc dixi?nisi vt sciat nõ esse necessę elemẽta separare in opere nostro,nec rectificare,per rationes præcedẽtes. Fæces exiccantur in nihilum. Atque etiam rectificatio fieri non potest vi ignis, vt demonstratum est, ob destructionem elementorum: nam effugiunt artificem ab igni, aut ex vasis, aut in transfundendo ita vt aliquod elementum amittat: ac tùm coniungere volens,

menta ad sui simile redeunt, vndè primùm orta sunt. Flammam ignis aut carbones vide: flamma sursum fertur ac calor, idem etiam facit fumus, in quo fumo spiritus aeris latet, atque recedit ad sui simile: vt faciunt etiam reliqua elementa omnia, vt in opere vegetabili.

Fæces consumi ab aere ac calore Solis, quod probatur exemplis.

Nunc autem quærat filius meus, vbi nam manent fæces quæ sunt in elemẽtis, postquam omnia ad sui simile rediere? Eas aër consumit, ac naturalis Solis calor progressu temporis. Exemplum: Pone tempore æstiuo peluim vitream cum aqua ad Solem: calor Solis aquam illam omnem exiccabit, ac in fundo remanebit nigra limosa ac fætens materia: sinas eandem pelvim continuè in Sole, ac caue ne vllus ventus inuolet: progressu temporis nigra illa ac limosa aqua tam alba fiet quã nix, ac omnis fætor abierit, ac gratè alba erit: Idq; calor Solis operatur, ac Natura. Aut carpito siue amputato pelvim plenam herbarũ viridium, colloca ad Solem: herbæ putrefient, fœtebunt ac marcescent: atque omne elementum ad sui simile abit, vt supra dictum est, ac fœtida illa nigra terra in pelui remanebit: ac progressu temporis aër atque calor Solis terram nigram fœtêtem calcinabit tàm albam, quàm nix est: atque hoc pacto Natura operatur. Hominem maleficum intuere rotæ impositum, aut de patibulo suspensum; aër, ac calor solis omnes illas sordes consumunt ac fœtorem, ita vt nihil præ-

præter cineres albos remaneat:ac diuturnitate temporis offa dura plena pinguedinis, ac medullæ ita cõſumuntur ab aere, ac calore Solis, vt offa tàm munda ac candida fiant, quam nix: Imò etiamnùm longiori tẽporis ſpatio adeo ab aëre & calore Solis ſubtilia efficiuntur; vt offa fiant tãquã pulvis ſubtilis,qui inter digitos inſenſilis eſt. Atque id Natura operatur, vt præ oculis quotidie cernimus, ac vbi remanet fœtida materia,niſi quod conſumitur ac in nihilum redigitur,ac elementum terræ ita mundificatur ac candidum inſtar nivis efficitur,ſubtile adeò,vt ſit intangibile. Id ipſum Natura operatur per ſe,ac rectificat elementa per ſe,vt priùs doctum eſt.

Ita planũ ſit nullâ ſeparatione elementorum in noſtro lapide opus eſſe, nec vllâ lotione aut mundificatione in Mercurium, tantummodo vt probetur num bonus ſit, vt per leporinum, aut aliud molle corium tranſmittatur.

Cap. 36.

QVARE autẽ filio meo hęc dixi?niſi vt ſciat nõ eſſe neceſſę elemẽta ſeparare in opere noſtro,nec rectificare,per rationes præcedẽtes. Fæces exiccantur in nihilum. Atque etiam rectificatio fieri non poteſt vi ignis, vt demonſtratum eſt, ob deſtructionem elementorum: nam effugiunt artificem ab igni, aut ex vaſis, aut in transfundendo ita vt aliquod elementum amittat: ac tùm coniungere volens,

ac in principio perfecta erat, atque in fine perfecta fiet divina potentiá, non solùm natura humana: verùmetiam quicquid ex 4 elementis cõflatum est, ac conditum, ac quicquid sensile & sensus expers est, nullo excepto, in principio ac in fine omne perfectum est, atque numeris omnibus absolutũ. Ita omne quod sub cœlo est, à fæcibus suis exonerari expetit.

Omne initio perfectũ fuisse, atq; in fine etiam perfectũ fore.

Quærat verò filius meus, quid sunt fæces? Feces sunt humor à Deo ordinatus, ex quo quicquid sub cursu cœlesti est, pascitur, atque is res in sua essentia retinet. Inest rebus omnibus perfectus elementaris calor naturalis, aut ignis; atq; inest etiam calor imperfectus nõ naturalis, ac ignis, estque ignis consumptibilis ac combustibilis: suntque hæc 2 simul permista: ac quandiu ignis ille imperfectus nõ plura mala accidentia acquirit, rem in sua essentia servat, ac necessario rei inest, vt res in essentia sua permaneat. Verùm cùm ignis ille imperfectus vlla mala accidentia iuxta se acquirit, quæ etiam calida sunt & imperfecta, atq; occultè inter se permiscentur, ita inter se inflammãtur, vt rem cui insunt, comburant, destruant atque enecent, siue sint homines, pecudes, herbæ, arbores, ac quicquid sub cursu cœlesti continetur. Ita etiam 2 genera aquarũ sunt in omnibus ex 4 elementis cõflatis, aqua naturalis, atque aqua elementaris dicitur; ac ea est perfecta, bona atque æterna: estque etiamnùm

Quid sint fæces.

Duplex ignis inest rebus omnibus, alter naturalis, alter non naturalis.

Duplex itẽ in omnibus rebus aqua, videlicet, aqua naturalis & aqua nubiũ.

amnium alia aqua, aqua nubium, estq; imperfecta, ac mixta cum aqua elementari: estque aqua hæc rei necessaria ad nutrimentum atque humorem acquirendum: ac rem facilè in sua essentia retinebit, quandiu nulla amplius aqua nubium ei accedit; verùm cum amplius illi accedit, vnâ commiscentur ac hum: faciunt ac submergunt rem illam, adeò vt tota destruatur, ita vt moriatur. Atque id quod de igni & aquâ dictum est, etiam de aëre, ac terrâ intelligendum. Ac nisi fæces istæ in elemẽtis essent, res omnes forent perfectæ, spirituales, ac subtiles, ad quod Deus primùm ordinauit, neque mors esset, vt in opere vegetabili rectè docetur. Si plura de fæcibus ac morbis elementorũ requiris, caput 16 operis Vegetabilis quære, ibi perfectè de his doceberis. Idẽ de aëre ac terra intelligendum.

Nunc quærat filius meus, cum res ad eum modum destructa est, vbi tũ illa perfectio manet quæ rei inest? Hac de re multa in opere vegetabili cap. 29. habes. Id quære, ibi perfectè doceberis, ac ritè, quo pacto simile attrahat sui simile: sed hac de re pauca subijciam. Scies, cùm res quælibet mortua fuerit, siue sit sensilis, siue sensus expers, siue homo, pecus, animal, aut herbæ, aut arbores, quicquid ex 4 elementis conditum est, vbi destructum fuerit, tùm spiritus vitæ ab eo separatur, ac ad sui simile redit, ex quo primùm originem sumpsit, vt in opere Vegetabili, &c. Atque etiam ele- In destructione simile redit ad sui simile.

V menta

menta ad sui simile redeunt, vndè primùm orta sunt. Flammam ignis aut carbones vide: flamma sursum fertur ac calor, idem etiam facit fumus, in quo fumo spiritus aeris latet, atque recedit ad sui simile: vt faciunt etiam reliqua elementa omnia, vt in opere vegetabili.

Fæces consumi ab aere ac calore Solis, quod probatur exemplis.

Nunc autem quærat filius meus, vbi nam manent fæces quæ sunt in elemẽtis, postquam omnia ad sui simile rediere? Eas aër consumit, ac naturalis Solis calor progressu temporis. Exemplum: Pone tempore æstiuo peluim vitream cum aqua ad Solem: calor Solis aquam illam omnem exiccabit, ac in fundo remanebit nigra limosa ac fætens materia: sinas eandem pelvim continuè in Sole, ac caue ne vllus ventus inuolet: progressu temporis nigra illa ac limosa aqua tam alba fiet quã nix, ac omnis fætor abierit, ac gratè alba erit: Idq; calor Solis operatur, ac Natura. Aut carpito siue amputato pelvim plenam herbarũ viridium, colloca ad Solem: herbæ putrefient, fœtebunt ac marcescent: atque omne elementum ad sui simile abit, vt supra dictum est, ac fœtida illa nigra terra in pelui remanebit: ac progressu temporis aër atque calor Solis terram nigram fœtẽtem calcinabit tàm albam, quàm nix est: atque hoc pacto Natura operatur. Hominem maleficum intuere rotæ impositum, aut de patibulo suspensum; aër, ac calor solis omnes illas fordes consumunt ac fœtorem, ita vt nihil præ-

præter cineres albos remaneat:ac diuturnitate temporis ossa dura plena pinguedinis, ac medullæ ita cõsumuntur ab aere, ac calore Solis, vt ossa tàm munda ac candida fiant, quam nix: Imò etiamnùm longiori tẽporis spatio adeo ab aëre & calore Solis subtilia efficiuntur; vt ossa fiant tãquã pulvis subtilis, qui inter digitos insensilis est. Atque id Natura operatur, vt præ oculis quotidie cernimus, ac vbi remanet fœtida materia, nisi quod consumitur ac in nihilum redigitur, ac elementum terræ ita mundificatur ac candidum instar nivis efficitur, subtile adeò, vt sit intangibile. Id ipsum Natura operatur per se, ac rectificat elementa per se, vt priùs doctum est.

Ita planũ fit nullâ separatione elementorum in nostro lapide opus esse, nec vllâ lotione aut mundificatione in Mercurium, tantummodo vt probetur num bonus sit, vt per leporinum, aut aliud molle corium transmittatur.

Cap. 36.

QVARE autẽ filio meo hęc dixi? nisi vt sciat nõ esse necessę elemẽta separare in opere nostro, nec rectificare, per rationes præcedẽtes. Fæces exiccantur in nihilum. Atque etiam rectificatio fieri non potest vi ignis, vt demonstratum est, ob destructionem elementorum: nam effugiunt artificem ab igni, aut ex vasis, aut in transfundendo ita vt aliquod elementum amittat: ac tùm coniungere volens,

runt partem vnam Lunæ purę reflatæ à Saturno, ac præcipitarunt, & calces abluerunt aqua communi destillata, easque exiccarunt in Sole, vel super cineribus calidis: ac tùm calces indiderunt vitro, aquam vitę superfundentes rectificatam, ita videlicet rectificatam, vt pannus lineus in ea humectatus atque accensus non comburatur. Proba aquæ vitæ rectificatę.

Cap. 39.

ID verò hoc pacto fieri debet, Duo vitra accipe, atque inde cuique marcam 1 aut ½ Lunæ puræ; infunde in vitrum aquæ vitæ prædictæ, ac destilla super alterum vitrum cui altera pars Lunæ inest ex balneo: tùm denuò ex balneo ex altero vitro super Lunam: atq; hoc vicissim destilla, donec Luna omnis soluta fuerit. Ac tam multas ℥ calcium Lunę quàm habes, tàm multas ℔ aquæ vitæ rectificatę superfundes: cumque omne solutum fuerit, destilla aquam illam vitæ ex balneo igni tepido, vt vix manum in balneo tenere possis, ac destilla sensim donec pelliculam supervenire vides, tùm desine ac refrigescere sine, atque in cella frigida repone, donec infrà in fundo subsidat in lapides crystallinos. Tùm è cella sume, lapillos exime, atque exiguæ cucurbitæ immitte, probè suprà operi, repone super cineres, aut in tripode, donec lapilli isti in oleum convertantur, vt ampliùs non congelentur. Estq; hoc oleum Elixir, ad proiectioné faciendam ad album. Elixir.

 Fuêre

Cap. 40.

FVêre item alij, qui sumpsêre Lunę marcā 1, eam cū Mercurio amalgamauere, ita vt eā Lunam amalgamatam per pannum lineū cōpresserint. Tùm illud amalgama ad 6 hebdomadas in calore temperato posuere. post solverunt in aqua forti ex salnitro & alumine confecta: eamq; aquam fortem sensim ex balneo eduxêre, donec materia in vitro sicca fieret: ac tùm aliam aquā fortē recentē superfudêre, ac rursùm tepido balneo eduxêre, donec materia sicca fieret. Atq; hoc opificium persecuti sunt, donec materia ampliùs siccescere nollet: sed cōsisteret instar olei. Hoc facto ex balneo sumptam super fornace collocabant in testa cū cineribus cribratis, aut in tripode ponebant, ignem subdentes, perinde ac si Saturnū liquentē retinere velis, vt non concrescat: donec oleum fixum fieret. Id verò hoc modo probatur: Exprime guttā super candentē laminam Veneris, si imbibitur ac non fumat, sed penetrat laminam, vt oleum corium siccum, ac diffunditur per, & trans laminā, ac quam lōgè diffunditur, si Venus est mutata in puram Lunam, oleum illud fixum est, ac perfectum Elixir: sin minus, repone super, fornace in eodem calore donec id faciat: ac tùm est perfectum Elixir super Venere & Ioue, & super Mercurio transferendo in veram Lunam meliorem quam ex fodinis venit, omnes probas transeuntem.

Oleū metallorum.

Proba olei

Elixir.

Fuêre

. *Cap*. 41.

FVēre item nonnulli qui sumpsēre vitrioli, Roma. ℔. 1 ß, arsenici sublimati ad albū, ac Mercurij itidē ad album sublimati, vt in opere minerali docetur, singulorum ℔. 1. calciū Iouis lib. 1, salnitri tantum quantum omnia reliqua; simul omnia contunde, tùm simul contere cum aceto destillato super lapide tàm subtiliter, vt pictor penicillo ijs pingere possit: tùm ad Solem siccabis, aut super cineres. Hoc facto materiam omnē in 3 partes æquales divide: ex vnâ parte aquā fortē confice, vt ea cōfici solet: alteram partem ollę vitreæ immitte, aquam illam fortē superfunde: aquam fortem confice vti fieri convenit. Tùm partem 3 ollæ vitreę immittito, ac omnem aquam fortē quæ ex duabus destillationibus venit, superfunde: aquam fortem destilla, vt prius. Tùm illa 3 capita mortua pulverizabis, aquam illam fortem superfunde in magnum vitrum, alembico firmiter superlutato, ac tam compressè, vt nihil expirare queat; pone in fornace in testa cum cineribus, receptaculo probè iuxtà lutato. Sinas hoc pacto per 8 dies ac noctes, antequam ignem substruas, vt probè incorporetur in terra eius aut fæcibus. Tùm substrue, atque adhibe ad horas 24 ignem tepidum, tùm per horas 24. paulo vehementiorem, & per horas 24 etiamnū vehementiorē, ita vt materia post illas horas 24 sensim candere incipiat: atque

Oleum ad album ex aqua forti & ex calcibus Iouis.

Capita mortua.

commiſce omnia ſimul,ac ſubtiliſſimè conte-
re, donec ſint intangibilia : tum ſume materiã
contritam in phialis vitreis, ac in ſtupham tu-
am ſiccam ferto, calore quo Sol media æſtate
lucet:cumq; materia tua ſicca eſt;iterum con-
tere,eum pulverem magnæ cucurbitæ vitreæ
immitte,alembico ſuperimpoſito ſuprà in no-
do foramen habenti : ac pone vitrum in aqua
profunda, ac ſuperfunde materiæ omnem tu-
am aquam fortem infundibulo vitreo;tum o-
peri ac luta foramẽ alembici admodum com-
preſſè, receptaculumq; luto probè adglutina:
ac tàm calidum fac balneum,ita vt tãtummo-
do digitus retineri poſſit in arena, atq; ita ſen-
ſim aquam tuæ materiæ deſtilla: cumque non
amplius ſtillat, ſinas refrigeſcere, deſtillatum
rurſum materiæ ſuperfunde,atque iterum de-
ſtilla, vt ſuprà. Hoc tandiu facito, donec am-
pliùs nolit aſcendere:tùm balneum bulliat,eo
calore etiamnùm aliquid aſcendet, ac deſtilla-
to rurſum infuſo,donec etiam amplius aſcen-
dere nolit; repone vitrum in teſta cum cineri-
bus; ſuper fornace aut in tripode, ſuprà luto
probè operi; ſine hoc pacto ad 6 hebdomadas,
calore adhibito, vt vix orationis dominicæ
ſpatio, inter parietes fornacis ac cubiculi ma-
nus retinere poſſis. Sex illis hebdomadis exa-
ctis, exime, ac guttam pone ſuper munda la-
mina Veneris candente ſi eam penetrat, vt o-
leum corium ſiccum, ac tingit albo colore, & Proba elixiris.
non

non fumat, est verum Elixir: si verò id non facit, pone rursum in tripode, vt suprà, donec absque fumo ingrediatur. Atque ita habes oleum perfectum, omnia metalla in veram Lunam transferens, omnes probas transeuntem, estque proiectio eius vnius in 1000. Est enim oleum efficax, mira enim eius effecta vidi, itaque ne vilipenderis.

Oleũ metallorum.

Medicina.

Cap. 42.

Fvêre nõnulli qui sumpsere vitrioli Romani lib. 2, cineris Saturni aut cerussæ, lib. ß, Mercurij sublimati ad rubrum etiam lib. ß, cinnabaris lib. ß. viridis æris marcam 1, Salnitri optimi, quantum hæc omnia simul. Atque ex his aquam fortem conficiebant, modis omnibus, vt in opere superiore ad album parato, doctum est. Hâc aquâ forti ad hunc modum paratâ ac confectâ, elice sal ex terra, aut capite mortuo, etiam eodem modo, vt in opere superiore, tùm aquam fortem in vsum serva. Tùm Mercurij lib. 1 sublimabant per vitrioli Romani lib. 3, ac rursùm super fæces conterebant, ac sublimabant iterùm per fæces: tùm fæcibus abiectis, rursùm recens vitriolum sumebant, vt suprà. Id tertiò iterabant, ita nonies sublimatum erat, ac tùm Mercurius ad opus paratus erat. Tùm sumebant calcis Saturni

Oleum ad rubrum ex aqua forti & ex calcibus Saturni.

Calx Saturni quid?

ni lib. 1. hoc eſt, ceruſſæ cum aceto deſtillato rectificato, aut ceruſſæ in Sole calcinatæ, perinde eſt, ac ſumebãt marcam 1 puri Solis calcinati: hæc omnia inter ſe probè miſcentes: ac tum ſimul ſuper lapide duro conterebant cum aceto deſtillato, adeò vt intangibilia fierent: inter hæc ſal prædictum conterebant, eductum ac rectificatum ex capite mortuo, ex prędicta aqua forti educta; ſiccabant in Sole. Ac nihilo minus aut magis in hoc opere ad rubrum faciebant, quam in opere ad album. Sed ad rubrũ opus labore longiore in igni, ac calore vehementiore, quam ad album. Ac cùm oleum fixandum in fornace ponis; ignis paulò vehementior ſtruendus eſt, quàm in opere ad album, alioqui eadem ratio, idem opificium, eſtq; proba vtrum fixum ſit, eadem, habeſque perfectum Elixir ad rubrum, & eſt magnũ ſecretum: nulla enim hic mundificatio aut ablutio, fæces omnes conſumuntur, ac in ęternũ oleum manere debet paulò tenuius melle. Oleum hoc ad lapidem reduci nõ poteſt, vt multa quæ aquâ vitę confecta ſunt, ęa ad lapidem reduci poſſunt, ſed hoc minimè: in hoc enim nimis multa corroſiua ſunt.

Oleum ad rubrum ex aqua forti & ex amalgamatione Saturni.

Cap. 43.

FVêre item qui ſumpsêre vitrioli, ſalnitri, ana lib. 2. ex his aquam fortem confecêre, tùm

fecére, ac brevi tempore vnam partẽ in 80 partes, estque melius Sole naturali.

Cap. 44.

SCIET item filius meus pro secreto, aquam fortem ad rubrum, videlicet vitrioli Romani lib. 3, cinnabaris, viridis æris, cerussæ. ana ℔ ß, croci " ferri, lapidis Emathitis ℥ quatuor, salnitri tantum quantùs est cumulus totus, pulveriza, ac probè inter se permisce, diuide cumulum in 3 partes, atque ex vnâ parte fac aquam fortem, quam super pulverem alterius partis fundes: destilla iterùm aquam fortem, eam super tertium pulverem funde, ac aquam illam fortem superdestillato, quo facto omnia tria capita mortua pulveriza.

Aqua fortis ad rubrum.

" alius codex, croci Martis.

Item aquam salis armoniaci sume, quam infrà te docebo conficere, quâ tam subtiliter prædictum pulverem contere, vt eo pictor pingere queat: tùm siccandum in tua stupha sicca pone, siccescere sine in patinis vitreis: siccatum contere siccè super lapide, ac ollæ vitreæ indito, atque aquam fortem superfundito, destilla primùm igni lento 24 horas, tùm auge adhuc horas 24, tùm etiamnùm augeas, donec candere incipiat: 24 horis elapsis, retine in eodem candore etiamnùm ad horas 6, pòst sinas refrigescere; ab igni remoueas; receptaculum probè obturans. Tùm caput mortuum pulveriza, ac contere super lapide cum aceto destillato, ac educito sal, aut elementum terræ

ex

ex fæcibus, vt alio loco bene doctum est, ac serua. Item tùm sal ollæ vitreæ indito, aquam tuam forté superfunde, alembico ac receptaculo probè operto, vitrum in arenâ pone in cacabo cum aqua: destillato quicquid destillari vult balneo tepido: cùm amplius non destillat, sinas balneum bullire diem ac nocté, siue stiller, siue non: tùm sinas refrigescere, remoueas ab igni, ponas in cineribus: adhibe primùm igné pusillum ad horas 12, tùm ignem adhuc auge horas 12. Pòst sinas modicè candere, atq; ita ad 6 horas finito: deinde refrigescat, remoue ab igni, ac probè operi: ac sumptis fæcibus, aut sale, contere ea minutim cum aceto destillato, inde amphoræ lapideæ, ac bonâ parte aceti destillati superfusâ, pone in balneo, ita faciens, vt suprà doctū est, vide an adhuc fæces habeat, ac sal clarū facito: ollę vitreæ rursum inde, iterùm aquā superfunde, facito modis omnibus, vt suprà, ter quaterve, atq; omnis materia tua, aut terra cum aqua forti destillabit: tùm ab igni remoue, probè obtura, ac benè serua: aquā enim pretiosam habes præ omnibus aquis de quibus vnquam audiui. Ac mihi crede bona fide, de hac aquâ mira vidi, atq; etiā ipse mirā feci. Hanc aquam ad rubrum lapidem crystallinum reduxi, qui noctu lumen emitteret, vt frequentes conuiuę conuiuium eo peragerent. Serua benè ad vsum, ac pro secretissimâ aquâ omnium quas habes, habeto.

Item

Cap. 45.

ITEM nunc ſume Mercurium à ſua aquoſitate præparatũ, vt alijs locis doctũ eſt, & vitrioli ana ℔ 2, & per id ſublima, contere rurſùm ſuper fęces, iterùm ſublima. Tùm id denuò bis ſublima per recens vitriolum. Hoc itera ter quaterve, quò ſæpius eò meliùs: tùm Mercurius tuus præparatus eſt. Tùm ſumito marcam 1 puri Solis deducti, & in partes minutas inciſi, ac immiſſi in aquâ forti in vitro: pone in pelui cum arena, ac pelui eâ ſuper cacabo poſitâ cum aquâ, ac balneo verè calido facto, ſtatim Sol tuus ſoluetur. Huic aquæ de tuo Mercurio ſublimato prædicto inde, atq; etiam ſtatim ſoluetur. Tùm ſolue etiamnum marcã 1 Mercurij ſublimati, tùm adhuc marcam 1 eiuſdem Mercurij ſublimati. Tùm 4 marcę ſimul in ea ſolutę ſunt. Hoc facto, aquã per alembicũ detrahe in balneo, ac identidẽ denuò ſuperfunde, donec iam non ampliùs deſtillet in balneo: tùm refrigeſcere ſinito, ac pone in cineribus: ſinas per eos deſtillare, ac rurſum ſuperfunde. Id itera, quandiu deſtillare velit, ac mira inter deſtillandum videbis in alembico. Omnes colores orbis cernes, nam ſpiritus corpus ſecum ſurſum trahunt per alembicum, ac colores conſpiciuntur in ſpiritibus illis, ac pòſt corpus apud ſe ſpiritum retinet: ac tùm colores illi in corpore teguntur, vt in opere vegetabili ritè doceris, in quo de coloribus agitur: ſi de

Mercurij ſublimatio ad rubrum

Colores

Cõiunctio ſpirituũ ac corporis

tùm sublima rursum 2 lib. vitrioli recentis, fac vt suprà, ac itera novies. Istud sal armoniacum pulveriza; pulverem vitro inde; superfũde acetum destillatum, vt tantummodo solvatur, nec amplius, quam vt sal armoniacum solũmodo aqua fiat, tam crocea quam Sol, quia sal armoniacum per vitriolum erat sublimatum, atque id tincturam producebat. Estque hæc ea aqua salis armoniaci, qua caput mortuum conteretur, cuius cõfectionem suprà pollicitus sum, me docturum.

Vulgares Regales ex aqua forti.

Cap. 48.

ITEM sumito vitrioli lib. 3. Salis communis lib. 1, salnitri lib. 4, sicca simul vt pulverescant, ac spiritus suos tamen contineant: & si vas tuum satis amplum est, omnia simul igni admoue: ac si non est satis capax, sume dimidium; atque tibi aquam fortem bis facito ad modum sequentem: primùm igni pusillo, ac paulatim intẽsiore, donec materia modicè cãdeat: ac in eo candore retine ad horas 45, donec omnes spiritus destillarint, vt alibi doctum est. Eam aquam fortem funde super lib. 2 salis communis pręparati, ac siccati, vt pulverescat, ac destilla cum cineribus primùm igni pusillo, ac paulatim intensiore aquam tuam fortẽ destilla, atque ad extremum vas tuum ruptum reperies. Eam aquam rursum funde super 2 lib. salis communis præparati vt puluerescat:

destilla per balneum probè lutatum, destillato primùm calido balneo, pòst bulliente, cumq; non amplius destillat, sine etiamnùm 3 dies & noctes in feruenti balneo: nam etiã tunc spiritus invisibiles destillabunt, tùm ab igni remoue, obtura, ac sal illud infrà ex olla sumito: ac eam nitidam ac siccam facito, atque calidam aquam fortem immittito in eandem, alembico probè superlutato, tùm per balneum primùm per calidũ, ac pòst per fervens destillato, donec omne destillarit. Tum finas adhuc per diem ac noctem in ferventi balneo, donec omnes spiritus destillarint: purga iterum ollam, aquam rursum inde, destilla vt suprà: hoc itera donec nullas amplius fæces habeat, aut remaneant in olla vitrea: tum aqua tua fortis rectificata est, ac præparata ad opera tua.

Aqua fortis rectificanda.

Atque hoc pacto omnes tuas aquas fortes quibus vti in arte vis rectifica, quamvis id sigillatim non semper doceatur, ita opus tuum immundũ non fit, hæc vna ratio: altera ratio est, cùm aqua fortis non est rectificata in balneo, non potest omnes spiritus metallorum in se attrahere, fæces enim aquarum fortium impediunt, ac corrumpunt, atque immũdum reddunt. In hac aqua forti solve Mercurij ex mineris ac non ex metallis lib. 1 aut 2. Tum sumito vitrioli clarificati, ne fæces amplius relinquat, sicca vt pulverescat igni pusillo vt spiritus retineat: ac super hunc pulverem, so-

Duę rationes cur aquæ fortes sint rectificandæ.

lutum

lutum illum Mercurium simul confunde in amplam ollam vitream, ac moue spathula lignea, vt probè inter se misceantur, luta amplum alembicum ac magnum receptaculum, destilla per cineres primùm igni admodum pusillo, ac paulatim maiore, donec aqua fortis destillarit, ac videas Mercurium album in alembico sublimādum. Tùm adhuc paulo magis ignem tuum auge, retine in sublimando identidem ignem augens, donec omne sursum sublimatum fuerit: denique ollam tuam infrà ad horam candere sinas, tùm sensim refrigescere. i. ignem tuum spontè interire finito, atq; alembico dempto ac receptaculo probè obturato, Mercurium sublimatum ex alēbico sumito. Eum Mercurium sublimatum, iterum in aqua forti solve, tàm facilè solvetur quàm prius. Tùm rursum ollæ indito vitriolum recens clarificatum, pulveriza ac sicca vt pulverescat, ita tamē vt spiritus suos retineat, ac prædicto soluto Mercurio superinfuso probè agitato & misto, ac pulveri immerso ac rursum destillato, & sublimato, vt suprà. Ac istas destillationes ac sublimationes quater itera, singulis vicibus vitriolo Romano recenti. Tùm Mercurio ad eum modū sublimato, ac ollę vitreæ nitidę immisso, alēbico vnâ cū receptaculo superimposito, ac sublimato cū cineribus de more. Eas sublimationes itera, donec nullas fęces amplius in fūdo relinquat: tū purè paratus est

Quando Mercurius purè paratus sit.

eſt ad opus noſtrũ, ſerva in pyxide vitrea clauſa, ad vſum.

Lunæ cæmentatio.

Sumito Lunam admodum ſiccè in teſta purgatam, ac pòſt reflatam de Saturno in crucibulum bis terve, donec crucibuli non amplius inficiantur: eam Lunam redige in laminas ſpiſſitudine coronati aurei, ſeca in fruſta quadrata: tum habe crucibulum cæmentarium quadratum ex terra forti quæ facilè ignem ferat: pone primùm ſal commune præparatum in fundo ſpiſſitudine dorſi cultri, tùm ſtratum laminarum Lunæ, tùm iterum ſal, &c. atque alterum ſuper altero colloca, donec crucibulus plenus ſit. Luta probè ex eadem materia forti operculum, ſinas ſiccari probè: tùm igni imponito primùm puſillo ac paulatim vehementiori, donec crucibulus tuus ſenſim candeat, ita tamen ne ſal aut Luna liqueſcat. In eo candore retine ad horas 24, tum refrigeſcere ſinas, ac crucibulum confringas, ac in teſta imponito cum aqua munda, ac ſal omne ſimul ſolvetur ſuper cineres, ac laminæ lunæ ſubſident: aquam ſenſim effundas, laminas exime, ſicca: ſunt enim fragiles vt vitrum, ac nigræ. Eas pulveriza in mortario ferreo, ac nõ in æreo; cribra, ac ſi quid ſupereſt quod nõ eſt calcinatum, pone denuò calcinandum, vt ſuprà, donec omne ſe ſinat in pulverem redigi. Tùm pulverem cum aqua communi aut melle cum fauo intangibiliter contere: eum pulverem

verem contritum pateris vitreis, pelvibus, aut ollis indito, atque aqua munda calida infusa, agita ac probè misce; sine subsidere; effunde calidè sensim supernè, infunde rursum aquam calidam mundam, agita, sine subsidere, sensim supernè clarè eounde: aut aquam mundam frigidam superfunde, ac sinas calefieri super cineres, fac vt suprà: confundito omnes aquas simul, idq́; tandiu facito, donec aqua tam nitida defluat, quam infusa est, ac Luna munda alba & clara est instar nivis: tum fæces omnis aquæ effusæ finito subsidere, effundito aquam sensim supernè, fæces exicca, ac in crucibulo solvito super fornace cum parte salis alcali: ac si quid tuæ Lunæ transfuderis, denuò reperis, tantò minus amittis, &c. Puram Lunam lotam sicca igni pusillo in patera vitrea, tùm eũ pulverem solve borace, & pusillo salis alcali in crucibulo super fornace; ac funde iuxta Virgã; tum denuò in laminas, vt suprà, redige; in frusta quadrata seca, cæmenta aut calcina, vt suprà; Laua ac munda vt priùs ex sale: id opus persequere, donec Luna tua clara, alba, ac pulchra ex sale prodeat: cùmq́; nulla amplius nigredo sequitur, ac Luna clara ac munda est, Luna ab omnibus fæcibus liberata est, ac nigredine, ita vt non amplius ærugine obducatur, vt Sol, ac clara erit, ac pondere gravis, & sono surda, ac in aqua forti solui nolet, in qua Luna solvitur, ac colores retinebit. Atque ad

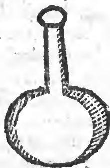
opus nostrum præparata est, serua in pyxide vitrea ad vsum.

Cæmentum Solis.

Cap. 49.

SVME Solem purum instar coronati tenuem, cementa in cemento Regali ad horas 24, idque ter semper in cæmento recenti, aut toties donec in põdere tuo nihil amittis. Tùm Sol tuus præparatus est ad opus nostrum perficiendum. Nunc sume ac solve tui Solis præparati lothones 3, Lunæ lothones 9, rectifica vt solvendum in aqua clara. Tùm 8 lothones tui Mercurij præparati etiam in vitro seorsim solve in aqua nitida. Has 3 aquas confunde in eiusmodi vitro quale hîc depictum est, ac probè inter se agita: tùm vitro leuigato orì imposito, pone in balneo tepido, donec probè coierint. i. cùm probè inter se permista fuerint, turbantur & immũda fiunt: nam Sol, Luna, ac Mercurius nolunt sese tam facilè inter se permiscere in aqua pura, quare in balneo tepido ponenda sunt, donec mista ac in aqua pura soluta fuerint, ita vt nullas fæces in fundo relinquant: cùmque ita soluta fuerint, alembicum

Sol quomodo cæmẽtandus.





cum vitro tuo impone, ac subtrahe balneo tepido aquam fortem, donec materia tua sicca est: tùm sinas refrigescere; pone in cineribus: leni calore quali Sol medio Martio lucet, atque ita retine, donec materia tua tam alba est quam nix: tumque ignem auge eo calore quo Sol media æstate lucet, retine in eo calore, donec materia lutea fit, vt mastix: tùm ignem auge, donec materia fit crocea instar croci: tùm adeò augebis, vt materia tua rubra fiat instar rubricæ, atque iterum, donec rubra fiat instar minij. Pòst insigniter auge, donec materia tua puniceum colorem induat aspectu cæruleum: tùm materiam ad horam aut amplius candere facias, sine refrigescere; exime, ac Sol tuus fixus est. Tùm sumito tantum tui Mercurij præparati, quantum est pondus materiæ vniversæ; liquefacito in aqua tua forti rectificata: eum Mercurium solutum infunde in vitrum tuum, ac materiæ tuæ adde, agita, ac probè inter se misce; pone in balneo roris, ac operi vitro rotundo levigato super os, ac super id pondus Saturni, ad vitrum sæpè aperiendum, si quid fortè Mercurij ascenderet ad margines, vt id rursum penna deorsum abstergas. Sinas hoc pacto in balneo ad horas 24: tùm alembico superimposito, destilla ex balneo Mariæ omnem tuam aquam fortem. Tùm rursum fornaci impone in testa cum cineribus; ignem, vt priùs, adhibens.

Calor quis adhibēdus

Materia enim tua quæ prius rubra erat, denuò subnigrè cana fiet, ac penè alba, deinde crocea, ac pôst rubra, proinde ignem vt supra adde. Sed facilè fiet: cùmque materiam tuam colore sanguineo rubere vides, tum ferream aut æream laminam candefacias, huic granũ istius pulveris impone, ac si in modum ceræ liquescat, nec fumet, ac penetret laminã illam candentem, vt oleum corium siccum, medicina tua perfecta est. Sin id non facit, iterum aqua clara paradisi perfundẽda est: tum Mercurij tui præparati inde, quantum materia tua appendebat, antequam Mercurium adderes: ac in tua aqua præparata solve: tum vitro super medicinam inde, ac pone in balneo, vt suprà: facito modis omnibus vt suprà: id faciendum tibi, donec materia tua tam sit fusibilis, quam cera, ac fixa. Tum gratias Deo age. Habes enim medicinã omnia metalla in verum Solem transferentem, atque altitudinem projectionis facilè te experientia docebit. Estque medicina, quandiu metallum frangibile est.

Proba.

Multiplicatio.

Cap. 50.

ITEM ad medicinam tuam multiplicandam, vnam partem ex vitro sume, eâ lucrum fac, atque alteram in eo sine, eâ facito modis omnibus, perinde ac si de integro ponere velles, scilicet: Recipe 9 lothones Lunæ, 8 lothones Mercurij, ac 3 lothones Solis, quæ 3 ad opus

no-

nostrum parata sunt, vt suprà, liquefacito in aqua forti rectificata, singula seorsim: tùm omnia 3 simul confundito, ac in balneo ponito, donec clara sint absque fæcibus in fundo: tum infunde in vitrum in quo dimidia pars tuæ medicinæ inest, ac probè inter se permisce: tum aquam fortem destilla in balneo Mariæ, ac super fornace ponito in testa cũ cineribus, ignẽ addens vt suprà, donec materia tua omnis rubra fiat, quod spatio 6 hebdomadũ fit, tùm rursum aqua paradisi vt suprà, perfunde, ac spatio 3 hebdomadum omne simul medicina est. Ac tum denuò partem dimidiam eximere potes, altera in vitro relicta, atque vt suprà, multiplicare. Aqua paradisi.

Cap. 51.

NVNC verò dilectus meus audiuit partem vnam magni operis, primùm circa amalgamationes: atque item paululum de alijs, ac de oleis quomodo ea ex metallis sint conficienda. Deinceps te docebo ex omnibus metallis sal conficere, quod sal est Elixir perfectum, æquè ac oleum. Sed proiectio eius nõ est tam alta. Verùm sal ex metallis extrahere non est res, quæ magnum laborem requirat: cito fit, brevi tempore. Ac tum filium meum docebo, conficere lapidem, quem pro maximo meo secreto habeo. Transitio.

Cap. 52.

SCIES dilecte, ex omnibus metallis sal elici posse, ac omne sal metalli est Elixir: ac tenebis

Ex omnibus metallis sal elici potest: ac id omne est Elixir.

Quatuor sunt elemẽta quorum 2 extrema sunt ac fixa ignis & terra 2 media ac Volatilia, aqua & aer.

tenebis in sale metalli, elementum terræ latere ac elementum ignis. Scies ac intelliges esse 4 elemẽta, vt ignem, aërem, aquam & terram. Ac ignis & terra sunt vtraque extrema elemẽta, aqua & aër media sunt elementa: duo illa extrema sunt fixa, videlicet, Ignis & Terra: duo media sunt volatilia, scilicet, Aqua & Aër.

Cap. 53.

In metallis oleum aut ignis à terra separari non potest

NVNC scies in omnibus rebus quæ sunt combustibiles, Ignem aut oleum earum à Terra separari posse: preterquam in metallis, in ijs oleum aut ignis separari à terra non potest: fixa simul in igne manent. Quare omne sal metalli est Elixir, & liquari potest. Tenebis sale ad Elixir perducto, proiectionem exiguam esse, tùm idem illud Elixir salis in oleum converti potest, ac tum interius eius foràs inuersum est, ac exterius intrò. Priùs faciebat sal proiectionem vnius in 100, ac Lunam efficiebat. Eo verò in oleum converso, ac interiore foràs, ac exteriore intrò inverso 1000 in proiectione facit. Ac cùm priùs Lunam efficeret, existens sal, iam in oleum redactum Solem efficit. Ita, mi fili, vbi sal hoc metallorum ad Elixir perduxeris, vt nunc te docturus sum: opus persequere, vt ipsum ad oleum perducas. Id verò facilè fit, vt te sub finem huius operis sum docturus. Scies verò pro magno secreto,

Sale metallorum ad Elixir perducto, opus persequendum, ipsamque ad oleum perducendum.

to, non esse certiorem aut breviorem viam ac rationem, quam operari in sale metallorum. Nam in id nullum vitium incidere potest. Nulli enim hic spiritus, qui ascẽdere valeant, ac non facilè per ignem negligitur: atque hîc nihil fixatur, materia fixa est. Ita dilecte, omne secretum consistit in sale, & oleo metallorum. Ac ob eam causam solebant Veteres Philosophi adiurare alij alios, ne duo hæc abdita arcana cuiquam manifestarent, præterquam filijs suis, quos ad eam rem aptos cernerent: vtq; etiam eo pacto scriberent, vt nullus mortalium intelligeret, nisi soli filij scientiæ. Itaq; mi fili, omnes libros Veterum perlege, omnesque Philosophorum libros: nusquam reperies solidam ac veram rationem de sale, nec de oleo metallorum, quam tibi in opere possis proponere. Scribunt quidem omne sal ac oleum metalli certò esse Elixir: dicunt etiam in eo cõvenire omnes turbas Philosophorum, quod omne sal ac oleum metallorum sit perfectum Elixir. Scribũt item ex metallis sal facilè educi posse, per reverberationem metallorum. Item, sal ex fæcibus suis esse extrahendum, & ad lapidem crystallinum perducendum. Sed posteà nullam amplius rationẽ operis addunt. Scribunt vlteriùs tam obscurè ac tectè, vt nemo veram mentem eorum capere possit, nisi qui nôrunt. Hoc pacto ars salis ac olei metallorũ secreta permansit supra omnes artes alias.

Omne secretum cõsistit in sale & oleo metallorum.

In Libris Philosophorũ nusquã reperitur solida ac vera ratio de sale & oleo metallorum.

Ac

Quatuor sunt elemẽta quorum 2 extrema sunt ac fixa ignis & terra 2 media ac Volatilia, aqua & aer.

tenebis in sale metalli, elementum terræ latere ac elementum ignis. Scies ac intelliges esse 4 eleméta, vt ignem, aërem, aquam & terram. Ac ignis & terra sunt vtraque extrema elemẽta, aqua & aër media sunt elementa: duo illa extrema sunt fixa, videlicet, Ignis & Terra: duo media sunt volatilia, scilicet, Aqua & Aër.

Cap. 53.

In metallis oleum aut ignis à terra separari non potest

NVNC scies in omnibus rebus quæ sunt combustibiles, Ignem aut oleum earum à Terra separari posse: preterquam in metallis, in ijs oleum aut ignis separari à terra non potest: fixa simul in igne manent. Quare, omne sal metalli est Elixir, & liquari potest. Tenebis sale ad Elixir perducto, proiectionem exiguam esse, tùm idem illud Elixir salis in oleum converti potest, ac tum interius eius foràs inuersum est, ac exterius intrò. Priùs faciebat sal proiectionem vnius in 100, ac Lunam efficiebat. Eo verò in oleum conuerso, ac interiore foràs, ac exteriore intrò inverso 1000 in proiectione facit. Ac cùm priùs Lunam efficeret, existens sal, iam in oleum redactum Solem efficit. Ita, mi fili, vbi sal hoc metallorum ad Elixir perduxeris, vt nunc te docturus sum: opus persequere, vt ipsum ad oleum perducas. Id verò facilè fit, vt te sub finem huius operis sum docturus. Scies verò pro magno secre-

Sale metallorum ad Elixir perducto, opus persequendum, ipsamque ad oleum perducendum.

to,

to, non esse certiorem aut breviorem viam ac rationem, quam operari in sale metallorum. Nam in id nullum vitium incidere potest. Nulli enim hic spiritus, qui ascẽdere valeant, ac non facilè per ignem negligitur: atque hic nihil fixatur, materia fixa est. Ita dilecte, omne secretum consistit in sale, & oleo metallorum. Ac ob eam causam solebant Veteres Philosophi adiurare alij alios, ne duo hæc abdita arcana cuiquam manifestarent, præterquam filijs suis, quos ad eam rem aptos cernerent: vtq; etiam eo pacto scriberent, vt nullus mortalium intelligeret, nisi soli filij scientiæ. Itaq; mi fili, omnes libros Veterum perlege, omnesque Philosophorum libros: nusquam reperies solidam ac veram rationem de sale, nec de oleo metallorum, quam tibi in opere possis proponere. Scribunt quidem omne sal ac oleum metalli certò esse Elixir: dicunt etiam in eo cõvenire omnes turbas Philosophorum, quod omne sal ac oleum metallorum sit perfectum Elixir. Scribũt item ex metallis sal facilè educi posse, per reverberationem metallorum. Item, sal ex fæcibus suis esse extrahendum, & ad lapidem crystallinum perducendum. Sed posteà nullam amplius rationẽ operis addunt. Scribunt vlteriùs tam obscurè ac tectè, vt nemo veram mentem eorum capere possit, nisi qui nôrunt. Hoc pacto ars salis ac olei metallorũ secreta permansit supra omnes artes alias.

Omne secretum cõsistit in sale & oleo metallorum.

In Libris Philosophorũ nusquã reperitur solida ac vera ratio de sale & oleo metallorum.

Ac

Quatuor sunt elemẽta quorum 2 extrema sunt ac fixa ignis & terra 2 media ac Volatilia, aqua & aer.

tenebis in sale metalli, elementum terræ latere ac elementum ignis. Scies ac intelliges esse 4 eleméta, vt ignem, aërem, aquam & terram. Ac ignis & terra sunt vtraque extrema eleméta, aqua & aër media sunt elementa: duo illa extrema sunt fixa, videlicet, Ignis & Terra: duo media sunt volatilia, scilicet, Aqua & Aër.

Cap. 53.

In metallis oleum aut ignis à terra separari non potest

NVNC scies in omnibus rebus quæ sunt combustibiles, Ignem aut oleum earum à Terra separari posse: preterquam in metallis, in ijs oleum aut ignis separari à terra non potest: fixa simul in igne manent. Quare omne sal metalli est Elixir, & liquari potest. Tenebis sale ad Elixir perducto, proiectionem exiguam esse, tùm idem illud Elixir salis in oleum converti potest, ac tum interius eius foràs inuersum est, ac exterius intrò. Priùs faciebat sal proiectionem vnius in 100, ac Lunam efficiebat. Eo verò in oleum converso, ac interiore foràs, ac exteriore intrò inverso 1000 in proiectione facit. Ac cùm priùs Lunam efficeret, existens sal, iam in oleum redactum Solem efficit. Ita, mi fili, vbi sal hoc metallorum ad Elixir perduxeris, vt nunc te docturus sum: opus persequere, vt ipsum ad oleum perducas. Id verò facilè fit, vt te sub finem huius operis sum docturus. Scies verò pro magno secre-

Sale metallorum ad Elixir perducto, opus persequendum, ipsamque ad oleum perducendum.

to,

to, non esse certiorem aut breviorem viam ac rationem, quam operari in sale metallorum. Nam in id nullum vitium incidere potest. Nulli enim hic spiritus, qui ascẽdere valeant, ac non facilè per ignem negligitur: atque hîc nihil fixatur, materia fixa est. Ita dilecte, omne secretum consistit in sale, & oleo metallorum. Ac ob eam causam solebant Veteres Philosophi adiurare alij alios, ne duo hæc abdita arcana cuiquam manifestarent, præterquam filijs suis, quos ad eam rem aptos cernerent: vtq; etiam eo pacto scriberent, vt nullus mortalium intelligeret, nisi soli filij scientiæ. Itaq; mi fili, omnes libros Veterum perlege, omnesque Philosophorum libros: nusquam reperies solidam ac veram rationem de sale, nec de oleo metallorum, quam tibi in opere possis proponere. Scribunt quidem omne sal ac oleum metalli certò esse Elixir: dicunt etiam in eo cõvenire omnes turbas Philosophorum, quod omne sal ac oleum metallorum sit perfectum Elixir. Scribũt item ex metallis sal facilè educi posse, per reverberationem metallorum. Item, sal ex fæcibus suis esse extrahendum, & ad lapidem crystallinum perducendum. Sed posteà nullam amplius rationẽ operis addunt. Scribunt vlteriùs tam obscurè ac tectè, vt nemo veram mentem eorum capere possit, nisi qui nôrunt. Hoc pacto ars salis ac olei metallorũ secreta permansit supra omnes artes alias.

Omne secretum cõsistit in sale & oleo metallorum.

In Libris Philosophorũ nusquã reperitur solida ac vera ratio de sale & oleo metallorum.

Ac

Quatuor sunt elemẽta quorum 2 extrema sunt ac fixa ignis & terra 2 media ac Volatilia, aqua & aer.

tenebis in sale metalli, elementum terræ latere ac elementum ignis. Scies ac intelliges esse 4 eleméta, vt ignem, aërem, aquam & terram. Ac ignis & terra sunt vtraque extrema elementa, aqua & aër media sunt elementa: duo illa extrema sunt fixa, videlicet, Ignis & Terra: duo media sunt volatilia, scilicet, Aqua & Aër.

Cap. 53.

In metallis oleum aut ignis à terra separari non potest

NVNC scies in omnibus rebus quæ sunt combustibiles, Ignem aut oleum earum à Terra separari posse: pręterquam in metallis, in iis oleum aut ignis separari à terra non potest: fixa simul in igne manent. Quare omne sal metalli est Elixir, & liquari potest. Tenebis sale ad Elixir perducto, proiectionem exiguam esse, tùm idem illud Elixir salis in oleum converti potest, ac tum interius eius foràs inuersum est, ac exterius intrò. Priùs faciebat sal proiectionem vnius in 100, ac Lunam efficiebat. Eo verò in oleum converso, ac interiore foràs, ac exteriore intrò inverso 1000 in proiectione facit. Ac cùm priùs Lunam efficeret, existens sal, iam in oleum redactum Solem efficit. Ita, mi fili, vbi sal hoc metallorum ad Elixir perduxeris, vt nunc te docturus sum: opus persequere, vt ipsum ad oleum perducas. Id verò facilè fit, vt te sub finem huius operis sum docturus. Scies verò pro magno secreto,

Sale metallorum ad Elixir perducto, opus persequendum, ipsamque ad oleum perducendum.

to, non esse certiorem aut breviorem viam ac rationem, quam operari in sale metallorum. Nam in id nullum vitium incidere potest. Nulli enim hic spiritus, qui ascēdere valeant, ac non facilè per ignem negligitur: atque hîc nihil fixatur, materia fixa est. Ita dilecte, omne secretum consistit in sale, & oleo metallorum. Ac ob eam causam solebant Veteres Philosophi adiurare alij alios, ne duo hæc abdita arcana cuiquam manifestarent, præterquam filijs suis, quos ad eam rem aptos cernerent: vtq; etiam eo pacto scriberent, vt nullus mortalium intelligeret, nisi soli filij scientiæ. Itaq; mi fili, omnes libros Veterum perlege, omnesque Philosophorum libros: nusquam reperies solidam ac veram rationem de sale, nec de oleo metallorum, quam tibi in opere possis proponere. Scribunt quidem omne sal ac oleum metalli certò esse Elixir: dicunt etiam in eo cōvenire omnes turbas Philosophorum, quod omne sal ac oleum metallorum sit perfectum Elixir. Scribūt item ex metallis sal facilè educi posse, per reverberationem metallorum. Item, sal ex fæcibus suis esse extrahendum, & ad lapidem crystallinum perducendum. Sed posteà nullam amplius rationē operis addunt. Scribunt vlteriùs tam obscurè ac tectè, vt nemo veram mentem eorum capere possit, nisi qui nôrunt. Hoc pacto ars salis ac olei metallorū secreta permansit supra omnes artes alias.

Omne secretum cōsistit in sale & oleo metallorum.

In Libris Philosophorū nusquā reperitur solida ac vera ratio de sale & oleo metallorum.

Ac

Materia enim tua quæ prius rubra erat, denuò subnigrè cana fiet, ac penè alba, deinde crocea, ac pôst rubra, proinde ignem vt supra adde. Sed facilè fiet: cùmque materiam tuam colore sanguineo rubere vides, tum ferream aut æream laminam candefacias, huic granũ istius pulveris impone, ac si in modum ceræ liquescat, nec fumet, ac penetret laminã illam candentem, vt oleum corium siccum, medicina tua perfecta est. Sin id non facit, iterum aqua clara paradisi perfundẽda est: tum Mercurij tui præparati inde, quantum materia tua appendebat, antequam Mercurium adderes: ac in tua aqua præparata solve: tum vitro super medicinam inde, ac pone in balneo, vt suprà: facit o modis omnibus vt suprà: id faciendum tibi, donec materia tua tam sit fusibilis, quam cera, ac fixa. Tum gratias Deo age. Habes enim medicinã omnia metalla in verum Solem transferentem, atque altitudinem projectionis facilè te experientia docebit. Estque medicina, quandiu metallum frangibile est.

Proba.

Multiplicatio.

Cap. 50.

ITEM ad medicinam tuam multiplicandam, vnam partem ex vitro sume, eâ lucrum fac, atque alteram in eo sine, eâ facito modis omnibus, perinde ac si de integro ponere velles, scilicet: Recipe 9 lothones Lunæ, 8 lothones Mercurij, ac 3 lothones Solis, quæ 3 ad opus no-

nostrum parata sunt, vt suprà, liquefacito in aqua forti rectificata, singula seorsim: tùm omnia 3 simul confundito, ac in balneo ponito, donec clara sint absque fæcibus in fundo: tum infunde in vitrum in quo dimidia pars tuæ medicinæ inest, ac probè inter se permisce: tum aquam fortem destilla in balneo Mariæ, ac super fornace ponito in testa cũ cineribus, ignẽ addens vt suprà, donec materia tua omnis rubra fiat, quod spatio 6 hebdomadũ fit, tùm rursum aqua paradisi vt suprà, perfunde, ac spatio 3 hebdomadum omne simul medicina est. Ac tum denuò partem dimidiam eximere potes, altera in vitro relicta, atque vt suprà, multiplicare. *Cap. 51.* Aqua paradisi.

NVNC verò dilectus meus audiuit partem vnam magni operis; primùm circa amalgamationes: atque item paululum de alijs, ac de oleis quomodo ea ex metallis sint conficienda. Deinceps te docebo ex omnibus metallis sal conficere, quod sal est Elixir perfectum, æquè ac oleum. Sed proiectio eius nõ est tam alta. Verùm sal ex metallis extrahere non est res, quæ magnum laborem requirat: cito fit, brevi tempore. Ac tum filium meum docebo, conficere lapidem, quem pro maximo meo secreto habeo. Transitio.

Cap. 52.

SCIES dilecte, ex omnibus metallis sal elici posse, ac omne sal metalli est Elixir: ac tenebis Ex omnibus metallis sal elici potest: ac id omne est Elixir.

to, non esse certiorem aut breviorem viam ac rationem, quam operari in sale metallorum. Nam in id nullum vitium incidere potest. Nulli enim hic spiritus, qui ascẽdere valeant, ac non facilè per ignem negligitur: atque hîc nihil fixatur, materia fixa est. Ita dilecte, omne secretum consistit in sale, & oleo metallorum. Ac ob eam causam solebant Veteres Philosophi adiurare alij alios, ne duo hæc abdita arcana cuiquam manifestarent, præterquam filijs suis, quos ad eam rem aptos cernerent: vtq; etiam eo pacto scriberent, vt nullus mortalium intelligeret, nisi soli filij scientiæ. Itaq; mi fili, omnes libros Veterum perlege, omnesque Philosophorum libros: nusquam repeties solidam ac veram rationem de sale, nec de oleo metallorum, quam tibi in opere possis proponere. Scribunt quidem omne sal ac oleum metalli certò esse Elixir; dicunt etiam in eo cõvenire omnes turbas Philosophorum, quod omne sal ac oleum metallorum sit perfectum Elixir. Scribũt item ex metallis sal facilè educi posse, per reverberationem metallorum. Item, sal ex fæcibus suis esse extrahendum, & ad lapidem crystallinum perducendum. Sed posteà nullam amplius rationẽ operis addunt. Scribunt vlteriùs tam obscurè ac tectè, vt nemo veram mentem eorum capere possit, nisi qui nôrunt. Hoc pacto ars salis ac olei metallorũ secreta permansit supra omnes artes alias.

Omne secretum cõsistit in sale & oleo metallorum.

In Libris Philosophorũ nusquã repeitur solida ac vera ratio de sale & oleo metallorum.

Ac

Ac tibi, mi fili, bona fide dico, istam artem salis ac olei nunquam ante hac palam fuisse, ante Parentis mei tempora, ac tibi iam euidenter scribo. Quare per Deum viuentem te adiuro, vt istam artem secretam nulli reueles, nisi vbi certò scias eam secretam mansuram: ob magnum malum quod indè oriri posset: ac quod nobilis ars in peccatis consumeretur, ac non in gloriam Dei, ac ad opem ferendam pauperibus, ac in inopiæ solatium, ac omnium hominum, ad liberandos captivos innocentes, & ad confirmationem fidei Christianæ. Ita probè circumspice, cuicunque Deus hanc artem largitur, is eam habiturus, nec quisquã alius. Nam provt propositum alicuius bonum aut malum fuerit, ita eam nancisci potest, ac Deus ei est daturus: ac miraculosè eam consequetur. Dictum intelligenti sat est.

Dictũ intelligenti sat est.

Cap. 54.

SVMES Solem aut Lunam, ac solues in aquâ forti, quemadmodum soluere conuenit: ac soluta præcipitare facito, eam calcem laua aqua communi destillata, ac sicca in sole. Tùm calx parata est ad opus tuum, vt ponas in fornace calcinatoria ad resolvendam & aperiendam, vt post Mercurium ex ea sublimes: calcem serua. Scies autem, quamvis tibi scribam de Sole & Luna, potes etiam extrahere ex Saturno, & ex Venere, ac etiã Iove, & ex Marte, æque ac ex Sole & Luna. Sed Sol ac Luna proxi-

Sol & Luna in aqua forti soluẽda, ac soluta præcipitanda. Ea calx aqua cõmuni destillãta lauanda Mercurius ex ea sublimandus, calx seruãda.

proxima sunt & perfectissima, ac altiorẽ proiectionem faciunt, atque etiam optima sunt, ac facile ad Elixir, sal, & oleum perducuntur. Item sumes calcem illam, quam tibi servare iubebam, ac immittes pateræ vitreæ lato ac plano fundo, donec ad duos digitos calx emineat, nec amplius, nec spissius: atque hoc pacto in fornace calcinatoria pones in qua spiritus calcinantur aut Athanare, aut in tripode, ac tantum ei calorem adhibebis, vt si plumbum retinere velis liquefactum vt non concrescat, 21 dies continuè, ita vt ignem non tollas aut ipsum refrigeres: ad corpus Lunæ probè operiendum ac resolvendum: ad Mercurium pòst indè extrahendũ. Ac scies quodcunq; metallum operari voles, ita faciendum esse, siue Sol fuerit, Luna, aut vllum aliud metallum. Sed vbi quodlibet prædictorum metallorum stat 21 dies: Solem 6 ponere debes hebdomadas. Sol enim solidum ac compactum corpus habet, quod Luna nõ habet, nec reliqua metalla. Quare Sol tantò diutius in fornace reverberatoriâ est relinquendus.

Sol solidũ ac cõpactũ corpus habet.

Cap. 55.

ITEM vbi iam calx alicuius metalli aperta fuerit, ollam vitream lato fundo sumito, ac ei calcem tuam immitte, ac pone æquali spissitudine, ac alembicum suprà luta, amplo capite, atque ita pone super fornace sublimatoriâ in cineribus cribratis, ac receptaculum luto

Calce alicuius metalli aperta ea in cineribus cribratis ponenda super fornace sublimatoria in olla vitrea latũ fundũ habente. Ignis pusillus primùm struendus.

to affige: ac primùm ignem pusillum substrue, deinde gradatim ipsum auge, donec olla cui calx inest, candere incipiat. Ipsâ verò iam candente, retine ollam hoc pacto candentem eodem statu ad dies 8 aut 10. Ac quicquid agas, ne nimium calcem tuam cãdefacias, ne liquescat. Ac 8 aut 10 illis diebus exactis, respice ad ollam vitream, an nullus amplius Mercurius ex ea ascendat. Ac si nihil amplius ascendat, sine refrigescere, ac deme alembicum, ac tùm Mercurium tuum sursum sublimatum habebis in formam niuis candidę. Hunc exime, & probè serva.

Videndum ne nimiuũ calx candefiat.

Materia frigefacta, eximendus Mercurius

Cap. 56.

ITEM sal tuum aut terram reperies in fundo ollę tuę vitreæ redactam in pulverem colore inter cinericium & album, ac intumuit in morem spongiæ, adeò apertũ est Mercurio ei detracto. Id verò omne dictum de omnibus metallis, vt Luna, Saturno, Venere, &c. Sed calx Solis facilè 16, aut 20. dies stare debet. Ac Solem fortiùs potes candefacere, quam reliqua metalla: Sol enim non tam facilè quam reliqua metalla liquescit. Atque etiam flãma vehementior Soli est adhibenda, quia Sol solidius ac magis compactum habet corpus, præ Luna aut alio quovis metallo, alioqui idem opificium est.

Sal aut terra reperitur in fũdo ollæ vitreę redacta in pulverem.

Cap. 57.

ITem sal ex ollâ vitreâ eximes, ac amphoræ lapideæ indes, ac ei bonum acetum ex vino de-

Sal prædictum ex olla eximen-

destillatum superfundes, atq; eam amphoram in balneo pone, bulliat dies noctesq; 4, ac move amphorã quater aut sexies singulis diebus spathula lignea. Ac semper amphoram denuò tegito tegula aut scãdula leuigata quæ ori amphoræ quadret. Quatuor illis diebus exactis sine refrigescere, ac fæces in fundo subsidere: ac diffunde in aliam amphorã aut vas, ac obtura, & serua. Tùm denuò aliud acetum infunde, vt priùs, ac rursùm amphoram pone in balneo ad horas 24: ignem subde: ac moue vt priùs. Tùm sine frigefieri, ac fæces subsidere: diffunde sensim sine agitatione in aliud acetũ quod primùm effundebas, ac operi. Ac si fęces nihil valere videantur ampliùs, ac nullum sal ampliùs inesse: aufer, nihil est præter cineres.

dũ, eiúsque acetum superinfundendum in amphorã lapideam evacuatũ.

Cap. 58.

ITem nunc sume acetum tuum defusum, in quo iam sal tuum solutũ est, luta alembicũ super amphorã, ac pone eã in balneo, receptaculo ei addito. Ac indè acetũ destilla, ita remanet sal tuũ in amphora mundũ, clarũ ac candidum: post funde super illud sal cãdidum quod inest amphorę, aquam cõmunẽ mundã destillatam, ac in balneo bulliẽte pone ad horas 24, ac sal tuum in aquã claram solvetur: tùm sinas refrigescere. Ac si quę fęces insunt, subsident: clarum superne diffunde in vas mundũ: ac aliquantum etiamnùm aquæ communis destillatæ: funde super fæces, si fortè quid salis in eo re-

Aceto destillato, remanet sal in amphora mundũ, clarum, ac candidum

remansisset: pone in balneo ad horas 3, vt bulliat, sine refrigescere, ac rursùm cōfunde cum primò, vti priùs faciebas, ac fæces abijce.

Cap. 59.

Aqua destillanda, vti priùs acetum.

Solutio & congelatio toties iteranda, atq; item diffusio, donec nullæ amplius fæces remaneant

ITEM sume amphoram cui nunc sal tuum inest, ac alembicum probè lutatum superimpone, receptaculo ei luto addito: ac aquam tuam destilla, quemadmodum priùs aceto fecisti. Tùm reperis album, ac lucidum sal multo mundius & lucidius quam priùs habebas. Idque opus facito, ac itera toties, solvendo & congelando, & diffundendo, donec nullæ amplius fæces remaneant. Tùm sal tuum paratū est, ad proiectionem faciendam super Mercurium. Ac sal extrahere ex Sole, Luna, aut alio metallo, idem opificium est. Scies autem metalla imperfecta qualia sunt Venus, & Mars, cum ex ijs sal extrahere volumus, admodum minutim limari, ac ponuntur reverberanda in fornace reverberatoriâ ad dies 6, medioeri calore, aut candore. Atque ita eodem modo sal extrahitur, vt priùs doctum est ex Luna, & ex reliquis.

Cap. 60.

Quomodo Sal ex Saturno aut Iove educendum.

ITEM cum Sal ex Saturno aut Ioue habere vis, solvere ea debes in aquâ forti, ac calcem à sua salsedine abluere, vti doctus es: ac ita pones in fornace reverberatoria, vti antè dictum est. Item cum sal ex Saturno, aut Iove habere cupis, ac cum eo Mercurium eius probè sinere volare,

volare, pone in fornace reverberatoriâ in patellâ terreâ plano fundo, donec ad digitum vnum emineat, sed non ampliùs. Nam in morem spongiæ admodum intumescit. Ac calcinare debes ad dies ac noctes 12, temperato calore & candore, ne vitrum fiant: quemadmodùm alijs in locis satis docetur. Tùm id refrigescere sinito; ac sal eius indè educito, vt suprà satis doceris. Estque hoc sal tam probum, tamq; altam proiectionem facit super Mercurium, quam sal Solis. Item si Iovi, & Saturno Mercurium seruare vis, præparare debes sublimationibus, vt de Sole & Luna dicitur: idem modus, idem opificium est. Nisi quod Iovem & Saturnum dies viginti in fornace calcinatoriâ, aut in athanare aperiendum ponere non debes. Nam Mercurius eorum est etiamnùm crudus, ac non fixus vnâ cum corporibus, idcirco facilè à terrâ suâ, aut corpore sese separat. Scies autem primam rationem optimam esse, ad Mercurium indè sublimandum. Tùm quodque elementum virtutem suam retinet. Ac si sal cupis extrahere ex Venere aut Marte, ea subtiliter limare debes, ac limaturam ponere in patellis terreis, spissitudine vnius digiti, eamque in fornace reverberatoriâ positam vres ad dies 35, ac Martem 95 dies. Item hęc duo tandiu reverberanda sunt, quòd tam impura sint. Nam continuò vitrum fierent, eam ob causam lentè candefieri debent,

Quomodo sal ex Venere aut Marte extrahendũ.

ac proinde diu ac lentè vri, antequã Mercurium suum à se dimittant,&c. Vbi verò in hunc modum vsseris,vt ante doceris: tùm habes Sal Veneris & Martis: verùm id denuò reverberandum ponere debes,ad dies 3,in fornace reverberatoriâ: tùm denuò acetum destillatum superinfunde,vt priùs fecisti. Cùmq; sal tuum ita paratum est, facito proiectionẽ super Mercuriùm. Nam omne sal metallorum proiectionem super Mercurium facit, ac super aliud nihil, quia parũ aut nihil spiritus apud se habent. Item sumes Mercurium in crucibulo ac calefacies donec incipiat candere, ac superinijcies sal tuum metalli præparatum,salis vnam partem in partes centum Mercurij: ac ignem tuum vehementem facito: ita vt materia tua fluat,vt Luna super testamaut cupellam: ac sinas eo pacto donec se in Regulũ statuat, tùm extingue vt decet.Tùm habes puram Lunam. Ac omne sal metalli siue rubrum,siue album, Lunam puram efficit. Verũ metalla perfecta altiorem proiectionem faciunt, quam imperfecta: id te ipsa proiectio facilè docebit.Cùmque inversum fuerit interius foràs, ac exteriùs intrò,tùm omne oleũ est: ac tùm omne simul proiectionem facit ad rubrum,vbi priùs faciebat Lunã, efficit iam Solem purum in omnibus probis, ac examinibus. Ac si priùs proiectionem faciebat in 100,nunc facit proiectionem in 1000. Ac priùs proiectionem faciebat

Metalla perfecta altioré faciunt proiectionem quam imperfecta.

in Mercurium, ſed iam non facit proiectionem in Mercurium, ſed tantùmmodò in metalla: quemadmodum infrà docebimus, cùm de proiectionibus quæ oleo fient, nobis ſermo erit.

Cap. 61.

ITEM nunc te docere volo oleum ex metallis conficere, ac interius foris ponere. Eſtq; vnum ex noſtris maximis ſecretis. Tùm enim ſolem efficiet, vbi priùs tantùmmodò Lunam efficiebat, in proiectione. Ac ſi priùs in proiectione centum faciebat, cum eſt oleum facilè 1000 in proiectione faciet.

Modus cōficiendi oleū ex metallis.

Cap. 62.

SVMES magnam quantitatem vitrioli Romani, 10 aut 12 libras plus minus, quantum voles: ac ſolues vitriolum in aqua communi. Cumque omne ſolutum fuerit, ſine fæces ſubſidere. Tùm omne clarum supernè diffunde à fæcibus: atque id congelandum pone in vaſe lapideo, aut alia cucurbitá aut amphorâ, in arenâ, aut cineribus ad congelandum tuum vitriolum ſuper quodam balneo Mariæ, donec pellicula ſuperveniat: tùm ſine refrigerari, ac ſtare triduum, ac vitriolum lapillabit in inſignes lucidos lapillos cryſtallinos, claros pellucidos, colore viridi. Ac color viridis optimus hac in parte eſt.

Sumendū docet vitriolū Romanum, ac ſoluendū in aqua communi, ac deinde cōgelandum, donec pellicula ſuperveniat.

Pòſt vitriolū frigefactum lapillabit in inſignes lapillos cryſtallinos virides.

Cap. 63.

Lapilli illi eximendi, eorumque humiditas evaporãda

Denuò alij lapilli excrescent: prioribus adiungendi, & aqua rursùm, vt priùs evaporanda.

LApillos illos virides exime, ac pone in pusillis pateris vitreis, ac serva, etiamnùm humiditas in ijs remansit in testa: ea evaporabitur, donec denuò vellus supervenıat: ac sines rursùm refrigescere ad dies 3: ac tùm denuò alij lapilli lapillabunt, vt priùs: eos rursùm exime, ac pone denuò in paterâ ad priores: ac rursùm aquam evapóra, vt priùs. Ac facito, vt priùs, donec omnes simul habeas in mundo vitro, aut paterâ. Ac pone in mundo balneo siccandos; ac balneum accendas eo calore, qualis est Solis mediâ ęstate. Ac lapilli tui in album pulverem convertentur: quem pulverem solues in aqua communi destillata, vti priùs dictum est: sinito fæces subsidere, ac clarè supernè diffundas in testam mundam, vt priùs. Ac pone denuò congelandos, vt suprà, donec pellicula quędam superveniat, vt priùs. Ac sinas refrigescere triduum, ac denuò lapilli excrescent, vt priùs, qui dimidio etiamnùm mundiores, ac lucidiores erunt, quàm primi, ac dimidio pulchrior color viridis, ita vt nunquam pulchrior color viridis visus sit. Idcircò Geber & Hermes inquiunt: viriditatem tuam probè serva: nam si eam amittis, operã ludis. Humidum denuò evapora, donec pelliculâ operiatur: & facito iterùm modis omnibus, vt priùs fecisti. Ac vbi rursùm omnes lapillos cõgregaueris, iterùm in balneo illo sicco pone sicut

Iterum lapilli excrescent dimidio mundiores ac lucidiores, quã primi, ac colore viridi pulchriore.

Humidum rursùm evaporandũ, donec pellicula operiatur.

sicut prius, donec mundus pulvis candidus fiant. Tùm solue iterùm in aqua communi destillata, vt suprà: tùm sine subsidere, ac a fæcibus diffunde: ac facito modis omnibus, vt suprà fecisti. Id toties facito, donec nullas amplius relictas fæces vides. Item vbi albũ tuum pulverem hoc pacto laveris, ac operatus fueris: certus sis vitriolum tuum ritè præparatum esse. Tùm pulverẽ tuum album à vitriolo profectum serva, donec eo vsus fuerit. Quæras item dilecte, postquã vitriolum solveras, quare ipsum evaporare non sinebas, ita vt lapillare non sineres, id verò multum temporis exigit, antequam ad album pulverem reducas.

Vitriolum ritè præparatum.

Cap. 64.

NVNC scies vitriolum in sese habere quendam spiritum subtillissimum, quemadmodum in opere vegetabili abundè docetur, vbi agitur de subtili spiritu, qui est in parte exteriore omnium herbarum; ea est viriditas omnium earum rerum, quibus foris viriditas inest. Nam ea est flos earum, virtus & quinta essentia. Ac si viriditatem eam amittis: dico tibi verè, quintam essentiam amisisti. Ac omnis opera quam impendis ei rei, quæ viriditatem amisit, frustra impẽditur. Animam enim eius, vitam, ac quintam essentiam amisisti. Corpus est mortuum, siue sint herbæ, folia, species, radices, ac quicquid viriditatẽ foris habet. Quare vide, vt eã sedulò custodias. Viriditas enim

Viriditas omnium quibus foris ea inest, est eorum flos, virtus & quinta essentia, qua amissa, quinta essentia amissa est.

adeò subtilis est, invisibiliter eam amittis, quēadmodum in vegetabili manifestè demonstratur; vbi dicitur, quo pacto viriditas ex omnibus herbis, folijs ac radicibus, ac rebus omnibus suam viriditatem habentibus foràs educetur. Qua eductâ, & viriditate eâ in insignem rubedinem conversâ, qualis vnquam visa fuit: vide in opere vegetabili, ac facilè doceberis, quid sit ea viriditas. Itaq;, mi fili, viriditas vitriolo conservanda est. Nā si ipsum initio congelares, partē viriditatis ei adimeres, ita vt croceum fieret: nam viriditas est quinta essentia eius, quā ex vitriolo quęrimus. Dilectè ita sensim fieri debet lapillādo. Ac cùm iam fæcibus exutum est, ac in stupha sicca pulverizatū, viriditas albedine tecta est: sed cum iterùm humiditatē acquireret, viriditas eius denuò foràs prodiret. Idcircò exterius eius intus, ac interius foris ponendū est, ad retinendā animā eius, spiritum, vitam ac quintam essentiā: idq; magnum mysteriū in arte nostra est. Ac cùm vitriolū hoc pacto paratum est, rubrum est, instar rosæ rubræ, aut Rubini: Tùmq; in se 4 elementa perfectè habet. Estq; tùm lapis is quem Deus nobis est largitus.

Viriditas vitriolo cō struāda est

Magnum mysterium

Cap. 65.

IAm sumes, mi fili, album pulverem vitrioli quem tibi servare iubebam, eúmque indes ollæ vitreæ oblongo collo: ac collum sigillo Hermetis munias, ita nullus aër espirare aut ingredi

Sumēdum albū pulverē vitrioli, & quid eo agendū docet.

gredi valet: ac tùm in testâ cum cineribus cribratis pone super fornace: ac ignem subijce: & sub fornace lampadem ardentem pone: calorem addens, qualis est Solis medio Martio. Atque hoc pacto retine, donec vides materiã tuam flauescere: ac ita retine in eodem calore donec perfectè ruffa fuerit. Cumque hoc pacto insigni colore ruffo fuerit, ignem paululum auge.i. adhuc vnam lampadem suppone: atq; hoc pacto retine ad octo aut decem dies, ac tùm vide, an materia tua non incipiat rubere: si rubere incipiat, ignẽ tuum auge, sine hoc pacto in eo calore etiamnùm ad dies 8 aut 10. Si verò in rubedine nihil proficis, ignẽ tuũ adhuc vnâ lampade auge: ac si tùm in rubedine tua proficis, hoc pacto relinque tandiu, donec nõ amplius proficis in rubedine. Item cùm vides te octo aut 10 diebus nihil amplius in rubedine proficere, ignẽ singulis vicibus lãpade vnâ auge: atq; ita prosequere gradatim semper accensa lampade vnâ, donec materia tua tam altè rubra fuerit, quã rosa aut Rubinus. Iã vbi tàm altè rubra fuerit, vti dictũ est: finas etiamnùm hoc pacto ad dies 8, aut 10 in eodẽ calore: ac vide an color nõ mutetur. Ac si nõ amplius in rubedine mutetur, materia inversa est, ac interius foràs versum est. Ac iam viriditatẽ nõ amittes: quippè iã in rubedinẽ conversa est, ac iã in intimis partibus eius locata est: nec iam, nec vllo vnquã tempore foràs produci potest.

Ignis substruendus qui secundum colores lampadibus erit augendus.

Cur fixa esse non possit materia.

Materia ista in æternum rubra permanebit, & nō fixa. Nam si fixa esset omnino esset corrupta: nam in aqua soluenda & congelanda est, ac destillanda per alembicum.

Cap. 66.

SCIES autem me nunquam maius secretum tibi manifestasse quã hoc, per Deum iuro, hoc arcanum nunquam ab vllis Philosophis memoriæ proditum, quàm à me solo. Ac tibi affirmo, non esse maius secretum in arte quàm hoc. Quare te omnesque qui hoc intelligent, adiuro, vt nunquam palàm faciant, nisi vbi decet, per Deum viventem. Est enim secretum secretorum. Hac enim ipsa ratione omnia metalla in oleum reduci possunt, vbi in aquâ forti soluta fuerint: ac calx præcipitata, ac lota, vt audiuisti, ac de vitriolo satis doctus es.

Secretum secretorũ.

Cap. 67.

OMNIA metalla rubra fient in morem sanguinis, etiam Iupiter, ac Luna: nam omnibus metallis interius rubrum est, vnum magis rubrum alio. Cùm igitur ad rubedinẽ perducta fuerint, tùm solvenda tibi sunt, ac denuò congelanda, donec ab omnibus fæcibus munda sint, & tamen elementa sua simul contineant perfectè. Nam cùm eò perducta sunt, nihil præter fæces remanet. Nam Terra subtilis ac liquida effecta, ea itidẽ soluitur cũ eam subtilem effecisti soluendo & congelando, vt nullæ fæces amplius remaneant. Ita destillare

Metalla ad rubedinẽ perducta soluenda sunt ac denuò cõgelanda, donec ab omnibus fęcibus munda sint.

Omnibus metallis atque etiā Mercurio idem poſſe fieri quod vitriolo.

ſtillare per alembicū potes in oleum rubrū. Quemadmodū hic de vitriolo doceberis, ita etiā de omnibus metallis faciendū erit, atque etiam Mercurio. Vbi ſolutus fuerit in aquâ forti ac præcipitatus, ac ſalſedine abluta, ſiccatus, ac tum vitro inditus, vti dictū eſt de vitriolo: atq; ita porrò factum, vt priùs doctum eſt de vitriolo. Aut poteris Mercurium ſublimare, ac ſublimationem illam vitro indere. Ita etiam Mercuriū illum in aquâ ſoluere potes, ac à fæcibus mūdare, retinere ipſi ſimul 4 eius elementa, ac pòſt deſtillare in rūbrum oleum. Quid cenſes? nonne hoc magnū ſecretum eſt? Nunquam ſimile auditum fuit, nec audietur: iſto pacto interius eius foràs producere, ac exterius intrò, ac mundare ab omnibus fæcibus, abſq; elementorum ſeparatione: ac quod ampliùs eſt deſtillare in rubrum oleum, vt infrà docebimus. Ac quod hîc de metallo dictum eſt, id etiam de antimonio facere potes. Aures aperi, & auſculta, ac mentem aperi, nunquā auditū eſt, vt tale opus tam exiguo labore factum fuerit. Nunc ad opus noſtrum revertamur.

Idem antimonio fieri poteſt

Cap. 68.

Redit ad opus.

VBi videris materiā tuam eodem ſtatu permanere, exime ex teſta cum cineribus, ac vitrū tuum aperi, materiamq; tuam in aliud vitrum forte evacua, aut in amphoram, lapideam, ac bonam quantitatem aceti deſtillati

ſuper

ſuperfunde, ac pone in balneo, bulliat, ac moue ſpathulâ ligneâ ter quatérve ſingulis diebus: ac identidé denuò operi: atq; hoc pacto retine ad dies noctesq; 4, tùm ſinas frigefieri: ac ſupernè clarũ effundito de more. Ac rurſum acetum deſtillatũ infunde, modis omnibus, vt dictũ eſt de vitriolo ſuprà, trib⁹ vicibus. Tùm fæces abijce. Item alembicum amphoræ impone: ac acetum deſtilla, donec materia omnino ſicca fiat: ita in fundo amphoræ vitriolũ remanebit tibi multo mũdius, quàm priùs erat: ſuperfunde denuò acetum recens, ac facito vt priùs factum eſt. Idque tandiu itera, donec nullę amplius fæces in ſolutione remanẽt. Tùm congela in ſiccum puluerem, ac habe vitrum bonum, ac ſpiſſum; ei puluerem tuum inde: ac alembicum magno capite ſuperimpone: ac deſtilla vt primùm acquiras croceos ſpiritus, tùm oleum rubrum: tùm albos ſpiritus: tùm ſine frigefieri, vt antè ſatis doctum fuit. Item receptaculum deme, ac quod ei ineſt, eſt verò oleum illud benedictũ, ſerua, donec eo vſus erit, ad ſal tuum. Alembicũ deme, ac in olla reperies materiã inſtar niuis candidã, ac inſtar cryſtalli lucidã. Eſtq; ea terra vitrioli ſine fæcibus, ac rectificata. Hanc pulverizare potes, ac ſinere imbibere oleum rubrũ in ſuo corpore. Hoc ampullæ vitreæ inde, ac ſuſpende in tripode ad dies 40, calore temperato, ac coagulabit in lapidem Philoſophorum omnia metal-

Solutio hæc toties iteranda donec nullæ amplius fęces in ſolutione remanent. Tùm vitriolum congelandum in ſiccum pulverem.

metalla in verum Solem transferenté. Sed hic id ipſum eo efficere nõ volumus, ſed cupimus oleo vti ad opus noſtrum de ſale ac oleo metallorum.

Cap. 69.

SCIES cùm ſal metallorum ad oleum vis perducere eo modo vt de vitriolo, elementum terræ metallorum vnà cum oleo deſtillabit, rubrum inſtar ſanguinis. Id verò terra vitrioli non facit: oleum ſeſe à terra ſeparat. Tametſi Deus talem benedictionem conceſſit, vt ex eo ſolo lapis Philoſophorum confici poſſit abſq; additione, transferens omnia metalla in verùm Solem. Sed oleum eius cum terrâ priùs fixandũ eſt, vt priùs. Id verò ita non fit de metallis. Terra vnà deſtillat per alembicum igne. Ac totum corpus in oleum conuertitur, transferens omnia metalla in verum Solem. In eo omnes turbæ Philoſophorum conueniunt. Idque fit, vt hìc docetur de vitriolo, & eodem modo.

Cap. 70.

CONFICITVR etiam oleum ex Mercurio, & ex antimonio: ac terra eorũ vnà tranſit, ac totum corpus fit oleum, ac manet oleum in ſecula, ac iſto oleo mira efficere poſſis, quæ hic recenſere nimis longũ foret. Noſti item quid de antimonio ſcribatur, ac de oleo eius. Sciet tamen filius meus, oleum Mercurij multò eſſe præſtantius in omnibus operibus in quibus oleum antimonij ſeruit. Hoc ſecretum eſt. **Conficí etiam oleũ ex Mercurio & Antimonio.**

Item

Cap. 71.

Ex sale oleum conficere docet.

ITem nunc denuò ad opus noſtrũ redire volumus: ex prędicto ſale, quod conficere docuimus, ac proiectionem faciebat ad album, faciamus oleum quod proiectionem faciat ad rubrum. Ac quæ prius faciebāt 100 iam 1000 faciunt ope olei vitrioli, ac Mercurij ſui qui ex ijs ſublimatus eſt, quem tibi in pyxide vitrea ſeruare iubebam. Sume iſtum Mercurium ac ſolue in aquâ forti vitrioli & ſalnitri ana, cũq; ſolutus fuerit, id quod ſolutum eſt, inde ollæ vitreæ ac alembicum ſuperimpone: & pone in cineribus cribratis. Ac primùm ignem puſillum ſubde, & ei aquam fortem deſtillando ſubtrahe: tùmq; Mercurius ſurſum ſublimabit in alembicum: cumq; amplius ſublimare reſpuit, aufer: ſume Mercurium ex alembico, ac inde vitro longo gutture, ſicuti vitriolo faciebas: ac pone in teſta cum cineribus cribratis. Lampadē tuam ſub ea accende. Atque ita relinque, donec perfectè rubeat, ſicuti de vitriolo doctum eſt: Solue, congela: cumque mundus fuerit, deſtilla in oleum rubrum, vt de vitriolo dictum eſt, ſed Mercurius totus in oleũ deſtillat, ita vt nullam terram relinquat.

Cap. 72.

MErcurio & alijs metallis nihil aliud adhibetur, vt oleũ ex ijs conficiatur, quã id quod tibi dixi. Cumque oleũ ex Mercurio deduxiſti: Sal tuũ quod Elixir eſt amplæ ollæ vitreæ

tere inde ac super fornace pone igni pusillo subdito, vt sal tuũ aut Elixir liquescat. Id verò facile fiet: nã sal istud liquescit, vt cera super ignẽ. Cumq; liquefactũ fuerit, oleũ illud Mercurij superfunde, sensim stillando guttatim, ac statim simul coibunt: quemadmodum die nouissimo anima ac corpus congregabuntur: ab omnibus enim maculis pura ac mũda sunt. Nunc animam, spiritum & corpus simul cõiunxisti, quæ nullo vnquam tempore separabuntur: ibi corpus proprium spiritum suscipit: ac momento temporis fixantur.

Nunc anima, spiritus ac corpus simul coniuncta, quæ nullo vnquam tempore separabuntur.

Cap. 73.

NVnc vitrũ tuũ super fornace relinques ad dies 16, calore pusillo, vt si ceram retinere velles liquefactã, vt non cõcresceret. Atque hoc spatio 16 dierum omnis materia in oleum conuertetur, in morem mellis cum fauo rubrum instar purpurei cruoris: ac in æternum ita manebit. Exulta dilecte, habes secretũ secretorum totius mundi. Nam oleum hoc iam 1000 in proiectione facit. Ac scies: cùm proiectionem voles facere, eam facies super aliquod corpus, ac non super Mercurium. Nam oleum hoc corpus ex Mercurio facere minimè posset. Multæ sunt rationes, breuitatis causa hoc loco omisse. Satis in opere proiectionis recitatur ac docetur. Sumenda tibi est lamina Martis, Veneris, aut Lunæ, eam cãdefacito, ac super ipsam oleum illud destilla,

Secretum secretorũ.

la, ac impones carbonibus calidis: ac oleum imbibetur, ac penetrabit laminam, vt aqua spongiam: ac diffundet se ac penetrabit per eam, ac conuertet in optimum Solem omnia examina, ac probas transeuntem quaslibet. Sed in Iouem & Saturnum proiectionem non facito: nam medicina priùs corpora, vt corpora non essent efficeret, ac ad suam naturam perduceret, quam corpus indè efficeret. Quâ de re non est hic dicendi locus, satis id alibi docetur. Quid tibi de hoc magno secreto videtur? Nunquam huius simile in Orbe repertum fuit.

In Ioue & Saturnum proiectionem non esse faciendam, ac quare.

Cap. 74.

Anacephalæosis.

ITem audisti quomodo, & quibus rationibus metalla solues, & quomodo ea denuò facies præcipitari in calcē, ac quopacto calci aquam fortem ablues, ac exiccabis, ac sublimanda pones, ad Mercurium eorum indè detrahendū, ac tùm sal illud quomodo solues in aceto destillato, ac sal rectificabis à fæcibus, ac perduces ad Elixir. Prætereà audisti quî, & qua ratione vitriolum clarificabis, ac à suis fæcibus rectificabis, soluendo, ac denuò sensim diffundendo, ac congelando, donec ab omnibus fæcibus mundum sit. Audisti insuper, quo pacto igni admoueatur in vase clauso calcinandum, simul retinendo quatuor eius elementa: ac doceri quomodo viriditas eius quæ foris stabat, intus, ac rubedo quæ intus, foràs

fit

sit ponenda. Ac deinde quomodo denuò soluatur in aceto destillato, vt fæces ab eo remoueantur quas in albedine interiore habebat:& quas initio à se dimittere nolebat, quandiu interius eius foràs non esset inversum. Scies res omnes habere duplices fæces, à quibus separãdæ sunt, ac rectificandæ, videlicet primùm in sua crassitie cum adhuc crudę sunt. Quemadmodũ primùm soluebatur & denuò congelabatur cum viride esset: tùm dicebam: viriditatẽ eius probè serua, aut frustrà sudas, idque est quod ei fæces detrahuntur quæ in eius exteriore sunt, eæ tùm illi detrahuntur, vt suprà. Ac cùm iã exterius intrò, ac interius foràs inversum est: tùm res iterum soluenda est, & cõgelanda, donec amplius fęces nõ relinquat. Atq; hoc pacto acquiruntur aliæ eius fæces ab ea, quę prius cùm in interioribus latebãt, acquiri non poterant.

Cap. 75.

NVNC verò quæras. Quî fit vt natura interior fęces suas nolit dimittere, cùm tota materia aqua sit? Sciet filius meus ac intelliget: quamvis omnino aqua sit, frigiditas eius foris est, ea verò ita cogit & cõcludit calorẽ, vt calor qui intus est, ita sit cõclusus, vt nihil de suis fęcibus à se dimittat, antequã ipse foris stet. Ac tùm solutus semetipse aperit, ac fæces dimittit: tùm enim à frigiditate non constringitur. Ac è contrario, vbi calor alicuius rei foris stat, Quæstio, cum solutione.

ibi

ibi frigiditas ita intus retinetur ac cōcluditur, vt se aperire nolit, ac fæces apud se retineat. Imò tametsi aliquis calor ac humiditas esset in calore interiore: calor exterior foràs expelleret: quemadmodū quotidie cernere possumus in destillationibus ex balneo, atque etiam ex igne: nam ibi ascendit aqua, aër & ignis, ac frigida sicca terra in fundo remanet, ac ibi concluditur ob calorem qui foris vasi accedit.

Cap. 76.

Bis rectificandum ei qui verè Elixir aut quintā essentiam sit facturus.

ITa bis rectificandum ei, qui verè Elixir, aut quintam essentiam sit facturus, in quacunque materia id fuerit, siue in speciebus, herbis, radicibus, saccharo, melle, & id genus alijs. Ac iuro tibi per Deum, nunquam huiusmodi secretum manifestatum esse, quàm à me solo. Ac etiam nunquā descriptum, quam mea solius manu. Pręterea audisti quomodo, & quâ ratione vitriolum positum fuit destillandum, ac ex eo oleum eductū instar sanguinis rubens: ac terra in fundo vasis permanebat. Ac quomodo oleum illud in terra sua imbibebatur, ac ponebatur in tripode, in ovo vitreo aut ampulla 40 dies, ac in lapidem Philosophorum mutabatur. Iubebam tibi insuper servarę oleum vitrioli: ac Mercurium sublimatum in aqua forti soluere, ac præcipitare, ac aquā fortem ei abluere, ac siccare, ac vitro indere, ac super fornace ponere, donec ruber esset, ac interius eius foris. Ac deinçeps facere vt cum vitrio-

vitriolo, ac oleum ex eo extrahere, ac rursum corpus eius eo imbuere: ac totum illud corpus ad oleum reducere, vt proiectionem faceret. Dixi insuper omnia metalla in oleum reduci posse eodem modo, absq; elementorum separatione, sicuti res sese habet.

Cap. 77.

NVNC tibi dico, scrutare omnia verba mea quę te in hoc opere de sale & oleo docui. Per opus tibi ritè intelligere. Nonne te etiã docui quo pacto omnia metalla per alembicum trahes, ita vt omnino destillent in oleum, vt nihil relinquant, aut quicquã remaneat. Id verò solũ facit fortis spiritus aceti: ac efficit vt perfectè sint separata & rectificata à fæcibus suis intus & foris, vt te docui, ac vt interius foris stet, ac exterius intus. Ac tum adeò resoluta ac subtilia sunt, ita vt elementa à se invicem non sint separãda. Quamvis omnia media quæreres quæ in orbe reperiri possunt ad hæc elemẽta separanda, non posses efficere, ob eorũ subtilitatem, munditiẽ, ac resolutionem. Cumque tùm apud se habent subtile acetum penetrans, omne simul per alembicum cum aceto transibit. Si verò igni admoveres, ac nullus spiritus aceti adesset, statim simul fixarẽt: ac quia acetum copiosè in eorum mundo, aperto, subtili corpore est, destillant in oleum, & spiritus aceti apud ipsum fixant.

Cap. 78.

Spiritus aceti præ omnibus quę in mũdo sunt, subtilis est.

SCIES spiritũ aceti præ omnibus rebus quæ in mundo sunt, subtilem esse. Imò millies subtilior est quam quinta essentia aquæ vitæ: nullis vasis contineri posset: sed facilè dimidia ex parte fixus est: ideò facilè fixat rem ad quã adhibetur. Quemadmodum in vegetabili demonstratur, vbi de vino eiusque natura sermo est, ibi satis docebere, quid acetum sit, eiusq; eius spiritus, quomodo omnia vt solvantur, & ascẽdant, efficiat.

Cap. 79.

Multiplicatio nobilis olei Philosophorum.

NVNC videre volumus, quo pacto nobile hoc Philosophorum oleum multiplicare poterimus. Sume nobile hoc oleum Philosophorum, ac amplæ ollæ vitreæ inde, cuiusmodi suprà figurata habetur. Ac super vnam partem 100 partes funde illius olei quod ex vitriolo eduxisti, quod te suprà conficere docui: ac ollam operculo vitreo operi leuigato, vt quadret: ac luta, & super fornacem in cineribus cribratis pone: ac ignem sub ea accende lampade, eo calore, vt si ceram liquefactam servares, vt non concresceret. Ac in eo calore retine ad 6 hebdomadas. Atq; interea temporis oleum vitrioli vnâ cum nobili oleo Philosophorum fixatũ erit. Ac tam bonam & altam proiectionem faciet quam oleum priùs. Itaq; dilecte istam lectionẽ sæpius perlege, ac memoriæ manda. Nam tibi inprimis necessarium est, ac fundamentum cui tota ars innititur, est.

Lectio hęc sępius perlegẽda, ac memoriæ imprimenda.

Sed

Cap. 80.

SED si vulgare oleum ex metallis velis educere, vt de vitriolo doctum est, metallum tuum in aqua forti solues, ac facies præcipitari, ac salsedinem ei aqua communi ablue, eoque sicc ato, in vitro oblongo gutture, immisso, ac congelato, ac posito super fornace in cineribus cribratis: ignem subijce talē qualem vitriolo, donec metallum omnino rubeat, ac donec interius eius foris sit. Tùm solue in aceto destillato, vt vitriolum, ac congela donec nullæ fæces amplius remaneant. Tùm destillandum pone: ac metallum omninò destillabit in rubrum oleum, estque oleum perfectum Philosophorū. Verùm proiectio eius non tam alta est, quam olei, quod priùs sal fuit. Atque omne oleum metalli oleo vitrioli multiplicabis, vt antè doctum est. Ac admodum facile oleum conficitur ad eundem modum ex Saturno, eiusque proiectio admodum alta est. Age gratias Deo, operare, ac pauperum memento, Dei dona in tuam salutem moderare.

Quomodo vulgare oleum ex metallis educendum

Oleū perfectum philosophorum.

Modus purificandi ac separandi materiam à facibus.

Cap. 81.

SCIES dilecte 3 esse vias ac rationes mundificandi aut separādi rem aliquam à suis fæcibus

3 rationes sunt mūdificādi aut

separandi ré aliquam á suis fæcibus.

cibus. Prima ratio de qua dictum est, iuxta naturam vel per naturam. Natura enim repellit à se quicquid imperfectum est. Quemadmodum quotidie cernimus in omnib⁹ quæ in terra defodiuntur, omnia simul in terram convertuntur, quæ est ipsorum mediū. Ac intuêre quicquid quotidie aëri expositum est, siue sit ferrū, chalybs, plumbum, cuprum, lignū aut lapis: ac omne quod die nocteq; aëri expositum est, perit, ac conteritur, & cōsumitur diuturno tépore. Propugnacula, arces quamlibet fortes, pereunt diuturnitate temporis, ac in terrā medium earum gradum calcinantur.

Omnia quæ in terra defodiuntur in terrā conuertuntur.

Cap. 82.

Quare omnia côuertantur in terram, ac non in aerem, aquā aut ignem, egregia explicatio.

QVæras autem: qui fit vt omnia convertantur in terram, ac nō in aërem, aquam aut ignem? Scies: quicquid hîc infrà sub circulo lunari existit, id ex quatuor elementis compositum est. Ac 4 elementa omnia immunda, ac fæcibus plena sunt. Vnum elemētum alio impurius est, vt in Vegetabili opere docetur. Ac terra immundissimum est, ac maximè siccum elementum, plurimas fæces habens. Ita omnia primùm in terram convertenda sunt, antequam in aërem, aquam, aut ignem converti possint. Id ita esse debet, quod Natura operatur sine artis adminiculo. Natura enim non mouetur vlterius quàm ad operādum de gradu in gradum. Ac ideò Natura diu operatur. Pervenire enim a principio ad finem non potes,

Elementū aliud alio impurius est, terra autē omnium immundissimum.

tes, nisi prius spatium intermedium transeas: neq; etiam iter 100 miliarium potes absolvere, quin prius iter intermedium transeas. Ad quartum gradum pervenire nõ potes nisi primo, secundo, & tertio prætcritis. Ac qui hoc non intelligit, ei vt operetur in nostrâ arte author non fuerim. Ita, mi fili, ex ratione prædictâ liquet, omnia quę cursu naturæ purgantur in terram converti: nam cùm quid in terram convertitur, tum apertum & resolutum est, vt quodque elementum sui simile ad se trahat, quemadmodum in opere vegetabili satis demonstratur. Ac vt rem ex primo gradu in alterum perducam: vt in aliam naturam converta tur necesse est: ac in aliam naturam cõverti nõ potest, quin prius terra fiat: ob fæces quas in se habet. Aspice plumbum, quicquid moveatur ad ignem in olla, prius in cineres aut terram converti debet, quã figulus eo vitrificare possit. Plumbum enim vitrum fieri non potest, antequam in aliam naturam transferatur: nec in aliam naturam converti potest, quin prius terra fiat, ob fæces, quas in se habet. Nec potes ex plumbo argentum conficere vi, quin priùs vitrum sit: sicuti multis in locis ritè docetur: quamvis aliâ quidem ratione ad argẽtum perduci possit, sensim ei fæces adimẽdo, quemadmodum suo loco docetur. Nam plumbum in exterioribus argentum est: ita plumbo nihil aliud deest vt ad argentum perducatur, quã vt

ei fæces detrahantur, ſulphur eius terreſtre, ac tùm argentum eſt. Quemadmodum Natura quotidie convertit, ſicuti videre eſt. Intuêre arces veteres quæ olim plumbo tectæ fuere, ac ſuper quibus ad 'annos quingentos aut ſexcentos iacuit, ita vt omne plumbum illud in terram cõvertatur, aut in ceruſſàm, ſicut quotidie etiamnùm in veteribus tectis plumbeis reperitur, quod ramentis deſilit: ac ſi diutius iacere poſſet, Natura tandem in argẽtum percoqueret, ac mundaret. Quemadmodum egomet vidi, cùm huiuſmodi vetus tectũ plumbo tectum quod facilè per bis aut ter mille annos iacuerat, demeretur, tectũ illud plumbeum in micas à ſe invicẽ frãgi, perinde ac ſi fuiſſet calcinatum. Cùmq; diffringeretur micabat quaſi limatura argenti in eo fuiſſet, ac album erat ſicuti ceruſſàm eſſe cõvenit: ſed apparebat quaſi ceruſſà illa argento conſperſa fuiſſet: ac plumbũ illud in teſtis ponebatur, ac aliud plumbum & purgabatur per cupellam ac omne ſimul erat pura Luna, ita Natura mundauerat longâ digeſtionẽ. Ita conſtat per rationẽ prædictam, Naturã operari, mundare, ac fæces omnes à ſe repellere, ac in nihilum redigere ac in pulverẽ, medullam Solis. ℞. amphoram amplam capientem 10 aut 12 menſuras, eam aquâ imple, ac die noctéq; in aëre pone, vbi Sol ſplendet, ac ſolidè obtura, vt neque pluviã, neq; aër ingrediatur: aqua illa fœtida, immunda, glutinoſa,

nosa, limosa, ac mali amarique saporis erit: ac progressu tẽporis fœtor ille cõsumetur, atq; abolebitur. Ac fęx aut materia terrea, quę aquæ inest separabit se à materia aqueâ, ac in fundo subsidet, atq; ibidem permanebit, ac aqua illa munda ac nitida fiet, quasi destillata esset, ac fiet dulcis ac fragrans, ac boni saporis. Aquam illam à suis fæcibus diffunde in vitrum mundũ, ac diu etiamnum stare sine, ac denuò fæces residuum facient: iterum effunde. Idque itera donec nullas amplius fæces in fundo reperis. Aqua illa rectificata est per cursum Naturæ. Quamvis aqua illa staret in diem vsq; novissimum, nunquam corrumperetur, si probè eam obturatam servares. Par iudicium de oleo. Nam si quod oleum seruaretur in amphorâ lapideâ, aut vase aliquot annos, ipsum fæces suas à se repelleret in fundũ, ac fieret clarum ac tenue, sicuti de aquâ dictũ est. Ac vide vinum vetus, aut cervisiam probè seruatam, ac firmiter obturatam, quomodo fæces à se repellat in fundũ; vide vina illa vetera & clara, quæ sæpè à fæcibus clarificata sunt, quã efficacia & clara fiant: Imò si ad aliquot annos ita sinerentur ac probè obturata, ita sese mundarent, vt ad extremum nullæ fæces in ijs reperirentur, ita ad extremum rectificarentur: ac quamvis destillarentur, nullas fæces relinquerent. Tùm quod rectificatum vltra esset, rubrum foret, ac lucidum instar crystalli. Sed longo tempore

opus esset, antequam Natura vinum eò perduceret: verùm id ad extremumm fieret. Atque hoc modo se res habet in omnibus quæ fæces habent, vti prius dictum est. Ita liquet ratione iam dicta, Naturam ipsam cursu naturæ omnes fæces à se repellere. Ac si hac de re clariùs doceri cupis, quære in opere vegetabili, ibi manifestò doceberis.

Cap. 83.

a Mundificandi ratio quæ fit arte, soluẽdo ac congelando.

EST præterea etiam alia ratio mundificandi quicquid in natura fæces habet: id verò arte fit: in eo ars naturam iuvat: ac fit solvendo & congelando: quemadmodum in magno opere partim declararur. Quare de eo. i. de mundificatione aut separatione fæcum pfectè scribere nolo. Si de eo planè intelligere cupis, quære in opere vetetabili, vbi de rectificatione elementorum agitur, vbi elementa mundificantur ad extremum absque elementorum separatione, ibi plixè & planè de his doceberis.

Cap. 84.

b Mundificandi ratio quæ igni fit, vstióque dicitur.

SCIES deinceps esse aliam rectificationem, ad fæces omnium metallorum ac rerũ mineralium, quęque igni fiunt. De eâ rectificatione aliquantum agemus, ac docebimus quantum opus sit, ac si planius de ea doceri cupis, quære in vegetabili, vbi agitur de effigiandis lapidibus pretiosis, deq; pretiosis amausis cóficiendis: ibi prolixè & planè doceberis: hic de eâ nec prolixius nec pluribus agere volumus, quàm

quàm necesse sit, atq; ad opus nostrum requiritur. Scies omnia metalla posse purgari à suis fæcibus igni: ac elementa perfectè simul manebunt absque separatione, ac deinde sine fixione. Ac omne fiet igni. Ista verò vstio fit varijs modis. Atque aliter Sol vrendus aut cæmentandus est, quam Luna, aliter Luna, quam Saturnus, Aliter Venus vrenda est, quam Mars.

Cap. 85.

SCies porrò duplicem esse vstionem quæ in metallis adhibetur: vnam cæmẽtatione, de qua infrà etiamnùm nobis sermo erit, ac vna cæmentatio fit sale ac spiritibus mineralibus, absq; metallorum in vitrum conversione: atq, vna aliter fit, quam alia. Duplex vstio in metallis adhibetur.

Cap. 86.

NVNC quæras: Possunt-ne omnia metalla converti in vitrum absque vllius additione, ac denuò reduci in metallum? Scies omnia metalla posse converti in vitrum absq; vllius additione, Sole vno excepto, is in vitrum converti non vult, quamvis vsq; in diem iudicij vreretur: aliquid ei addendum, quod in alijs metallis non est necesse. Sol enim natura purus est, ac tametsi aliquas fęces in se habeat, nõ tot sunt, vt corpus eius possint tegere. Ita quamlibet valdè Sol vratur, fæces vitrum non fiunt, sed purè comburitur præ multa & forti cõbustione, ita vt non fiat vitrũ. Id verò de alijs metallis fieri nõ potest, ea vitrum naturale fiunt. Quæstio cum solutione.

Dicas

Dicas verò iam: cùm quid vitrum est factum, ad extremum perductum est. Nam cùm quid vitrum est, ad nullam materiam perduci potest: quia vitrum omnium extremum est, ac post iudicium quicquid sub firmamēto comprehensum est, omne in vitrum diuinâ ordinatione convertetur. Liquet igitur vitrum omnium extremum esse: ac vitrum ad nullam rem aliam arte deduci posse, quam ad vitrum, aut ad materiam combustam, aut ad fæces.

Vitrū omnium extremum est, quod probatur.

Nam sępè vidi vitrum longa, ac vehementi vstione reduci ad nigros colubros, vt carbones fabriles, ac etiamnùm longa vstione albos fieri cineres, leues in more pulveris, ac pulverescebāt: atq; ita vitrum illud redigebatur in nihilum. Atq; hoc pacto ratione liquet, vitrum esse extremum, ac postremum omnium, neq; ad rem vllam aliam arte reduci posse. Natura enim artē non habet, sed ars sequitur & iuvat naturam. Scies proinde vitrum esse extremum ac vltimum omnium, excepto metallo, ac rebus metallicis. Ratio hæc est: In omnibus rebus combustibilibus separatur oleum, ac humor naturalis vehementi ac diuturna vstione à terra sua: nisi in metallis ac metallicis mineralibus rebus, in ijs oleum à terra non separatur: sed semper in igni terræ adhæret, quamvis in æternum vrerentur. Nam si oleum à terra metallorum separaretur, ex terra Elixir confici minimè posset, ac sal metallorum lique-

Natura artē non habet: sed ars sequitur & iuuat naturam.

quefieri non posset: quomodo igitur in corpora imperfecta ingressum darent, aut tincturam?

Cap. 87.

QVæras autem: an sal tincturam metallorum dat? Scies: sume oleum metalli, id tincturam dat. Scies cùm sal extrahitur ex metallo ac præparatur vt oportet, ad proiectionem faciendam, nõ fit vlla tinctura, sed proiectionem ad album facit. Atque res hæc est: Oleum inclusum eius interioribus, vt in ouo albumini vitellus. Verùm cùm rubram proiectionem facere volumus, ignis aut oleum foris ponendum est, ac sal eius aut terra intus: atque ita hoc ipsum proiectionem ad rubrum faciet, sicut priùs ad album faciebat. Priùs erat sal metallorum, ac faciebat vnum in 100: ac cùm ignis aut oleum foris positum est, tùm est metallorum oleum, ac facit 1 in 1000. Ac quamvis eadem sit materia, tamen interius eius foris positum est, ac exterius intus.

Quæstio cũ responsione.

Cap. 88.

QVÆRAS etiam: cùm sal aut terra metallorum cum oleo ipsorum sunt educta ex metallis vstione ignis, tùm Mercurius eius aut aër separatur à terra, ac ab oleo, quomodo sal illud aut oleum ingressum dare potest? Dicunt enim Philosophi; aër ingressum dat, ignis tinctu-

Alia quæstio.

Aer ingressum dat, ignis

tincturam, oleũ liquescere facit, terra fixat.

tincturam, oleum liquescere facit, terra fixat. Atque hic aër auolauit, diuturnâ ignis vstione. Scies, satis aëris oleo remansisse in igne, quantum ei possit sufficere. Nam elementa ita conglutinata sunt, vt nunquam à se inuicem separare possis, quin permista inter se maneant. Non reperitur ignis absque aëre, nec aër absque igne. Hæc vna ratio: altera ratio hæc est: Terra & ignis sunt 2 elementa fixa, atque apud se retinēt multùm fixæ partis aeris, quãtum eis satis est, vt ingressum dent.

2 Rationes.

Cap. 89.

Alia item quæstio.

QVæras autem: Qui fit vt omnia metalla vitrum fiant Sole excepto? Hoc ita intelliges. Omnia metalla immũda, ac fæcibus plena sunt, ideò facilè calcinãtur. Omnia enim membra metallorum sunt plena immũdis sulphureis fæcibus, quas in mineris nacta sunt: cumque in vehemens incendium perveniunt, facilè calcinantur: atque humiditas crassæ fæcis sulphureę comburitur. Nam sulphur eorũ fixum non est, quemadmodum sulphur Solis. Ac pinguedine sulphuris cõbusta, fęx sulphuris tam sicca fit, vt totum metallum in calcem aut terram cõvertatur. Atque ideò omne metallum in calcem, aut terram convertendum est: In vitrum enim transferri non potest, nisi prius sit calx. Nulla res ex naturâ ꝓpriâ transferri potest in aliam naturam, sine medio. Nam prius metallum erat, ac fit vitrum. Iam metallum

Nulla res ex natura ꝓpria trãsferri potest

lum & vitrum duæ naturæ sunt: ac vt id fiat, per terram aut calcem fieri debet, quæ mediũ est. Ac tùm etiamnùm vehementiore vstione ac tempore diuturno terra illa aut calx in vitrum convertitur: vt satis docetur. vbi lapides effigiari docentur. Lapides enim effigiati facilè decies speciosiores sunt ac lucidiores Orientalibus, atq; multo gratiores aspectu. Vide enim amausa quibus encausto pingitur quàm speciosè viridia sint, cærulea flava, rubra ac alba. Ac vnum dimidio speciosius est alio, quãvis eiusdem sint coloris, atque etiam facilè vigesies præstantius. Et tamen ex vno metallo facta sunt. in aliam naturam abſq; medio.

Cap. 90.

QVæras autem: Qui fit vt vnum sit pretiosius alio, cùm ex eodem metallo sint cõfecta? Scies, cum metallũ redactum est in calcem au terram, ac tùm in fornace camerata ponitur, aut in fornace reverberatoria, in quã vitrum vritur: vehementissimum calorem habere debet, antequam mundum, clarum, ac pellucidum vitrum fieri velit, ac priusquam fęces in vitrum converti. Scies vitrũ hoc quod ita confieitur, simile esse corpori glorioso: quia fæces metalli vitrum fiunt, quæ priùs nigrum, immundum, impurũm corpus erant. Ac sub eo corpore latet quinta essentia metalli, quæ incombustibilis est, ac lucet per corpus vitreum, suo pretioso colore: quemadmodum anima

Cũ amausa alia aliis sint pretiosiora, cũ ex eodem metallo sint confecta.

Anima die nouissimo in corpore glorificato lucebit velut lucerna posita in laterna crystallina.

ma die nouissimo in corpore glorificato lucebit, velut lucerna posita in laterna crystallina: ac vna anima multò clarius lucebit quam alia, provt Deo placebit. Ac alius alio multo elegantius ac clarius corpus habet. Eodem modo se res habet in Amausis de quibus hîc nobis sermo est. Scies enim quintam essentiã metallorum, eorum oleum incombustibile aut ignem, suo pretioso colore ornatum, cum claro illo sole esse permistum, per omne illud vitrum quod ab omnibus metallis vstum est, aut fæces eorum, ac nobilis ille color olei incombustibilis lucent per corpus vitreum, quemadmodum lucerna lucet per laternã, vt prius dicebatur. Ac quod vnum pretiosius sit alio, vnum etiã speciosius sit, ac facilius liquescat, hac ratione fit.

Cap. 91.

Metallum calcinatũ, calx aut terra est

SCIES, cùm metallum calcinatum est, calcem aut terram esse: ac si artifex insigne amausum viride velit conficere, id ex calcibus Veneris vrere debet. Ac si tùm velit habere insignẽ viriditatẽ, quæ colore ac claritate omnẽ viriditatem superet: calces supermarmore terere debet cum aqua salsa impalpabiliter, ac tùm abluere aquâ cõmuni mundâ, donec aqua à calce munda ac pura defluat: ac terere, vt priùs, donec nullæ ampliùs sordes terreæ proveniunt, indè vitrum vstum fit multo speciosius & præstantius amausum, atque etiã multo

to faciliùs liquescit: quàm si ex eo vitrum cõfecisses absque terendo, ac repurgando à suis fæcibus terreis. Atque ita se res habet in alijs calcibus Saturni, atque etiam Martis, eæ efficiunt vitrum fuluum. Iupiter album amausum, Luna cæruleum, Sol rubrum: ac si alios colores cupiant vnum colorem cum alio miscent.

Cap. 92.

NVNC quærat filius meus: Amausis iam factis ex metallis, vtrum possibile sit ea denuò in corpus suum reducere: cùm vitrũ sit omnium extremum, vt priùs cõmemoratum est? Scies rursùm indè corpus effici posse, cùm ista vstio fiat igne vehementi, ac facilè. Nam spacio 12 horarum facilè cõfici potest, siue vitrũ, siue amausum, ex calcibus metallorum in fornace reverberatoriâ. Et calces metallorum non sunt resolutę, est materia sicca, in qua terrestritas aut fæces foràs sunt productæ, estque sicca. Nam quò metallum immũdius ac impurius est, vt Venus, eò calces sicciores sunt, ac nobilitatem metallorum sua siccitate foras exire compellunt, cùm calorem ingrediũtur, ac incendium flammæ, ita vt nihil aut parum eius quod metallicum sit, avolare possit. Atq; etiam corpus non est apertum: ac sicca illa terrestritas calcium cõponit se præ vehementi incendio ad coagulandum ac liquandum in vitrum. Ita Mercurius metallorũ ad volandum venire

Quæstio de amausis, an denuò in corpus suum reduci possint.

venire nõ poteſt: antequam ſe ex aridis illis ac compactis fęcibus tollere poſſit, fæces calces factæ ſunt. Quare in multis operibus, in quibus vſtiones adhibentur, iubetur, vt verè candeat nec amplius. Nam ſi ignis vnicâ flammâ maior ſtrueretur, omne in vitrum converteretur.

Cap. 93.

Plura de Amauſis.

ITAQVE ſume ac pulverīza Amauſa ſubtiliſſimè, ac ſume bonum acetum deſtillatum, in quo ſal armoniacum ſolutum fuerit, in ſingulis libris aceti lothonem ſalis armoniaci: cum eo cõtere pulverem ſuper lapide tam tenuiter, vt ſi pictor eo vteretur. Ac illum cõtritum vitro inde aut amphoræ lapideæ, ac bonã quantitatem aceti deſtillati ſuperfundé, ac pone in balneo, ac balneo ignem ſubde vt bulliat, ac moue quater aut quinquies de die, ſpathula lignea: atque hoc pacto retine 4 dies, ac noctes: tùm ſinas frigeſieri, ac funde fęces aceti in mundam amphoram lapideam. Ac ſuper fæces denuò acetum recens funde, ac fac vt priùs. Idque tertiò itera: ac ſemper acetum primo adde. Tùm corpus illud omne ſolutum eſt ex fæcibus illis, aut ex vitro. Tum acetum euapôra, aut per alembicum deſtilla: ac in fũdo corpus metalli permanebit in puluere ſubtili: cum eo aliquantum boracis permiſce, ac crucibulo inde, ac liquefacito in igne vehementi cum corpore. Si fuerit Mars aut Venus, munda ac pura ſunt, ita vt non amplius ſitu

aut

aut rubigine infestentur, ac à suis fæcibus vacua sunt. Si verò Iupiter fuerit, fætor ac stridor ei ademptus, estq; mundus, ac fortis vt Luna. Si Luna, fixa est: si Sol, medicina, ac si Saturnus fuerit, Luna est. Sed non est vtile hoc facere, nisi ad naturam investigandam. Vidi enim ego ℥ rubri amausi venire 20 ducatis, ℥ cęrulei 8 atq; aliud 2 ducatis. Itaq; dilecte, cómodum nó fuerit iterum in corpus reducere. Ars insignis est, amausa facere. Nam facilè fit, cùm fiunt impolitè tãtummodo ex calcibus. Impoliti, Veneris, Martis, Iovis, Saturni libra facilè venditur ducato. Verùm cùm calces mundificantur, quemadmodum docetur in opere vegetabili, ex eo conficiũtur lapides pretiosi qui in vasis Principum ponũtur: & ex eo vasa Regum conficiuntur. Ita metalla mundificantur vrendo, aut reverberando, aut calcinando, ac calces identidem lauando, ac calces denuò in corpus reducendo: ac tùm denuò calcinando, atque iterùm abluẽdo aquâ communi: donec nullæ ampliùs fæces proveniant.

Ars insignis est amausa facere.

Cap. 94.

ITEM scito mi dilecte, esse & aliam vstionem quę Cęmẽtatio dicitur: quæ vstio altera calcinatio est. Verum est discrimen. Cùm vulgaris calcinatio instituitur, ea fit sale communi temperata: ac laminę metalli cuduntur, ac sumitur crucibulus, aut vas aliũd terreum, ac ponuntur stratum super stratum, donec crucibu-

Esse itẽ aliam vstionem quæ cæmentatio dicitur, quęque altera calcinatio est. Discrimen earum.

lus plenus sit. Tùm crucibulo probè lutato, ac in igne posito, ac candore naturali adhibito: Si Venus fuerit ad 2 dies, si Mars 6 dies, si Luna horas 24, si Iupiter 8 dies, si Saturnus 2 dies: atq; ita deinceps. Hæc ratio calcinandi. Itē ratio cæmē tationis fit eodē modo, quo calcinatio. Verùm hoc est discrimen. Quòd iuvatur quibusdam spiritibus mineralibus, qui igni opitulātur ad metallorum vstionem iuvandam, ac ea in pulverem cōminuenda, atq; etiam ad corporibus aliquam tincturam addādam, atq; ad efficiendū vt denuò facilius liquescant. Ac spiritus cum sale præparato commiscentur: ac parantur eodem modo, vt de calcinatione dictum fuit. Scies me hæc omnia dixisse, vt scias ac intelligas, quomodo purgatio metallorum, quæ per ignem fit, inventa fuerit. Sunt item etiamnùm plurimę rationes, metalla per ignem ad perfectionem reducendi, quæ nobis hìc ad opus nostrum necessaria non sunt, satis de ijs in opere vegetabili traditur, vbi docetur quid igni fieri debeat atque aquâ. Invenies hoc sexto & octavo capite, si melius & planius de eo doceri cupis, ibi quære.

De lapide Philosophorum.

Cap. 95.

Sequitur explicatio operis semel manu authoris facti.

NVnc dilectum meum docere volo opus quoddā quod semel manu meâ feci: estque opus facilè factu sine cura ac multa sollicitudine: estque vnum ex maximis meis secretis.

tis: Nam qui hoc opus præparare non novit, nunquam quicquam in arte proficiet. Hîc enim docetur, quē Mercurium Philosophi putent, ac quomodo ex corporibus sit extrahendus, ac multa alia secreta quæ in opere cōmemorabuntur. Item quomodo Soli ac Lunæ omnes fæces adimentur, ac fixabuntur, ac ponentur cum Mercurio in amalgamatione, ac cogemus in vnum brevi tempore in lapidem Philosophorum. Ac primùm Solem ac Lunā parare docebimus in opere, ac Mercurium ex corporibus extrahere, ac deinde simul in opere coniungere.

Luna fixa.

Cap. 96.

SVmes primùm Lunam purām cupellatā, ac purum Solem provt libebit, eaq; in tenues laminas contundes spissitudine ducati, ac latitudine 1 palmi. Ac Lunæ tuæ addes sal commune preparatū, ac arsenicū ad albū sublimatum. i. per calces corticum ovorum, ac lapidis calaminaris singulorum ana: ac per 3 libras istorum librā 1 arsenici sublima ter quaterve, semper super feces conterens: tùm arsenicum paratum est. Tùm sume lib. 1 salis præparati, ℥ prædicti arsenici, ac ij ℥ tartari albi calcinati probè clari ac pellucidi: ac tartarū & arsenicū ꝑbè inter se misce cū sale: tùm habe crucibulū ac cæmētanda pone stratū super stratū, vt nosti, spissitudine digiti. Cū crucibulū plenū est, id

Sumēdam primū Lunam purā cupellatā, ac purum Solem.

Lapis calaminaris Plinio Cadmia.

id firmiter luta, ac ſinas benè ſicceſcere, ac pone cæmentandum, moderatam flammam adhibens, ita vt Luna tua non liqueſcat. Ac ſinas leniter candere ad horas 36: tùm ſinas refrigeſcere. Tùm crucibulum tuum effringe, ac Luna tua calcinata erit, eritq; Luna tua nigra ac fragilis, in morem vitri. Tùm aquã communem mundam habe, deſtilla, ac Lunę tuę omnem ſalſedinem ablue, ac ſine ſicceſcere. Tùm ſubtiliter in mortario contunde, eumq; pulverem ſuper marmore contere cum aquâ cõmuni deſtillatâ, ſubtiliſſimè. Tùm pateram vitream habe, eiq; Lunam tuam contritam inde, atque aquam mundam deſtillatam ſuperadde: ac pulverem tuũ laua, ac ſine ſubſidere. Id quod bonum eſt, fũdum petet; atq; id quod nihil valet, in aquâ manebit. Id verò leniter diffunde in aliam pateram vitream, ſuper pulverem iterùm aquam mundam deſtillatã funde, ac move, ac denuò laua, ac rursùm ſine ſubſidere, ac aquam denuò leniter ſuper effunde in aliam pateram ad primã aquam. Tùm denuò aquam deſtillatam ſuper pulverem funde, laua, ac fac vt priùs. Hoc opificium tandiu itera, donec aqua tua omnino clara à pulvere redeat, ſicuti eam infundebas. Tùm probè ablutus eſt, ac inſtar niuis candidus. Tum vapora omnem aquam tuam, quam à pulvere tuo fudiſti, ſi fortè quid tui pulveris diffuſum eſſet, vt nullum damnum feras, ac liquefacito, quod

in

in fundo reperis: si quod inest corpus, facilè liquescet, ita nihil damni accipis. Tùm sume Lunam tuam candidè ablutam, ac reducito cũ borace, ac denuò in tenues laminas tunde. Ac cæméra, pulveriza, laua, ac liquefacito, vt priùs. Atq; id itera, donec Luna ex sale munda ac candida prodeat, imò candore nivali: ac cùm eam lauas aquâ destillatâ, nullæ sordes indè veniant, ac aqua tua munda ac pura defluat: quemadmodũ eam superfũdebas. Tùm Luna tua mũda est, ac à fæcibus suis omnibus exonerata: atq; eleméta absq; separatione rectificata sunt. Proba: solve parté 1 de isto pulvere albo in aqua vitę rectificata, aut aceto destillato, ac deñuò congela, atq; iterùm solue: fęces nullas reperies, quãvis id centies faceres. Ipsemet sum expertus. Quid censes de hoc secreto? Magnum mysterium in arte est, maius quam ritè comprehendi possit. Quia eleméta rectificantur absque separatione. Profectò bonâ fide tibi dico, est maximum perfectum mysteriũ quod sit in arte, ad elixir ex solo metallo conficiendum. Habet enim propriam ponderis proportionem. Cùm elementa purgãtur solvendo ac congelãdo, optimum est. Sed istud multò certius est. Nam cum solvendo ac congelãdo fit, aut geritur, elementum terræ separatur cùm fæcibus à tribus elementis reliquis. Bonum est cùm rectè fit, ac sedulò cauetur vt fæces benè serventur, vt nihil ex ijs pereat: ignisq; regatur

Proba.

Magnum mysterium

in reverberando eo quo decet modo. Et in rectificanda terra trahere ex fæcibus, ignem, aquam & aërem, est valdè periculosum, nimis enim strictè cavendū est: semper aliquid amittitur, ac si quid amittitur aut negligitur, iustam proportionem ponderis tui nō habes, ac quod de elementis tuis habere debes. Atq; ita nunquam voti cōpos fies. Istud benè memorię imprime, vt nūquā obliviscaris: nullus enim defectus esse potest. Elemēta propriam ꝓportionem habere debent. Quare admodum periculosum est facere opera in quibus vlla elementa separantur: bonum est cùm ritè fit: atq; etiam infinitam proiectionem facit, multò altiorem, quam vbi elementa non separantur. Itaq; dilecte, nostri Maiores multum errârunt, ac multum temporis frustrà impendêrunt, antequam de elementis rectificandis absque separatione cognitionē habuêre. Istud verò hic apertè indicatur. Quare ne cōmittas te periculo, vt quicquā facias, in quo vlla elemēta à se invicē sint separanda. Timeo ne errares, ac quicquā elementi terræ amitteres: ac tùm omnis impensa, ac opera perijsset: sicuti ad extremū facilè comperires. quare dilecte hęc serva, ita errare minimè poteris. Potes quidē aliquātulū tui pulveris in lavādo amittere, sed quicquid remanet, perfectum est: Natura enim non errat. Elementa ibi simul colligata manent, nam in opere etiānùm fortiùs colligantur, quā prius. Cum enim à suis fæcibus pura ac munda sunt, ac tùm eti-

amnùm 3 dierum ſpatio, cęmētāda ponūtur, ita tùm ſimul fixantur, vt Luna fixa fiat. In aquâ forti probatur, nęc ſolvitur: Colores retinet, eſtq; ſono ſurda, omnē enim ſonum amiſit: ac antimonium tranſit. Itaque fixa eſt. Ac quicquid factum eſt de calcinatione aut cæmentatione, id omne quidem ſale communi pręparato fieri poteſt, ſine arſenico aut tartaro. Sed diutius durat. Nam cum ſolo ſale cōmuni calcinatur, laminæ Lunæ nolunt denuò tam facilè calcinari. Aliquando facilè bis terve imponendę ſunt, antequam omninò calcinentur ad pulverizādum: hæc vna cauſa eſt, quòd arſenicum & tartarum admiſceantur: ſunt enim tam ſęva & acria cum ſale, facilè laminas corrodunt, ita vt prima vice facilè pulverizari poſſint. Deinde fæces conſumunt, ita vt calcinationem ſæpiùs repetere, opus non ſit. Tertiò albam tincturam dant, cū in opere albo ijs vti volumus. Sed ſi opus rubrum foret, præſtaret loco arſenici ſumere Mercurium ad rubrum ſublimatum, quemadmodum fit in cæmentatione Solis. Ea ratio eſt, quare hæc adhibeantur. Sed cùm quis vellet, ſolo ſale præparato id facere poſſet. Egomet ſæpè expertus ſum. Scies inter cæmentationem Solis ac Lunæ non eſſe aliud diſcrimen, quam hoc, ſumes loco arſenici Mercurium ad rubrum ſublimatum: Ac Solem in pulverm contundere non debes, nec lauare, vt de Luna dictum eſt.

Cur arſenicum & tartarum adhibeantur.

Inter cæmentationem Solis ac Lunæ quod diſcrimen.

Nam Sol nigredinem non habet in se quæ ei sit abluenda. Mercurius, sal ac tartarum omnes eius fæces exedunt. Ac non diutius cæmentare debes, quam donec in pulvere non amplius amittis. Tùm Sol à fæcibus suis exoneratus est. Ac si ipsum melius cæmentare vis: cæmenta ipsum spatio trium dierum, vt Lunam. Mi dilecte, nullam aliam præparationem, aut mũdificationem adhibe, quam ego adhibeo per ignem, vt hîc te docui. Ipse vide, vt elemẽta tua simul perfectè habeas: quamvis altera illa ratio solvendo ac congelãdo optima est, ac quãvis elementa multò subtiliora fiant, ac proiectio multò altior, nihil refert tantum cõmodi accipere. Hæc mundificatio est via certa, ac sine curâ. Nunc Sol tuus & Luna ad opus nostrum parata sunt, quod operabimur.

Cap. 97.

Quomodo Mercurius Philosophorũ extrahendus.

NVNC, mi fili, docere volumus, quomodò extrahemus Mercurium Philosophorũ. Scies primùm me multa opera tibi dixisse que alij artifices fecêre, ac ab alijs fieri ipse vidi: quædam perfecta & quædam imperfecta sunt. Siue verò perfecta, aut imperfecta sint, Mercurius Philosophorum habendus est, vt ad finem perveniatur. Nam Mercurius ex mineris veniens, nihil aliud est quam crudum sperma, nondum satis in mineris excoctum: fortasse facilè adhuc ducentos aut trecentos annos iaceret, antequam congelàret. Cumq; iam om-

minò cōgelatum esset: ad annos aliquot etiamnùm iacere deberet, antequã materia in pulverem subtilem converteretur: cùmq; iam in pulverem conversum esset diuturna coctione caloris naturalis, etiamnùm rubrum fieri deberet. Nam cùm Mercurius primùm in exhalationem convertitur, evaporat per aperturam mineræ, ac si tùm sulphur Philosophorum reperit cum sua spirituali natura, ita vt vnũ corpus fiat: ac si tùm sulphur ritè separatum fuerit à sua pinguedine cōbustibili, fit corpus perfectum siue album, siue rubrum. Ac sulphur illud ignorantibus est spuma, & fæces, ac pinguedo combustibilis vitrioli: atque ea ab illo separatur, quia res omnes naturâ sese à fæcib⁹ exonerare cupiunt. Ita crudum est sulphur, spuma vitrioli: ex crudo vitriolo provenit sulphur rubrum, atque ex albo, sulphur album: vt in vegetabili docetur, vbi agitur de sulphuribus quę omnibus rebus insunt. In rebus omnibus in quibus 4 elementa insunt, in ijs sulphur cōbustibile, ac incombustibile inest: sicut ibi manifestò ostéditur. Cumq; tùm prædictus vapor congregatus est cùm sulphure Philosophorũ, ac vnũ corpus factũ est: multo tempore coqui debet in vẽtre minerarũ calore temperato, antequã iste Mercurius ac sulphur fixa fiant: idq; fit ab hinc 1000 annos, vt Deus & Natura ista operantur. Itaque dilecte, Mercurius ex mineris veniens, crudus sanguis ex quo opo

In rebus omnib. in quibus 4 elemẽta insunt, sulphur combustibile ac incombustibile est.

ope naturæ ſperma metallorum coquitur, antequam vapor ſiat. Ac ob eam cauſam non reperitur metallum in Mineris Mercurij: nec reperitur Mercurius in mineris metallicis. Cruda eſt materia, nec arti noſtræ vtilis eſt. Sed eſt inſtrumentum ac malleus ad operandum in noſtrâ arte. Inſtrumentum eſt ad omnes colores eliciẽdos ex omnibus rebus metallicis. Sed vt eo vtamur in arte, cruda eſt materia, ac proſus invtilis eſt, per rationem prædictam. Quare hæc dilecte dixi: vt ſcias omnes illos errare qui tali Mercurio operantur.

Mercurius eſt inſtrumẽtum, ac malleus ad operãdum in noſtra arte.

Extractio Mercurij è Luna, &c.

Cap. 98.

NVNC diſcet filius meus Mercuriũ ex corporibus extrahere. Principio aquam fortem ex vitriolo & ſalnitro ana conficies, ac in ea Lunam de more ſolves: Tùm facito præcipitari cum aqua communi. Tùm calci tuæ aqua munda ſalſedinem aquæ fortis ablue. Tùm calcem ſicca, ac inde vitro plano, fundum planum habenti. Tùm pone in tripode, aut athanare, ac pone calcinandum in fornace in qua ſpiritus tuos calcinas: ac ignẽ temperatum ſubde, perinde ac ſi plumbum retinere velis liquefactum, abſque concretione. Atque in eo calore retine ad hebdomadas 6; ac intereà temporis Luna tua ita reſolvetur, vt Mercurius eius à terra ſeparetur, ac ab oleo quod

Ignis tẽperatus adhibendus.

quod apud terram manet. Atque eodẽ modo Sole facere poteris. Sed calx eius facilè ad 18 hebdomadas ſtare debet, aut 24, aut interdum 32, antequam Sol Mercurium ſuum ſinat ſeparari à terra, ac oleo, quæ ſemper coniuncta manent. Nam oleum & terra metallorum à ſe invicem ſeparari nõ poſſunt, vt antè dictum eſt. Ac quia Sol vnitum ac ſolidum corpus habet, calx eius tandiu ſtare debet ad aperiendum, antequam Mercurium à ſe dimittere velit. Itaque præſtat ſinere 32, aut 40 hebdomadas, in fornace. Nam quò diutius in fornace tenetur calore temperato, vt oportet, eò corpus fit apertius in morem ſpongiæ, ac intumeſcit, atque adeò leuis fit, vt ſit incredibile ijs qui non vidêre. Item ſume ℥ 1 calcis Solis, ac pateræ vitreæ inde tres quartarios liquidi continentem. Paterà tam plena fiet, ita vt calx facilè latitudine 2 aut 3 digitorum ſupra margines pateræ ſtet, adeo corpus illud aperitur. Sed facilè per annum ſtare debet, vt vſq; adeò aperiatur. Ac ſi ita reſolutum eſſet, Mercurius facilè ex eo ſublimaretur, exiguo igni, quẽadmodum ſal armoniacum ſublimaret. Atque hoc pacto omnia metalla aperire potes, vt ex ijs poſſis habere aut trahere Mercurium eorum, ſublimando. Quemadmodum docetur, vbi agitur de ſale. Ac ſcies, cum Mercurius ex metallis educitur ſublimatione, Mercurium tùm aſcendere, vt dictum eſt.

Clari-

Clarificatio Mercurij.

Cap. 99.

AC si ipsum denuò sublimas etiamnùm ter quaterve per vitriolum aut arsenicum, ascendet clarè instar crystalli, qua de re non est quod hic plura tradamus. Scies cùm Sol & Luna ad eum modum resoluta sunt in fornace calcinatoria, aut in athanare, aut in tripode: subtiliter cõteres super lapide cum sale armoniaco, in calcis Lunæ lib. 1, quartam partem libræ salis armoniaci, quod clarum ac pellucidum sit tanquam crystallus, absque humore, ac ita contrita amphoræ lapideæ inde. Tùm acetum sume destillatum quinquies aut sexies à suo phlegmate, ita vt nullas amplius fæces relinquat. Ac acetum in aliam amphoram lapideam evacua, ac alembico superimposito in balneo colloca. Ac amphoram cui calx contrita inest, luta probè ad rostrum alembici, ac sine lutamentum benè siccari. Tùm ignē sub balneo strue, ac acetum sensim destilla super calces Lunæ. Ac quot libras calcis Lunæ habes, tot 4 lib. aceti super eam destilla. Cumque acetum omne destillatum fuerit: sinas facilè per 3 dies refrigescere, antequam amphoram removeas. Nam si citius removeres acetum, Luna & sal armoniacum tibi elaberentur, ac nihil retineres, tàm vehemens illa est materia: nam frigidum & calidum simul veniūt. Cùmque removére vis, operculum vitreū habe paratum,

Quare tam diu refrigescere sinendum.

ratum, ad os amphoræ, levigatũ, quod illi ſtatim luto agglutinabis, ne virtus illa tibi elabatur. Tùm amphoram in balneo pone: nec calidiorem ignem adhibe, quam manus tua cõmodè ferre poſſit in aqua vſque ad condylos, aut quam bibi poſſit abſque vſtionis periculo. Atque hoc pacto retine ad hebdomadas 6. Tùm ſine frigefieri: Ac effringe, ac alembicum luto ſtatim affige amphoræ admodum ſolidè: ac receptaculum ad roſtrum pone. Ac deſtilla balneo temperatè calido, quicquid deſtillare vult. Cùmque iam non amplius deſtillat, tùm exime, ac in teſta cum cineribus pone. Ac iterùm receptaculum ad roſtrum luta: ac initio puſillum ignem adhibe: pòſt vehementiorem aliquoties, donec Mercurius tuus cum ſale armoniaco ſurſum ſublimare incipiat, tam candidus quam nix: ac claris fibris ad albam materiam pendens: ac tùm ita retine, donec videas non ſublimare, in eodem candore, ad Mercurium probè ex terra extrahẽdum. Pòſt ſinas frigefieri, ac alembico ablato, Mercuriũ ſublimatum exime, cũ ſale armoniaco, quæ ſimul ſurſum ſublimata ſunt, in maſſam: ac maſſam tuam pondera, ita ſcire poteris quantum Mercurij ex calcibus Lunæ ſublimâris: noſti enim quantum ſalis armoniaci amphorę indideras. Tûm ſublimatum iterùm vitro inde, ac denuò ſublima etiam ſemel, vt videas, num quæ fæces remaneãt: nam ſiquæ fæces remanent, to-

tica

ties tibi ſublimandum eſt, donec nullæ fæces remaneant. Serua iſtum Mercurium, donec ego te doceam, quid eo ſis acturus.

Cap. 100.

SCIES in illâ amphorâ, ex quâ Mercurium cum ſale armoniaco ſublimaſti, eſſe corpus aut elementum terræ cum ſuo oleo aut igni. Hoc exime, ac pondera, ita etiamnùm melius ſcire poteris, quantum Mercurij ex eo ſublimaris: ſciebas enim quantùm calcis Lunæ in amphorâ habebas. Ita certò ſciri poteſt, quantum ex eo habeas. Tùm ſal tuum aut terram vitro inde, ac ſuperfunde acetum deſtillatum, ac ſolve in aquâ pura, ac vide an vllas fæces ponat: ac ſi quas ponat fæces, ſenſim supernè effunde, ac denuò congela tandiu donec nullas fæces amplius relinquat. Tùm rurſum cógela. Tùm habes ſal tuum præparatum à terra tua clarum inſtar cryſtalli. Tùm Mercurium tuum ſublimatum, & ſal armoniacum, & clarum tuum ſal accipe, ac ſimul ſuper marmore ſiccè contere. Tùm omne cótritum pateræ vitreæ inde, ac pone in tripode, aut fornace calcinatoria, ac ad ſex hebdomadas ibidem ſtare ſine: ac calorem adhibe, perinde ac ſi plũbum retineres liquefactum abſque concretione. Ac ſex hebdomadis illis exactis, ſine refrigeſcere, ac tùm in cella frigida colloca, ac pannum lineum ſuperimpone, ne quis pulvis incidat. Spatio 6 aut 8 dierum omnino in aquã claram ſolvetur.

Qualis calor adhibendus.

Ace-

Acetum Philosophorum.

Cap. 101.

SCies autem istud esse Philosophorũ clarum acetũ. Nam cum scribunt, nostrũ acetum, aquam istam volunt. Cumq; dicunt Mercuriũ Philosophorum, aquam istam volunt. Estq; eorum acetum, ac est illud de quo tam mirabiliter scribũt, aut loquuntur, qua de re nihil hîc cõmemorare opus est. Scies quòd aquam istam ollæ vitreæ indes, ac sumes 3 partes Lunæ in igni præparatæ, vt te hîc docui, atq; vnã partẽ Solis etiam in igne præparati, vt te etiam antè docui, ac singula in aqua forti solue, ac facito præcipitari, ac ijs salsedinẽ ablue, atq; exicca. Ac sufficientẽ quantitatẽ solues, non enim scis quãta tibi opus erit. Cumque duas istas calces habes, tùm dilecte vitrum cum aceto Philosophorũ prædicto pones in testa cum cineribus cribratis. Ac ei ignẽ pusillum subdes, qualis ad Solem, aut Lunam soluendam adhiberi solet. Mercurius prædictus, acetũ Philosophorũ.

Mixtio.

Cap. 102.

TVM ℞ 3 partes calcis Lunæ, ac vnam calcis Solis, ac miscebis inter se, ac in ista aqua pones 1 ℥ aut ij ℥, provt multum aquæ habes; aut provt opus tuum magnum habere vis. Ac vitrum subere aut alio operculo quod solidum sit, obtura: ac sinas solui ac aliquando reline, ac solui sine: ac vbi fere solutum fuerit, aliquantũ amplius adde, 1 ℥ aut minus, provt tibi Prædicta quomodo miscenda.

tibi videbitur in eo soluturum. Cùmque denuò ferè solutum fuerit: aliud rursùm adde. Idq; itera, donec nihil ampliùs in eo solvi velit vt in eo remaneat. Tùm sufficit, ac aqua tua suo ipsius pabulo satiata est: ac lacte matris pota est.

Cap. 103.

SCies item hanc esse optimam solutionem quæ vnquã in orbe reperta fuit, in hac nullus error, proportionis, ponderis. Natura enim non errat. Nam cum Mercurius solutus est, alia metalla porrò soluit, vt alijs in locis ritè docetur. Nec amplius soluet, quam possit, nec plus corporis in se recipiet, quam natura eius ferre possit. Nam quicquid ei opus nõ est, soluere minimè potest. Estq; optima amalgamatio quæ reperiri possit. Tùm aliud vitrum in

Natura nõ errat.



hunc modum constructum sumes, ac in illud infunde sensim materiam solutam à pulvere, qui in fundo non solutus iacet. Tùm vitrum istud super fornace pone, in testâ cum cineribus cribratis tam profundè, quam materia alta est, ac non profundiùs. Ac calorem tantùm adde talem, qualis est Solis meridiani splendentis in Ariete, nec maiorem. Ac duplicem panniculum lineum vitro superimpone, ac congelatur in pulverem cinericium, aut massam. Cumque congelatum est, pusillũ vitrum rotundũ habe,

quod

quod ritè ori vitri quadret, ac vtraq; ad os levigata sint, eaq; simul luta lutamento forti. Ac in eo calore retine, donec pulverem tuum cinericium albescere videas: Tùm ignem tuum auge paululum, perinde ac Sol lucet in Iunio. Atq; ita igné in eo calore retine, donec pulvis tuus tam sit candidus quam nix. Tùm ignem tuum auge tantũ, vt Sol lucet in Leone, ac per eum caloré ex tua materia aut pulvere nascuntur exiguę fibræ crystallinæ, perinde ac si vitrũ foret, aut acus, ac resplendent instar crystalli. Ac retine igné in eo calore, donec videas nullas amplius exiguas fibras enasci. Tùm materia tua fixa est.

Cap. 104.

SCies item exiguas illas fibras sese interdũ non manifestare. Cùmq; sese non amplius manifestant, materia fixa facta est, pręcedenti calore. Hoc te nihil moveat. Præstat opus fixũ fieri exiguo calore, quam magno. Si initio calorem adderes, qualis est Solis media æstate splendentis, exiguę fibrę exorirétur latitudine manus: sed hoc vtile non esset. Præstat lapidem coctum esse tali ęxiguo calore, ac nullę exiguæ fibræ exoriantur. Nam cùm fibræ enascuntur, si tùm maiorem calorem adhiberes, tùm omnis spiritus ascenderet, ac in morem fumi albi in superiorem partem vitri subvolaret. Ac si fortè id contingeret, vitrum aperi, ac in vitro materiam albam infrà absterge, ac denuò vitrum

Commendat ignem pusillum.

trum obtura. Ac caue ne amplius tantũ calorẽ adhibeas, alioqui materia tua nigra, aut rubra fieret, in morẽ pulueris lateritij. Ac tùm corrupta esset, ac denuò ab integro tibi incipiendũ esset. Itaq; vide, vt ignẽ tuum ita modereris, ne colorẽ croceũ loco albedinis acquiras: nec rubedinẽ pro colore croceo. Præstat ignẽ esse nimis paruũ, quã si nimis magnus esset. Cùmq; iam perfectè albũ est, ac eo calore nullę exiguę fibræ exoriuntur, materia tua fixa est. Tũ materiã in 2 partes partiri poteris, vt vnã partẽ ad rubrum coquas, ac alterã ad album. Tùm alteram partẽ in aliud vitrum euacua: ac compressè luto obtura, ac in eadẽ fornace pone, in cineribus, ac ad rubrum trahes. Ac quod ad albũ trahere vis aquã paradisi pfundes, ac pones in eâdem testâ cum cineribus, eodẽ calore, donec lapis ad album perfectus sit: antequam rubro plus ignis adhibeas, albus facilè perfectus est. Iam scies ac probè intelliges aquam istam paradisi ex Luna debere esse eductam, quam super lapidem album fundes: 9 partes aquæ super vnam partem materiæ fixæ. Ac in ea lapis lixabitur, donec satis sit.

Præstat errare in paucitate quã in vehementia ignis.

Extractio Mercurij vini.

Cap. 105.

NVnc disces extrahere ex Lunâ aquam paradisi. Ac scies duobus modis Mercuriũ ex Lunâ educi: rationẽ te in opere docui. Sed istam aquã paradisi alio modo educere debes. Nam

Modus extrahendi aquam Paradisi ex Luna.

Nam Mercurius iste vivus transcendere debet. Ac scies eodẽ modo fieri, nisi quod loco salis armoniaci sumes, album, clarũ, ac pellucidum tartarum calcinatum, eodem pondere quo Sal armoniacum. Ac vbi calces Lunæ contriveris cum tartaro; non multum opus habes materiam resolvendã in fornace ponere. Verùm amphorę inde aut vitro, ac super id acetũ, vt antè, ac modis omnibus vt antè doctum est, facito. Ac Mercurius per rostrum alembici destillabit viuus: atq; id efficit natura Tartari, quam in se habet. Istum Mercurium ollæ vitreæ inde, ac phlegma ei subtrahe, vt alio loco te satis docui

Inceratio.

Cap. 106.

TVM exime, ac super lapidem tuum fixum funde ad album, 9 partes super vnam, ac strictè obtura: ac pusillum tuum vitrum luta super os vitri maioris; ac rursum in testã illã cum cineribus pone, iuxta alterum vitrum, in quo lapis ad rubrum coquitur: ignem subijciens paulò maiorem, quam Solis media æstate lucentis est calor, aut si aqua rosarum destillaretur. Idq; tandiu facito, donec lapis tuus satis coctus ac lixatus sit, in suo ipsius succo .i. cum suum ipsius sudorem imbiberit: ita vt in æternum non sitiat: hoc est, cum lapis omnem illam aquam paradisi imbiberit, vt omnino pulvis sit. Tùm ignem exauge paululum, donec lapis tuus albescere incipiat.

Quomodo inceratio instituenda.

Nam cùm aqua illa paradisi imbibita coagulata est ac in lapide cōsumpta: pulvis est colore inter cinericium ac nigrum, adeò aqua paradisi album lapidem fixum transmutauit. Ita lapis augmentatione ignis paulatim magis magisq; albescere debet per gradus: ac aliquoties ignis paululum augendus, donec lapis ad perfectam albedinē perveniat, adeò vt eius albedo splendida candorem nivis superet: imò vt magis cœlestis albedo, quam mundana videatur. Eâ verò albedine cōspectâ, gaude, ac Deo de suis donis naturalibus gratias age, quæ naturæ concessit. Sume igitur in nomine Dei, vnam partem ex vitro, eamq; crucibulo inde: ac super ignem pone; ac materia tua, ac lapis liquescet in morem ceræ. Ac simulatq; liquefactum videris, in vas ligneum funde, axūgia ovilla illitum: eritque in eo clarus, durus ac pellucidus in morem crystalii. Ac 1 pars eius proiecta super 2000 partes Iovis, convertitur in optimam Lunam, quam vnquam oculi hominum viderunt. Age gratias Deo, ac pauperibus propitius esto.

Multiplicatio alba.

Cap. 107.

Multiplicatio quomodo instituenda.

IAM partem in vitro relictam in hunc modum multiplicabis. Medicinā tuam eximes, ac ponderabis, ac addes vni parti centum partium tuæ Lunæ præparatæ, quæ in igni præparata fuit, ac soluta in aquā forti. Eam calcem ni-

nitidè lotam ac ſiccatam, ac cū medicina contritam ſuper lapide aridè, tùm rurſùm vitro immitte: ac ſuper partem illius contriti, funde 9. partes illius aquæ paradiſi, ex Luna eductæ, vt nuper doctum eſt: ac vitrum tuū ſtrictè ac ſolidè ſigillo muni: ac rege ignem tuum eodem modo, quo regebas cum primùm aquam paradiſi ſuperfunderes. Ac perſequere ſolùm, donec omnis aqua paradiſi in lapide tuo fixa eſt, ac candore nivem ſuperat, vt ſuprà dictum eſt. Tùm iterùm dimidiam partē eximere potes, ac eà lucrum facere: ac rurſùm alteram illam partem multiplicandam ponere, vt antè doctum eſt. Atque ita poteris ſemper 2 vitra retinere ad multiplicandum, vnum ad album, alterum ad rubrum. Sed vtraque ſuper vnā fornacem ſtare non debēt. Lapis enim ruber ignē vehementiorē habere debet, quam albus. Sed idem opificium eſt. Verum aliud diſcrimen eſt in aquâ paradiſi educenda. Aqua paradiſi ad album è Luna educta eſt: ac aqua paradiſi qua ruber lapis perfunditur, ex Sole educenda eſt. Alioqui idem opificium eſt. Sed ſinguli ſuper ſingulas fornaces ſtare debent, quia non eodē modo accenduntur. Ita dilectus meus ſemper duobus vitris multiplicare poterit ad album & ad rubrum, ad finem vſq; vitæ eius: ac cōmoda quæ inde proveniunt, conferre poterit in gloriam Dei, atque ad opem pauperibus ferēdam.

Lapis ruber vehementiorem ignem habere debet quā albus.

Rubificatio Lapidis.

Cap. 108.

Lapis quomodo rubificandus.

SCies, cùm te iuberé sumere partem dimidiam ex vitro, vndè primam tuam medicinã confecisti, me tùm tibi dixisse: serva alteram partẽ dimidiam ad rubrum. Tùm sumebas illam partẽ dimidiam, eamq; aqua paradisi perfundebas: ac ponebas iuxta vitrũ illud, in quo lapis ad rubrum stabat. Ac dabas vnum ignẽ, donec lapis albus perfectus esset: atq; interea materia crocea fiebat. Cùmque vides, mi fili, materiam croceam fieri, instar pulveris croci, ignem tuum augere debes paululum, 8 aut 10 dies. Ac vide an color tuus non fiat obscurior. Id indicium est, lapidem ad ignem illum nollo progredi, ac ignem tuum satis vehementẽ non esse. Itaq; ignem tuum etiamnùm paululum auge: ac vide an nondum etiam quicquã in colore proficias. Itaq; ignẽ tuum adhuc paululũ auge. Idq; tandiu facito donec in colore proficias. Atque id facito gradatim tandiu, donec lapis tuus omnino rubere incipiat. Tùm ignẽ tuum singulis 5 aut 6 diebus augebis, donec lapis perfectè ruber sit, vt Rubinus, ac radiet in vitro, vt oculi piscium: tùm ignem nimis augere non potes: tametsi lapidem omnino candefaceres: nam cùm hoc signum conspicitur, lapis confectus, ac fixus est. Hæc tibi dixi, vt modum in igne struendo adhibeas. Nam si nimis feruentem ignem adhiberes, vt rubrum colorem

Ignis secundũ colores est augendus.

colorē acquireres pro croceo aut albo: rursùm ab integro incipiendum esset: Aut albedinem loco nigredinis, de integro incipiendum esset. Quare præstat ignem initio, ac semper, minorem quam maiorem struere: ac vt eum persequamur gradatim, quemadmodum per gradus colores mutantur, ac magis magisque alti fiunt: ita ignis augebitur. Ac modus ignis non tantum in hoc opere servandus est, sed in omnibus operibus quæ in opere fiunt. Nam regimen ignis ritè moderari, est altera pars nostræ artis. Cùm proportiones ponderum non ritè in opus introducuntur, omnis opera, & impensa perijt. Itaque modum in struendo igne serua, potiusque in defectu quam excessu pecca. Nunc porrò cùm materia tam fixa ac rubra est, quam vllus Rubinus, ac resplendet instar oculorum piscium: ab igni remove, ac aquâ mundâ paradisi incerabis: quam ex Sole extrahes, quemadmodum de Luna doctus es. Tùm 9 partes aquæ funde super vnam partem lapidis rubei fixi: ac vitrum tuum suprà limo forti sigillabis: ac denuò super fornacem in cineribus pone, ignem adhibens talem, vt si plumbum retineretur liquefactum, sine concretione: donec omnem suam aquam paradisi imbiberit. Ac tùm reperies pulverem cinericium, magis ad cinericium quam ad nigrum colorem tendentem. Ac tùm ignē etiamnùm in eodē calorē retine, donec pulvis illo

Modus ignis non tantum hic sed in omnibus operibus chymicis seruandus.

ille verè albescat. Cumq; tū perfectus sit, ignē tuum auge paululum, donec videas pulverem tuum subcroceum apparere. Tùm auge ignē tuum etiamnùm paululum, donec ruffus sit, per gradus. Cumque pulvis tuus omnino fuscus est instar croci, vt altior color croceus esse non possit: ignem tuum insigniter auge, donec videbis colorem rubrum foràs sese prodere: tùm augmentationē persequere, donec pulvis tuus perfectè rubeat, in morem Rubini. Tùm gaude, lapis ad rubrū perfectus est. Tùm sinas frigesieri: ac partem dimidiā exime, ac alteram partē dimidiā in vitro relinque ad multiplicandum: atque alteram medietatē crucibulo vitreo inde, ac liquefacito, ac instar cera liquefiet. Tùm sume vitrū pusillum ac axungia ovilla invnge, eiq; infunde, ac in morē vitri durus erit, ac vt Rubinus ruber erit, ac instar crystalli pellucidus. Item partē huius sume, ac 1 partē super 2000 partes Saturni liquefacti proijce, in optimū Solem transmutabitur qui vnquā visus sit: tam alti coloris. Ac patietur omnes probas & examina, quę in orbe ferre possit. Age gratias Deo de donis suis quæ in amicum suum dilectum confert.

Multiplicatio.

Cap. 109.

Multiplicatio alterius medietatis

TVm alteram medietatem multiplicandam pone, sumes in vnam partē lapidis tui 200 partes Solis tui cæmētati. Ac sine solvi, lavari,

ac ſiccari. Tùm contere cum pulvere tui lapidis ſiccam. Ac rurſùm vitro inde, ac ſuperfunde aquæ tuæ paradiſi ex Sole educti nouies tãtum, quantum tua materia contrita eſt. Ac vitrum tuum ſtrictè luta, ignem addens, vt ſi plũbum retineretur liquefactũ, vt priùs doctum eſt, modis omnibus vt priùs. Ac ne quid erres vide, alioqui omne perditur. Hoc fac modis omnibus, donec lapis tuus perfectus ſit. Gratias age Deo. Ac rurſum medietatem ſumere potes, eâque vti: atq; alteram denuò multiplicandam pone, vt prædictum eſt. Hoc facere poteris, ac pauperibus impartiri.

Aliud opus in labore 12 menſium in expenſis 100 *Florenorum, proiectio infinita.*

Cap. 110.

NVNC te fundamentum artis, ac omnium operum perfectorum docebo. Quamvis vnus artifex ita operatur, alius ita: ac tametſi quiſque habet opus peculiare quo occupatur; ſecundum libros Veterum, & quiſque habet opinionem peculiarem, ac opificium peculiare. Ac omne ad bonum finem pervenient. Verùm vnum breve, aliud longum eſt: atque aliud alio altiorem proiectionem facit. Ac omne bonum eſt. Aliud facilè, abſque multo labore geritur, ac aliud magno labore, pro ſubtilitate artificis. Quare te docebo verum fundamentũ omnis *Subtilitas in operando.*

omnis operis, vno opere pręcipuo, ac multà ratione, quam in opere commemorabo. Ac scies quod ego Isaac pater tuus ipse hoc opus meâ manu egi, ac plura alia. Ac multa etiam vidi, ac plura adhuc audiui. Et inter omnia nunquam feci, nec vidi, nec audiui, cui tã firmiter fidam, quam huic, & in quo tàm altam proiectionem reperi. Itaq; opus hoc funditùs intellige.

Cap. III.

Incerare.

SCies sine magno labore ad magnam artem perveniri posse, vt te antè docui, amalgamationib⁹, Mercurio viuente, Sole & Luna simul coniungendis, ac tùm vitro indendis, & longo tempore coquendis, ita vt simul cõmoriantur in pulverem impalpabilem, ac fixentur simul: ac tùm aquâ paradisi perfundendis, ad incerãdum, ac liquefaciendũ. Ac tibi ratione ostendi, quomodo omnes fæces eorum consumantur verâ naturâ: coctione cõmoda exigui caloris. Id tãtundẽ revera absq; dubio valet. Natura enim per Naturã operatur, vt suprà satis demõstratum est. Ac si pleniorem demonstrationem desideras, quære in vegetabili, vbi de operibus naturæ sermo est. Scies porrò Naturam facilè iuvari posse, subtilibus opificijs, secundum captum artificis, ac tempus abbreviari, ac opus sui similibus confirmari; atque opus adduci ad tàm altam proiectionẽ, vt infinita sit. Itaque scies omnia metalla ac spiritus, absque elementorum separatione, rectificari posse, ac

Natura per naturam operatur.

Opificij subtilitas tẽpus abbreviat.

omnia

omnia inferiora in quibus 4 elementa insunt, omnia facilè rectificari possunt, ac elementum terræ ex ijs acquiri, ac etiam quodque elementum particulatim, ac effici dura ac clara, instar crystalli pellucida: idque omne absque destillatione & alembico, omne fieri potest in vase aperto, duplici panno lineo suprà tecto. Ac si id planè intelligere cupis, & quo pacto omnia elementa separentur à metallis, herbis, animalibus, ac quicquid hic in terris est, ac id omne in vase vno fiat, quære in capite 312. operis vegetabilis, ibi perfectè doceberis, quo pacto quodque elementum in lapidem crystallinū perducatur. Sed in hoc opere tantummodo fæces cū terra sublatas volumus, ita vt elementa reliqua 3 perfectè à suis fæcibus rectificentur, ac in lapidē crystallinū perducantur. Id verò non fit nisi solvendo & cōgelando.

Vas apertum. Separatio elementorum. Lapis crystallinus.

Cap. 112.

SCies: cùm corpora nuda sunt ab omnibus fæcibus suis, ac mundata sunt ab ijs, ac separata ab omni sua terrestritate, ac omni sulphure combustibili, & ad lapidē crystallinum sunt perducta, ita vt nullas fæces amplius relinquant, ritè præparata sunt ad spiritus recipiendos: cumque spiritus vicissim ab omnibus sordibus mundi sunt, sicuti de corpore dictum est, & ad lapidem crystallinum perducti sunt, spiritus itidem parati sunt, vt descendant in corpora. Ac cùm fermentū etiā est mundatum

Corpora nuda. Recapitulatio operis prædicti suprà docti.

tum, & in lapidem crystallinum redactum, ita vt fæces non relinquat, paratum est, ad descédendum in corpus præparatū cum spiritu illo, vt anima ad corpori vitam impertiendam cum spiritu, & ad naturam suam perducendum. Ac quæ prius 3 erant in natura, vnū fiunt. Id verò qui fiet, hic docebimus: illudq; opus perfectè quomodo fiat, ac quo pacto meà ipsius manu operatus sum ope Dei omnipotentis, absq; elementorum separatione. Ac meo opificio subuli tempus multū abbreviavi, ac proiectionem infinitam reddidi. Nam quò opus fervétius, subtilius, ac altioris tincturæ est, eò proiectio eius nobilior, ac altior est.

Spiritus, anima & corpus.

Cap. 113.

RECipe igitur in nomine Dei ac omniū turbarum cœlestium 4 libras vitrioli Romani cærulei, optimi, ac clarissimi, ac 4 libras salnitri: ac simul vapora tam sicca vt pulverescant, movendo lignó quodā in patella terrea. Tùm sume vnam ℔ Mercurij, cui humiditas superflua subtracta est. Ac sume dimidium materię quam siccasti, ac Mercurium cum eo contere siccum quam subtilissimè poteris. Ac commodissimè fiet in stupha sicca, ac lapide & pistillo paululum calefactis, ne qua humiditas materię accedat. Tùm magnę ollæ vitreæ indè, amplo alembico superimposito ad aquam fortem indè extrahendam. Ac magnum alembicum luto ollæ affige, ac receptaculum alembico, ac finas

Aqua nobium.

finas probè exiccari. Strue initio ignem pusillum, eum aliquoties magis magisque augédo, vt nosti, singulis 4 horis, donec materia candeat. Atq; hoc pacto candentem retine ad horas 4, tùm sine frigefieri. Iam scies quòd aqua fortis transcendet spatio 16 horarum, aut 20, aut amplius, prout ignem tuum regere nôris. Ac prętat horas 36 aut 40 eo opere occupari, quã si accelerares, ac spiritus non benè transcenderent: atque etiam ob nimium periculum vasorum, quod ea minus calore temperato findantur.

Cap. 114.

ITaque vulgarem regulam sequere ad aquã conficiendam: cùmq; omnis aqua fortis destillauit Mercurius sursum sublimabit in alembico, atque etiam duriusculè: ac secum rapiet omnem tincturam vitrioli. Cùmque non amplius sublimat, sine frigefieri, ac receptaculo ablato, aquam tuam fortẽ vasi vitreo inde, atq; arctè obtura. Ac tùm Mercurium tuum sublimatum accipe ex alembico, ac contere denuò cum altero dimidio materiæ. Cumque omne ritè permistum fuerit, vt priùs, rursùm ollę vitreæ inde, ac denuò destilla vt priùs, ijsq; omnibus peractis, remove: ac sume etiamnùm 4 ℔ vitrioli, ac salnitri ana, ac facito [illegible]riùs. Ac tùm satis aquę fortis habes: ac Mercurius quater sublimatus est, totumque corpus plenum tincturis habes.

Sublimatio Mercurij.

Tinctura vitrioli.

Nunc

Proportiones.

Cap. 115.

NVNC scies ac intelliges pondera Solis, Lunæ ac Mercurij. ℞. 8 lothones puræ Lunæ cupellatæ, 4 lothones puri Solis cæmentati, efficiunt 12 lothones. Ac 6 lothones Mercurij quem sublimasti, faciunt simul 18 lothones. Hæc vera proportio ponderum. Quæstio: Quare bis tantū corporis datur quātū spiritus? Scies cùm corpus est fortius ac subtilius quam spirit⁹ atq; igni admouentur, tùm corpus optimā ac subtilissimā spiritus partē apud se retinebit: ac convertet, ac perducet ad sui simile, ac ad suam naturam: & tùm partes crassas aut fæces exedet, expuet, ac in nihilum rediget. Ac si spiritus est in maiori quantitate, ac subtilior quam corpus: spiritus ascendet ac secum rapiet optimam partem corporis: ac partes crassas aut fæces relinquet in fundo: non enim sunt naturæ eius. Ea est ratio vna. Altera ratio est: si plus esset spiritus quam corporis, aut vtriusque ana, cùm poneretur fixandum, ægrè fixari vellet: ac tempus valde longum esset. Itaque ob 2 istas causas factum est. Spiritibus vero ac corporibus iam simul fixis, tùm satis spiritus addi potest. Nam quicquid cum eo ponitur, facilè fixatur Nam cum corpora ac spiritus simul fixata sunt, Elixir sunt. Ac si multa pondera spiritus apponantur, facilè fixatur. Hæc est tertia ratio. Quarta ratio est, si plus detur

Marginalia: Vera ponderũ proportio. — 1 Ratio. — Nota de proportione. — 2 Ratio. — 3 Ratio. — 4 Ratio.

detur spiritus quam corporis, aut etiam ana: spiritus aquarum fortium manent apud illos in opere: ac illi sunt admodum pingues volatiles spiritus, tales etiam sunt spiritus aquæ vitæ, ac admodum difficulter fixantur: atque isti maiore ex parte apud opus manent. Nam tantummodo ex tepido balneo educitur in congelando. Ac si iam tantum spiritus esset quantum corporis, quoniam omnes alij illi spiritus apud opus manerent, fixari minimè posset: aut tempus nimis longum foret. Iam proportio ponderum ratione demonstrata est. Spiritus aquæ vitæ.

Solutio Solis, Lunæ, & Mercurij.

Cap. 116.

Recipe tria receptacula, vni Lunam, alteri Solem, tertio Mercurium inde. Ac super Lunã 16 lothones tuæ aquæ fortis fundes, quã antè parasti: super Solem 12 lothones funde: ac inter eos lothonem salis armoniaci pulveriza: ac super Mercurium tuum aut spiritum fundes 6 lothones aquæ fortis, aut ana. Hæc vera proportio aquæ fortis, ad materiam soluendam. Quæras verò iam, mi fili, super 8 lothones Lunæ fudisti 16 lothones aquæ fortis, & super 4 lothones Solis, 12 lothones aquæ fortis, ac super 6 lothones Mercurij, 6 lothones aquæ fortis, ea mihi inæqualis proportio videtur. Scies singula suãm proportionem habere. Super 8 lothones Lunæ fudisti 16 lothones aquæ fortis, atq; hæc eius proportio. Demõstratio à proportione. Luna quid

Nam

Nam Luna est crudum ac frigidũ, & apertum corpus: ideò facilè solvitur in duplo pondere. Idque Sol facere non potest, is ter tãtum ponderis aquæ habere debet, quàm sit gravis. Nã corpus eius nimis graue & solidum est, ac partes eius in mineris solidè in vnum compressæ sunt, sulphurque eius fixum est. Ideò in vulgari aqua forti solvi non vult, vt Luna, sed sal armoniacum aquæ eius addendum est. Ergo ter tantum aquæ habere debet, quam sit gravis. Nunc Mercurius spiritus est, eiusq; natura in sublimatione resoluta est: atque apud se spiritum vitrioli ac salnitri habet. Ergo non plus aquæ exigit, quam sit eius pondus. Nam spiritus vitrioli, ac salnitri efficiunt, vt facilè solvatur. Ita liquet singula propriam proportionẽ aquæ habere. Item porrò 3 ista vitra in pelvi cum cineribus cribratis pone, super balneum, ac solvi sine, vitra parte corticis obturans, vt aqua aliquantulum aëris habeat spõgiositate. Aliquid aëris habere debet. Ac aliquoties operculum aperiendum est, singulis 2 aut 3 horis semel, vt spiritus aërem habeant, ac tùm continuò denuò obturandum.

Mercurius quid.

Cap. 117.

Scies in solutione hac latere magnũ secretum, ac præcipuum artis. Nam aqua fortis cum suis spiritibus est velut struthiocamelus, qui in ventriculo ferrum, ac chalybem concoquit: ita deglutit quicquid in eam immittitur, ac

Cõfert aquã fortem cũ struthio camelo ferrũ ac chalybẽ cõcoquente.

ac omne in nihilum consumit. Quare aquam istam cum materia eius nutrire debes bono alimento, quemadmodũ infans in vtero matris nutritur. Nam si infans in vtero matris nutrimentum non haberet, postquã vitam accepit, moreretur, ac redigeretur in nihilum. Ita etiã ista materia quæ in aqua forti est, nisi nutriretur: aqua suo ardenti calore materiam consumeret, ac deglutiret, ita vt in limosam materiã conuerteretur, vt nunquam vllum cõmodum indè rediret. Nam Lunã proba in aquâ forti, ac in ea 10 aut 12 dies sine, facito tùm præcipitari, aut vapora aquam illam, ac calcẽ tuam aqua recẽti laua: ac eam de more liquefacito: indè nunquã denuò Luna fiet: adeò aqua fortis illam corrosit ac consumpsit. Sed remanebit tibi quasi esset sulphur liquefactum: sæpè expertus sum. Aut est materia quasi esset sal vitri. Atque eo falluntur multi, qui aquâ forti operantur. Nam cùm diu multumque operati sunt, materia eorum exesa est, estque velut sulphur, aut pinguedo vitri. Fit quidem rubra, crócea aut alba, sed nihil inest, est fimus, nec reperiunt id quod quærunt. Nunc scies quod materiam bono alimento ales, .i. ad album alimento sui simili naturâ. Ac de hac nutritione Philosophi mirè locuti sunt parabolis artis, ignorantibus nimis reconditis. Id quod nunc omitto, vt in proposito maneam. Satis in Vegetabili opere demonstratur.

Aqua fortis cũ materia nutriẽda, est velut infans in vtero matris. Ratio.

Nutritio.

Cap. 118.

Nutrimenta quæ sumenda.

SVMES mi dilecte, puram Lunam tenuiter contusam, vt manu lacerari possit. Ac purũ Solem etiam eodem modo contusum: ac de tuo Mercurio sublimato, eò omnia tria pasces, quodque suo ipsius alimento, in vitro suo, donec satiata sint, videlicet, cùm vides Lunam tuam, Solem ac Mercuriũ ferè soluta esse. Tùm pasces vnumquodque suo ipsius alimento. i. in vitro in quo Luna tua stat, 2 aut 3 frustula Lunæ frange, ac denuò vitrum citò obtura. Atque itidem Sole tuo facito, ei adde de tuo contuso tenui Sole. Ac de tuo Mercurio sublimato similiter interdũ aliquid immitte, cùm vides frusta penè soluta esse: fine denuò alia incidere, vt priùs. Atque id persequere, donec frustula tua integra maneant ad 10, aut 12 dies, nec ampliùs solvantur: ac vides aquam tuam fortem ampliùs vim non habere ad solvẽdum. Tùm satis nutrita est: ac tene semper super cineres calidos, quemadmodum solvi solet. Ac tùm ei omnis vis corrosiua adempta est, nam ampliùs solvendi vim non habet. Estque hoc vnum ex maximis secretis, quæ in arte sint. Iam cùm ad eum modum nutrita est, fundes seorsim de eius frustulis in ollã vitream. Nam singula seorsim ac per se fixari debent, ac separari à sua terrestritate. Ac in vitro

Omnis vis corrosiua aquæ forti adempta. Secretum magnum.

tro

tro Lunæ tuæ in fundo eius reperies infrà apud frustula reliqua pulverem nigrum, isque est Sol. Nam in omni Lunâ soluta, pulvis Solis reperitur. Nam omnis Luna Solem continet, parùm aut multùm. Hunc serva. Ac vbi hoc pacto singula in ollam vitream fuderis, singulis alembicum superimpone, ac in pelvi cum arena in balneo colloca, ac cuique rostro receptaculum luto agglutina, ac destilla aqua tepida sensim omnem humiditatē, donec tam siccum fiat vt pulverizari posset. Cumque tam siccum est, bonam aquam vitæ rectificatam superfunde, donec aqua emineat tres digitos latos supra materiam. Atque ita omnibus 5 vitris facito. Dixi vt alembicum singulis vitris imponeres. Sed præstaret te vitra in ventre rostra habentia habere: ac cōmoda essent suprà cum exiguo foramine, ac pusillo vitro rotundo ad id levigato. Ita singulis vicibus alembicum imponere, nec deponere opus esset: sed tantummodò materia soluta ex vno in aliud evacuaretur, ad nimium de spiritu amittendum, atque itidem est minimum negotium. Itaque huiusmodi vitra tibi compara duodecim aut plura, parua & magna. Nam quāvis in fornace stent, aut super cineres, nō multum destillat. Nam quicquid ascendit, rursum in fundum subsidit, ac non multum per rostrum destillat. Nam nullus est delapsus, quo humiditas congregari possit.

In omni Luna soluta puluis solis reperitur.

Ita hæc vitra admodum bona sunt ad solvendum, congelandum, ac rectificandum. Nam lutare nihil opus est: tantummodò ex vitro in vitrum transfunditur, ac suprà subere obturatur, aut pusillo vitro rotundo, quod ei quadret, ac levigatum sit. Itaque suadeo tibi vt opus tuum in eiusmodi opere opereris, donec congreges. Tùm vitro fixatorio indi debet. Ac inde tùm materiam vitro, quamque per se, ac quamque in peculiari fornace, aut balneo, in pelvi cum arena, aut cineribus cribratis, ac aquam tuam vitæ superfunde, vt ad 4 digitos emineat suprà materiam, ac luta receptaculum ad rostrum receptaculi, ac sine solvi calore exiguo, ita vt manum tuam in balneo tenere possis. Ac solvetur: ac infrà in fundo vitri fæx quædam remanebit. Tùm alia 3 vitra habe eiusdem compositionis: ac funde clarum ex omnibus 3 vitris, quodque in vitrum peculiare: ac strictè obtura. Ac denuò aquam vitæ super fæces cuiusque vitri funde, tantùm videlicet, vt rursum ad 4 digitos tectę sint: occlude, ac rursùm in balneo pone, vt suprà, receptaculo ad rostrum lutato: ac vbi ad tres aut quatuor dies in balneo steterit, siquid etiamnùm in fæcibus esset, vt solvi posset. Tùm sinas refrigescere, ac tùm rursum clarum supernè diffundas è fæcibus, in eadem vitra in quæ prima infudisti, quodq; in suum vitrum. Tùm 3 ollas vitreas habe, in eas fæces evacua, singu-

las

ſas in vitrum peculiare, aut ollam; ac depone donec plures fæces confundes. Tùm omnia 3 vitra in quibus materia eſt ſoluta quodq; ſup balneum ſuum pone, vt priùs doctū eſt: ac rurſum aquā vitę deſtilla, donec materia tua omninò ſicca ſit. Tùm denuò recentē aquam vitę ſuperfunde, vt priùs à te factum eſt. Ac aquam illam vitæ deductā effūde, nihil amplius valet. Luta vitra vt priùs, ac denuò materiā vt ſuprà ſolve. Cumq; omne ſolutū fuerit, quod quatriduo fiet, rurſum fęces in vitro remanebunt. Funde denuò ſolutū in vaſa peculiaria, vt priùs. Ac funde rursùm ſuper ſingulas fæces recētē aquam vitę 4 digitos ſupra materiā, vt priùs feciſti, ac pone iterū ſuper balneū, ac ſine tū denuò ſtare ad 3 aut 4 dies, ſi quid adhuc in fęcibus nō ſolutū eſſet, vt ſolvi poſſet: ad omnino ex fæcibus ſolvendum. Tùm ſine frigeſieri: ac clarum à fæcibus supernè diffunde, quodq; in ſuum vitrū: ac adde fæces ſingulas ſuis ꝓprijs, quas prius in ſingulis ollis ſervaveras. Materiā tuam ſolutam denuò congelandam pone, ac humiditatē ei vt ſuprà, detrahe, donec materia ſicca ſit, ita vt pulverizari poſſet. Iſtudq; opificium repete toties, donec nullæ ampliùs fęces tibi remaneant, ex nullo horum 3, ſed omnia tria ſolvantur, ita vt fæces non relinquant. Ac ſaltē fæces ſemper eidē ollæ inde, ſingulas per ſe, nam in illis fęcibus elemētū terrę ineſt. Iſtas fæces omnes tres adhuc calcinabis: ac terram

Opificium prædictum repetendū donec nullæ fæces amplius remaneant.

extrahes ex singulis fæcibus, ac singulas ad propriam materiam adduces, antequam congregabuntur.

Cap. 119.

Quomodo terra calcinanda.

IAm scies, mi fili, 3 materias tuas subtiles esse, ac rectificatas, 3 nempè elementa: ac elemētum terræ adhuc in fæcib⁹ iacet, quodq; in suo vitro. Nunc 3 materias tuas serua solidè obturatas, donec fæces calcinatæ fuerint. Ac post calcinationem omnium trium terrarum ex ijs eductarum ac rectificatarū: ac tum quaque terra in suam ipsius naturam perducta: Tùm opus cōferemus ac fixandum ponemus, vt pòst docebimus.

Calcinatio terræ.

Cap. 120.

REcipe dilecte 3 ollas tuas vitreas quibus fæces insunt, ac vaporabis, vt omnino siccæ sint. Tùm habe super singulas ollas vitrū rotundum, ac olla suprà æqualiter levigata erit, atque etiam operculum, vt sibi invicem quadrent. Tùm operculum super ollam luta, ac pone singulas in pelvi cum cineribus, singulas super fornacem peculiarem. Nam Sol diutius calcinari debet quam Luna. Fæces Solis facilè spatio 6 refectionum calcinari debent, ac Luna facilè calcinatur 30 horis. Ac fæces Mercurij facilè 18 horis calcinantur. Ergo quodque vitrum super fornacem peculiarem stare debet; ac singulis tantum ignem addes, vt fæces

Sol diutius calcinādus quam luna

com-

communi candore candeant. Fæces Solis retinebis 6 dies in candore naturali, tùm ſine frigefieri: ac fæces Lunæ 30 aut 32 horas in vno candore: Ac Mercurij 18 aut 20 horas in vno cãdore: tùm ſine frigefieri. Tùm remove omnia 3 vitra: ac ſi quid in operculo aut ad margines ollæ ſursùm ſublimatũ eſt, id penna abſterge. Tùm ſuper ſingulas fæces aquam communem deſtillatam ſuperfunde, atq; ollas ſuper fornacem in teſta cum cineribus pone: ac aqua bulliat per horã, tùm ſine frigefieri. Tùm habe alias 3 ollas vitreas, ac funde quamq; aquam per ſe ſenſim à ſuis fæcibus, aut per philtrum deſtilla. Tùm rurſum aliam aquam cõmunem ſuper fæces funde quæ in olla remanſêre, ac rurſum per horam facito: tùm denuò ſinas refrigeſcere: ac rursùm ſubtiliter effũde ſingulas in ſuam aquam, vt priùs. Tùm iterum aquã recẽtem ſuperfunde. Ita elemẽtum terræ ex fæcibus eduxiſti. Tùm fæces abijce, prorſus enim inutiles. Tùm 3 ollas tuas congelandas pone, ac in quoque ollæ fũdo reperies ſal quod eſt inter albũ ac cinericium: aquam deſtillatã ſuper id funde, ac denuò per horam bulliat: tũ ſinas frigefieri, ac ſubſidere, ac à ſuis fæcib⁹ diffũde, & fæces abijce. Tùm aquã tuã ex ſingulis ollis evapòra, ac denuò tibi in quaq; ollâ ſal remanebit, idq; iam paulò cãdidius erit. Funde denuò aquam ſuper ſal tuum, vt priùs, ac facito, vt prius. Idq; opificium itera toties, donec

Extractio Salis.

 ſal

ſal tuum non amplius fæces relinquat. Tum terra tua rectificata eſt,ac mundificata ab omni immunditie:ac ſunt terræ Philoſophorum.

Terra rectificata ac mundata.

Coniunctio terræ cum elementis.

Cap.121.

IAm adde omnem terram ſuis ipſius elemẽtis rectificatis. Ea iam probè ſimul rectificata ſunt ac ſubtilia effecta, abſque elemẽtorum ſeparatione: atque hactenus ea perduxiſti, vt iam medicina ſint præ magnâ eorum ſubtilitate: nam exterius eorum intus poſuiſti, & interius forâs,atque ab omni immunditie nudaſti. Ideo Morienus Philoſophus ait: Niſi corpora immunda pura, & munda efficias ab omnibus fæcibus, nihil in arte noſtra inveniſti. Hermes inquit:Corpus ſolutum eſt aquâ æterna,atque ea aqua Mercurium æternum cõgelatione coagulat. Ariſtoteles inquit: Præpara corpora ac ſolue, ac deinde ea cum ſpiritibus lotis,ac mundatis coniunge,ac fit æterna congelatio ac fixatio. Geber ait, Pòſt cõiunge ei animam præparatam,ita ei imprimitur æternus color, quem in æternum retinebit. Raſis ait: Converte corpora in aquam,atque aquam illam ab omni ſua immunditie mundifica, atque ex ea denuò terram facito, & ex terra aquam : ac tùm ei ſpiritum adiunge , ac animam, tùm rectè feciſti in noſtrâ arte. Danthynus ait: Purga corpora, ac albifica , ac ijs ſpiritum præparatum adiunge , atque eis vitam

Medicina. Morienus. Hermes. Ariſtoteles Raſis. Danthynus.

tam siue animam infunde: ita fit æterna conglutinatio ac fixatio æterna. Ac Plato: Corpus imperfectum destrue ac in aquã redige, ac lepram ei ablue, ac mũdifica, atq; spiritum preparatum ei adiunge, ita ignis ea non separabit: ac tùm ei animam præparatam adiunge, ita omni examini resistent, ac transibunt. Hermes prætereà ait: Solue corpora ac albifica, ac nuda ab omni immunditie, spiritus ablutos ad corpora adducito, ita separari non possunt. Tùm fermentum illis adde: ita illis æterna tinctura imprimitur, vt ignis ea separare non possit. Kalid Morienum interrgobat: Quænam optima congregatio est? Morienus respondebat: Perfectum corpus fixum solutum in aquam æternam, ac spiritus præparatus ei immersus, est opus perfectum ac firma coniunctio, ita vt postea ab igni minimè separentur. Plato. Hermes. Kalid ad Morien.

Recapitulatio.
Cap. 122.

NVNC oculos & aures aperi, ausculta, ac speculum artis inspice. Mentem aperi, ac intellige, quomodo, ac quà ratione hæc coniunctio fiet. Dixi tibi in opere minerali multa opera diversa, quædam cum separatione elementorum, ac etiam alia opera in quibus elementa non separantur. Quædam aquis fortibus fiebant, alia aquâ nostrâ ardente benedictâ: alia ad oleum conficiendum: ac omnia simul Elixir sunt. Demonstraui etiam tibi multis Anacephalœsis.

tis rationib⁹, ita debere fieri. Præterea te etiã in magnis operibus docui, quomodo Solẽ ac Lunã amalgamabis cũ Mercurio viuo præparato: ac quomodo igni admovebis. Ac quo pacto pusillo regimine ignis ignẽ tuum moderareris, vt simul morerẽtur ac fixarentur: ac quomodo omnes eorum fæces consumerentur, ignis pusilli constanti directione. Ac quo pacto Natura adminiculo ignis exigui operaretur, vt omnes fæces consumeret, ac in nihilum redigeret, ac ad extremũ perfecta fieret. Nam Natura aliquantulum iuvatur arte artificis, ac constanti decoctione. Idque manifestis rationibus demonstraui, ita esse debere: quemadmodum in veritate ita est: sicuti etiam in vtroq; opere demõstratum est. Dilecte est etiamnum aliud secretum in arte ac firma cognitio, ac præcipua notitia huius coniunctionis operis, in quo nunc versamur, ac de quo loquimur.

De coniunctione operis recapitulati.

Cap. 123.

DOCVI te præparare ac rectificare corpus imperfectum, quod est Luna, ac spiritum qui Mercurius est, ac fæces aut terram ab ijs separare; quod fit perfectè soluendo, ac denuò congelando. Idcircò Morienus ait: Ars nostra nihil aliud est, quam perfectè soluere, ac congelare. Ideò Hermes inquit: Ars nostra nihil aliud est, quam opus mulierum, ac puerorum ludus. Ita Lunam tuam, Solem, ac Mercurium per-

Morienus.

Hermes.

perfectè rectificâsti, ac eius elementum Terræ cum fæcibus separâsti à se invicem: solummodò solvendo & congelando. Ac terram tuam calcinâsti, ac prætereà terram tuam ex fæcibus eius eduxisti soluendo, ac congelando. Ita vt terra tua etiam probè rectificata sit, vt nullæ fæces relinquantur.

Cap. 124.

IAM omnia simul nudasti ab omni redundantia corruptionum, absque elementorũ separatione, vt antè ostensum est. Iam cuique terram elemento suo addidisti: Terram Lunæ, Lunæ, terram Solis, Soli, terrã Mercurij, Mercurio, quamq; in suo vitro. Nunc quærat F. M. Quid iam faciendũ est, ac quomodo iam cõiungentur?

Cap. 125.

SCies in istâ coniunctione maximũ secretum latere, quod sit in arte vniuersâ. Verũ quidẽ est perveniri quidẽ tandem ad perfectionẽ diuturnitate temporis, ab ijs qui operantur amalgamationib⁹, corporibus vt Lunæ ac Mercurij coniungendis in vitro vno, ac coquendis super igni pusillo, donec perfecta fiant. Scies ac ritè intelliges, omnes qui ita operantur stultos esse, amalgamationibus Lunæ ac Mercurij: aut qui aquâ forti ea destillant, aut partem destillant, ac partem manere sinunt: ac breui tempore ex ijs medicinam conficere putant, stulti sunt, nec artem intelligunt, nec etiam se ipsos. Ac quamvis materia fortè ad extremũ perfecta esset,

Maximum secretum in coniunctione latet.

Amalgamatio Lunæ cum Mercurio.

esset, sicuti esset, vt suprà multis in locis ostensum est: tempus adeò longum esset, vt pigeret ipsos tā diu expectare, ac opus desererent.
Ratio. Ratio: Luna est frigida & humida, non fixa, sordida, immunda, ac volatilis: ac Mercurius etiamnùm magis. Hæc duo iungunt: vtrū alterum perfectum efficiet? vtraq; enim imperfecta sunt. Dico tibi, multos viros doctos in opere sedentes vidi, qui huiusmodi opera facerent: ac multos annos eiusmodi operibus occupati fuerant: ac nunquam queriquā eorum perfectionē habere vidi. Quamvis ad extremū perfectio sit expectanda, tempus expectare nō poterant: tùm opus suum igni corrumpebant, aut aliquod mirum consilium quærebant, vt ad finem pervenirent: ac quamcunq; rationem inirent, ad extremum omnia corrumpebant. Sed si ad aliquot annos stare siuissent, ac persequuti fuissent die nocteque igni pusillo, tandem perfectum euasisset, vt ipsi vel eorū posteri artem eius videre potuissent. Ratio, dilecte, cur multos annos stare debeat, est hęc: Natura non operatur nisi per naturam, quamvis paululum igni pusillo iuuetur, qui illi die nocteq; cōtinue additur. Luna est imperfecta, ac Mercurius etiamnùm imperfectior, vtrum alterū perfectum faciet? Neutrum eam vim habet. Quomodo vestis immunda lauari mundariq; posset in aqua sordida? Profectò nemo id potest. Ita se etiā res in Luna, & Mercurio habet,

cum

cum coniuncta sunt, neutrum horum iuvandi alterum potestatem habet. Sed Natura fæces consumit, ope constantis decoctionis ignis exigui. Ac iam omnibus fæcibus consumptis, etiamnùm vtraq; non fixa sunt, vtrum alterum fixabit? Natura igni pusillo ac constanti decoctione Lunã fixat: ac etiam post longum tempus, ac cõstanti decoctione fit Luna medicina. Atq; ita longo tempore, ac continuâ decoctione exigui ignis, Luna Mercurium in suam naturam pertrahit, atque alterum cum altero fixat: ac etiam longiore tempore ac constanti decoctione, Mercurius cũ Luna perfecta medicina fit. Sed antequam id fieret isthoc pacto, fortasse tempus 17 aut 20 annorum dilaberetur. Quare illi qui ad hunc modum operantur amalgamationibus, corporibus imperfectis & amalgamationibus & Mercurio cõiungendis, artem non intelligunt, nec seipsos. Quemadmodum etiam omnes illi, qui aquis fortibus operantur, ad Lunam & Mercurium coniungenda. Nam si artem intelligerent aut seipsos, facilè perciperent, ac intelligerent, debere inprimis Lunam ab omni impuritate mundificari: Eáq; mundificatâ, subtilis efficienda est .i. ascendens ac descendens debet retineri in vitro fixatorio. Ita tam subtilis fit, vt post medicina fiat. Nam 3 illa elementa quæ in se habet, ascendunt sursum, ac descendunt infrà, ac terram adeò subtilem reddunt, vt vna ascen-

dat

dat in caput vitri fixatorij, ac rursùm descendit cum aëre, aqua & igni. Ac tùm elementa ita congregantur simul, atq; ita maritantur, vt in æternũ separari nequeant. Atq; vbi hoc pacto congregata fuerint, cõstanti ascensu ac descensu fiunt paulatim crassiora, ac simul fixari incipiunt. Ac quæ antè quatuor erant in naturâ, vnum fiunt; ac simul fixa manent in fundo vitri fixatorij. Ideo Hermes ait: Facito inferius ita vt superius, ac superius vt inferius, tùm rectè operatus es. Ac Luna quæ corpus imperfectum erat, iam fixa est, ac medicina. Cumq; hoc pacto parata est, corpus paratũ est ad spiritum paratum recipiendum. Ideo Plato & Aristoteles inquiunt: Para imperfectum ac albifica, ac cõtinuò spiritum paratum illi adiunge. Ac Ignorantes verba ista non capiunt. Ac tùm debet spiritus paratus in parato fixo poni, vt simul fixentur, ac deinde illis adiungere debes fermentum præparatũ, quod etiam parari debet: vt partim doctum est, atq; etiamnùm docebitur. Quod fermentum vtrisque vitam donabit, ac trahet & perducet in suam naturam. Ac talis congregatio fieri debet, si alioqui ad magnum lapidem perveniemus, spatio vnius anni, aut breviore, provt artifex acutus est. Si Naturam nossent, atq; hoc intelligerẽt, quod hîc docetur, atque etiamnùm docebitur, circa eiusmodi amalgamationes non operarentur, nec aquâ forti, ad Lunã & Mercurium in sua crass-

Hermes.

Plato, Aristoteles.

Naturam nosse.

crassitudine coniungenda. Quamvis ad extremum lapis indè aliquando proveniat, vt ostensum est. · *Cap.* 126.

PErlege hoc sæpius ac benè memoriæ infige, vt nunquã cõgregationẽ facias, corpore im pfecto, ac spiritu parato, quin priùs corpus mũdifices, ac albifices, fixum ac medicinale efficias: antequã spiritum paratum ponas, ac spiritũ apud corpus fixum effice, antequam illi addas præparatã animam viventẽ, ne aberres à rectã viã. Nã in ponderibus, ac in cõiunctione, ac in ignis constructione, omnis nostra ars cõsistit. In ponderibus, coniunctione ac ignis constructione omnis ars chymica cõsistit.

Congelatio, siue Coagulatio.
Cap. 127.

NUnc ad opus nostrũ reuerti volumus. Meministi cùm terrã tuã rectificasses, vt nullas amplius fæces relinqueret, me tibi præcepisse, vt vnamquamq; terrã adderes elemento suo proprio, quamq; in suo vitro. Nunc omnia 3 vitra pones super fornacem, ac lutabis probè singula, ac singulis receptaculũ ad alembicũ: ac destillabis pusillo tepido igni, aquã illã vitę, ita vt paululũ incipiat tantũ spissescere: sed siccè minimè destilla: vt tantũ soluta maneat, Idque facilè videbis. Cũ materia ferè destillauit, fit aliquãto obscurior quàm priùs erat, ac spissior ac aspectu aliquantũ oleũ referens. Tum sinas refrigescere: ac materiã ex singulis vitris in paterã vitreã effũde: interim quòd etiãnùm calida est, alioqui omnino evacuare nõ posses, Ratio, cur materia effundenda, dum calida est.

nam

dat in caput vitri fixatorij, ac rursùm descendit cum aëre, aqua & igni. Ac tùm elementa ita congregantur simul, atq; ita maritantur, vt in æternũ separari nequeant. Atq; vbi hoc pacto congregata fuerint, cõstanti ascensu ac descensu fiunt paulatim crassiora, ac simul fixari incipiunt. Ac quæ antè quatuor erant in naturâ, vnum fiunt; ac simul fixa manent in fundo vitri fixatorij. Ideo Hermes ait: Facito inferius ita vt superius, ac superius vt inferius, tùm rectè operatus es. Ac Luna quæ corpus imperfectum erat, iam fixa est, ac medicina. Cumq; hoc pacto parata est, corpus paratũ est ad spiritum paratum recipiendum. Ideo Plato & Aristoteles inquiunt: Para imperfectum ac albifica, ac cõtinuò spiritum paratum illi adiunge. Ac Ignorantes verba ista non capiunt. Ac tùm debet spiritus paratus in parato fixo poni, vt simul fixentur, ac deinde illis adiungere debes fermentum præparatũ, quod etiam parari debet: vt partim doctum est, atq; etiamnùm docebitur. Quod fermentum vtrisque vitam donabit, ac trahet & perducet in suam naturam. Ac talis congregatio fieri debet, si alioqui ad magnum lapidem perveniemus, spatio vnius anni, aut breviore, provt artifex acutus est. Si Naturam nossent, atq; hoc intelligerẽt, quod hîc docetur, atque etiamnùm docebitur, circa eiusmodi amalgamationes non operarentur, nec aquâ forti, ad Lunã & Mercurium in sua

Hermes.

Plato, Aristoteles.

Naturam nosse.

crassitudine coniungenda. Quamvis ad extremum lapis indè aliquando proveniat, vt ostensum est. · *Cap. 126.*

PErlege hoc sæpius ac benè memoriæ infige, vt nunquā cōgregationē facias, corpore im pfecto, ac spiritu parato, quin priùs corpus mūdifices, ac albifices, fixum ac medicinale efficias: antequā spiritum paratum ponas, ac spiritū apud corpus fixum effice, antequam illi addas præparatā animam viventē, ne aberres à rectā viā. Nā in ponderibus, ac in cōiunctione, ac in ignis constructione, omnis nostra ars cōsistit. In ponderibus, coniunctione ac ignis constructione omnis ars chymica cōsistit.

Congelatio, siue Coagulatio.

Cap. 127.

NUnc ad opus nostrū reuerti volumus. Meministi cùm terrā tuā rectificasses, vt nullas amplius fæces relinqueret, me tibi præcepisse, vt vnamquamq; terrā adderes elemento suo proprio, quamq; in suo vitro. Nunc omnia 3 vitra pones super fornacem, ac lutabis probè singula, ac singulis receptaculū ad alembicū: ac destillabis pusillo tepido igni, aquā illā vitę, ita vt paululū incipiat tantū spissescere: sed sic cè minimè destilla: vt tantū soluta maneat, Idque facilè videbis. Cū materia ferè destillauit, fit aliquāto obscurior quàm priùs erat, ac spissior ac aspectu aliquantū oleū referens. Tum sinas refrigescere: ac materiā ex singulis vitris in paterā vitreā effūde: interim quòd etiānùm calida est, alioqui omnino evacuare nō posses, nam Ratio, cur materia effundenda, dum calida est.

dat in caput vitri fixatorij, ac rursùm descendit cum aëre, aqua & igni. Ac tùm elementa ita congregantur simul, atq; ita maritantur, vt in æternũ separari nequeant. Atq; vbi hoc pacto congregata fuerint, cõstanti ascensu ac descensu fiunt paulatim crassiora, ac simul fixari incipiunt. Ac quæ antè quatuor erant in naturâ, vnum fiunt; ac simul fixa manent in fundo vitri fixatorij. Ideo Hermes ait: Facito inferius ita vt superius, ac superius vt inferius, tùm rectè operatus es. Ac Luna quæ corpus imperfectum erat, iam fixa est, ac medicina. Cumq; hoc pactò parata est, corpus paratũ est ad spiritum paratum recipiendum. Ideo Plato & Aristoteles inquiunt: Para imperfectum ac albifica, ac cõtinuò spiritum paratum illi adiunge. Ac Ignorantes verba ista non capiunt. Ac tùm debet spiritus paratus in parato fixo poni, vt simul fixentur, ac deinde illis adiungere debes fermentum præparatũ, quod etiam parari debet: vt partim doctum est, atq; etiamnùm docebitur. Quod fermentum vtrisque vitam donabit, ac trahet & perducet in suam naturam. Ac talis congregatio fieri debet, si alioqui ad magnum lapidem perveniemus, spatio vnius anni, aut breviore, provt artifex acutus est. Si Naturam nossent, atq; hoc intelligerẽt, quod hîc docetur, atque etiamnùm docebitur, circa eiusmodi amalgamationes non operarentur, nec aquâ forti, ad Lunã & Mercurium in sua

Hermes.

Plato, Aristoteles.

Naturam nosse.

crassitudine coniungenda. Quamvis ad extremum lapis indè aliquando proveniat, vt ostensum est. · *Cap.* 126.

PErlege hoc sæpius ac benè memoriæ infige, vt nunquã cõgregationẽ facias, corpore im pfecto, ac spiritu parato, quin priùs corpus mũdifices, ac albifices, fixum ac medicinale efficias: antequã spiritum paratum ponas, ac spiritũ apud corpus fixum effice, antequam illi addas præparatã animam viventẽ, ne aberres à rectã viã. Nã in ponderibus, ac in cõiunctione, ac in ignis constructione, omnis nostra ars cõsistit.

In ponderibus, coniunctione ac ignis constructione omnis ars chymica cõsistit.

Congelatio, siue Coagulatio. Cap. 127.

NUnc ad opus nostrũ reuerti volumus. Meministi cùm terrã tuã rectificasses, vt nullas amplius fæces relinqueret, me tibi præcepisse, vt vnamquamq; terrã adderes elemento suo proprio, quamq; in suo vitro. Nunc omnia 3 vitra pones super fornacem, ac lutabis probè singula, ac singulis receptaculũ ad alembicũ: ac destillabis pusillo tepido igni, aquã illã vite, ita vt paululũ incipiat tantũ spissescere: sed siccè minimè destilla: vt tantũ soluta maneat, Idque facilè videbis. Cũ materia ferè destillauit, fit aliquãto obscurior quàm priùs erat, ac spissior ac aspectu aliquantũ oleũ referens. Tum sinas refrigescere: ac materiã ex singulis vitris in paterã vitreã effũde: interim quòd etiãnũm calida est, alioqui omnino evacuare nõ posses, nam

Ratio, cur materia effundenda, dum calida est.

dat in caput vitri fixatorij, ac rursùm descendit cum aëre, aqua & igni. Ac tùm elementa ita congregantur simul, atq; ita maritantur, vt in æternũ separari nequeant. Atq; vbi hoc pacto congregata fuerint, cõstanti ascensu ac descensu fiunt paulatim crassiora, ac simul fixari incipiunt. Ac quæ antè quatuor erant in naturâ, vnum fiunt; ac simul fixa manent in fundo vitri fixatorij. Ideo Hermes ait: Facito inferius ita vt superius, ac superius vt inferius, tùm rectè operatus es. Ac Luna quæ corpus imperfectum erat, iam fixa est, ac medicina. Cumq; hoc pacto parata est, corpus paratũ est ad spiritum paratum recipiendum. Ideo Plato & Aristoteles inquiunt: Para imperfectum ac albifica, ac cõtinuò spiritum paratum illi adiunge. Ac Ignorantes verba ista non capiunt. Ac tùm debet spiritus paratus in parato fixo poni, vt simul fixentur, ac deinde illis adiungere debes fermentum præparatũ, quod etiam parari debet: vt partim doctum est, atq; etiamnùm docebitur. Quod fermentum vtrisque vitam donabit, ac trahet & perducet in suam naturam. Ac talis congregatio fieri debet, si alioqui ad magnum lapidem perveniemus, spatio vnius anni, aut breviore, provt artifex acutus est. Si Naturam nossent, atq; hoc intelligerẽt, quod hic docetur, atque etiamnùm docebitur, circa eiusmodi amalgamationes non operarentur, nec aquâ forti, ad Lunã & Mercurium in sua crass-

Hermes.

Plato, Aristoteles.

Naturam nosse.

crassitudine coniungenda. Quamvis ad extremum lapis indè aliquando proveniat, vt ostensum est. · *Cap.* 126.

PErlege hoc sæpius ac benè memoriæ infige, vt nunquā cōgregationē facias, corpore im pfecto, ac spiritu parato, quin priùs corpus mūdifices, ac albifices, fixum ac medicinale efficias: antequā spiritum paratum ponas, ac spiritū apud corpus fixum effice, antequam illi addas præparatā animam viventē, ne aberres à rectā viā. Nā in ponderibus, ac in cōiunctione, ac in ignis constructione, omnis nostra ars cōsistit.

In ponderibus, coniunctione ac ignis constructione omnis ars chymica cōsistit.

Congelatio, siue Coagulatio. Cap. 127.

NUnc ad opus nostrū reuerti volumus. Meministi cùm terrā tuā rectificasses, vt nullas amplius fæces relinqueret, me tibi præcepisse, vt vnamquamq; terrā adderes elemento suo proprio, quamq; in suo vitro. Nunc omnia 3 vitra pones super fornacem, ac lutabis probè singula, ac singulis receptaculū ad alembicū: ac destillabis pusillo tepido igni, aquā illā vitę, ita vt paululū incipiat tantū spissescere: sed siccè minimè destilla: vt tantū soluta maneat, Idque facilè videbis. Cū materia ferè destillauit, fit aliquāto obscurior quàm priùs erat, ac spissior ac aspectu aliquantū oleū referens. Tum sinas refrigescere: ac materiā ex singulis vitris in paterā vitreā effūde: interim quòd etiānùm calida est, alioqui omnino evacuare nō posses, nam

Ratio, cur materia effundenda, dum calida est.

esset, sicuti esset, vt suprà multis in locis ostensum est: tempus adeò longum esset, vt pigeret ipsos tã diu expectare, ac opus desererent.
Ratio. Ratio: Luna est frigida & humida, non fixa, sordida, immunda, ac volatilis: ac Mercurius etiamnùm magis. Hæc duo iungunt: vtrũ alterum perfectum efficiet? vtraq; enim imperfecta sunt. Dico tibi, multos viros doctos in opere sedentes vidi, qui huiusmodi opera facerent: ac multos annos eiusmodi operibus occupati fuerant: ac nunquam queñquã eorum perfectioné habere vidi. Quamvis ad extremũ perfectio sit expectanda, tempus expectare nõ poterant: tùm opus suum igni corrumpebant, aut aliquod mirum consilium quærebant, vt ad finem pervenirent: ac quamcunq; rationem inirent, ad extremum omnia corrumpebant. Sed si ad aliquot annos stare siuissent, ac persequuti fuissent die nocteque igni pusillo, tandem perfectum euasisset, vt ipsi vel eorũ posteri artem eius videre potuissent. Ratio, dilecte, cur multos annos stare debeat, est hęc: Natura non operatur nisi per naturam, quamvis paululum igni pusillo iuuetur, qui illi die nocteq; cõtinue additur. Luna est imperfecta, ac Mercurius etiamnùm imperfectior, vtrum alterũ perfectum faciet? Neutrum eam vim habet. Quomodo vestis immunda lauari mundariq; posset in aqua sordida? Profectò nemo id potest. Ita se etiã res in Luna, & Mercurio habet,

cum

cum coniuncta sunt, neutrum horum iuvandi alterum potestatem habet. Sed Natura fæces consumit, ope constantis decoctionis ignis exigui. Ac iam omnibus fæcibus consumptis, etiamnùm vtraq; non fixa sunt, vtrum alterum fixabit? Natura igni pusillo ac constanti decoctione Lunã fixat: ac etiam post longum tempus, ac cõstanti decoctione fit Luna medicina. Atq; ita longo tempore, ac continuâ decoctione exigui ignis, Luna Mercurium in suam naturam pertrahit, atque alterum cum altero fixat: ac etiam longiore tempore ac constanti decoctione, Mercurius cũ Luna perfecta medicina fit. Sed antequam id fieret isthoc pacto, fortasse tempus 17 aut 20 annorum dilaberetur. Quare illi qui ad hunc modum operantur amalgamationibus, corporibus imperfectis & amalgamationibus & Mercurio cõiungendis, artem non intelligunt, nec seipsos. Quemadmodum etiam omnes illi, qui aquis fortibus operantur, ad Lunam & Mercurium coniungenda. Nam si artem intelligerent aut seipsos, facilè perciperent, ac intelligerent, debere inprimis Lunam ab omni impuritate mundificari: Eâq; mundificatâ, subtilis efficienda est .i. ascendens ac descendens debet retineri in vitro fixatorio. Ita tam subtilis fit, vt post medicina fiat. Nam 3 illa elementa quæ in se habet, ascendunt sursum, ac descendunt infrà, ac terram adeò subtilem reddunt, vt vna ascen-

dat

crassitudine coniungenda. Quamvis ad extremum lapis indè aliquando proveniat, vt ostensum est. · *Cap.* 126.

PErlege hoc sæpius ac benè memoriæ infige, vt nunquã cógregationẽ facias, corpore im pfecto, ac spiritu parato, quin priùs corpus mũdifices, ac albifices, fixum ac medicinale efficias: antequã spiritum paratum ponas, ac spiritũ apud corpus fixum effice, antequam illi addas præparatã animam viventẽ, ne aberres à rectã viá. Nã in ponderibus, ac in cõiunctione, ac in ignis constructione, omnis nostra ars cõsistit. In ponderibus, coniunctione ac ignis constructione omnis ars chymica cõsistit.

Congelatio, siue Coagulatio.

Cap. 127.

NUnc ad opus nostrũ reuerti volumus. Meministi cùm terrã tuã rectificasses, vt nullas amplius fæces relinqueret, me tibi præcepisse, vt vnamquamq; terrã adderes elemento suo proprio, quamq; in suo vitro. Nunc omnia 3 vitra pones super fornacem, ac lutabis probè singula, ac singulis receptaculũ ad alembicũ: ac destillabis pusillo tepido igni, aquã illã vitę, ita vt paululũ incipiat tantũ spissescere: sed siccè minimè destilla: vt tantũ soluta maneat, Idque facilè videbis. Cũ materia ferè destillauit, fit aliquãto obscurior quàm priùs erat, ac spissior ac aspectu aliquantũ oleũ referens. Tum sinas refrigescere: ac materiã ex singulis vitris in paterã vitreã effũde: interim quòd etiãnùm calida est, alioqui omnino evacuare nõ posses, nam Ratio, cur materia effundenda, dum calida est.

nam cũ omnino frigida eſt, melle eſt ſpiſſior. Tùm ſingulas pateras ſolidè operculo vitreo operi. Aut pateras ad id confectas habe, quæ arctè ijs quadrent: nam ſedulò tibi cauendum eſt,ne quæ ſordes ab aëre accedãt. Ac cùm pateræ illę vitreę admodum arctè opertæ ſunt, pone ad dies 4 in loco mũdo frigido,aut cella. Ac interea temporis in fundo paterę reperies exiguos lapillos excretos in morem cryſtalli. Tum etiam 3 alias pateras habe,quę etiam arctè claudi poſſunt ac ſuper illos lapillos excretos ſtabit etiamnũ de aqua vitæ,eam ſuperne in alia illa vitra effundes;ac lapillos illos tribus diſtinctis vitris inde, quæ tegi poſſunt. Tùm ſume tres illas patereas quib⁹ aqua vitæ deducta ineſt,ac pone denuò vaporãdas,donec ſpiſſeſcat,vt ſuprà;ac ne iſthinc diſcedas,(nam eo ſpatio quo decies, aut duodecies oratio dominica recitari poſſet, fit) ne ſicceſcat,ac ne ſpiritũ aquę vitę amittas. Sed cùm aliquãto ſpiſſius eſt quam oleum, ſinas refrigeſcere: ac rurſùm pateras tuas arctè operi; ac denuò ad dies 4 in cellà frigidà pone: ac ſine rurſùm lapillare,atq; iterùm ſingulas lapillis ſui ſimilibus adde: ac rurſùm evapòra vt priùs: atq; id repete,donec nihil amplius aquæ vitæ ſuper lapillos reperis, ac materia tua omnis congelata eſt. Tùm 3 materiæ tuæ cryſtallus ſunt, Sol tuus, Luna, Mercurius, ac præparatæ ſunt & ſubtiles effectæ. Quærat filius:Quare in lapillos redegiſti,

Lapilli excreti in more cryſtalli.

ac

ac non in pulverem. Scies ſpiritum aquæ vitæ eſſe mediatorem inter corpus & Mercurium, æquè ac lapis quem nobis Deus gratis dat. Ac ſi aquam vitæ omnino deduxiſſem, vt pulvis fuiſſet: tùm ſpiritum aquæ vitæ iterùm addere potuiſſem: ac ſi pòſt in vitrum fixatorium fudiſſem, quomodo proportionem ſcire potuiſſem: ſi quid nimis multũ infudiſſem, tùm ſpiritus aquæ vitæ opus impediјſſet, quominus fixaretur. Eſt enim pinguis volatilis ſpiritus, qui ægrè fixari vult, niſi longo tempore. Ac ſi quid nimium infudiſſem, tempus admodũ lon gum fuiſſet. Prætereà ſi nimis parum infudiſſem, opus nimis ſiccum evaſiſſet: ita vt ingreſſum dare noluiſſet. Spiritus enim vini eandem habet naturam, quã habet ſpiritus antimonij. Nam vbicunq; ſpiritus antimonij ad opus adducitur, opus amabile ac fuſibile efficit, vt ingreſſum det, vt facit aqua paradiſi, aut ſpiritus arſenici aut ſulphuris: Imò magis quàm omnia ſimul præſtare poſſent; quamvis omnia ſimul in ſuâ quinta eſſent eſſentiâ.

Spiritus vini eandem naturam habet cum ſpiritu antimonij.

Cap. 128.

HOc animo imprime pro maximo tuo ſecreto. Quærat autẽ filius meus, Quomodo iuſta proportio ſcietur? Cùm in opere aquę vitæ aut ſpiritus vini ſatis eſt, id ſcies: vbi perfectè ab omnibus fæcibus eius repurgatũ fuerit. Tùm ſpiritum vini ſuperfundes, ac deſtillabis, donec incipiat ſpiſſeſcere, in morẽ olei. Ac

tùm desines, ac sines omne excrescere in lapillos, vt priùs doctum est. Ac materia illa rectificata, siue spiritus sit, siue corpus, non ampliùs in se attrahet, quam fixari possit, quamque ei ad dandum ingressum opus sit. Atque hoc Natura operatur. Ita dilecte lapillos omnes excrescere siui, ac permisi in se attrahere tãtum spiritus vini, quam ijs opus esset. Nam proportionem vini dare, id captum hominis superaret. Natura supra captum hominis operatur. Nam Deus potentiam suam in primis rebus ostendit: vt Creatoré nostrum cognoscere disceremus. Ac Deus in naturá suprà captum hominum operatur. Ac scito non multos Philosophorum peruenisse ad intelligentiam spiritus vini. Id tibi suprà ostendi: Maius secretum non habeo, quam spiritus vini, in opere vegetabili vbi sermo est de Elixire, vbi mira traduntur de spiritu vini. Vix tres fuêre qui ad veram intelligentiam spiritus vini peruenêrunt. Itaque dilecte hoc ostendi, quare lapillos illos simul excrescere siuerim.

Proportionem vini dare captum hominis superat.

Pauci Philosophi perueneruent ad intelligentiam spiritus vini.

Coniunctio operis, fixando.
Cap. 129.

NVnc sumes vitrum fixatoriũ, eiq; lapillos illos Lunę indes, ac sigillo Hermetis obsignabis, ac pones super fornacé in cineribus, ac ignem adde tàm calidũ, vt tantummodo digitum tuum tenere possis in cineribus absq; cõbustione. Cùmq; vitrũ caloré sentit, statim lapilli illi liquescent in moré olei, ac ascendent

facilè 1000 exiguis fibris: ac denuò deorſum deſcendent. Ac in dies ſingulos magis ſpiſſeſcent, quo materia magis fixa fit. Ac ad extremũ tàm ſpiſſæ fiunt, vt vix denuò reverti poſſint. Ac cùm priùs facilè 1000 videbãtur eſſe, vix iam ſunt 15 aut 16. Eo ſigno conſpecto, ignẽ tuum auge tantum, vt digitum tuum vix ſpatio, quo aue Maria recitari poſſet, in cineribus tenere poſſis. Cumq; iam vides nullos ampliùs lapillos aſcẽdere ac deſcendere, ignẽ tuũ auge, ità vt digitũ tuum in cineribus nullà ratione ferre poſſis. Atq; hoc pacto retine ad horas 24: ac ſi intereà temporis nihil amplius aſcendere ac deſcendere cõſpicis, materia tua fixa eſt. Atq; id 40 diebus fiet: ac tùm perfectũ corpus tuum paratum eſt, abſolutum, ac medicina: hìc iam nõ amplius corpus imperfectũ eſt: ſed corpus glorificatum, atq; alta medicina: vim enim habet omnia corpora imperfecta in Lunam perfectam cõvertendi. Ac quod plus eſt, proijce ſuper purum Solem, convertet ex naturâ propriâ in veram Lunam. Quare Hermes ait: Qui ex Sole Lunam conficere nequit, is ex Luna Solem conficere non poteſt. Geber ait: Qui ex rubro album neſcit conficere, is nec ex albo rubrum novit cõficere. Ac ſcies hac ipſâ ratione, ex omnibus metallis imperfectis Elixir poſſe fieri: ac deinceps ſcies lapides cryſtallinos Solis etiã vitro fixatorio indi debere, ac fixãdos poni, vt de Lunâ dictum eſt.

Lunà fixa.

Medicina.

Corp⁹ glorificatum.

Hermes.

Geber.

Confectio Elixiris.

Idem opificium,eadem cõstructio fornacis, I-dem vitrum fixatoriũ est. Ac si fornax tua satis ampla fuerit,omnia illa 3 vitra simul super eâdem fornace ponito: ac omnibus idem regimẽ ignis da. Scies itẽ Mercuriũ coquẽdum vbi ab omni immunditie clarificatus fuerit, antequã corpori præparato apponatur.Nam etiamnum spiritum vini apud se habet, quem assumpsit, atq; etiam spiritum vitrioli,ac salnitri, quẽ in sublimatione subvexit: atque etiam suam terram rectificatam : atque omnia hæc fixa non sunt,ac congregata in rem vnam, ac nondum res simplex sunt,sed composita.Itaq;Mercurius etiã coqui debet,donec simplex sit,vna pars fixa in naturâ : atque etiam vna pars non fixa. Id ita accipies.Multa audisti deLunâ,cùm non ampliùs lapilli ascẽdunt,tùm satis esse, ac Lunam fixam esse.Ac cùm nulli amplius lapilli in Mercurij vitro ascendunt,tùm itidem satis est. Ac tùm partim fixus , ac partim non fixus est. Hoc ita accipies,spiritus vitrioli,ac terra,Mercurij partem 1 fixarunt, ita vt calore vim non habeat ascendendi, ac lapillos conficiendi. At si in testa cum cineribus poneretur,ac magnus calor ei adderetur, partim quidẽ adhuc ascenderet,aut sublimaret : sed non totus : maxima pars in fundo fixa remanéret. Ita cùm Mercurius non ampliùs ascendit in vitro fixatorio, aut lapillos non conficit, per talem calorem quem de Lunâ diximus; partim fixus, partim non

non fixus est, iuxta rationem prædictam. Ac cùm talis est, paratus est vt Lunæ apponatur. Ait enim Aristoteles: Præpara corpus, donec perfectum sit, tum ei spiritum præparatũ adiunge: ac simul vnum fiunt, vt ignis separare non possit. Aristoteles

Cap. 130.

SCies istos lapillos Solis etiam parari debere, antequam corpori apponi possint. Nam habet etiam apud se spiritum vini, ac terram suam, ea nondum fixata sunt apud 3 elementa. Atque hoc pacto nondum fermentum est, nec anima, etiamnùm compositum est. Ideo lapilli Solis etiam in vitro fixatorio indi debent, ac fixari, vt Luna facta est. Cùm Sol fixus est, etiam perfecta medicina est, vt Luna, atque etiamnùm multò perfectior. Nam quantò Sol Lunam superat, tantò medicina perfectior est. Tùm hæc medicina vim habet omnia metalla imperfecta in Solem transferendi. Sol multò perfectior medicina, quam luna.

Cap. 131.

NVnc scies: Cùm Luna, Mercurius ac Sol in hunc modum pręparata sunt: tùm demùm parata sunt vt simul ponantur, & vt lapis ex ijs conficiatur. Atque omnes illi qui alias vias quærunt, fallentur: ac omne illud corrumpent quod ponunt ad lapidem ex eo cõficiendum. Multę sunt fixationes, ac alia exigua opera, ex quibus quidẽ ad extremũ fructũs aliquis redire posset, cũ attingunt ac lõgum tempus ritè possunt expectare: sed similes sunt co- Luna, Mercurius ac Sol in hunc modum præparata, demũ parata sunt, vt simul ponantur, & lapis ex ijs conficiatur.

Similitudo coqui omnia genera ciborũ in vna olla coquere volentis.

quo qui omnia genera ciborũ in vnâ olla coquere vult, vt olus, lardũ, pisces, &c. Hoc sordidum pulmentarium fieret. Tale fieret si quis Lunã, Merc:, Solẽ, cũ alijs spiritibus & aquis fortibus, simul conferret: ac id putaret omne simul coquere in vno vitro, ei idem quod coquo accideret. Nam aliud quidẽ naturâ frigidum est, aliud calidum, tertium humidũ, quartum siccum, quintum fixum: aliud mundum, aliud immundũ, aliud cõbustibile, aliud incõbustibile. Atq; omnes istæ materiæ sunt simul in vno vase. Atq; istud putant stulti perducere ad rem vnam, aut ad lapidem, aut ad aliã bonã medicinam, breui tempore. Ipsis impossibile est. Materias limosas coquunt. Verba obscura Philosophorum nõ capiunt, omne eorum inceptum, delirium est. Itaque dilecte, istam lectionem sæpè perlege, ne in ejusmodi errorem incidas.

Cap. 132.

NVnc ad opus nostrũ redire volumus. Dilecte, cùm Luna tua Mercurius, ac Sol ad eum modum præparata sunt: vitrum fixatorium aperies, cui corpus Lunæ tuę inest, ac Mercuriũ in id infundes, dum adhuc calet: nam si frigidus esset, nimis spissus foret. Atq; eodem modo Sole faciendam est: vbi iam spiritus suprfusus corpori, vitrum tuũ forti luto obtura, ac pone denuò in cineribꝰ, atq; ignẽ adde dies 7 tam calidum, vt vix digitum in cineribus tenere possis, ad spiritum cum corpore probè cõgregan-

gregãdum, ac cõmiſcendum, atq; vniendum. Tùm ſinas frigeſieri: Tùm corpus cum ſpiritu paratum eſt, ad animam recipiendam, aut fermentum. *Cap.* 133.

Corpus & ſpiritus parata ad animam recipiendã.

TVm ſume in nomine Dei fermentũ, ac calidum in vitrum cum Luna & Mercurio infunde, ac forti luto operi, ac ſuper fornace pone, ignem addens ad dies 7, vt ſuprà, vt cum alijs probè incorporetur. Ac quæ prius tria fuerant, iam vnum ſunt. Tùm ſine vt refrigeſcat, ac calidum etiamnùm in ampullam vitreã effunde, aut in ouum vitreum, ac ſigilla: ac pone in fornace ſecreta, athanare, aut tripode dies 40, ignem addens tam calidum, vt manũ tuã commodè tenere poſſis, orat. domin. ſpatio inter conclaue, in quo lapis ſtat, ac parietes fornacis exterioris. Diebus verò 40 exactis exime ac reperis medicinam tuam coagulatam in lapidem lucidum inſtar cryſtalli, rubrum in morem Rubini obſcuri. Age gratias Deo, theſaurum terrenũ habes: vide vt iſtum ita regas, vt tibi in gloriã Dei cedat, ac animæ tuæ ſalutẽ: Sin aliter feceris, ſcire debes te hîc in terris hæreditatẽ cœleſtẽ habere: ac poſtremũ eſſe donũ quod à Deo accipies. Iſte lapis infinitã proiectionem facit, ob magnã eius munditiẽ, ac ſubtilitatem. Ac proiectionẽ non facies niſi in Lunam, aut Saturnum: ſuper ea altiſſimã proiectionẽ facit. Ac pulcherrimũ Solẽ efficit, quem vnquã vllus homo vidit, tã gratì coloris.

Regimen ignis.

Theſaurus terrenus.

Multiplicatio.

Cap. 134.

Mercurius parandus.

ITem para Mercurium tuum ad eundẽ modum, vt in hoc opere doctum est, vsq; in lapillos crystallinos: atq; huius adde 100 partes ad vnam lapidis tui pulverizati, ac simul vitro fixatorio inde, ac firmiter obtura, & pone super fornacem, ignem addens talem, vt vix digitum tuum in cineribus tenere possis. Ac in eo calore stare sine 15 dies: tùm in ampullã vitreã aut ovum evacua: ac sigillo Hermetis obsigna, ac pone in tripode ad dies 40, calorem addens talem, vt manum tuam illic tenere possis, aut durare orationis dominicę spatio, à pariete interiore fornacis vsq; ad exteriorẽ. Diebus verò 40 exactis, exime, ac vitrum confringe. Nobilem lapidem exime: atq; hic tam altam proiectionem facit quam prior. Gratias age Deo de omnibus suis mirificis donis, quæ in seruos suos, & filios contulit.

Aliud opus.

Cap. 135.

SCies dilecte pro secreto: cùm fixationem aliquam, aut multiplicationem vis perficere, vt citò fructũ percipias & ad finem pervenias: primũ spiritus mũdificare debes sublimatione: ac corpora siue Sol aut Luna priùs mũdificari debẽt. Sol cęmẽtãdo ac luna calcinãdo, vt infrà docebo. Nulla etiã cõgregatio fieri potest

teſt animę &corporis, vt ſimul maneant: quam diu, ylla immūdities eſt in anima, aut corpore. Ac anima nulla ratione in corpore manere poterit abſq; ſpiritu. Ac ſcies ſpiritū eſſe mediatorem inter animam & corpus, qui vtraq; ſimul nectit, vnit, ac ita miſcet ſeipſum cū illis duobus, vt tam firmum vinculum amoris ſit inter hæc 3, vt neq; iam, neque vllo vnquam tempore ſeparari poſſint: ac quæ prius 3 fuerant, iam niſi vnum ſunt. Sed quādiu vlla immunditics eſt, nulla congregatio accidere poteſt vllà arte. Ac ignorantia huius efficit, vt omnes errent. Si eam cognitionem haberent, omnia eorum opera benè ſuccederent, nec errarent. Nam ſi fixationem ponerent, citò fixarent. Ac ſi multiplicationem ponerent, Mercurius ſeſe cito in corpus vniret. Ac quamlibet parū Mercurij apud corpus manet, cum iterùm amplius apponitur, citò cum eo fixatur: nam vna pars aliam porrò fixat; ac ſingulis vicibus magis magiſque, ac citius. Spiritus enim ſemper in corpore creſcit: nā quò corpus magis magiſq; augeſcit, eo ſubtilis ſpiritus magis accreſcit, ac fit fortior, ac plus Mercurij apud ſe retinet, ac citò. Imò facilè tandiu multiplicatio poneretur, atq; in igni haberetur, vt materia tam ſubtilis eſſet, vt in morem ceræ liqueſceret, ac vitrum penetraret, non ſecus quam oleum corium penetrat: ac perfectū Elixir fieret ad transferenda metalla in Solē aut in Lunam. Idque omne

Spiritus mediator inter animam & corpus.

Spiritus ſemper in corpore creſcit.

omne efficit ſpiritus ſubtilis, qui mediator eſt inter animam & corpus. Nam ſpiritus ſubtilis tam copiosè in corpore creſcit, vt omne medicinam faciat. Ac creſcit in metallis, quemadmodum aër creſcit in malo. Pone malum in mundo, aëri expoſito, ac ſicco loco, cùm primùm ex arbore decerpis, ac ſinas ibidē iacere per annum integrum, quò diutius iacuerit eò fragrantius eſt. Quâ ratione hoc fit? Pomum vnum aut duo magna non ſunt, ac tamen per totum cubiculum odorē emittunt. Odor iſtę à nobili ſpiritu provenit, qui pomum in ſua eſſentia retinet, qui quotidie magis in eo creſcit: imò donec corpus corrūpi incipit, tùm ſpiritus nobilis ex eo excedit: ac pomū prutefit ac puteſcit: quomodo igitur nobilis ſpiritus creſcit in opere vbi ſpiritus & corpus omnino munda ſunt? Itaq; dilectè omninò animam ac corpus mundifica, antequā ſpiritum eis apponas, aut adiungas.

Comparatio mali.

Cap. 136.

Scies porrò pondera omnium multiplicationum ac fixationū: Ac in eo multi errant. Nam ſi nimium materiæ volatilis fixæ addideris, pars volatilis optimū fixę partis ſecum ſubvehet. Ac ſi pars fixa fortior eſt volatili, apud ipſam optima pars volatilis permanet. Ac in eo omnes Alchymiſtæ errāt. Scies igitur porrò, tibi in ponendis multiplicationibus aut fixationibus, ſumendas 3 partes corporis, atq; vnam animæ, ac vnam partē ſpiritus, ac miſce bis, probè inter-

Pondera omnium multiplicationum ac fixationum tenenda.

inter se, ac talem ignẽ addes, vt corpus animam ad se trahat, ac spiritus vtriusq; horum particeps fiat. Ac spiritus & corp⁹ spissa ac crassa fiant, ac corpus subtile, ita opus tuum probum erit. Sed si ignẽ addis vt spiritus & anima subtiliora fiant, quã priùs erant, ac corpus crassius atq; obscurius, omne corruptum est. Id ita accipies. Ignẽ lentum adhibe, vt corpus animam ad se trahat, ac spiritus vtrisq; participet, penetrans per corpus ac animam, ac vtraque calefaciat, vt vtraque vnum corpus fiant,

Cap. 137.

SCIES quare spiritus animæ ac corpori adiungatur: ratio hæc est. Luna est corpus, Mercurius anima, vtraque frigida & humida in exterioribus, ac in interioribus calida & sicca. Ac cum simul cõponuntur quomodo coniunctio fieri posset? Contrariũ adesse oportet, si generatio aliqua fieret: id verò stulti capere nequeunt. Turbę tamẽ Philosophorũ dicunt naturã esse sequendam, vt infans in matre concipitur: manifeste loquuntur absq; verbis tectis. Tamẽ percipere nec intelligere queunt. Ponũt Lunã & Merc: simul amalgamãtes, ac putãt illa duo simul fixare: nec animaduertere possunt vtraq; eiusdẽ naturę esse frigida, ac humida, ac ea sine medio simul maritare volunt. Citius ignis igni extingueretur, quod impossibile est. Ita se res habet cũ Luna & Mercurio: antequã ea simul fixares, priùs vtraq; volatilia efficeres.

Vt generatio fiat cõtrarium adesse debet.

Nam

Nam Luna est adeò frigida, & humida cum non est fixa, vt Mercurius eius à terra trahi possit sublimãdo, ita vt nihil prętet terram, ac sal reliquum sit. Ac cùm tùm magna quantitas Mercurij ei additur, ac tùm aliquis ignis vehementior adhibetur, vnum cum altero volatile fit. Partes volatiles terram, aut sal secum subuehunt, ac nihil præter fęces in fundo vasis relinquunt. Stulti verò eam rationẽ capere nequeunt, nec animaduertere 2 similia coniungi non posse sine medio, qui spiritus est. Spiritus est extremè calidus & siccus: Mercurius & Luna in exteriorib⁹ frigida & humida sunt. Cum verò iam spiritus proportione his apponitur, frigus vtriusque horum calefacit suo calore, ac sua siccitate humiditatem temperat, ita vt per ipsum alterum in alterum ingrediantur: ac spiritus fit vnum cum vtrisq; corpus: atq; etiam his addi debet proportione. Si enim nimium spiritus esset, vt nimis calida aut sicca efficeret, generatio etiam non fieret. Nam intus calida ac sicca sunt: ac si etiam extrà calida ac sicca efficerentur, vtraque ruber pulvis fierent, in morem terræ quæ humiditate exuta est. Ac si nimis magnum ignẽ adhiberes, etiam corruptum esset. Etiam dilectę hoc pacto regere debes, vt quietè inter se quiescere absque separatione possint: ita vt in se inuicem ingredi possint, quiescendo absque separatione. Ignẽ non magis augebis quam vt digitum Aue Maria spatio

Quid spiritus efficiat corpori & animę adiunctus.

ſpatio durare poſſis. Si Alchymiſtæ hanc rationem funditus intelligerent, omnia eorum opera ſine obſtaculo procederent, ſiue amalgamationes, fixationes, multiplicationes, aut in lapide aut alijs medicinis, omnia bonum ſucceſſum haberent, ſine magno labore, ac ſine magno ſumptu. Iſtud memoriæ imprime, ac ſæpè perlege, ac quodq; verbum funditus intellige, antequam vlla opera incipias, ita nec errabis, nec fallêris.

De Sulphuribus.

Cap. 138.

NVNC tenebit dilectus meus loco magni ſecreti, tam multa eſſe Sulphura quã metalla. Ac quodque provt mundum, ac purum eſt, etiam metalla pura ſunt. Ita fit, vt plumbum, ferrum, cuprum tam immunda ſint: nam eorum ſulphura immunda, pinguia, ac fœtida ſunt. Quare immunda, æruginoſa, nigra, fœtentia, ac plena ſulphuris ſunt combuſtibilis. Ac ſcies in omni re eſſe ignem combuſtibilẽ, vt pluribus in locis doctum eſt, atque is corrumpit omnes res quæ in rerum natura ſunt. Nam cuicunq; pinguedo combuſtibilis ineſt, id imperfectum eſt, ac citò perire debet, ac in nihilum redigi. Spiritus enim in eo diutius requieſcere nequit: locum enim mundum ibi non reperit, in quo requieſcere poſſit. Quare metalla immunda imperfecta ſunt: nam in iis tàm eſt ſulphur cõbuſtibile aut oleum, quàm in

Tam multa ſulphura ſunt quã metalla.

in omnibus crescentibus, siue in vegetabili, siue in animali. Imò in Luna est sulphur combustibile, aut oleum. Idcircò nullum cæmentum tenet, nec colores, neo antimoniũ: Id facit sulphur cõbustibile, aut oleum, quod ei inest. Ac cùm Luna repurgata est à suo sulphure cõbustibili, Luna fixa est, colores tenet, ac cæmẽtum patitur, ac per antimonium transit, atque est albus Sol. Itẽ Sol in se nullum sulphur cõbustibile habet, ideò fixus ac purus est, ac omnes probas transit. Itaq; sciet dilectus meus, vbicunq; sulphur combustibile est, spiritum requiescere nõ posse. Quare errant omnes qui sulphure combustibili operantur. Ideò Morienus inquit: Nostrum sulphur vulgare sulphur non est: nostrũ sulphur incõbustibile ac mundum est.

Morienus.

Cap. 139.

Multa genera sulphurum.

SCies esse multa genera sulphurum, vt sulphur cõmune, ex quo pulvis tormentarius conficitur, id ad opus nostrum prorsus inutile est, ob odorẽ eius, ac redundantem pinguedinem: tamen in eo nobilis est spiritus nostro operi prorsus vtilis, sed is arte ex eo esset educendus, vt sublimatione, per res quæ infrà dicentur. Est præterea & aliud sulphur multum olei cõbustibilis in se habens, ac auripigmentum dicitur: estq; melius priore. Hoc vero in se nobilẽ habet spiritum, qui itidem sublimatione extrahendus foret. Est & aliud, estq; melius

lius illis duobus, ac arsenicum rubrũ vocatur, ac habet itidẽ in se spiritum valdè nobilẽ. Est item etiam aliud sulphur, ac arsenicum album dicitur: estque optimum omnium nostrorum operum: verùm etiam melius sublimatione mundificandum est, vt postea docebitur.

Cap. 140.

NIhil porrò est à Deo cõditum quin ei sulphur insit, in quo sulphure nobilis est spiritus, qui seruit in animali aut vegetabili, vbi ex oleo combustibili aut igni eductus fuerit. Ac sine eo spiritu nullus lapis vegetabilis aut animalis perfici potest, nec opus vllum. Ita sulphura nosse disces. Nam si sulphur accipis crudum, ac cõbustibilitatẽ in se habens, opus tuum corrumpet. Aut si sumis in tuis operibus albis rubrum spiritum ex auripigmento venientem, aut ex rubro croceo arsenico, opus tuum corrumperes. Ac si etiam sumis in opere tuo rubro album spiritũ ex arsenico albo profectum, aut ex lapide calaminari, aut ex vitriolo albo, quæ omnia sulphur album in se habent, etiã opus tuum corrumpes. Ideò Geber ait: Ne permisceas rubrum spiritum cum albo corpore: alioqui cõbures, ac nimis fervens efficies. Ac si misces spiritum album cum rubro corpore, omne vastabis. Ideò prudẽs ac circũspectus esto. Ac porrò cum lapidem parare vis, aut vllas fixationes, aut multiplicationes, vt saltem spiritus tuos, cuius sint generis cognos-

Omnibus à Deo creatis sulphur inest.

cognoſcas. Itaque omnes illi errant qui arcana Philoſophorum non intelligunt.

Alia mixtio ad fixandum & multiplicandum.

Cap. 141.

Ratio proportionis.

RECipe 6 partes corporis, animæ & ſpiritus ſingulorum partem 1. Ratio hæc eſt: Luna non eſt fixa, ac multum Mercurii in ſe habet, qui vnum eſt corpus cum corpore Lunæ: ac vnum corpus non libenter ſeparatur, quamvis ſuper teſtam purgatur, apud ipſam manet. Sed in cęmento aut antimonio ibi evolat cum antimonio, qui ſpiritus eſt, ac vrendo corpus Lunæ in nihilum redigit. Quare nimium de ſpiritu ſumunt, ac vnam partem animæ, quæ Mercurius eſt, atq; 1. partē ſpiritus. Ac parum eſt, quod volatile ſit. Nam ſimulatque Mercurius ad Lunā accedit, Mercurius qui in Luna eſt, ſe miſcet cum Mercurio, qui nunquā corpus fuit. Ac inter ſe permiſcentur: ac ſpiritus qui inter hæc 3 mediator eſt. i. inter Mercuriū ac corpus Lunæ, ſeſe cum illis permiſcet. Si iam multum Mercurii ac ſpiritus ad Lunam adductum eſſet: ac ea ſe ſimul miſcerent, atq; igni admouerentur, ſimul avolarent: ac ſecum optimam partē corporis raperent, ac nihil pręter fæces relinquerent. Ideo 6 partes Lunæ ſume & animę & ſpiritus ſingulorū partē vnam, vt corpus forte ſit, ac animam & corpus in ſe ſugat. Idcirco Danthynus Philoſophus ait:

Danthynus.

Cum

Cùm corpus animam & spiritum secum, aut in se trahit, exulta: nam opus tuũ ad optatum finẽ perveniet. Sed cùm anima,& spiritus corpus trahunt,nihil præter cineres retines.Nam cùm Mercurius Lunę tuę apponitur,ambo illi iam dicti Mercurij congregantur, atq; vnum fiunt. Tùm venit spiritus,qui mediator est,inter duos illos Mercurios & corpus, ac miscet se cum illis tribus, vt priùs. Mercurius Lunæ vnum corpus fuit, ac iam cõgregatus est cum Mercurio qui nunquam corpus fuit. Atq; hoc illud est,quod Hermes ait:Cũ Mercurius corpus est,porrò corporat, cum solutus est,porrò soluit:cũ fixus est,porrò fixat. Quare Mercurius Lunę pertrahit ad suam naturã Mercurium qui ei apponitur ac crud⁹ est, nunquàm enim corpus fuit.Luna ex eo corpus efficit.Tùm accedit spiritus, ac miscet se cum duobus sui similibus, ac cum corpore: estq; medium inter animã & corpus, ac simul retinet, ita vt vnum cum altero fixetur. Ac Luna fixa evadit, quod Natura operari nequit, ad tale enim opus non præparatur. Quare hìc ars Naturã superat. Sed si Natura ad tale opus præpararetur:artẽ superaret diuturnitate temporis. Verùm ars brevi tẽpore operatur, quod Natura minimè potest. Quare duo dissimilia cõgregari non possunt, sine medio. A primo enim gradu ad tertium pervenire nõ potes, nisi secundo prætẽrito,qui medium inter primũ ac tertium est. Atq; hoc

Hermes

Duo dissimilia coniungi non possunt sine medio.

E e stulti

ſtulti intelligere nequeunt. Quomodo rē duram mollē reddes, atq; è ſua natura perduces in aliam naturam? Id per medium fieri debet. Vt aliquid quod durum ſit ſoluere in aquam, fieri debet per frigidam humiditatem: ac rem frigidam humidā efficere duram, per calidam ac frigidam ſiccitatem fieri debet. Scies porrò quomodò ſpiritus tuos aut ſulphura, animam tuam aut Mercurium, corpus tuum ac tuam aquam ſiccam, ad opus tuum præparabis.

Cap. 142.

Recipe principio Mercurium vt ex fodinis venit, ac non adulteratus eſt, ac quem ad album operari vis, atque ipſum ſublima per hæc infrà ſcripta. Recipe primùm lapidem calaminarem, alumē rupeum; vitriolum album, ovorum cortices, calcem ana ſingulorum libram 1. Salis marini lib 2, ſimul inter ſe contunde. Tùm ℞ Mercurij ℔ 2, ac ſimul ſuper lapide cōtere cum ſalis marini aqua tenuiſſimè. Tùm vaſi terreo inde; ac alembico ſuperimpoſito, pone ſuper fornacē ſublimatoriam receptaculo addito ſimul benè ſolidè claudente ac lutato. Ac pone ſublimandū primùm igni puſillo, ac deinde magis magiſque aucto, vti decet, auctiore ad horas 12. Ac 12 horis exactis, paulatim materiam tuam cādefacito, atq; ita retine ad horas 4: omniſque aquoſitas in receptaculum tranſibit, ac Mercurius tuus in alembicum ſublimabitur: ac maiore ex parte

Vulgo alumen de rocca.

viuus

viuus ascendet. Exime ac denuò cum materia recenti contere, ac cum aqua illa quæ in ceceptaculum destillauit. Atque ipsum iterùm sublimandum pone modis omnibus, vt priùs factum est. Atque istam sublimationem itera, donec omnis Mercurius mortuus fuerit: ac 4 lothones in tuo pondere viceris. Tùm Mercurius tuus paratus est, ad tuum opus album: serua ipsum donec eo vsus erit.

Mercurius paratus.

Cap. 143.

RECIPE iam Arsenici albi vt ex mineris venit libras 2, ac contunde in pulverem, ac contere in pulveré super lapide cum simili materia, ac pondere, vt de Mercurio dictum est. Ac sublima per se, donec itidem 4 lothones viceris. Nam omnes albæ materiæ iam dictæ habent sulphur album. Item porrò aquam tuam siccam para eodem modo, ac pondere, donec itidem 4 lothones lucrifeceris super duas libras, vt de Mercurio ac Arsenico doctum est. Tùm recipe sal armoniacum quale Venetijs adfertur, clarum ac pellucidum arte ex operibus animalibus effectum, ac serua in vsum. Præterea corpus tuum præparabis in hunc modum.

Præparatio.

Cap. 144.

RECIPE Lunã cupellatã admodum siccè purgatam, ac tùm etiamnùm in crucibulum à plumbo reflatã: ac tùm in laminas contusam,

ac tùm cæmentatam cum ſale cõmuni ſtratum ſuper ſtratũ, ac lutatã ac tùm calcinatã, ſicuti noſti: primùm igni puſillo, deinde aliquanto auctiore, vt crucibulus rubeſcat, ita vt Luna nõ liqueſcat. Ac ita relinq; ad horas 24 in vno candore, aut calore. Tùm crucibulum aperi, ac ſal à laminis tuis ablue, donec tota munda ac pura ſit. Ac laminas tuas ſuper lapide contere, ac laua, vti conuenit. Tùm Lunã tuam denuò in corp⁹ reducito, ac rurſum laminas, vt priùs effice, ac cęmenta vt priùs. Idq; facito, atq; itera tandiu donec Luna tua munda ac clara ex cæmento prodeat: Ita vt aqua ſuperfuſa munda ac clara indè defluat, ſicuti infuſa fuerat: Tùm ſepone, donec eâ tibi opus erit.

Regimen ignis.

Cap. 145.

NVnc te docui Lunã tuam, Mercurium, arſenicum, ac ſal armoniacum præparare, ad lapidẽ albũ, aut fixationẽ. Scies, mi dilecte, ſi quas fixationes velis ponere, te debere omnes iſtas materias præparare, ac ponere ijſdẽ ponderibus, vt priùs, ac fixabis ſemel: ac vna fixatione factâ, ſemper Mercurium viuum apponere debes, ac denuò fixabis ſemper breui tẽpore, eximens & imponẽs. Sed ſi ſemper Mercurium apponeres, nec quicquã eximeres, fixatio tua fuſibilis fieret vt cera, ac medicina: ac faceret proiectionem ſuper Mercurium vitam habentẽ, vt in proiectione dictum eſt, ac pòſt docebitur.

Ad

Ad rubeum.

Cap. 146.

Recipe salis communis partẽ vnam, vitrioli Romani partẽ 1, ac 3 partes tegularum, ea inter se contunde, ac lamina Solem tuum tam tenuem quam ducati aut coronati sunt, ac cæmenta stratum super stratum, vti nosti, horas 24 vti conuenit cæmentare. Hoc quater itera, semper per cæmentum recens: tùm reducito, ac subtiliter lima, ac contere super lapide impalpabiliter, cum melle aut gummj, ac ablue tãtummodo mundè & clarè: idq; ad opus tuum serua. Tùm ℞. 2 libras boni Mercurij, atq; in hunc modum sublima. ℞. salis communis partẽ 1, aut ℔ 1, vitrioli Romani ℔ 2, contunde & sicca simul, vt pulverescant. Tùm misce, ac super lapide cõtere cum Mercurio illo cum aceto destillato tenuissimè. Tùm vasi inde terreo, vt in albo docetur, ac omnis humiditas in receptaculum destillabit: ac Mercurius sursum sublimabitur in alembicũ in morẽ niuis candidus: ac in se spiritũ vitrioli habebit, & salis. Tùm denuò contere bis, tantũ recentis materiæ sumens, cum aqua quæ in receptaculũ destillauit: Idque denuò sublima. Hoc facito ac iterato septẽ aut octo vicibus, identidẽ per recentẽ materiam: aut donec in quamq; librã 2 lothones lucrifeceris, vt priùs. Tùm sume 2 ℔ arsenici rubei, vt ex mineris prodit, ac sublima ipsum vt hîc de Mercurio docetur. Tùm accipe

2 libras ſalis armoniaci, aut aquæ tuæ ſiccæ, ac itidem ſublima, vt de Mercurio doctum eſt, ac ſerua. Iam te præparare docui omne, quod tibi ad opus tuum neceſſarium eſt.

Cap. 147.

Modus cō iūgendi animā, corpus ac ſpiritum.

NVnc docere volumus quomodo, & qua ratione, animam, corpus ac ſpiritum ſimul coniungemus, vt in ſe inuicem ingrediantur. Nam contrariorũ congregatio eſſe non poteſt, vt ſimul maneant ſine medio, de quo ſuprà doctũ eſt aliquid & poſt aliquid docebitur, cùm de herbis in vegetabili ſermo erit.

Cap. 148.

Exemplū tinctorum.

CApe exemplum à tinctoribus qui pannos tingunt. Habent rubram, ac pannum quem rubra imbutum cuperent, ac habent alumē. Pannus corpus eſt, rubra anima, ac alumen ſpiritus, qui intermedius eſt inter vtrumque. Nam ſi alumen non accederet, rubra in pannum non ingrederetur, ac fixa maneret: Inviſibiliter avolaret, ac pannus palleſceret. Nam color rubræ, ſpiritus eſt: alumē vtriuſq; particeps eſt, adeò vt congregata alterũ in alterum ingrediantur. Aut aquā nubium habere debes in qua hæc 3 omnia bulliāt, cùmq; bulliendo alterũ in alterũ ingreſſum eſt, ac probè congregata ſunt: pannus ſiccādus ſuſpenditur, atq; aqua recedit, ac color fixus in pāno remanet. Ita ſe res cũ noſtro lapide habet. Quamvis corpora ritè præparauim⁹, & animā, & ſpiritũ: niſi

nisi in se invicē ingrediantur, neq; iam neque vllo vnquā tempore simul manebunt sine medio aquæ. *Cap.* 149.

ITem iam dilecte vbi nam nunc aquā illam reperiemus? Nam Geber ait: Aqua nostra nō est aqua nubium. Aristoteles inquit: Aqua nostra est aqua sicca. Hermes ait: Aqua nostra ex sordida ac fœtida mēstruali materia colligitur. Danthynus dicit: Aqua nostra inuenitur in veteribus stabulis & latrinis ac fœtidis cloacis. Ac Morienus: Aqua nostra crescit in montibus ac vallibus. Ac stolidi verba ista non intelligunt: ac putant Mercurium esse: Non est Mercurius, est aqua sicca, quæ ingredi facit ac cōgregare omnes spiritus minerales, animam & corpus. Atq; vbi ea congregauit, recedit ab illis, ac fixa simul manere sinit. Atq; hæc aqua reperitur] in omnibus rebus quæ in mundo sunt. Nam nisi hæc aqua esset, frustrà lapide efficere niteremur. Nam quo pactò efficeremus vt nostræ materiæ præparatę alia in aliam ingrederetur? Quemadmodum Pharmacopolæ herbas suas simul congregant. Atq; eodem modo facere debemus, siue in vegetabili, aut animali, aut minerali, ad opus perfectum faciendum, aut quintam essentiam, ex rebus singulis distinctis aquam siccam habere debemus. Itaque in rebus omnibus aqua sicca inest, vt seipsæ perfectas efficiant. Ideò Galenus ait: res omnes suam propriam habent

Geber. Aristoteles Hermes. Dāthynus. Morienus. Rebus omnibus aqua sicca inest. Galenus.

medicinam ad lapidẽ conficiendũ, siue in minerali, animali aut vegetabili, absq; vllarũ rerũ peregrinarum additione. Quare cùm lapidem conficere volumus, aut vllam fixationẽ, coniunctionẽ illam aqua nostra sicca facere debemus; sicuti de tinctore & Pharmacopóla dictũ est. Ideo fit, mi dilecte, vt tam multi in errores incidant, quòd naturam nõ intelligant, nec sequantur. Idcircò tibi de tinctore & Pharmacopóla mentionẽ feci: vt per eam rationẽ rudem, naturam intelligas, vt tua ipsius mente capias, nullam coniunctionẽ absq; medio fieri posse. Quare omnia opera quę suprà habetur, proba sunt. Sed duo illa ibi non nominantur spiritus videlicet atq; aqua sicca, pondera, ac congregatio, in quibus ars nostra tota cõsistit. Quare te adiuro, vt secretum istud nunquam patefacias, nam huic omnis ars quæ in orbe sit, inclusa est, ad brevi tempore ac exiguo labore opus perfectum faciendum.

Coniunctio albi operis.

Cap. 150.

RECipe 6 partes tuæ Lunæ præparatæ, atque spirit⁹ tui sublimati & animæ, singulorum partẽ vnam, ac aquæ tuę siccę partẽ dimidiam. Hoc ità intelligendum est 18 lothones Lunæ, Mercurij, Arsenici, singulorũ lothones 3, salis armoniaci lothonem cum dimidio: faciunt simul 25 lothones $\frac{1}{2}$. Hæc omnia dilecte simul sicca miscebis super lapide, ac paterę vitreæ indes,

des, ac cauebis ne qua humiditas aëris accedat. Præstaret in stupha sicca fieri. Tùm habebis dilecte aquã vitæ probè à phlegmate liberatam, vt nullum sal armoniacum pulverizatũ in eâ solui velit, ac cum eâ materiã tuam tenuissimè super lapide contere. Ac munias te aduersùs aëré, nocere tibi posset. Atq; vbi cõtritum fuerit, inde eiusmodi vitro Venetico, ac operi vitro quod illi quadret: ac firmiter luto bono obducito; tùm in fornace secreta ponito, aut tripode, atq; igné adde tãtũmodo eo tepõre quo est halitus hominis 25 annos nati. Atq; hoc pacto relinq; ad dies 16: ea eius putrefactio est. Tùm ex fornace remoue, ac ad stupham siccam accede, eam eo calore accẽde quo Sol in Ariete splendet, ac ollam in ea pone patenté: atq; ita positam relinque ad dies 3. Ac tribus diebus, spiritus syluestres pingues ex materia extrahentur, tùm denuò operculũ ollæ impone absq; lutatione: ac pone rursum in tripode aut fornace, in quâ vnâ lãpade accẽdi possit. Ac talé caloré adde, vt exterius manus tuæ durare possis ad vas in quo opus est, sine combustione. Atq; ita positum relinque 21 dies. Tùm vide numquid sursum sublimatum sit, nec ne. Si quid est sursum sublimatũ, infrà absterge, ac misce eiusmodi spathula lignea inter se. Ac si quid sublimatum est, persequere eundẽ caloré etiamnùm ad dies 6 aut 8: donec

Aqua vitæ probè à phlegmate liberata.



Regimen ignis.

videas

videas, eo calore nihil ampliùs sursum sublimare. Cumque non ampliùs sursum sublimat, ignem auge aliquantulum singulis octo diebus, donec materia tua fixa sit. Tùm ignẽ vehementem adhibe. Ac sal armoniacũ sublimando deme, ac pondera. Si iustum tuum pondus habes, quemadmodum primùm apponebas, nec amplius, materia tua fixa est. At si ampliùs reperis quam initio apponebas: materia nondum fixa est. Misce iterùm cum materia, ac adde ignem procedendo, donec fixa sit. Tùm sublimando denuò aquam tuã, subtrahe siccam, ac materiam tuam exime, ac pondera an omne põdus tuum habeas. Ac si tum indè medicinam facere vis, dimidium tantum Mercurij viui adde, quàm materia gravis est, atque etiam dimidium tantùm aquę siccæ: videlicet vbi 2 partes fuerant, etiam vnam adde, eæ efficiunt 3, ac simul super lapide contere cum aquâ vitæ, vt priùs dictum est: ac rursùm ollæ vitreæ inde, omnibus modis, vt suprà, donec materia tua fixa sit. Ac denuò aquam tuam siccam sublimando subtrahe, ac materiam tuam pondera. Ac sume dimidium tantum Mercurii quàm materia tua gravis est, ac 5 lothones aquæ tuæ siccæ: contere denuò super lapide cũ aqua vitæ, vt priùs. Ac facito vt priùs, donec materia tua fixa sit. Sublimatione denuò aquam tuam siccam subtrahe, ac tertiò materiã tuam pondera: ac dimidium Mercurii vivi

Ignis vehemẽs adhibendus.

vivi accipe: & 6 lothones aquæ siccæ: misce & cōtere cū aquá vitę, atq; facito vt prius, donec materia tua fixa sit. Ac fit fusibilis vt cera, antequā omnino fixa fiat. Ac tū non amplius aquā tuam siccam sublimatione subtrahere potes. Nam cùm lapis in aliquē magnum calorē devenit, liquescit, ac in se aquam illam includit, vt amplius subvolare nequeat. Tamē aqua illa sicca fixa non est, nec fixari potest: Atque ita medicinam partim fixam, partim nō fixam esse oportet. Sed ignorātes id intelligere nequeūt. Semper nituntur materiā suam fixam reddere. Cumq; iam fixam habent, æquè ac prius profecerunt: cùm enim iam proiectionē facerent, nihil ꝓficiebant. Ac omnis eorū opera perierat: verba enim Philosophorū nō intelligebāt. Opus omittebant, vbi de integro erat incipiēdum: vt suprà demonstratum est. Nunc igitur post quam dilecte medicinam tuam fusibilē effecisti, medicinā tuam vitreo crucibulo ex vitro Venetico conflato indes, ac liquefacies. Ac medicina tua iā liquefacta: lapis est clarus, albus & pellucidus in morem crystalli, in se retinens aquam illam siccā quę fixa nō est, ac ita esse debet. Nam si aquā illam siccam in se non haberet, ꝓiectionē nō faceret. Nā cū proijceretur super Merc. viuum factū, aut super mortua, immūda, impura metalla etiam vivificata, ꝓiectionē nullā faceret. Nā nihil esset quod medicinam aut Mercur. congregaret, sicuti antè

de

Aqua ſicca in lapide non fixa ac volatilis eſſe debet.

de tinctore & pharmacopôla oſtẽſum eſt. Itaque dilecte, aquæ ſicca in lapide nõ fixa, ac volatilis eſſe debet, ſi proiectio ſit futura.

Cap. 151.

Quid efficiat aqua ſicca.

SCies mi dilecte, cùm proiectioné facis aqua illa in lapide eſt, ac cùm lapis liqueſcere incipit ſuper Mercur. aut ſuper metalla immunda, tùm aqua illa ſicca medicinã & metalla in vnum contrahit, ac vt alterũ in alterum ingrediatur efficit. Ac cum ea coniunxit, avolat in fluxione. Nam in ꝓiectione medicina cũ Mercurio aut metallis impuris fluere debet, in quę ꝓiectio fit. Ac tum opus perfectum eſt. Quid cenſes dilecte? Nónne magnum ſecretum eſt cunctis hominibus abſconditum? Scies porró opus ad rubrum idem eſſe cum albo, quoad opificium: niſi quod fornax, ac pondera, ac tempus aliquãto longius ſit. Ac qui alias vias quęrit ad lapidẽ mineralé conficiendum, errabit. Multæ ac variæ ſunt viæ, ſed firmæ non ſunt, multa vitia in eas incidunt. Tamen hic modus adeſſe debet, vt opus perfectum evâdat.

Modus fixandi & multiplicandi.

Cap. 152.

FIxationem facito vt priùs, atq; ex vaſe exime, ac pondera. Eſt exẽpli gratia libra tuæ materiæ fixæ: ſume itaq; libram 1 tuæ Lunæ calcinatæ, vt priùs, facit 2 libras. Tùm ſume ℔ 1 Mercurij calcinati, vt priùs, facit 3 ℔. His adde 3 lóthones aquæ ſiccæ ſublimatæ, vt priùs: ac

ac simul tere super lapide cũ aqua vitæ. Ac facito modis omnibus, vt priùs doctum est, donec materia tua fixa sit. Tùm sublimando aquã tuam siccam subtrahe, ac pondera materiam tuam. Si tum 3 ℔ fixi habes: sume denuò 3 ℔ Lunæ tuæ iam dictæ, & 2 lib. tui Mercurij prædicti, Facit 8 lib. simul. Tùm sume 8 lib. aquæ tuæ siccæ iam dictæ, ac cõgrega, ac fixa vt priùs. Tùm aquam tuam siccam sublimãdo subtrahe denuò. Tùm 8 lib. materiæ fixæ habes. Item si 4 lib. demere vis, licet: Habes album Solem, ac facere aquam rubram, ac tingere, ac commodum eã facere: Ac ex alijs 4 lib. medicinam facere, modis omnib⁹, vt priùs doctum est. Sed in duobus vitris pone, in singulis 2 ℔. Nam si in vno vitro poneres, materia nimis magna esset: nam aquam paradisi ei addis. Ac si ex 8 lib. omnibus medicinam facere voles, in quatuor vitris pone, ac medicinam para, vt antè doctum est. Ac scies, te in singulas libras quas congregabis additurum libram vnam aquæ siccæ.

Aqua Rubificans.

Cap. 153.

Recipe crocum Martis, antimonium, vt ex mineris venit, arsenicum rubrum singulorum vnam libram, auripigmenti lib. 1. vitrioli Romani 3, Salnitri, quantum est pondus reliquorum omnium. Contunde omnia simul, & sicca vt pulverent. Ac libram 1 Salis armonia-

niaci immisce. Cùmque probè permistum fuerit, inde vasi terreo, quod ignem facilè ferre possit, nec intus vitrificatū sit. Ei alembicum superimpone, ac firmiter luta super id, ac compressè, pone super fornace, receptaculo addito, atque aquam fortem, vt oportet, destilla: primùm igni pusillo, ac semper ipsum augendo. Ac tibi aqua alba destillabit, quæ vbi destillârit, alembicus rubere incipiet, aut croceus fieri. Tùm receptaculum citò aufer, ac aliud adde: ac solidè luto operi: ac ignem tuum auge, donec spiritus albus transeat, is est sal armoniacum, quod vltimum omnium transit: ac tandiu ignem strue, donec alembicus omnino lucidus fiat. Cùm iā ruber spiritus transit, nihil cum eo trāsit. Ac simulatque transierit, spiritus atque aqua simul transeunt. Tùm alēbicus intus albus fit, quasi niue plenus esset. Ac tùm ignem strue tandiu, donec spiritus ac aqua exhalatione per rostrum educta sunt: quemadmodum homo vi halitum exhalat: ita spiritus ac aqua sicca per fistulam expirant alembici, in receptaculum, ac ignem augent. Cùmque spiritus & aqua sicca transiere: alembicus fit mūdus, clarus & albus, ac pellucidus. Tùm sinas frigefieri, ac remoue ab igni, atque aquam vitro inde: ac arctè obtura. Ac sume caput mortuum, ac tenuissimè in pulverem cōtunde, ac in aqua mundâ clarâ pone ad horas 2: sine subsidere, ac clarum supernè diffunde:

Regimen ignis.
Aqua alba

Similitudo hominis halitum exhalantis.

de: ac denuò aquam mundam claram superfunde, vt priùs. Ac sine etiamnùm per horam bulliat, vt priùs. Tùm sine denuò subsidere, ac rursùm priori adde. Tùm fæces abijce. Atque id quod effudisti evapóra: ac pulvis croceus tibi remanebit, eum pondera, ac tùm tantundem salnitri adde, ac inter se misce, ac ollæ vitreę inde: atque aquam tuam destillatam superfunde, ac alembicum superimpone, ac solidè luto operi, ac pone super fornacem, receptaculo addito, ac per dies 3 super fornacem relinquito, antequam ignem subijcias. Tùm ignem tuum accende, ac primùm igni pusillo destilla, ac post interdum auctiore, donec spiritus albus transierit. Tùm desine, atq; aquam rubram habes interdiu ac noctu lucentē, quæ Lunam fixam solvit, sicuti Luna solvi solet, ac tincturam assumet perinde ac Sol mundissimus, qui vnquam visus sit: imò omnia metalla alba colore Solis tingit.

Aqua rubra interdiu ac noctu lucens.





FINIS.



